

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม

มกราคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม

มกราคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

PHATTALUNG TOURISM DEVELOPMENT AND PROMOTION GUIDELINES

A Dissertation Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Doctor of Philosophy Degree in Tourism and Hotel Management
January 2021
Copyright 2020 by University of Phayao

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

ของ ดนุญา เพชรสง

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนนภา พงศ์พนรัตน์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร. ชมพูนุช จิตติถาวร)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร. ผกามาศ ชัยรัตน์)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร. สันติธร ภูริภักดี)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสรี วงษ์มณฑา)

..... คณบดีวิทยาลัยการจัดการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลธิดา เทพหินลับ)

เรื่อง:	แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง
ผู้วิจัย:	ตัญญา เพชรสง, วิทยานิพนธ์: ปร.ด. (การจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2563
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. ชมพูนุช จิตติถาวร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.พกามาศ ชัยรัตน์ ดร.สันติธร ภูริภักดี
คำสำคัญ	องค์ประกอบการท่องเที่ยว, แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว, จังหวัดพัทลุง

บทคัดย่อ

งานวิจัยเล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง 2) เพื่อตรวจสอบสถานการณ์การท่องเที่ยวและปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง 3) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง 4) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพมีวิธีการ ได้แก่ การศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และนักวิชาการในท้องถิ่น การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยเก็บจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงจำนวน 400 คน จากนั้น นำข้อมูลที่ได้ ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TOWS Matrix เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อให้ได้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ซึ่งประกอบไปด้วย 15 แนวทาง ได้แก่ 1) กลยุทธ์สร้างรูปแบบการท่องเที่ยว เช่น วัฒนธรรมอาหารเมืองพัทลุง 2) กลยุทธ์สร้างเครือข่ายด้วยการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียง 3) พัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย เนื่องจากจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายทางทรัพยากรการท่องเที่ยว 4) กลยุทธ์กระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูล 5) กลยุทธ์การทำงานร่วมกันอย่างมีการบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน 6) วางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาด Digital และบุกตลาดนักท่องเที่ยวไฮเอนด์ เช่น ตลาดจีน อินเดีย สิงคโปร์ และมาเลเซีย 7) สร้างแผนยุทธศาสตร์กลยุทธ์โครงการต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองนโยบายภาครัฐไทยแลนด์ 4.0 8) สร้างแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรด้วยเทคโนโลยีควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างเมืองนวัตกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร 9) แสวงหาเงินทุนและบุคลากรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงให้มีคุณภาพ 10) รวมกลุ่มกับพื้นที่ใกล้เคียงป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ 11) ให้ความรู้กับคนในท้องถิ่นในการป้องกันโรคติดต่อระบาด เช่น โรค Covid-19 12) สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชนในการเฝ้าระวังการบุกรุกพื้นที่ป่ารวมทั้งป้องกันการทำลายธรรมชาติบริเวณท่องเที่ยวทะเล 13) จัดสรรงบประมาณในการอนุรักษ์พื้นที่ย่านประวัติศาสตร์ไทยในจังหวัดพัทลุงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า 14) ส่งเสริมการอบรมทักษะและพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว 15) ออกมาตรการป้องกันควบคุมการเกิดอบายมุขและสิ่งเสพติดในพื้นที่

Title: PHATTALUNG TOURISM DEVELOPMENT AND PROMOTION GUIDELINES
Author: Tanuya Petsong, Dissertation: Ph.D. (Tourism and Hotel Management), University of Phayao, 2020
Advisor: Dr. Chompunuch Jittithavorn Co–advisor Dr.Pakamas Chairatana Dr.Santidhorn Pooripakdee
Keyword Elements of tourism, Tourism development and promotion guidelines, Phattalung Province

ABSTRACT

Objectives of this research were 1) to examine tourism resources in Phattalung Province. 2) to examine the tourism situation and tourism problems in Phattalung Province 3) to analyze the elements of tourism that affects the satisfaction of tourists in Phattalung Province. 4) to propose Phattalung tourism development and promotion guidelines. This research is a mixed method both qualitative research and quantitative research. The qualitative research methods were documented, semi–structure interviews and focus group from government agencies, the private sector, community leaders and local scholars. According to quantitative research was to distribute questionnaires for 400 Thai tourists traveling in Phattalung province, then used both quantitative and qualitative data to analyze the SWOT and TOWS Matrix on the internal and external environment to be a guideline for tourism development and promotion guidelines which included with 15 approaches: 1) Building strategies to create a tourism model such as food culture in Phattalung. 2) Building strategies for networking with tourism connected with nearby areas. 3) Developing tourism in various fields that are diverse due to the diversity of tourism resources. 4) Building strategies to continuously stimulate tourism emphasize public relations and information access to tourists. 5) Building strategies for working together in an integrated way for the development of tourism in the same direction. 6) Developing a digital marketing strategy and penetrate the high–end tourist markets such as China, India, Singapore and Malaysia. 7) Creating a strategic plan, response to the government policy of Thailand 4.0 8) Building a strategic agricultural development plan with technology and tourism development for building an innovative city agricultural tourism. 9) Seeking funds and personnel for quality tourism development in Phattalung Province. 10) Grouping with nearby areas to prevent natural disasters. 11) Educating local people on the prevention of epidemics such as Covid–19. 12) Building cooperation between the public and private sectors to monitor forest encroachment as well as prevent destruction of nature around the sea. 13) Allocating budget for the conservation of the Thai historical district in Phattalung province to be a valuable cultural tourism destination. 14) Promoting skills training and development of tourism personnel. 15) Establishing preventive measures and control the occurrence of illusion and drug abuse in the area.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม งานวิจัยเรื่องนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ดร. ชมพูนุช จิตติถาวร ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณ ดร. ผกามาศ ชัยรัตน์ ที่ได้สละเวลาให้ผู้วิจัยเข้าพบทุกสัปดาห์เพื่อรับฟังปัญหาจากผู้วิจัย ทั้งยังชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ขอขอบคุณ ดร. สันติธร ภูริภักดี ที่ได้ให้คำปรึกษาเพิ่มเติมในด้านการศึกษาวิจัย กระบวนการในการพัฒนาวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้สนับสนุนทุนในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ อีกทั้ง ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เสรี วงษ์มณฑา และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจน์นภา พงศ์พนรัตน์ ที่ได้ให้เกียรติ และสละเวลาในการเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ อีกทั้งยังให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และมีคุณค่าต่อการวิจัย นอกจากนี้ การดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว คงมีอาจสำเร็จลุล่วงได้ หากปราศจากบุคลากรของวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ ให้ความอนุเคราะห์ในทุกด้าน ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเล่าเรียน

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดาและมารดา คือ นายอาภรณ์ เพชรสง และนางธนอมศรี เพชรสง ที่ได้ให้การช่วยเหลือ ในการติดต่อประสานงานจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักวิชาการในจังหวัดพัทลุง เพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ อีกทั้งยังคอยอบรมสั่งสอน และสนับสนุนผู้วิจัยเป็นอย่างดีมาโดยตลอด จนทำให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ตัญญา เพชรสง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามงานวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานในการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	10
แนวคิดการพัฒนากการท่องเที่ยว.....	21
แผนพัฒนากการท่องเที่ยวฉบับที่ 2 (2560–2564)	24
แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน	37
แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	46
ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดพัทลุง	57

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	102
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	103
การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	103
การวิจัยเชิงปริมาณ.....	107
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	111
กระบวนการการวิจัย.....	113
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	117
ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ	118
ตอนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ	246
ตอนที่ 3 ผลการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง...278	
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง	298
บทที่ 5 บทสรุป.....	302
สรุปผลการวิจัย	302
อภิปรายผล	312
ข้อเสนอแนะ.....	325
บรรณานุกรม	327
ภาคผนวก	342
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (ภาครัฐ).....	343
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (ภาคเอกชน)	346
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (ภาคผู้นำชุมชน).....	349
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (ภาคนักวิชาการ).....	353
ภาคผนวก จ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	356
ภาคผนวก ฉ หนังสือตอบรับการตีพิมพ์บทความวิจัย	363

ภาคผนวก ช ภาพประกอบการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัย..... 366

ประวัติผู้วิจัย.....370

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 อัตราค่าใช้จ่ายต่อวันต่อคน และรายได้จากการท่องเที่ยว.....	3
ตาราง 2 รายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง	4
ตาราง 3 เขตพื้นที่การปกครองจังหวัดพัทลุง.....	57
ตาราง 4 แหล่งท่องเที่ยวของแต่ละอำเภอในจังหวัดพัทลุง	63
ตาราง 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	89
ตาราง 6 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง.....	96
ตาราง 7 สรุปการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยใช้หลักการวิเคราะห์ VRIO	181
ตาราง 8 สรุปการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยใช้หลักการวิเคราะห์ VRIO.....	181
ตาราง 9 สรุปการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวทางมหรรรรม เทศกาลและประเพณีโดยใช้หลักการวิเคราะห์ VRIO	182
ตาราง 10 สรุปการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านกิจกรรมโดยใช้หลักการวิเคราะห์ VRIO.....	182
ตาราง 11 สรุปการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบริการโดยใช้หลักการวิเคราะห์ VRIO	183
ตาราง 12 สรุปสถานที่ท่องเที่ยวเกิดใหม่และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวโดยใช้หลักการวิเคราะห์ VRIO	183
ตาราง 13 สรุปความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	195
ตาราง 14 สรุปความคิดเห็นของภาคเอกชน	208
ตาราง 15 สรุปความคิดเห็นของภาคผู้นำชุมชน.....	224
ตาราง 16 สรุปความคิดเห็นของภาคนักวิชาการ.....	237

ตาราง 17 สรุปประเด็นด้านศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง
จากการสัมภาษณ์จากภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ 240

ตาราง 18 สรุปประเด็นด้านสถานการณ์ และปัญหาในการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง จาก
การสัมภาษณ์จากภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ 241

ตาราง 19 สรุปประเด็นเรื่องจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนา การท่องเที่ยว
ของจังหวัดพัทลุง จากการสัมภาษณ์จากภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ...242

ตาราง 20 สรุปประเด็นเรื่องความยั่งยืนจากการสัมภาษณ์จากภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน
และนักวิชาการ.....245

ตาราง 21 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ 248

ตาราง 22 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ 248

ตาราง 23 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพสมรส249

ตาราง 24 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา.249

ตาราง 25 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....250

ตาราง 26 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ ต่อเดือน.250

ตาราง 27 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิลำเนาของ
นักท่องเที่ยว 251

ตาราง 28 แสดงค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อ
องค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในภาพรวม.....252

ตาราง 29 แสดงค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อ
องค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านสิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว 253

ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อ
องค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 254

ตาราง 31 แสดงค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อ
องค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....255

ตาราง 32 แสดงค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อ
องค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านที่พัก..... 256

ตาราง 33 แสดงค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว.....257

ตาราง 34 แสดงค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว... 258

ตาราง 35 แสดงค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงในภาพรวม 259

ตาราง 36 แสดงค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้.....260

ตาราง 37 แสดงค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านบริการทางการท่องเที่ยว..... 261

ตาราง 38 แสดงค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว 262

ตาราง 39 แสดงค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านสถานที่..... 263

ตาราง 40 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงกับตัวแปรด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง 265

ตาราง 41 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง..... 266

ตาราง 42 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้..... 268

ตาราง 43 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ด้านบริการทางการท่องเที่ยว.....270

ตาราง 44 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว	272
ตาราง 45 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ด้านสถานที่	274
ตาราง 46 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน.....	275
ตาราง 47 ร่างแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์ เชียงรุ๊ก) 279	
ตาราง 48 ร่างแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์ เชียงแก๊ไข)	282
ตาราง 49 ร่างแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์ เชียง ป้องกัน).....	284
ตาราง 50 ร่างแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์ เชียงรับ)286	
ตาราง 51 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์ เชียงรุ๊ก).....	288
ตาราง 52 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์ เชียงแก๊ไข)...	291
ตาราง 53 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์ เชียงป้องกัน)294	
ตาราง 54 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์ เชียงรับ)	296
ตาราง 55 รายละเอียดของหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ.....	298

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 ความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงทางอ้อม.....	12
ภาพ 2 องค์ประกอบหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.....	32
ภาพ 3 การรับรู้ความพึงพอใจในการบริการ.....	48
ภาพ 4 ประโยชน์ของความพึงพอใจจากคุณภาพบริการขององค์กร.....	51
ภาพ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	102
ภาพ 6 กระบวนการการวิจัย.....	116
ภาพ 7 เขาคอกทะเล.....	118
ภาพ 8 ทะเลน้อย.....	119
ภาพ 9 หาดแสนสุขลำป่า.....	121
ภาพ 10 บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน.....	122
ภาพ 11 หานานมดแดง.....	123
ภาพ 12 อุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาเย่า.....	124
ภาพ 13 น้ำตกไพรวัลย์.....	126
ภาพ 14 น้ำตกลาดเตย.....	127
ภาพ 15 น้ำตกเหรียญทอง.....	129
ภาพ 16 แก่งน้ำหุแร่ หรือคลองหุแร่.....	130
ภาพ 17 แหลมจองถนน.....	132
ภาพ 18 เกาะสี่-เกาะห้า.....	133
ภาพ 19 น้ำตกมโนราห์.....	135
ภาพ 20 วังเจ้าเมืองพัทลุง.....	136
ภาพ 21 อนุสาวรีย์พระยาทุกขราษฎร์ (ช่วย).....	138

ภาพ 22 วัดถ้ำสุมะโน.....	139
ภาพ 23 วัดเขียนบางแก้ว	140
ภาพ 24 วัดเขาอ้อ.....	142
ภาพ 25 เมืองเก่าชัยบุรี	143
ภาพ 26 หลวงปู่ทวด (เหยียบน้ำทะเลจืด) บนเกาะกระ	144
ภาพ 27 พระพุทธรูปรัตนไตรรัตนราชวรมงคล	146
ภาพ 28 วัดคูหาสวรรค์	147
ภาพ 29 ประเพณีสารทเดือนสิบ	148
ภาพ 30 ประเพณีลากพระ	150
ภาพ 31 ประเพณีอาบน้ำคนแก่.....	151
ภาพ 32 ประเพณีการแข่งขันโปง.....	152
ภาพ 33 ประเพณีซัดต้ม.....	153
ภาพ 34 เทศกาลลองเรือแล่นทะเลน้อย	155
ภาพ 35 งานสมโภชพระพุทธรูปรัตนไตรรัตนราชวรมงคล และของดีเมืองลุง.....	156
ภาพ 36 ประเพณีแข่งกรีฑาประจำจังหวัดพัทลุง.....	157
ภาพ 37 งานโนราโรงครูวัดท่าแค	158
ภาพ 38 งานไหว้ครูบูรพาจารย์เขาอ้อ	159
ภาพ 39 งานวันอนุรักษ์มรดกไทยและงานมหกรรมชิงแชมป์หนังตะลุง	161
ภาพ 40 กิจกรรมล่องแก่งหนานมดแดง.....	162
ภาพ 41 กิจกรรมลานกระจุตทะเลน้อย	163
ภาพ 42 ฝึกปฏิบัติธรรมที่ถ้ำสุมะโน.....	164
ภาพ 43 กิจกรรมชนไก่.....	165
ภาพ 44 กิจกรรมชนวัว.....	166
ภาพ 45 สถานีขนส่งจังหวัดพัทลุง	167

ภาพ 46 โรงแรมศิวา รอยัล	168
ภาพ 47 สถานีรถไฟฟ้ทลูง.....	169
ภาพ 48 โรงแรมลัทธิินาถ แกรนด์วิว	170
ภาพ 49 โรงแรมหาดทองรืสรืรืท.....	171
ภาพ 50 โรงแรมศรีปากประ อันดาคุรา บูทิก รืสรืรืท	172
ภาพ 51 ตลาดใต้ไหหนด	173
ภาพ 52 สวนไฟ้ขวัญใจ	174
ภาพ 53 นาไปแก	175
ภาพ 54 วนาคอฟฟี่.....	176
ภาพ 55 ควนนกเตัน	177
ภาพ 56 สำเภาไทย.....	178
ภาพ 57 สะพานเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา	179
ภาพ 58 โมเดลการพัฒนาการพัฒนาและส่งเสริมการทองเทียวจังหวัดฟ้ทลูง.....	324
ภาพ 59 บรรยาการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานภาครืรัฐ	366
ภาพ 60 บรรยาการสัมภาษณ์เชิงลึกภาคประชาชน	367
ภาพ 61 บรรยาการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group).....	368
ภาพ 62 บรรยาการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ.....	369

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตั้งแต่ พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีการสนองตอบต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตามแผนการท่องเที่ยวแห่งชาติ โดยมีการสำรวจและคัดสรรเอกลักษณ์และจุดเด่นของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และกลุ่มพื้นที่เพื่อสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวให้เป็นจุดขายแก่นักท่องเที่ยวและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยได้มีการดำเนินโครงการ Domestic Destination Marketing มีการจัดโครงการ 12 เมืองต้องห้ามพลาด และ โครงการ 12 เมืองต้องห้ามพลาดพลัส (Tourism Council of Thailand, 2558) โดยมีพื้นที่จังหวัดท่องเที่ยวทางเลือกในประเทศไทย 5 ภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 24 จังหวัด ได้แก่ ลำปางพลัสลำพูน เพชรบูรณ์พลัสพิษณุโลก น่านพลัสแพร่ บุรีรัมย์พลัสสุรินทร์ เลยพลัสชัยภูมิ สมุทรสงครามพลัสนครปฐมราชบุรีพลัสสุพรรณบุรี ตราดพลัสระยอง จันทบุรีพลัสสระแก้ว ตรังพลัสสตูล ชุมพรพลัสระนอง และนครศรีธรรมราชพลัสพัทลุง ซึ่งแนวคิดนี้เกิดขึ้นเพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวทั่วทุกภูมิภาคในประเทศไทย เพื่อขยายทางการท่องเที่ยวจากจังหวัดหลักที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว โดยมีการตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะมีเงินหมุนเวียนถึง 7 หมื่นล้านบาท (ฐิติพร คณาวงษ์, 2559)

โครงการ 12 เมืองต้องห้ามพลาดพลัส นี้ได้มีการรวมจังหวัดที่มีศักยภาพ มีจุดเด่น รวมทั้งมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วิถีชีวิต ของคนในชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ รวมทั้งศิลปวัฒนธรรม และมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว จะมุ่งต่อยอดจุดขายที่มีเอกลักษณ์ในแต่ละเมืองมากขึ้น (กนกพร ทรงเจียรพานิช, 2552) และกระตุ้นการท่องเที่ยวในเชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณ ทั้งในเรื่องของการท่องเที่ยวในชุมชน การสนับสนุนสินค้าท้องถิ่นที่มีนวัตกรรมต่อยอดสร้างสรรค์อาหารถิ่น และการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Tourism Council of Thailand, 2558) จากรายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2561 (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) พบว่าเมื่อพิจารณารายได้รวมตลอดปี 2561 สำหรับโครงการ 12 เมืองต้องห้ามพลาดสามารถสร้างรายได้จากท่องเที่ยวมูลค่า 1.03 ล้านล้านบาท โดยมีนักท่องเที่ยวประมาณ 13.6 ล้านคน

การส่งเสริมสินค้าที่มีนวัตกรรมสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ออกแคมเปญที่ดึงดูดใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว Amazing Thailand Go Local เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโต เมืองไทยเติบโต ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลเพื่อที่จะปลุกกระแสเมืองรอง (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) นอกจากนี้ ยังการประกาศลดหย่อนภาษีท่องเที่ยวเมืองรอง 15,000 บาทตลอดปี 2561 หวังเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวสู่เมืองรอง และชุมชน คาดว่าจะสร้างรายได้สู่เศรษฐกิจฐานรากไม่ต่ำกว่า 10,000 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562)

ความนิยมในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในจังหวัดพัทลุง ที่กลับมาเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวไทยยังมีส่วนช่วยหนุนการท่องเที่ยวในช่วงครึ่งแรกของปี อีกทั้งรัฐบาลได้มีการกระตุ้นตลาดการท่องเที่ยวภายในประเทศของภาครัฐผ่านมาตรการลดหย่อนภาษีสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวในเมืองรอง 55 จังหวัด ที่สำคัญจากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-พ.ศ.2564) ยังคงตั้งเป้าหมายให้รายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดรอง ควรมีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 12 ต่อปี ซึ่งหนึ่งใน 12 จังหวัดที่ได้รับการเลือกสรรว่ามีความโดดเด่นในด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วิถีชีวิต ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม นั่นก็คือจังหวัดพัทลุง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง, 2561)

จังหวัดพัทลุง เป็นจังหวัดหนึ่งในเมืองรอง และจังหวัดที่อยู่ในกลุ่มเมืองต้องห้ามพลาดพลัส ที่มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ และมีความหลากหลายในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว พัทลุงตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งตะวันออกของแหลมมลายู หรือแหลมทอง (Golden Chersonese) ที่สำคัญจังหวัดพัทลุงมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวมากมาย ประกอบด้วยสถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม และยังคงรักษาเอกลักษณ์ศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นสืบทอดมาถึงปัจจุบัน (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง, 2561) มีความโดดเด่นในด้าน หัตถกรรม ศิลปะพื้นบ้าน และอาหาร อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาช้านาน เป็นแหล่งกำเนิดศิลปะการเซ็ดหนังตะลุงซึ่งเป็นศิลปะพื้นบ้านที่มีอายุยาวนานในภาคใต้ รวมทั้งเป็นแหล่งต้นกำเนิดมโนราห์ ซึ่งเป็นการแสดงที่เป็นที่รู้จักแก่บุคคลทั่วไป (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง, 2561) มีวัด วังเก่าวัง วังใหม่ ซึ่งเป็นที่อยู่เดิมของเจ้าเมืองในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่ได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ เปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเยี่ยมชม นอกจากนี้จังหวัดพัทลุงยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญและโดดเด่นได้แก่อุทยานนกน้ำทะเลน้อย เป็นอุทยานนกน้ำที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เป็นที่อาศัยของนกน้ำหลากพันธุ์ประมาณ 187 ชนิด และมีพืชไม้

นานาพันธุ์มากมาย อีกทั้งจังหวัดพัทลุงยังมีพื้นที่ที่ติดกับฝั่งทะเลสาบสงขลาซึ่งเป็นทะเลฝั่งอ่าวไทย ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติเป็นอย่างมาก

ถึงแม้จังหวัดพัทลุงจะอยู่ใน 12 เมืองต้องห้ามพลาตพลัส และเมืองรองที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยต้องการสนับสนุนในการท่องเที่ยว แต่จังหวัดพัทลุงยังประสบภาวะปัญหาทางด้านการท่องเที่ยวหลายมิติ เช่น กรมการท่องเที่ยวและกีฬาเปิดเผยว่า จังหวัดพัทลุงไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากนัก เมื่อดูจากสถิติของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงใน ปี 2561 พบว่ามีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเพียง 1,641,841 คน ซึ่งเป็นชาวไทย 852,472 คนและเป็นชาวต่างชาติเพียง 7,855 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพียง 3,470 ล้านบาท เท่านั้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562)

จากสถิติพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีการจ่ายต่อหัวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพียง 1,961 บาท เท่านั้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) ซึ่งพบว่าจังหวัดพัทลุงมีรายได้จากการท่องเที่ยวน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง เช่น สงขลา ตรัง สตูล และนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้จากการท่องเที่ยว มากกว่าห้าพันล้านบาท ซึ่งพบว่าจังหวัดพัทลุงมีรายได้จากการท่องเที่ยวน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง เช่น สงขลา ตรัง สตูล และ นครศรีธรรมราช ที่มีรายได้จากการท่องเที่ยว มากกว่าห้าพันล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562)

ตาราง 1 อัตราค่าใช้จ่ายต่อวันต่อคน และรายได้จากการท่องเที่ยว

ปี	อัตราค่าใช้จ่ายต่อวันต่อคน	รายได้จากการท่องเที่ยว
พ.ศ. 2559	1,158 บาท	2,146 ล้านบาท
พ.ศ. 2560	1,191 บาท	2,270 ล้านบาท
พ.ศ. 2561	1,271 บาท	3,470 ล้านบาท

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2562)

ตาราง 2 รายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง

ปี	รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง (ล้านบาท)	รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช (ล้านบาท)	รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา (ล้านบาท)	รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง (ล้านบาท)	รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล (ล้านบาท)
2559	2,146	10,398	37,276	6,679	5,905
2560	2,270	11,877	42,825	6,885	6,288
2561	3,470	13,587	48,885	7,710	7,001

ที่มา:ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล (2562)

จังหวัดพัทลุงยังมีปัญหาด้านศักยภาพและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นกับการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงอย่างมากมาย เช่น สถานที่ท่องเที่ยวเก่าไม่ได้รับความนิยมอย่างเช่นเคย ตัวอย่างเช่น มีร้านค้าหลายร้านตามชายหาดได้ปิดตัวลง สภาพแหล่งท่องเที่ยวเก่าทรุดโทรม ขาดกิจกรรมดึงดูดนักท่องเที่ยว (โกวิทย์ เหมือนสังข์, 2557) สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งไม่ได้สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ตรงข้ามกับสถานที่ใหม่ที่ได้รับความนิยมสนใจจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวกระจุกตัวในบางแห่ง แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวใหม่บางพื้นที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังจังหวัดพัทลุงยังประสบกับปัญหาเรื่องรายได้จากการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างต่ำ (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง, 2561)

ในอดีตที่ผ่านมายังมีนักวิจัยหลายท่านที่ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง เช่น (ชัยรัตน์ จุสปาโล, 2561) ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวภายใต้อัตลักษณ์และวิถีของท้องถิ่นลุ่มน้ำทะเลสาบ (มงคล ชนินทรสงขลา, พันธเทพ มารังกูร และวิราวรรณ มารังกูร, 2560) ศึกษาเรื่อง แนวทางในการออกแบบภูมิทัศน์เมืองเก่าชัยบุรี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดพัทลุง (นิตติยา ทองเสนอ, 2560) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพทรัพยากรนิเวศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนเกาะหมากอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง (จันทร์จิรา สุขบรรจง, 2559) ศึกษาเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหอนานมดแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

แต่อย่างไรก็ตาม นักวิจัยเหล่านี้ยังไม่ได้ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง รวมทั้งสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และปัญหาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุงในปัจจุบัน ซึ่งการจะพัฒนาจังหวัดพัทลุง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองตามนโยบายของภาครัฐนั้น การศึกษาองค์ประกอบของการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว

ผู้วิจัยจึงเห็นถึงปัญหาที่อาจจะเกิดกับการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการและส่งเสริมท่องเที่ยว ด้วยเหตุผลที่ภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนให้จังหวัดพัทลุงเป็นเมืองรองในการท่องเที่ยว การศึกษาด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น

คำถามงานวิจัย

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงเป็นอย่างไร
2. ปัจจุบันสถานการณ์การท่องเที่ยว และปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงเป็นอย่างไร
3. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านใด
4. แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ทำอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง
2. เพื่อตรวจสอบสถานการณ์การท่องเที่ยวและปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง
3. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยว ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

สมมติฐานในการวิจัย

1. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้
2. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบริการทางการท่องเที่ยว
3. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว
4. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสถานที่

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการวิจัย คือ พื้นที่ทั้ง 11 อำเภอ ในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเขาชัยสน อำเภอตะโหมด อำเภอกวนขนุน อำเภอปากพะยูน อำเภอศรีบรรพต อำเภอป่าบอน อำเภอบางแก้ว อำเภอป่าพะยอม อำเภอกงหรา และ อำเภอศรีนครินทร์

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง โดยใช้รายการตรวจสอบชุมชนศึกษา (Community Study) ตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว (Tourist Resource Audit) ผ่านกระบวนการ VRIO และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ SWOT Analysis หาแนวทางพัฒนาของพื้นที่ และ TOWS Matrix

2.2 สถานการณ์การท่องเที่ยว และ ปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

2.3 องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

2.4 แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ผู้ที่ให้ข้อมูลหลัก ที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้แทนจากภาครัฐจำนวน 11 คน ผู้แทน จากภาคเอกชนจำนวน 11 คน และผู้แทนชุมชนจำนวน 11 คน และนักวิชาการ

2 คน รวมทั้งสิ้น 35 คน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์เรื่ององค์ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง สถานการณ์การท่องเที่ยว และปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

3.2 ประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่จังหวัดพัทลุง ใช้โปรแกรมคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย โดย (Cochran 1977 อ้างอิงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน .05 ซึ่งสามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้จำนวน 400 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเรื่ององค์ประกอบการท่องเที่ยว ภายในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

4. ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษางานวิจัยเรื่องนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ผลหลัก ผู้วิจัยใช้เวลาในการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ ในหัวข้อเรื่อง องค์ประกอบการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง สถานการณ์การท่องเที่ยวและปัญหาของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ใช้เวลาในการลงพื้นที่ประมาณ 2 เดือน หลังจากนั้นผู้วิจัยจะลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยมีการแจกแบบสอบถาม 400 ชุด ให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูล หลังจากนั้นมีการประชุมกลุ่มย่อย รวมทั้งสิ้นประมาณ 2 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว หมายถึง ความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรการท่องเที่ยว ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยพื้นที่ท่องเที่ยวจะต้องมีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวต้องสร้างความประทับใจ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความเหมาะสมและเพียงพอของกิจกรรมด้านที่พักในจังหวัดพัทลุง และด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุง โดยใช้อย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ให้นาน และให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด

ความพึงพอใจ ความรู้สึกพอใจ ประทับใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ สินค้าที่มีรูปร่างจับต้องได้ บริการทางการท่องเที่ยว บุคลากร และสถานที่

การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว หมายถึง การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานภาครัฐ เอกชน คนในชุมชน นำผลวิจัยด้านองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงไปพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายได้อย่างเหมาะสม
2. หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ในพื้นที่สามารถนำข้อมูลด้านปัญหา และสถานการณ์การท่องเที่ยวไปแก้ไขได้ทันต่อสถานการณ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยว เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน สามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปวางแผน พัฒนาแผนการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแยกเป็นสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
  - 1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว
  - 1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว
  - 1.3 รูปแบบของการท่องเที่ยว
  - 1.4 ทรัพยากรท่องเที่ยว
  - 1.5 แนวคิดด้านศักยภาพของการท่องเที่ยว
  - 1.6 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว
  - 1.7 ความสำคัญของการท่องเที่ยว
2. แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยว
  - 2.1 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
  - 2.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
  - 2.3 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม
3. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
  - 3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน
  - 3.2 องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
  - 3.3 หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน
  - 3.4 องค์ประกอบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
4. แนวคิด และทฤษฎีความพึงพอใจ
  - 4.1 ความหมายของความพึงพอใจ
  - 4.2 องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจ
  - 4.3 ความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว
5. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดพัทลุง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวนับว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่กับคุ่มมนุษย์มาตั้งแต่อดีต มนุษย์เรียนรู้ที่จะเดินทางเพื่อแสวงหาสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเองอยู่เสมอ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้หลากหลาย ผู้วิจัยจึงขอสรุปความหมายของการท่องเที่ยว ดังนี้

การท่องเที่ยวถือเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัย ภูมิลำเนา ไปยังสถานที่ที่อยู่ห่างไกลออกไป โดยทั่วไปแล้วผู้ออกเดินทางท่องเที่ยวมักจะมีวัตถุประสงค์เพื่อการเดินทางไปพักผ่อน หรืออาจจะหาประสบการณ์แปลกใหม่ซึ่งเป็นที่ไม่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวันในภูมิลำเนาของตนเอง (นิคม จารุมณี, 2535) นอกจากนี้แล้วการท่องเที่ยวยังมีกิจกรรมในด้านการศึกษารเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบต่าง ๆ ของสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเดินทางผ่านด้วยก็ได้ หรือสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไป และจะต้องทำการพักผ่อนในสถานที่นั้น ๆ (สุรเชษฐ์ เศษฐมาส, 2538)

ที่สำคัญการท่องเที่ยวว่าเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์มักจะเดินทางท่องเที่ยวเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงานและเป็นการเดินทางที่นักท่องเที่ยวไม่ได้กังวลว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกลและการเดินทางในครั้งนั้น (นิคม จารุมณี, 2535) การท่องเที่ยวนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่รวมทั้งยังมีการให้คำจำกัดความเพิ่มไว้อีกด้วยว่า จุดมุ่งหมายของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไม่อยู่ประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง (ปรีชา แดงโรจน์, 2544)

อย่างไรก็ตามความหมายของการท่องเที่ยวได้เปลี่ยนไปตามยุคและ สมัยเนื่องจากสังคมที่เปลี่ยน การท่องเที่ยวอาจจะเป็นการเดินทางของนักท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อความพักผ่อนหย่อนใจจากความตึงเครียดจากการทำงาน (ปรีชา แดงโรจน์, 2544) แต่ปัจจุบันผู้ที่เดินทางเพื่อไปทำงานอาจจะมีการเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น เดินทางไปเพื่อเข้าร่วมการประชุม หรือสัมมนา แต่ยังใช้เวลา ก่อนการทำงาน หรือหลังทำงาน ในการท่องเที่ยว เพื่อเกิดการพักผ่อนหย่อนใจ (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2546)

ที่สำคัญอย่างยิ่งปัจจุบันธุรกิจท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้หลักให้แก่ประเทศ นอกจากจะสร้างงานให้ประชาชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแล้ว ยังส่งผลต่อธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น ร้านอาหาร โรงแรมที่พัก บริษัทขนส่งต่าง ๆ และร้านขายของที่ระลึก อีกทั้งยังสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนทั่วไปอีกด้วย ดังนั้นการพัฒนากิจการท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (รัชพร จันทรสว่าง, 2546)

2. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

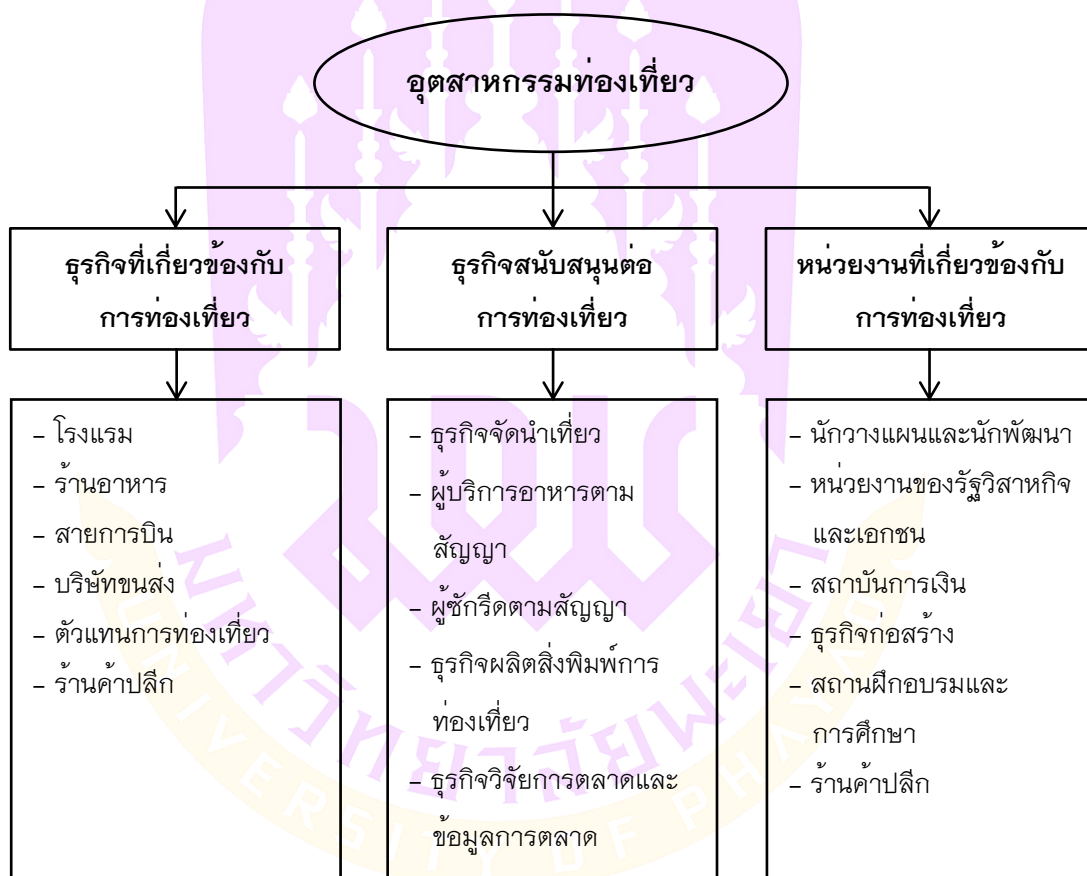
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สามารถเกิดขึ้นเพียงแค่มีสถานที่ท่องเที่ยวเท่านั้น อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังมีองค์ประกอบหลากหลายด้าน แต่อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบของการท่องเที่ยวว่ามี 4 ประการที่สำคัญ ดังนี้ (มาศศุภา นิมบุญจาซ, 2558)

อันดับแรก คือ นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวคือบุคคลที่เดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งในการเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้งต้องใช้จ่ายเงินในการเดินทางอย่างน้อยที่สุดเป็นค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าของที่ระลึก และการบริการอื่น ๆ (ชิตวร ประดิษฐ์รอด, 2557) ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้ จะหมุนเวียนกระจายไปในธุรกิจบริการต่าง ๆ ของ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงก่อให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยสามารถแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท (วิษุตา ร้อยพิลา และปรีดา ไชยา, 2558) คือ นักท่องเที่ยวค้างคืน (Tourist) ได้แก่ ผู้มาเยือนชั่วคราว โดยพำนักอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อย 24 ชั่วโมง เพื่อใช้เวลาว่างในการพักผ่อน บันทึกลง สุขภาพ ศาสนา การศึกษา และการกีฬา หรือเพื่อธุรกิจ การเยี่ยมญาติ การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ และการประชุมสัมมนา และนักท่องเที่ยวไม่ค้างคืน (Excursionist) หรือโดยทั่วไปใช้คำว่านักท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้มาเยือนเป็นการชั่วคราว โดยใช้เวลาอยู่ในสถานที่ที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง ทั้งนี้รวมถึงผู้โดยสารที่มากับเรือเดินสมุทรด้วย (Tourism of World, 2555)

อันดับสอง คือ ธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีธุรกิจหลายประเภทที่มีความสัมพันธ์กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะทำหน้าที่จัดหาสินค้าและบริการต่าง ๆ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง เช่น สายการบิน รถเช่า ที่พักแรม เช่น รีสอร์ท โรงแรมระดับต่าง ๆ ร้านอาหารและภัตตาคาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ร้านค้าของที่ระลึกและขายสินค้าพื้นเมือง เป็นต้น (ยุทธนา คำพา, 2559)

อันดับสาม คือ รัฐบาลของประเทศ รัฐบาลของแต่ละประเทศทำหน้าที่จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ซึ่งใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อที่เอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว เช่น ถนน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน ระบบไฟฟ้า น้ำประปา ระบบการสื่อสารที่ทันสมัย เป็นการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศ และเพื่อความสะดวกสบายของคนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว (สาธิตญา รุ่งพิพัฒน์พงศ์, 2558) นอกจากนี้แล้ว ประชาชนในประเทศนั้น ๆ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการต้อนรับและดึงดูดนักท่องเที่ยวหรือแขกผู้มาเยือนท้องถิ่นนั้นซ้ำอีก หรืออาจชักชวนผู้ไม่เคยมาเยือนให้ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว รวมถึงการแสดงความมีน้ำใจ

ให้ความช่วยเหลือ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเองให้ยั่งยืนต่อไป (McIntosh R., 1995) จะเห็นว่าในยุคปัจจุบัน รัฐบาลของประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เช่น รัฐบาลไทยใช้งบประมาณจำนวนมากในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เช่น รถไฟฟ้า ถนนคู่ขนาน รถไฟความเร็วสูง อีกทั้งยังมีการให้ความรู้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ชุมชนต่าง ๆ ไม่ว่าจะจะมีโครงการที่สนับสนุนการท่องเที่ยว เช่น OTOP นวัตกรรม การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ชนบท การให้ความรู้บุคลากรทางการท่องเที่ยวและที่สำคัญ คือ การมุ่งสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ศิริเพ็ญ ตาบเพชร, 2558)

ภาพ 1 ความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงทางอ้อม

ที่มา: ดัดแปลงมาจาก Kokkhangplu and Kaewnuch (2007)

3. รูปแบบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก จึงทำให้มีการจัดรูปแบบของการท่องเที่ยวภายในประเทศให้มีความหลากหลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความแปลกใหม่ที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้อย่างดี โดยการแบ่งลักษณะของการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งตามลักษณะของการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวยังสถานที่ต่าง ๆ ได้ 5 ประเภท (ดำเกิง โถทอง และคณะ, 2550) ได้แก่ การท่องเที่ยวส่วนบุคคล การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือแบบนำเที่ยว การท่องเที่ยวตามคาบเวลาของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแบบบวกและแบบลป และการท่องเที่ยวแบบเหมาจ่าย รายละเอียดดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2557)

อันดับแรก คือ การท่องเที่ยวส่วนบุคคล การท่องเที่ยวส่วนบุคคลจัดขึ้นสำหรับตนเองและครอบครัว เพื่อนฝูง โดยนักท่องเที่ยวจะใช้รถของตนเอง หรือนักท่องเที่ยวสามารถเช่ารถในท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่การท่องเที่ยวแบบนี้นักท่องเที่ยวจะกำหนดการเองว่าจะไปไหน ไปเมื่อไร ว่าจะพักที่ไหน ที่เที่ยวที่ไหน ใช้เวลาเท่าไร งบประมาณเท่าไร (มนัส สุวรรณ และคณะ, 2541) ซึ่งผู้วิจัยพบว่าในสังคมยุคปัจจุบัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะนิยมท่องเที่ยวส่วนบุคคลเพิ่มขึ้นเนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยว การจองที่พัก รวมทั้งการจองยานพาหนะ ในการเดินทางด้วยตนเองสะดวกขึ้นจากสังคมออนไลน์

อันดับสอง คือ การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือแบบนำเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวรูปแบบนี้นักท่องเที่ยวมาพบกันโดยมิได้นัดหมาย จ่ายเงินให้กับบริษัทนำเที่ยว นักท่องเที่ยวเลือกรายการที่ตรงกับต้องการของตน ขาดอิสระไปบ้าง แต่บริการทุกอย่างบริษัทท่องเที่ยวจัดการให้ ค่าใช้จ่ายจะน้อยกว่าการส่วนบุคคล ซึ่งในอดีตการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ จะได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการเดินทางด้วยตัวเอง มีความสะดวกเนื่องจากบริษัทนำเที่ยวจะคอยดูแลนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ (อารีย์ นัยพินิจ และฐิรชญา มณีเนตร, 2551)

อันดับสามคือ การท่องเที่ยวตามคาบเวลาของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวตามคาบเวลายาว การพักอยู่ ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่งเป็นสัปดาห์ หรือเป็นเดือน เช่น นักวิจัยจำเป็นต้องลงไปเก็บข้อมูล ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งเป็นเวลาหลาย ๆ เดือน นอกจากนี้ยังมีการท่องเที่ยวตามเวลาสั้น การพักอยู่ ณ ที่นั้น ๆ 2-3 วัน แต่ไม่เกิน 10 วัน ประเภทนี้จำเป็นต้องธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างมาก เช่น การเดินทางท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถค้างคืนได้หลายวัน เช่น เทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ เป็นต้น

การท่องเที่ยวลักษณะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก (พูนทรัพย์ สวนเมือง ตูลาพันธ์ และคณะ, 2544)

อันดับสี่ คือ การท่องเที่ยวแบบทัศนอาจร ไม่มีการพักผ่อน ใช้เวลาท่องเที่ยวไม่เกิน 24 ชั่วโมง เช่น โรงเรียนพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกพื้นที่ การท่องเที่ยวแบบทัศนอาจรอาจจะมีจุดมุ่งหมายไปในการศึกษาหาความรู้มากกว่าการใช้เวลาในการพักผ่อน หย่อนใจ ซึ่งอาจจะมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ (อารีย์ นัยพินิจ และสิริธญา มณีเนตร, 2551)

อันดับห้า คือ การท่องเที่ยวจัดตามยานพาหนะที่ใช้ท่องเที่ยว เช่น การปั่นจักรยาน การขี่มอเตอร์ไซด์ เพื่อการท่องเที่ยวซึ่งปัจจุบันเป็นที่นิยมอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากผู้คนหันมาดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังได้เป็นการท่องเที่ยวพร้อมกันอีกด้วย (อารยา อินคชสาร, 2554, หน้า 16) อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวประเภทนี้อาจจะมีการท่องเที่ยวโดยใช้ระยะเวลายาวนานกว่าการท่องเที่ยวแบบทัศนอาจร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการท่องเที่ยว

จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายรูปแบบมากยิ่ง ซึ่งจะมีข้อดีก็คือ การเพิ่มความแปลกใหม่ที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้อย่างดี

4. ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว สามารถแบ่งย่อยเป็นประเภทต่าง ๆ ได้หลายรูปแบบตามแนวความคิดและวัตถุประสงค์ แต่ในที่นี้ขอแบ่งประเภททรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของการท่องเที่ยวออกเป็น 2 ลักษณะ (พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล, 2553) โดยยึดเป้าหมายการไปชมของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก คือ

อย่างแรก คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล ป่าไม้ ฯลฯ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558) มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่ทรัพยากรทั้งสองลักษณะต่างก็ต้องมีต้นทุนในการดูแลรักษาเหมือนกัน คุณภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาในรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2557) รวมทั้งการวางมาตรฐานการดูแลรักษาทรัพยากรดังกล่าว เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสิ่งเปราะบางได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559)

ลำดับที่สอง คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและสังคม และทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบันเทิงและเพลิดเพลิน (ภรณ์นภัส เป็นท์, 2559) ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้น รวมถึง การท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ คือ วัฒนธรรม วิถีชีวิตหรือเหตุการณ์ที่สืบสานกันมาตั้งแต่อดีต (ผกามาศ ชัยรัตน์ และชวลีย์ ฌ กลาง, 2560) โดยส่วนใหญ่การนำเสนอประวัติศาสตร์ในรูปของทรัพยากรการท่องเที่ยวจะอยู่ในรูปของโบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้ คือ ตัวอย่างเช่น การท่องเที่ยวในพื้นที่สงครามในตลาดบางระจัน ในจังหวัดสิงห์บุรี ทำให้นักท่องเที่ยวสัมผัสถึงประวัติศาสตร์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559) สมัยกรุงศรีอยุธยาสูรกับประเทศพม่า หรือสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น การท่องเที่ยวเชิงศาสนา เช่น การเดินทางไปท่องเที่ยววัด มัสยิด และโบสถ์ต่าง ๆ ที่มีการสร้างที่วิจิตรงดงาม และมีความสำคัญ เช่น วัดพระแก้ว มัสยิดกุฎีขาว อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี วังเจ้าเมืองในจังหวัดต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งที่อยู่อาศัยของบุคคลที่มีความสำคัญของบ้านเมือง รวมทั้งการท่องเที่ยวแบบชนชั้นการปกครองรัฐบาลหรือพระมหากษัตริย์ เช่น อาคารรัฐสภาของสหรัฐอเมริกาในกรุงวอชิงตัน ดี ซี พระราชวังบัคกิงแฮม ในอังกฤษ พระราชวังบางปะอิน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559)

ดังนั้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและสังคม โดยทั่วไปแล้วทุกประเทศทั่วโลกต่างก็มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตทางสังคมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวทั่วไปจำเป็นต้องได้อย่างเป็นรูปธรรม (ผกามาศ ชัยรัตน์ และชวลีย์ ฌ กลาง, 2560) ได้แก่ ลักษณะความเป็นอยู่ของผู้คน ภาษา เทศกาล ประเพณี พิธีกรรมทางศาสนา ศิลปหัตถกรรม การแต่งกาย การละเล่น การบันเทิงต่าง ๆ สภาพบ้านเรือน เป็นต้น นอกจากนี้สิ่งหนึ่งที่เป็นสิ่งนักท่องเที่ยวไม่สามารถจับต้องได้ซึ่งเป็นนามธรรม ได้แก่ สิ่งที่แสดงออกทางด้านความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559) นอกจากนี้ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบันเทิงและความเพลิดเพลิน ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้ หมายถึง สถานที่หรือกิจกรรมที่สร้างความบันเทิงและความเพลิดเพลินให้แก่ นักท่องเที่ยวทุกประเภท เช่น การเดินทางท่องเที่ยวในสวนสาธารณะ สวนสนุก แหล่งบันเทิงยามค่ำคืน โรงละคร โรงภาพยนตร์ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวหลักแบ่งออกเป็น 2 ประเภท นั่นคือทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้น ทรัพยากรเหล่านี้มีความแตกต่างกัน

ตามพื้นที่แต่ละพื้นที่ และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งจะถ่ายทอด ศิลปะ วัฒนธรรม ความคิด ที่แตกต่างกัน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงอยู่เป็นสิ่งที่มีความจำเป็น เพราะบางสิ่งบางอย่างอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา แม้กระทั่งทรัพยากรธรรมชาติที่อาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลง หากไม่ได้รับการดูแลและรักษา (สุรเชษฐ ชาญธูมาส, 2541)

5. แนวคิดด้านศักยภาพของการท่องเที่ยว

ศักยภาพของการท่องเที่ยว หมายถึง ความพร้อมของการท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ ที่เอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว รวมทั้งมีการพัฒนา การปรับปรุง เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว สถานที่ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลง แล้วเกิดความน่าสนใจ จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมสถานที่นั้น (เบญจมาศ ณ ทองแก้ว และคณะ, 2560) ดังนั้นการประเมินศักยภาพของการท่องเที่ยว ว่ามีศักยภาพเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่ มีหลักเกณฑ์ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และความมีชื่อเสียง (วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี อ้างอิงใน วิภา ศรีระทุ, 2551)

คุณค่าของการท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบด้านศักยภาพที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ ได้นั้น คุณค่าของการท่องเที่ยว ถือเป็นเกณฑ์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง (ภัทรชนกัลย์ เตียไพบูลย์, 2557) ซึ่งได้แก่ ความสวยงามของสถานที่นั้น จุดเด่นที่มีความแตกต่างจากสถานที่อื่น มีเรื่องราวความเป็นมา มีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ รวมทั้งมีความสำคัญทางศาสนา มีบรรยากาศที่น่าพักผ่อนหย่อนใจ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ มีความสวยงามสบายตา และวิถีชีวิตโดยรอบเอื้ออำนวยแก่การเรียนรู้ (กัลยา สว่างคง, 2558)

ความสะดวกในการเข้าถึง ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่นักท่องเที่ยวจะตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว (กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย, 2558) ซึ่งได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางที่มีความหลากหลาย และเพียงพอต่อการรองรับ ระยะเวลาจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยวไม่ไกลกันจนเกินไป จนทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเหนื่อยล้ากับการเดินทาง (ปิยะพงศ์ มั่นกลิ่น, 2554)

สิ่งอำนวยความสะดวกในด้านศักยภาพของการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวนั้น ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่าง ๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และการรักษาความปลอดภัย ที่มีความหลากหลาย และมีเพียงพอแก่จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชม รวมทั้งราคาที่นักท่องเที่ยว

รู้สึกสะดวกสบายในการมาท่องเที่ยวและทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ (วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ อ้างอิงใน วิภา ศรีระทุ, 2551)

นอกจากนี้สภาพแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว มีผลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ ระบบนิเวศ และสภาพอื่น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว (วงศ์ธีรา สุวรรณิน และคณะ, 2557) เช่น ปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันจากการเผาไหม้ เป็นปัญหาทางสภาพแวดล้อมของประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนลดลงอย่างชัดเจนในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา

ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ เช่น บางพื้นที่ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในจำนวนมาก (ปิยะพงศ์ มั่นกลิ่น, 2554) เช่น เกาะพีพี เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อปะการังและสัตว์น้ำในบริเวณดังกล่าว รวมทั้งข้อจำกัดทางด้านบริการสาธารณูปโภค ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ซึ่งปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของไทยสู่สายตาชาวโลก เช่น การลักขโมย อาชญากรรมและยาเสพติด เป็นต้น

สุดท้ายคือความมีชื่อเสียง ซึ่งถือว่าเป็นข้อได้เปรียบสำหรับประเทศไทยในด้านความมีชื่อเสียงทางการท่องเที่ยว ในปัจจุบัน ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีชื่อเสียงโด่งดังด้านการท่องเที่ยวในสายตาชาวโลกซึ่ง (วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ อ้างอิงใน วิภา ศรีระทุ, 2551)

จะเห็นได้ว่า ศักยภาพของการท่องเที่ยว คือ ความพร้อมของการท่องเที่ยว ในสถานที่นั้น ๆ ที่เอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนรับผิดชอบการพัฒนา การปรับปรุง การท่องเที่ยวควรจะต้องคำนึงถึงในการพัฒนา การท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อที่จะได้ดึงดูดนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความน่าสนใจ และอยากที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมสถานที่นั้น (ปรัชญากรณ์ ไชยคช และคณะ, 2558) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านศักยภาพของการท่องเที่ยวประกอบไปด้วยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการ และความมีชื่อเสียง

6. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

นอกจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะเป็นอุตสาหกรรมหลักในการสร้างรายได้ให้ประเทศไทยแล้วการพิจารณาปัจจัยที่จะขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไปข้างหน้าจะต้องอาศัยสิ่งสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของการท่องเที่ยว (มาศศุภา นิมบุญจาซ, 2558) ซึ่งได้แก่ การเข้าถึง (Accessibility) กิจกรรม (Activity) สิ่งนวยความสะดวก (Amenity) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ที่พัก (Accommodation) และ บริการเสริมการท่องเที่ยว (Ancillary)

1. การเข้าถึง (Accessibility) หมายถึง ความสามารถของนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งความสามารถในการคมนาคมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในการเดินทาง (ชิตวร ประดิษฐ์รอด, 2557) เช่น มีสายการบินต่าง ๆ เดินทางพานักท่องเที่ยวมายังประเทศไทย มีถนนคอนกรีตให้นักท่องเที่ยวสามารถนำพาหนะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ หรือแม้กระทั่งรวมไปถึงการเดินทางโดยวิธีต่าง ๆ เช่น มีเรือ นำเที่ยวให้นักท่องเที่ยว เป็นต้น (ศิริเพ็ญ ดาบเพชร, 2558)

2. กิจกรรม (Activity) ภายในแหล่งท่องเที่ยว มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งที่มีกิจกรรม นันทนาการต่าง ๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเพลิดเพลิน ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว (วิชสุดา ร้อยพิลา และปรีดา ไชยา, 2558) เช่น การสอนทำอาหาร การพายเรือ การเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนโดยเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน เป็นต้น

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ จำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยวและเพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชม เช่น มีน้ำประปาให้นักท่องเที่ยวไว้ใช้ เพื่ออุปโภค บริโภค มี ไฟฟ้า มีถนน มีสัญญาณโทรศัพท์ มี โรงพยาบาล ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และจุดบริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น (ณัฐพล สิริพรพิสุทธิ และปรีดา ไชยา, 2559)

4. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สถานที่เที่ยวนั้น ๆ จำเป็นต้องมีสิ่งดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวรู้สึกอยากเดินทางมาท่องเที่ยว (ยุทธนา คำพา และอัครกิตต์ พัฒนสัมพันธ์, 2559) เช่น ประเทศไทยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ ทั้งที่เป็นธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ ทะเล จึงสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั่วโลกเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย เป็นต้น (สาธิตญา รุ่งพิพัฒน์พงศ์, 2558)

5. ที่พัก (Accommodation) ภายในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวหรือบริเวณใกล้เคียงสถานที่เที่ยวนั้นควรมีที่พักไว้ในจำนวนเพียงพอที่จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ อีกทั้งควรมีความหลากหลาย และปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2557)

6. การให้บริการเสริมของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) บริการเสริมทางการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวรู้สึกสะดวกสบายเพิ่มขึ้น ส่งเสริมความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีบริการรถรับส่งในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกสะดวกสบายเพิ่มขึ้น

7. ความสำคัญของการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism Industry) ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม หรือธุรกิจสนับสนุนต่าง ๆ การท่องเที่ยวจะช่วยให้เกิดงาน อาชีพอีกหลายแขนง (ณัฐพล สิริพรพิสุทธิ์ และปรีดา ไชยา, 2559) ที่สำคัญการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้การท่องเที่ยวมีผลต่อประชาชนในสังคม การท่องเที่ยวยังมีบทบาทช่วยกระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง ที่ผู้อยู่ในท้องถิ่นได้เก็บมาประดิษฐ์เป็นหัตถกรรมพื้นบ้าน ขายเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559) ซึ่งสรุปได้ว่าบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีดังต่อไปนี้ (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2557)

ความสำคัญด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยตรง ซึ่งพบว่าผลกระทบต่อด้านบวกที่สำคัญ จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย คือ รายได้จากเงินตราต่างประเทศ การส่งเสริมรายได้ของรัฐ และการสร้างงาน และการสร้างโอกาสทางธุรกิจ ให้แก่ประชาชนรายได้จากเงินตราต่างประเทศ (นิคม จารุมณี, 2535) รายจ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ส่งผลต่อการเพิ่มรายได้เงินตราต่างประเทศอย่างเห็นได้ชัดเจน (วินิจ วีรยางกูร, 2532) ซึ่งมีการนำเข้าและส่งออกสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ในระบบเศรษฐกิจของประเทศเจ้าภาพ และสามารถกระตุ้นการลงทุนส่งผลให้เกิดการเติบโตทางการเงินในระบบเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่สำคัญการท่องเที่ยวยังเป็นการส่งเสริมรายได้แก่รัฐ (Contribution to Government Revenues) รายได้ของรัฐจากการท่องเที่ยวแบ่งเป็นรายได้ทางตรงและทางอ้อม การสร้างรายได้ทางตรงเกิดจาก ภาษีเงินได้จากผู้ประกอบธุรกิจและพนักงานในส่วนการท่องเที่ยว และ ภาษีที่เก็บจากนักท่องเที่ยวอื่น ๆ (ฐิรชญา มณีเนตร, 2552) เช่น ภาษีสนามบินในการเดินทางขาออก ส่วนการสร้างรายได้ทางอ้อมเกิดจากภาษีที่เก็บจากสินค้าต่าง ๆ และบริการที่ขายให้กับนักท่องเที่ยว การเติบโตอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยวเป็นสาเหตุสำคัญของการสร้างงานให้แก่คนในประเทศ ซึ่งพบว่าการท่องเที่ยวสามารถสร้างงานโดยตรงผ่านธุรกิจต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย เช่น ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร ไนท์คลับ แท็กซี่และ การขายของที่ระลึก รวมทั้งธุรกิจสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น (Contribution to Local Economies) การท่องเที่ยวเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเศรษฐกิจท้องถิ่น ถ้าท้องถิ่นใด

มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นเสมือนสินทรัพย์ทางการท่องเที่ยวแล้ว รายได้จากการท่องเที่ยวจะเป็นตัววัดมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติเหล่านั้น หากเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติในพื้นที่อนุรักษ์ย่อมส่งผลกระทบต่อมูลค่าเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้ยังมีรายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวด้านอื่น (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) อีกความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ การท่องเที่ยวสามารถก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก รายได้จากการท่องเที่ยวสามารถสร้างเม็ดเงินมหาศาลในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ที่สำคัญอย่างยิ่งคือคนในพื้นที่ที่มีการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบมีความเป็นธรรม สามารถสร้างอาชีพเสริมให้แก่คนในพื้นที่ที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, 2561)

ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีบทบาทกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างสูงที่สุดอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่ายเพราะประชากรโลกเพิ่มจำนวนขึ้นตลอดเวลา ขณะที่การขนส่งสามารถบรรจุผู้โดยสารได้จำนวนมาก ทำให้ค่าใช้จ่ายการเดินทางถูกลง ไม่มีขีดจำกัดในการผลิต (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) เนื่องจากผลผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เสนอขายให้แก่นักท่องเที่ยวคือความสวยงามของธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ผันแปรหรือขึ้นอยู่กับสภาพฝนฟ้าอากาศ ช่วยสนับสนุนการฟื้นฟูอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เมื่อมีการท่องเที่ยวเป็นสื่อในการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เจ้าของท้องถิ่นก็จะตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางศิลปวัฒนธรรม และช่วยกันฟื้นฟูและอนุรักษ์ไว้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559) มีบทบาทสร้างสรรค์ความเจริญ เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวจากภูมิภาคหนึ่งไปยังภูมิภาคหนึ่ง ย่อมช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ในท้องถิ่น ๆ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังช่วยส่งเสริมความปลอดภัยและความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น การจัดตั้งกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว ช่วยเสริมสร้างสันติภาพ สัมพันธไมตรี เป็นหนทางที่มนุษย์ต่างสังคมได้พบปะ ทำความรู้จัก และเข้าใจกัน (ชิตวร ประดิษฐ์รอด, 2557) มีการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจดี ต่อกันระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน ช่วยให้เกิดการพัฒนาาระบบสาธารณสุขภาค ลดปัญหาการอพยพเข้าสู่เมืองหลวง ด้วยการมีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้ตามแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น กระตุ้นการคิดค้นนำทรัพยากรส่วนเกินมาผลิตให้เกิดรายได้เพิ่มพูน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสินค้านั้น ๆ ช่วยให้เกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เป็นผลให้เกิดการอนุรักษ์ เป็นประโยชน์

ทางการศึกษา การค้นคว้าการท่องเที่ยวทำให้มีโลกทัศน์กว้างขวาง เป็นประโยชน์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อช่วยอำนวยความสะดวก รวดเร็ว

การท่องเที่ยวยังส่งผลดีทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ เมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนต่าง ๆ ผู้คนในชุมชนเอง ย่อมเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว เนื่องจากการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน จึงเป็นเหตุให้มีการมีการช่วยกันรักษาสภาพภูมิทัศน์ของสิ่งแวดล้อมในชุมชน เพื่อสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น (ยุทธนา คำพา และอัครกิตติ พัฒนสัมพันธ์, 2559) ที่สำคัญอย่างยิ่งคือผู้วิจัยเห็นว่าคนในชุมชนเองสามารถอาศัยรายได้จากการท่องเที่ยวมาสนับสนุนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ อันเป็นการนำทรัพยากรการท่องเที่ยวมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า (ปรีชา แดงโรจน์, 2544)

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีบทบาทและความสำคัญเป็นอย่างมากต่อเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายในประเทศ นอกจากการท่องเที่ยวจะสร้างเม็ดเงินมหาศาลให้แก่ประเทศแล้ว การท่องเที่ยวยังกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักคุณค่าทางวัฒนธรรม ประเพณี อีกทั้งการท่องเที่ยวยังกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักหวงแหนทรัพยากรทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นที่มีคุณค่ามากมาย

แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวหมายถึง การปรับปรุง ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้มีความเจริญขึ้น ซึ่งจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวคือรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่ ซึ่งสามารถส่งเสริมด้านเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีทิศทาง และเป้าหมายที่ชัดเจน จำเป็นต้องอาศัยแผนพัฒนา เช่น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) และแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งในยุครัฐบาลปัจจุบัน ได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 มีสาระสำคัญ ดังนี้

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะมุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัยคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาที่ต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11 ซึ่งยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิต ภาพการผลิต

บนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม ดังนั้นผู้วิจัยจะสรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านนวัตกรรม การท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาด้านนวัตกรรม ในภาพรวมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 จะเน้นการพัฒนานวัตกรรมและการนำนวัตกรรมมาใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) โดยจะมุ่งเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรม ซึ่งทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจทั้งในเรื่องกระบวนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ โดยการกำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ (National Research Agenda) ให้มีจุดเด่นที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง และสอดคล้องกับสาขาเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และใช้กลยุทธ์พัฒนานวัตกรรมบูรณาการวิจัยและพัฒนากับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และการพัฒนานวัตกรรม ซึ่งการพัฒนานวัตกรรมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติจะไปสอดคล้องกับนโยบาย Thailand 4.0 ของรัฐบาล ที่มุ่งให้ประเทศไทยให้กลายเป็นกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง ในปัจจุบันประเทศไทยยังติดอยู่ในโมเดลเศรษฐกิจแบบเดิม คือ ทำมาก ได้น้อย จึงต้องการปรับเปลี่ยนครั้งยิ่งใหญ่เป็น ทำน้อย ได้มาก ที่สำคัญอย่างยิ่งจะต้องเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีการกล่าวถึงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของไทย โดยการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้เติบโตและสนับสนุนภาคการผลิต เน้นการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ และศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติและครบวงจรทั้งการผลิต และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์, 2557) อีกทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยังเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศเพื่อขยายขีดความสามารถและพัฒนาคุณภาพการให้บริการเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจหลัก มีการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกกลุ่มในสังคม (กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2560) เน้นให้เกิดความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาค และในอาเซียนอย่างเป็นระบบ โดยมีโครงข่ายเชื่อมโยงภายในประเทศที่สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการและการกำกับดูแล

ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน และการคุ้มครองผู้บริโภค นอกจากนี้พัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ และการพัฒนาผู้ประกอบการในสาขาโลจิสติกส์และหน่วยงานที่มีศักยภาพไปทำธุรกิจในต่างประเทศ (ปรีชา แดงโรจน์, 2544)

สถานการณ์และแนวโน้มสิ่งแวดล้อมโลก วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 เป็นทิศทางหลักในการพัฒนาของโลกหลัง ค.ศ. 2015 โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบด้วย 17 เป้าหมายและ 168 เป้าประสงค์ รวมถึงข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความเข้มข้นขึ้น จะมีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต ยิ่งไปกว่านั้น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติมีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น ส่งผลต่อ การผลิตในภาคเกษตรและความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ

สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฐานทรัพยากรธรรมชาติลดลงและเสื่อมโทรมเนื่องจากการใช้ประโยชน์เกินกว่าศักยภาพในการฟื้นตัวของระบบนิเวศ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมและการวิเคราะห์ประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจก่อนดำเนินการอย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกัน การเข้าถึงและการจัดสรรการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติยังไม่เป็นธรรม ก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้ง และข้อพิพาทในระดับพื้นที่ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน นอกจากนี้ยังมีปัญหามลพิษที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและต้นทุนทางเศรษฐกิจ และก่อให้เกิดรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ไม่ยั่งยืน (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: ONEP, 2016)

ทุนทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่ง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 7 ภายในปี 2563 เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตให้อยู่ ในเกณฑ์มาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะมุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัยคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาที่ต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านนวัตกรรม การท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมุ่งสู่

การพัฒนาอย่างยั่งยืนแก่สังคมไทย นอกจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แล้ว การพัฒนาการท่องเที่ยวจำเป็นต้องยึดหลักแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับที่ 2 (2560-2564) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับที่ 2 (2560-2564)

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับที่ 2 (2560-2564) มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการวางรากฐานและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างสมดุลของการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการทำงานอย่างบูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของประเทศ คือ ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ชัยนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน”โดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยว สินค้าและบริการให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความสมดุลการท่องเที่ยวไทยผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

จากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 ได้มีการกำหนดทิศทางเพื่อนพัฒนาการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้านดังต่อไปนี้

อันดับที่หนึ่ง คือ ประเทศไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก ด้วยการยกระดับคุณภาพและเพิ่มความหลากหลายของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานเป็นที่ ยอมรับในระดับสากล มุ่งเพิ่มรายได้ จากการท่องเที่ยว และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

อันดับที่สอง คือ การเติบโตอย่างมีดุลยภาพ โดยส่งเสริมดุลยภาพการเติบโตของพื้นที่ท่องเที่ยว โดยเน้นการกระจายการพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองรองและพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น

ส่งเสริมคุณภาพ การเติบโตระหว่างช่วงเวลาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีศักยภาพ

อันดับที่สาม คือ การเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทย โดยเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย เสริมสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และการเป็นเจ้าบ้านที่ดีแก่ประชาชน

อันดับที่สี่ คือ การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และ กระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วน โดยมุ่งพัฒนา การท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเพิ่มรายได้และกระจายรายได้แก่ประเทศ พัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของ ประเทศและสร้างโอกาสเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคและเขตพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นที่เมืองรองและชนบท และสนับสนุนภาคเอกชนลงทุนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

อันดับสุดท้าย คือการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสี่ยงต่อการเสื่อมโทรมการบริหารความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความยั่งยืนของวัฒนธรรม โดยการเชิดชูและรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของไทยคุณค่าดั้งเดิมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

นอกจากนี้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับที่ 2 มีการสร้างแผนการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

ส่งเสริม และพัฒนาห่วงโซ่อุปทานทางการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของห่วงโซ่อุปทาน ทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย สินค้าและบริการทาง การท่องเที่ยว บุคลากรทางการท่องเที่ยว การพัฒนา มาตรฐานการท่องเที่ยว และสร้างตัวอย่างต้นแบบ เพื่อเป็นตัวอย่างเชิงประจักษ์ให้หน่วยงานต่าง ๆ ศึกษาและถอดบทเรียน นำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวในภาพรวมแลลดปัญหาทางการท่องเที่ยว รวมถึงส่งเสริม ให้ประเทศไทยเป็นสถานที่ที่ได้รับความนิยมใน การถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ

การพัฒนาการจัดการด้านการท่องเที่ยวแบบองค์รวม

การพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้และสารสนเทศด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการการท่องเที่ยว พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยว บนพื้นฐานความสมดุล ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การยกระดับองค์กรและระบบงานสู่ความเป็นเลิศ

ปรับกระบวนการทำงานภายในองค์กรให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสำหรับบุคลากรภายใน กรมการท่องเที่ยว และผู้รับบริการจากกรมการท่องเที่ยว การปรับวัฒนธรรมองค์กร และค่านิยมร่วมของบุคลากรในกรมการท่องเที่ยว การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร ให้เท่าทันต่อสถานการณ์และพลวัตการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในปัจจุบัน รวมถึง การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเป็นที่ยอมรับของกรมการท่องเที่ยวและบุคลากรกรมการท่องเที่ยว

การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและระบบดิจิทัล

การพัฒนาระบบเทคโนโลยีและระบบดิจิทัลมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานภายในกรมการท่องเที่ยวรวมถึงเพื่อสร้างความเชื่อมโยง เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และติดตามการดำเนินงานของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงเป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ หมายถึง การพัฒนาที่การรวมตัวกันเป็นก้อน หรือเป็นกลุ่ม การผสมกัน การปรับตัวให้เข้า กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีการรวมตัวกัน การประสานกัน เพื่อวัตถุประสงค์ คือการพัฒนาการท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการนั้น มีแนวสำคัญ ดังนี้ (ปิยวรรณ คงประเสริฐ, 2551) 1) ส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว 2) พัฒนาการท่องเที่ยวโดยพัฒนารวมกันเป็นกลุ่มเครือข่ายท่องเที่ยวตามศักยภาพของพื้นที่ 3) สนับสนุนการฟื้นฟูความเชื่อมั่นและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการท่องเที่ยวไทยในสายตาโลก 4) พัฒนาทักษะฝีมือบุคลากรในภาคบริการและการท่องเที่ยวและพัฒนาระบบคมนาคม 5) ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัย ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัย และ 6) ปรับโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

ส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยมีการดำเนินการ คือส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยว โดยใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์และ

เอกลักษณ์แห่งความเป็นไทยที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิตชุมชน อาทิ การท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะเป็นการกระจายรายได้ไปสู่คนในชุมชนและท้องถิ่นทั่วประเทศอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมรวม (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์, 2557) ทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศเพื่อให้เกิดความสมดุล และยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยซึ่งมีแนวคิดที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพจากทั่วโลก

พัฒนาการท่องเที่ยวโดยพัฒนารวมกันเป็นกลุ่มเครือข่ายท่องเที่ยวตามศักยภาพของพื้นที่ โดยอาศัยการเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวตามความต้องการของตลาด (แพรวดาว พุพานิชย์พฤกษ์, 2559) เช่น การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวทางทะเล การท่องเที่ยวสีเขียว การท่องเที่ยวเชิงศิลปะ และวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา และการท่องเที่ยวของกลุ่มมุสลิม

สิ่งสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวคือฟื้นฟูความเชื่อมั่นและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการท่องเที่ยวไทยในสายตาโลก การสร้างความเชื่อ และการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวต้องเร่งมือทำ เนื่องจากมีหลายครั้งที่ภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวไทยส่งผลเสียต่อการท่องเที่ยว เช่น อาชญากรรม อันตรายในการท่องเที่ยว เป็นต้น ที่สำคัญคือการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดทั้งเชิงรับและเชิงรุก ในตลาดเป้าหมายทั้งตลาดศักยภาพเดิมและตลาดใหม่การท่องเที่ยวในประเทศไทย (ธนาคาร แห่งประเทศไทย, 2561) โดยเป้าประสงค์หลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้เกิดความคุ้มค่าต่อประสบการณ์ เป็นการท่องเที่ยวแบบมูลค่าสูง เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพมีกำลังในเรื่องการใช้จ่าย รวมทั้งการสร้างประสบการณ์ที่ดีในการท่องเที่ยวซึ่งการท่องเที่ยวจะเป็นการยกระดับและแตกต่างจากการท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป มีคุณค่ามากกว่าการท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน รวมทั้งสนับสนุนให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้นเพื่อลดการพึ่งพาสถานที่ต่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

นอกจากนี้ การพัฒนาทักษะฝีมือบุคลากรในภาคบริการและการท่องเที่ยว จัดฝึกอบรมภาคภาษาต่างประเทศทั่วประเทศ เนื่องจากปัจจุบันบุคลากรทางการท่องเที่ยวยังขาดความรู้ทักษะหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รวมทั้งมี การพัฒนา

ระบบคมนาคมขนส่งให้เกิดความเชื่อมโยงกันเป็นโครงข่ายทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การมีโครงสร้างทางการขนส่งที่ดี จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเดินทางเข้ามาในพื้นที่นั้นมากขึ้น (ยุพวรรณ นังคลาภิวัฒน์, 2557) ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านนี้ต้องมีการจัดทำและบังคับใช้มาตรฐานด้านการท่องเที่ยว โดยมีข้อปฏิบัติ ดังนี้

1. เร่งปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการสำหรับอนาคต โดยให้ความสำคัญกับการบูรณาการหลักการและการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อให้สามารถนำไปสู่การอำนวยความสะดวกและการพัฒนาภาคการผลิตและบริการได้ตรงตามทิศทางที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) ทบทวน ปรับปรุง และพัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมกีฬา ธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวของประเทศให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการท่องเที่ยวของไทยสู่สากล เนื่องจากกิจกรรมด้านกีฬาและการท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกัน จึงควรมีการพัฒนาควบคู่กัน
- 3) ส่งเสริมให้คนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงการท่องเที่ยวได้ตามสิทธิที่พึงมีพึงได้ของบุคคล (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559)

ปรับโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นกลไกในการบริหารจัดการและกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม ในการยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม โดยมีการพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาอย่างครบวงจร โดยมีแนวทางการพัฒนา เพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้จากการกีฬา เนื่องจากกีฬาเป็นหลักฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลต่อการสร้างวินัย จิตสำนึก ความสามัคคี และน้ำใจนักกีฬา รวมทั้งสร้างคุณค่าและคุณภาพชีวิตให้ประชาชน ตลอดจนส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับประเทศจากกิจกรรมและธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมกีฬา เพราะกีฬากับการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ และเกี่ยวข้องกัน (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, 2561) ดังนั้น รัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐจึงควรส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติและครบวงจรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมกีฬาทั้งการผลิตและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์กีฬา ธุรกิจประกันภัย การเดินทางและการขนส่ง รวมถึงสถาบันพัฒนากีฬาอาชีพทุกระดับ เพื่อให้อุตสาหกรรมกีฬาสามารถสร้างโอกาส สร้างงานและรายได้ รวมถึงสร้างอาชีพให้กับประชาชนทุกกลุ่ม (สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, 2559)

ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ ต้องอาศัยการรวมตัวกันเป็นก่อน หรือเป็นกลุ่ม มีการการผสมกัน การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งหน่วยงานที่มีส่วน เกี่ยวข้องการท่องเที่ยวมีการรวมตัวกัน การประสานกัน เพื่อวัตถุประสงค์ คือการพัฒนา การท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการนั้นโดยมีการกำหนด วัตถุประสงค์ แนวทางปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินการมุ่งสู่จุดหมายเดียวกัน

2. แนวคิด และทฤษฎีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งต้อง คำนึงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด (พัชรวิรัตน์ หารไชย, 2552) โดยจำเป็นต้องรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ได้นานที่สุด เกิดผลกระทบ น้อยที่สุดและใช้เป็นประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด (พัชรวิรัตน์ หารไชย, 2552)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องเป็นการท่องเที่ยวซึ่งทำให้เศรษฐกิจเจริญงอกงาม ในพื้นที่นั้น ๆ แต่ต้องไม่ทำลายทรัพยากรซึ่งเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นอกจากนี้ต้องไม่ส่งผล กระทบในด้านลบต่อ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและโครงสร้างทางสังคมของชุมชนในท้องถิ่น ในการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Swarbrooke, 1998) หลักการพื้นฐาน (Principles) ของการท่องเที่ยว แบบยั่งยืน 10 ประการ คือ 1) อนุรักษ์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอดี 2) ลดการบริโภค และใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย 3) รักษาและส่งเสริมความหลากหลาย ของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม 4) ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) 5) นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting Local Economy) 6) การมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving Local Communities) 7) มีการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน 8) การพัฒนาบุคลากร 9) การจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว (Marketing Tourism Responsibly) และ 10) ประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย (Eber, 1993)

การอนุรักษ์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ต้องมีวิธีการจัดการโดยคำนึงถึงธรรมชาติ และวัฒนธรรม อย่างอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ทรัพยากรตามความจำเป็น คำนึงถึงต้นทุน นั้นก็คือธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในถิ่นนั้น ๆ (รัฐกรรณ์ แสงโชติ, 2554) อีกทั้งประชาชนเองควรมีการสงวนรักษาคุณภาพ ของทรัพยากรให้มีคุณค่า การตระหนัก ถึงความสำคัญของทรัพยากร (ปองทิพย์ นาคินทร์, 2556) รู้วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ ได้นาน เพิ่มพูน และเสริมสร้างไว้ให้มากที่สุดเพื่อการใช้

เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (กฤษณ์ โคตรสมบัติ, 2553, หน้า 21) และที่สำคัญประชาชนควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรนั้น เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์ ผสมผสมผสานกับ เทคโนโลยีแบบใหม่การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดอย่างเหมาะสมจะสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยาวนาน (กฤษณ์ โคตรสมบัติ, 2553)

การท่องเที่ยวจะยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องมีการลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสียโดยให้ความรู้แก่ประชาชน และร่วมกันวางแผนการจัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างมีประสิทธิภาพ (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552) หรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติ และมีคุณภาพเหมือนกันใช้ทดแทนกันได้มีความจำเป็นต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้การลดของเสีย เช่น ขยะปฏิภูลต้องหาวิธีการจัดการโดยการแยกประเภทขยะ ขยะแห่งอาจนำระบบการหมุนเวียนการใช้ เช่น การรีไซเคิล การใช้ซ้ำ เป็นต้น (Eber, 1993)

การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนนั้น ต้องวางแผนขยายรากฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม (พัทธรัตน์ แสงมณีวรรณ, 2554) โดยการเพิ่มคุณค่าและมาตรฐานการบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในการท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้นนานขึ้นหรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก เช่น ชุมชนกุฎีจีน มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งศาสนาพุทธ คริสต์ และอิสลาม

การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) การพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนจำเป็นต้องการประสานแผนการพัฒนาในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน (พัทธรัตน์ แสงมณีวรรณ, 2554) ตัวอย่างเช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต้องมีการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การพัฒนาการทำงานในสถานที่ท่องเที่ยวเดียวกันมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น

นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting Local Economy) การพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนนั้น หน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน ประชาชน ในท้องถิ่นต้องประสานงานเพื่อที่จะส่งเสริม กิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้น ๆ (พัทธรัตน์ แสงมณีวรรณ, 2554) โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง และนำไปประชาสัมพันธ์ ให้บุคคลภายนอกรู้จัก และส่งเสริมการขายการท่องเที่ยว เพื่อให้

นักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวให้มากขึ้นเป็นการสร้างรายกระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ไม่ใช่แค่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (สุชาติ สุชาติ อังอิงใน พัชรรัตน์ มณีวรรณ, 2554)

การมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving Local Communities) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมกันทำงานกับเป็นองค์กรรวม โดยเข้าร่วมในลักษณะหน่วยงานร่วมกัน (กิตติ อริยานันท์, 2552) เช่น เป็นหน่วยงานร่วมทากิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์ หรือร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน เป็นหน่วยงานร่วมส่งเสริมการขาย การท่องเที่ยวด้วยกัน นอกจากนี้ยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่นเพื่อยกระดับ คุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น (รำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2549)

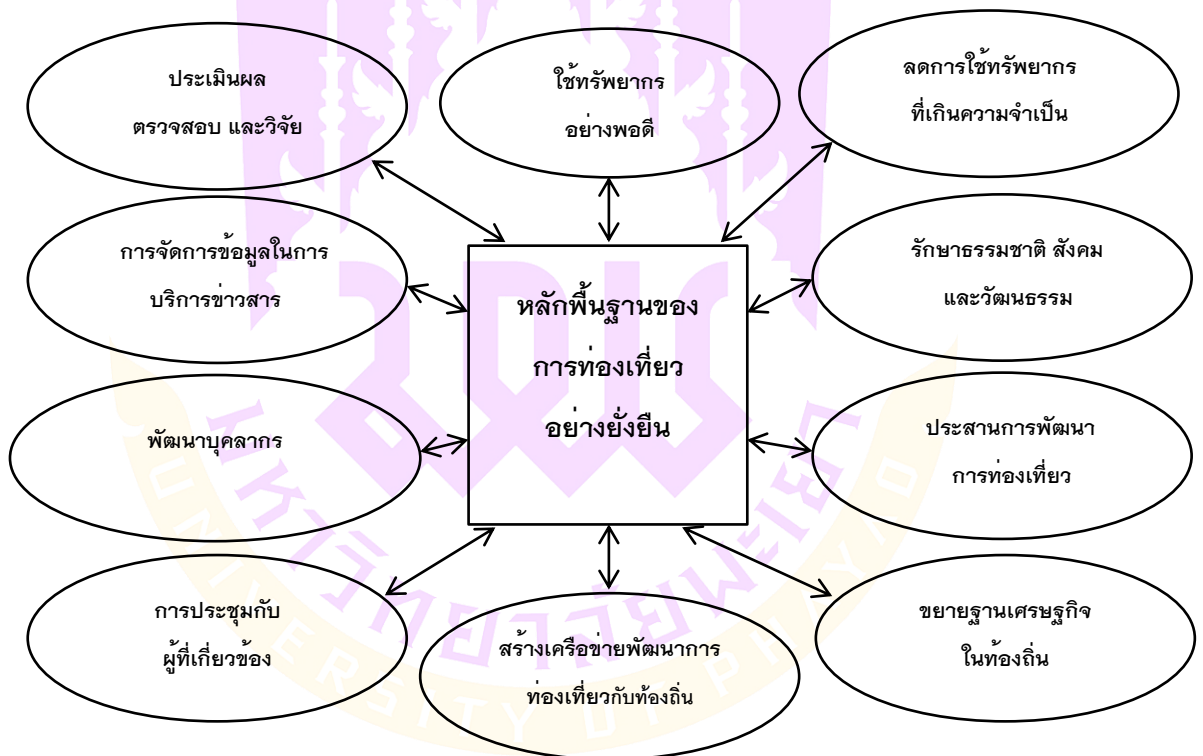
มีการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการประสานกับประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ ร่วมประชุม หรือทั้งการเพิ่มศักยภาพให้การท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหา ที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการตลาด โดยจัดการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วม ปฏิบัติในทิศทางเดียวกันเป็นการลดข้อขัดแย้งในด้านผลประโยชน์ที่ต่างกัน (รำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2549)

การพัฒนาบุคลากรในการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยว ให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นกำลังหลักในการผลักดันนโยบายต่าง ๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ความรู้แก่บุคลากรทางการท่องเที่ยว เช่น มีการฝึกอบรม มีการส่งเจ้าหน้าที่ดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ มีแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่ยั่งยืนนับเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร และเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2545)

การจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว (Marketing Tourism Responsibly) คู่มือในการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว เช่น ข่าวสารการบริการการขายให้พร้อมและเพียงพอต่อการเผยแพร่ อาจจัดทำในรูปแบบสื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบต่าง ๆ เช่นคู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาดการท่องเที่ยวในรูปแบบเอกสาร แผ่นพับ หนังสือคู่มือ วีดีโอ เว็บไซต์ เป็นต้น

ปัจจัยสุดท้ายในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือการประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวนั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน การประเมินผล มีจำเป็นต่อการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มคุณค่า คุณภาพ ของแหล่งท่องเที่ยว ต่อการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวของนักลงทุน ดังนั้นการพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำเป็นจะต้องมีการประเมินผลการ ตรวจสอบผลกระทบ และมีการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ วิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมทั้ง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยการทำวิจัย ควรมีการสอบถามจากผู้ใช้บริการโดยตรง รวมทั้ง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลักดันนโยบายต่าง ๆ ในการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น ระดับ ภูมิภาค และระดับประเทศ หรือแม้แต่การวิจัยด้านตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งจะมีผลต่อ การกระจายได้เข้าสู่ชุมชนสัมพันธ์ และ ก็จะส่งผลต่อการพัฒนาเพราะสามารถนำผลดังกล่าว มาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพ 2 องค์ประกอบหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ที่มา: Eber, 1993 อ้างอิงใน จันทร์จิรา สุขบรรจง (2559)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงปัจจัยทั้ง 4 ด้าน คือ ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด และจำเป็นต้องรักษาเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมไว้ได้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้เป็นประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด

2.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม

2.2.1 ความหมายของการพัฒนา

การพัฒนา หมายถึง การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์ในการทำ เพื่อให้สิ่งนั้นเจริญขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา คือ การกระทำอะไรก็ตามที่ส่งผลให้ สิ่งนั้นเป็นไปในทางที่ดีขึ้น หรือในทางบวก แต่อย่างไรก็ตาม การจะพัฒนาต้องกระบวนการในการกำหนด แผนพัฒนา ผู้พัฒนาต้องเน้นความสำคัญที่คน เพราะแท้ที่จริงแล้วคนสามารถพัฒนาเพื่อช่วยตนเองได้ เนื่องจากทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงได้ และการพัฒนาสามารถทำได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด การพัฒนา เป็นกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจ ความเป็นธรรมทางสังคม ความเสมอภาคทางสังคม การรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมที่ดี มุ่งเน้นต่อการอนุรักษ์ มีคุณภาพในการจัดสรรและกระจายทรัพยากร ทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น และประชาชนพึ่งตนเองได้ (ปิยะ อุทาโย, 2539) กระบวนการสำคัญในการพัฒนาก็คือการวางแผน เนื่องจากการวางแผนเป็นทางเลือก วิธีทางในอนาคตจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง โดยผู้พัฒนาสามารถทำงานร่วมกันหลายคน ที่สำคัญอย่างยิ่งการตัดสินใจที่พัฒนาจะส่งผลสำคัญ ตัวอย่างเช่น ผู้พัฒนาต้องวางแผนว่าจะทำอะไร ทำที่ไหน ทำเมื่อไร และอย่างไร การวางแผนเป็นกิจกรรมที่เลือกโดยวิธีการที่ถูกหลักที่สุด (เสถียร เหลืองอร่าม, 2549) การวางแผนพัฒนาสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ

การวางแผนจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง หมายถึง ผู้มีอำนาจในการบริหารงาน วางแผนงาน แล้วส่งต่อมายังผู้รับผิดชอบ เบื้องล่างในการร่วมกันพัฒนา เช่น นายกรัฐมนตรี วางแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดและส่งต่องานไปยัง อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เป็นต้น

การวางแผนจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน หมายถึง ผู้ปฏิบัติโดยตรงวางแผนในการพัฒนา และส่งต่อแผนงานไปยังผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เช่น ผู้ใหญ่บ้านทำงานร่วมกับประชาชนในพื้นที่ในการพัฒนาหมู่บ้าน โดยมีการส่งต่องานไปยังผู้บริหารที่สูงกว่า ในการใช้อำนาจในการตัดสินใจ หรือของบประมาณมาพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น

ซึ่งจะเห็นได้ว่าการวางแผนการพัฒนา 2 ลักษณะนี้เป็นกระบวนการที่สะท้อนความต้องการและปัญหาของท้องถิ่นโดยสอดคล้องกับแผนส่วนกลาง แต่อย่างไรก็ตามการวางแผนที่สมบูรณ์และเหมาะสม ควรเป็นการวางแผนแบบผสมผสาน ดังนั้น แผนพัฒนาที่ดี หมายถึง การประสานงานกับด้านต่าง ๆ มีความเหมาะสมกับสภาพศักยภาพ ข้อจำกัดปัญหา การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ปัญหาความต้องการของประชาชน และสอดคล้องกับระบบและระเบียบการบริหารงานพัฒนาในปัจจุบันนอกจากนี้การวางแผนพัฒนาจึงต้องคำนึงถึงความต้องการการพัฒนาของรัฐ ปัญหาและความจำเป็นของประชาชน และขีดความสามารถหรือข้อจำกัดในการพัฒนา และยังต้องเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน

2.2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของประชาชนในการดำเนินการตัดสินใจในทุกระดับ และทุกรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (ไตรรัตน์ สุนทรประภัสสร, 2543) โดยเฉพาะในบริบทของกระบวนการวางแผนที่มีการกำหนดรูปแบบแนวคิดการมีส่วนร่วม สัมพันธ์กับการเข้าร่วมของมวลชนอย่างกว้างขวางในการเลือกการบริการ และประเมินผลของแผนงาน และโครงการต่าง ๆ ที่จะนำมาซึ่งการยกระดับความเป็นอยู่ให้สูงขึ้น (สุจิตราภา พันธุ์วิไล, 2550) ซึ่งการมีส่วนร่วมจะประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ (ภูวตล บัวบางพลู, 2561) 1) การมีส่วนร่วมเป็นอิทธิพลของประชาชนต่อการตัดสินใจนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรร และการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรเพื่อการผลิต 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน และการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ จะสร้างโอกาสด้านสังคม และเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับรายได้ การจ้างงาน และเพิ่มการกินดีอยู่ดี 3) การมีส่วนร่วมเป็นการตัดสินใจของประชาชนที่สนองต่อความต้องการในการที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคน

การมีส่วนร่วมเป็นอิทธิพลของประชาชนต่อการตัดสินใจนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรร และการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรเพื่อการผลิตการมีส่วนร่วมของประชาชน (ลีตี กุทธีเนติกุล และคณะ, 2547, หน้า 21) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นกระบวนการที่จัดให้มีขึ้นในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชนตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น นำเสนอข้อมูล ข้อโต้แย้งหรือให้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: ONEP, 2016)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน และการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ จะสร้างโอกาสด้านสังคม และเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับรายได้ การจ้างงาน และเพิ่มการกินดีอยู่ดีมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม (รุ่งรัตน์ ทองสกุล และคณะ, 2549) โดยทั่วไปแล้ว นักพัฒนาหรือนักวิชาการมักจะคิดว่าชาวบ้านไม่มีศักยภาพพอที่จะวางแผนดำเนินกิจกรรมด้วยตัวเองได้ ซึ่งก็อาจมีความเป็นจริงแต่เพียงบางส่วน แต่หากนักพัฒนาที่มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของคนอื่น และเชื่อว่าทุกคนว่ามีศักยภาพที่จะพัฒนาได้ ก็เป็นหน้าที่ของนักพัฒนาที่จะเสริมความรู้ หรือใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการจัดระบบความคิดของชาวบ้านให้สามารถวางแผนได้ (ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, 2537)

การมีส่วนร่วมการตัดสินใจของประชาชนที่มีความต้องการในการที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนที่มีการร่วมกันตัดสินใจหรือการกำหนดรายละเอียดของสิ่งที่จะดำเนินการ เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือเรียบร้อยแล้วจะต้องร่วมกันตัดสินใจ ในการเลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุด

โดยสรุปแล้วการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจะมีความหลากหลายตั้งแต่ร่วมกันค้นหาปัญหา การมีส่วนร่วมตัดสินใจนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรร และการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรเพื่อการผลิต การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน และการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ จะสร้างโอกาสด้านสังคม และเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับรายได้ การจ้างงาน และเพิ่มการกินดีอยู่ดี และ การมีส่วนร่วมเป็นการตัดสินใจของประชาชนที่สนองต่อความต้องการในการที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคน ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจ และสังคม เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองนำมาซึ่งการกระจายอำนาจทางการบริหาร และทรัพยากรสู่ท้องถิ่น

2.2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น

ในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นประชาชนในท้องถิ่น เป็นบุคคลสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาไปข้างหน้าและประสบความสำเร็จซึ่งบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมของการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นไว้ มี 4 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมระดับการตัดสินใจ (Decision Making Level) การมีส่วนร่วมระดับการวางแผน (Planning Level) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว (Implementation Level) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน (Evaluation Level) (อรวรรณ เกิดจันทร์, 2557)

การมีส่วนร่วมระดับการตัดสินใจ (Decision Making Level) การที่ชุมชนจะพัฒนาไปสู่ความเจริญได้แล้วนั้น ประชนในท้องถิ่นควร มีโอกาสเข้าร่วมตัดสินใจ ตัวอย่างเช่น

ก่อนเริ่มการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งนั้น ประชาชนในท้องถิ่นนั้นควรได้รับข้อมูลต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ซึ่งไม่ว่าเมื่อเกิดการพัฒนาแล้วจะเป็นผลกระทบที่ส่งผลดีต่อชุมชนเอง หรือแม้กระทั่งการเกิดผลกระทบที่อาจจะส่งผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน (สุชาติดา กรเพชรปาณี และคณะ, 2550, หน้า 6) ดังนั้นแล้ว ถ้าหากมีการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายควรจะมีการประชุมแล้วลงความเห็นร่วมกันในการตัดสินใจว่าควรหรือไม่ควรพัฒนาการท่องเที่ยว และถ้าจะพัฒนาควรพัฒนาไปในลักษณะใด

การมีส่วนร่วมระดับการวางแผน (Planning Level) การพัฒนาท้องถิ่นใดก็ตาม สิ่งสำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จก็คือ การวางแผน ดังนั้นชุมชนเองควรร่วมกับวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน เพราะชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากร มีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพยากรการร่วมวางแผนคือการร่วมรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ของการพัฒนา (ทศพล ชื่นอุปการณันท์, 2549, หน้า 28)

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว (Implementation Level) การปฏิบัติการถือว่าเป็นขั้นตอนสำคัญของการพัฒนา เช่น หากชุมชนต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน ชุมชนควรเป็นเจ้าของธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม เช่น ที่พักแรม โฮมสเตย์ ร้านอาหารท้องถิ่น ร้านขายสินค้า OTOP บริการนำเที่ยว บริการเช่ารถ เช่าเรือ ดำน้ำและการเดินป่า เป็นต้น (อุทัยวรรณ ลิ้มปชยาพร, 2551, หน้า 9)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน (Evaluation Level) หลังจากทุกขั้นตอนในการพัฒนาแล้ว การประเมินผลจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่จะให้รู้ว่า การพัฒนานั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ทั้งนี้ชุมชนควรร่วมประเมินผลของการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อการปรับปรุงแผนพัฒนาให้ยั่งยืน และระยะยาว (พงระภี ศรีสวัสดิ์ และคณะ, 2550) การมีส่วนร่วมของชุมชนในทั้ง 4 ระดับดังกล่าว ทำให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และสร้างความเป็นเจ้าของ (Ownership) ของธุรกิจชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป (พยอม ธรรมบุตร, 2549)

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและสังคม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อ ชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ และสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องครอบคลุม 5 ด้านด้วยกัน ทั้งด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การท่องเที่ยวโดยชุมชนถือเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกที่จะเป็นสร้างความรู้ความเข้าใจถึงการพัฒนาท่องเที่ยว ที่มีการมุ่งเน้นการพึ่งตนเองของชุมชนเป็นหลักไม่เน้นที่เศรษฐกิจเป็นตัวตั้ง เพราะจะนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องของผลประโยชน์ก่อให้เกิดความแตกแยกในชุมชน ในที่สุด (วีระพล ทองมา และประเจต อำนวย, 2547)

การท่องเที่ยวชุมชนเป็นสร้างให้คนเกิดความรักความภูมิใจ ความหวงแหน การรู้จักถึงคุณค่าเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ตนมีอยู่เสียก่อน ซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การท่องเที่ยวชุมชนมีเอกลักษณ์ มีเสน่ห์และทำให้คนในชุมชนมีความต้องการที่จะนำเสนอความภาคภูมิใจในสิ่งต่าง ๆ ไปยังคนภายนอกและสามารถถ่ายทอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าเป็นการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชนบนฐานแนวความคิดของชุมชนเองซึ่งแต่ละชุมชนมีเอกลักษณ์ของตนมีความเป็น เจ้าของในกิจการของชุมชน โดยการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีเป้าหมาย คือ 1) การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว 2) การเอาใจใส่ต่อวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนการรักษาสิ่งแวดล้อม (Hatton, 1999)

การท่องเที่ยวชุมชน ยังหมายรวมถึง การจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวลงในพื้นที่ของชน โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการและเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของระบบการท่องเที่ยว โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นจากคนในชุมชน และควบคุมกระบวนการจัดการโดยชุมชน (Hinch and Butler, 1996) มีการให้บริการซึ่งแสดงออกถึงวัฒนธรรมของชุมชน ถือเป็นหัวใจหลักในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชนการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนต้องคำนึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมในชุมชนด้วย ซึ่งการกำหนดทิศทางโดยชุมชนจัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน ปัจจุบันการจัดการท่องเที่ยว

โดยชุมชน ได้รับความนิยมนับเป็นอย่างมาก แต่ละหมู่บ้านจัดให้มีการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนของตนเองอย่างหลากหลายโดยมีลักษณะและรูปแบบการบริการที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันไป

ที่สำคัญเจตนาารมณ์ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนคือการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชนที่ชุมชนกำลังเผชิญอยู่ เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนและมองการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง (พจนานุกรม, 2546)

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านในการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ และวัฒนธรรม โดยการท่องเที่ยวโดยชุมชนจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน พยายามให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ซึ่งการที่จะให้ชุมชนดำเนินการท่องเที่ยวตามหลักการดังกล่าวข้างต้น มีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็ต้องรณรงค์กับคนในสังคมให้เห็นความแตกต่างของการท่องเที่ยว โดยชุมชนกับการท่องเที่ยวทั่วไป กระตุ้นให้คนในสังคมเห็นความสำคัญ และเป็นนักท่องเที่ยวที่สนใจการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างเจ้าของบ้านกับผู้มาเยือน นอกจากนี้ ยังเป็นการเพิ่มการรับรู้และความเข้าใจในบทบาทของชุมชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นการกำลังใจหรือสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานอนุรักษ์ทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม ดังนั้น การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชนจัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน

3.2 องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีอยู่ 4 ด้าน กล่าวคือ 1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 2) องค์กรชุมชน 3) การจัดการ 4) การเรียนรู้ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม (พจนานุกรม, 2546)

1. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

ชุมชนที่มีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนต้องมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิธีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ชุมชนยังมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นด้านองค์กรชุมชน ชุมชนมีระบบ

สังคมที่เข้าใจกัน มีปราชญ์หรือผู้มีความรู้ และมีทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา (ชมพูนุท โมราชาติ, 2551)

ด้านการจัดการ มีกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนด้านการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง (สินธุ์ สโรบล, 2546) มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน นอกจากนี้ ด้านการเรียนรู้ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างมีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน (รัชพร จันทร์สว่าง, 2546)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นองค์รวม

การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นองค์รวม เนื่องจากทรัพยากรการท่องเที่ยวกับทรัพยากรที่ชุมชนใช้เป็นฐานการผลิตเป็นทรัพยากรเดียวกัน วัฒนธรรมธรรม และสังคมเป็นตัวขับเคลื่อน เรื่องจิตวิญญาณของชุมชน ในการสร้างสัมพันธ์กันภายในชุมชนและการสัมพันธ์กับภายนอกควรจะเชื่อมโยงให้เห็นการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นองค์รวม (วีระพล ทองมา และประเจต อำนาง, 2547)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในขณะเดียวกันในภาพรวมของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชนได้เข้าไปมีบทบาทในการสร้างคุณภาพใหม่ของการท่องเที่ยวให้มีความหมายมากกว่าการพักผ่อน ความสนุกสนาน และความบันเทิง หากได้เปิดมิติของการท่องเที่ยวเพื่อ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเคารพคนในท้องถิ่น

3.3 หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน มีหลักการดังนี้ (พจนานุกรม, 2546)

1. ชุมชนเป็นเจ้าของ
2. ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ
3. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
4. ยกระดับคุณภาพชีวิต
5. มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม
6. คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
7. ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม
8. เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
9. เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น
10. มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน

การที่จะให้ชุมชนดำเนินการท่องเที่ยวตามหลักการดังกล่าวข้างต้น มีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกัน ก็ต้องตระหนักกับคนในสังคมให้เห็นความแตกต่างของการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการท่องเที่ยวทั่วไป กระตุ้นให้คนในสังคมเห็นความสำคัญและเป็นนักท่องเที่ยวที่สนใจการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าของบ้านกับผู้มาเยือน

นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มการรับรู้และความเข้าใจในบทบาทของชุมชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นการกำลังใจหรือสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานอนุรักษ์ทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม

3.4 องค์ประกอบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเรื่องของการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนท้องถิ่นและผู้มาเยือน ในการที่จะดูแลรักษาทรัพยากรด้านต่าง ๆ ของชุมชนที่มีอยู่แล้ว ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2557)

กระบวนการเรียนรู้ของ CBT : มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

ศักยภาพของคน การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องเริ่มที่คนในชุมชนที่จะต้องรู้จักรากเหง้าของตนเองให้ดีเสียก่อน เพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูลและคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันได้

ศักยภาพของพื้นที่ หมายรวมถึง ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมา คนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรักและหวงแหนเห็นคุณค่า ของทรัพยากรในชุมชนของตน สามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ทั้งนี้แล้ว ชุมชนต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องแนวคิด พื้นฐาน ทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจัดการในพื้นที่ได้ด้วย

ระบบการจัดการ ซึ่งการจัดการเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและค่อนข้างที่ยากใน การจัดการให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืน สมดุลในกลุ่มคน หมู่มาก ดังนั้นชุมชนที่จะสามารถบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ต้องเป็นชุมชน ที่มีผู้นำที่เป็นที่ยอมรับ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการพูดคุยกำหนด แนวทางในการเตรียมความพร้อมชุมชนว่าพื้นที่ของตนจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนได้อย่างไร ควรมีโอกาสอะไรบ้าง และจะมีการกระจาย จัดสรรรายได้ได้อย่างไร ทั้งหลายทั้งปวงที่กล่าวมานั้น สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนก็คือการมีส่วนร่วม อันหมายรวมถึง ส่วนร่วมในทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อส่วนรวม

การมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีความสำคัญในการบริหาร และจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งการสื่อสารพูดคุย เป็นการสื่อความคิดเห็น การแก้ปัญหา รวมถึงการหาทางแก้ไขปัญหาด่าง ๆ จากการระดมความคิดจากประสบการณ์ ของนักวิจัยท้องถิ่นหลายท่านพบว่าชุมชนจัดให้มีเวทีพูดคุย ร่วมกันคิดวางแผนดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน สร้างกฎระเบียบของชุมชน ทางด้านต่าง ๆ เพื่อให้คนในชุมชนรวมถึงผู้มาเยือนปฏิบัติตาม

ผลกระทบจากการทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผลการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทุกอย่างที่ดำเนินการย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ตั้งอยู่ สิ่งแวดล้อมโดยรอบทั้งสิ้น ซึ่งมี ผลกระทบด้านบวกและด้านลบ (วิระพล ทองมา, 2547) ได้แก่ ผลกระทบด้านบวก ส่งผลให้ ชุมชนมีจิตสำนึกเกิดการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเอง คิดเป็นทำเป็น มีความพยายาม ในการเรียนรู้พัฒนา เกิดรายได้เพิ่มขึ้นมีการรวมตัวกัน สร้างความเข้มแข็งในชุมชน นำไปสู่ การพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคาดหวังและความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นไป ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคมวัฒนธรรม 3) สิ่งแวดล้อม และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนคือการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา สืบสานสืบทอด ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ได้ เกิดความรักความภาคภูมิใจ

ในความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วมในทรัพยากรของชุมชน และเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันในที่สุด

แต่อย่างไรก็ตามผลกระทบด้านลบจากการจัดการท่องเที่ยวก็ปรากฏขึ้น เช่น เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จำนวนขยะที่เพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว การใช้น้ำ ระบบนิเวศธรรมชาติ การรับวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว เกิดกระแสการเลียนแบบ มีความขัดแย้งทางความคิด เสียความเป็นส่วนตัวในการที่จะต้องรองรับนักท่องเที่ยว และที่สำคัญ คือ อาจถึงกับสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่น หากมีการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไป ในส่วนการตลาดนั้นแต่ละชุมชนจะต้องให้ข้อมูลแนะนำชุมชนตนเองและชุมชนอื่นที่ถูกต้องและน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว และที่น่าภูมิใจสำหรับชุมชน คือ การรักษาระบบและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมา แต่ชุมชนไม่ได้ละทิ้งพื้นฐานเดิม หรือปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตไปตามกระแสวัฒนธรรม และไม่ได้มุ่งหวังรายได้จากการท่องเที่ยวที่จะได้ให้เป็นรายได้หลักของชุมชนโดยละทิ้งอาชีพดั้งเดิมที่จะเป็นการที่จะปรับตัวเพื่อรองรับกระแสการท่องเที่ยวที่เข้าไปในชุมชน (วิระพลทองมา และประเจต อำนาจ, 2547)

การท่องเที่ยวชุมชน มีส่วนประกอบสำคัญ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนได้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาผลกระทบการท่องเที่ยวอย่างรอบด้านแล้ว ดังนั้น ชุมชนจึงร่วมการตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร
2. สมาชิกในชุมชนนั้นต้องมีส่วนร่วมทั้งเรื่องของการวางคิด วางแผนร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกันติดตามประเมินผลร่วมกันเรียนรู้ร่วมกัน รับผิดชอบต่อร่วมกัน
3. ชุมชนต้องการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเป็นชมรมเป็นองค์กรหรือจะเป็นองค์กรเอกชนเดิมที่มีอยู่แล้วเช่นกันเช่นองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ เพื่อทำหน้าที่แทนสมาชิกทั้งหมดในระดับหนึ่งและดำเนินการด้านการกำหนดทิศทางนโยบายการบริหารจัดการการประสานงานเพื่อให้ท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชนที่เห็นร่วมกัน
4. รูปแบบเนื้อหากิจกรรม ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรีมีความเท่าเทียมกันมีความเป็นธรรมและให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจการเมืองสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ
5. มีกฎกติกาที่เห็นร่วมกันจากคนในชุมชน สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ไม่สามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้

6. ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวเชิงสาธิตในชุมชน ชาวบ้านและนักท่องเที่ยว ควรมีกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่องเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำงาน ด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีความชัดเจน

7. การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะต้องมีมาตรฐานที่มาจากข้อตกลงร่วมภายในชุมชนด้วยกันเช่นความสะอาดความปลอดภัยการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องและพิจารณาร่วมกันถึงขีดความสามารถในการรองรับ

8. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและการอนุรักษ์รักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน

9. การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อาชีพหลักของคนในชุมชนเท่านั้นชุมชนเองจะต้องดำรงอาชีพหลักของตนเองไว้ให้ได้ทั้งนี้ทั้งนั้นหากอาชีพของคนในชุมชนเปลี่ยนไปเป็นการจัดการท่องเที่ยวจะเป็นการทำลายชีวิตและจิตวิญญาณดั้งเดิมของคนในชุมชนอย่างชัดเจน

10. องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้และพร้อมจะหยุดเมื่อเกินความสามารถในการจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากมองในแง่ความพร้อมของชุมชนและประสิทธิภาพในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวในมิติของชุมชนแล้ว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้น ต้องพิจารณาจากมิตินอกชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ การตลาดนโยบายภาครัฐที่เข้ามาสนับสนุนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวด้วยกระบวนการการทำงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว

หากชุมชนมีความพร้อมมีปัจจัยเอื้ออำนวยในการที่จะมีบทบาทในการต่อต้านการท่องเที่ยวแล้วผู้นำชุมชนและแกนนำที่หลากหลายตัวแทนต่าง ๆ ของกลุ่มในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชนในชุมชนกลุ่มสตรีในชุมชนกลุ่มออมทรัพย์กลุ่มเกษตรกร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่นองค์กรบริหารส่วนตำบลเจ้าหน้าที่ป่าไม้ครูอาจารย์ เป็นต้น ร่วมการสัมมนาประชุมเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งเป็นการผลิตกำลังความคิดสร้างสรรค์ และสานแนวคิดของบุคคลไม่เห็นภาพเดียวกันในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และนำวิสัยทัศน์ที่ได้มาเป็นตัวกำหนดเป้าหมายเป็นทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนนั้น (พจนา สวนศรี, 2546)

วิสัยทัศน์ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ชุมชนหลายแห่งตัดสินใจที่จะพัฒนาชุมชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเป็น จำเป็นจะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ซึ่งประกอบไปด้วย 3 รูปแบบดังนี้

1. ชุมชนต้องมองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่ง ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร บุคคลภายนอก ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อสภาพปัญหา ที่ชุมชนประสบอยู่ และหวังว่าจะได้เพื่อนที่เข้าใจร่วมกับปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันอันเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัฒนธรรมเพื่อเข้ามามีส่วนประสานมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชนนั้น

2. การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเกิดผลกระทบหลากหลายด้านเช่นทางสังคมทางวัฒนธรรมและทางสิ่งแวดล้อมชุมชนจึงจำเป็นต้องรวมตัวกันเข้ามาจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎกติกาของชุมชนที่ได้จัดไว้ รวมทั้งมีการจัดระเบียบการแบ่งปันผลประโยชน์ในการท่องเที่ยวแก่ผู้คนที่เกี่ยวข้องและผลประโยชน์ในชุมชนการสร้างมาตรฐานต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวในชุมชนเองเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบมากเกินไปจนขีดความสามารถที่ชุมชนจะจัดการได้

3. การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการการเรียนรู้ระหว่างคนกับธรรมชาติการท่องเที่ยวเป็นการสร้างโอกาสในการฟื้นฟูวัฒนธรรมภูมิปัญญาและสิ่งแวดล้อม โดยคนเราสามารถมองรายได้เป็นเพียงแค่ผลพลอยได้จากกระบวนการการเรียนรู้ท่ามกลางการท่องเที่ยวเท่านั้น

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ววิสัยทัศน์ดังกล่าวทั้ง 3 รูปแบบมีพื้นฐานการคิดจะชุมชนเอง ชุมชนมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตนเองที่พร้อมจะสืบต่อคนภายนอก ดังนั้นการท่องเที่ยวเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งในการถ่ายทอดเท่านั้นเองยังต้องการความเข้าใจความร่วมมือของนักท่องเที่ยวในการที่จะเคารพกติกาในการอยู่ร่วมกันตามที่ชุมชนได้ร่วมสร้างไว้เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ผ่านวัฒนธรรมที่ต่างกัน

วัตถุประสงค์ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

วัตถุประสงค์ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาจากการกำหนดจากวิสัยทัศน์ที่จะทำร่วมกันในชุมชนและนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรมทำให้มีความสุข เช่นเกิดขึ้นโดยชุมชนจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์อยู่ด้วยกัน 4 ประการดังนี้

1. เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในรูปแบบอื่น ๆ ที่ต้องเลือกอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ต่อกันและกันเช่นการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ไปยื่นชุมชนชาวประมงพื้นบ้านนักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของประมงขนาดเล็กที่ทำหน้าที่อนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง

2. เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นส่งเสริมให้ชุมชนโดยเฉพาะคนหนุ่มสาวได้เข้าใจเกิดความรู้สึกหวงแหนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนที่มีมาแต่ดั้งเดิมและพยายามจะกลับฟื้นคืนสภาพรักษาไว้ต่อไปในระยะยาว

3. เพื่อก่อให้เกิดการรวมตัวกันของคนในชุมชนที่เผชิญต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวแบบเดิมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการลดผลกระทบดังกล่าวและจัดระเบียบชุมชนให้เป็นไปในระบบที่ทำให้ชุมชนอยู่รวมกันได้อย่างสันติสุข

4. เพื่อเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องด้านของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิสถาปัตยกรรมภายนอก

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปว่า ชุมชนไม่ได้มองเรื่องรายได้เป็นหลัก ซึ่งต่างกับกับนโยบายของการท่องเที่ยวของภาครัฐซึ่งมักจะให้ความสำคัญในเรื่องรายได้เป็นหลักเป็นอันดับแรกแท้ที่จริงแล้วการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนคือการเอาคุณค่าวิถีชีวิตที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญในสังคมอันได้แก่การมีน้ำใจความเอื้ออาทรประกอบกับวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับธรรมชาติความรักในศิลปวัฒนธรรมอันเป็นต้นทุนทางสังคมของคนไทย จะทำให้มองเห็นการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ถูกต้องถูกคิดมากยิ่งขึ้น

การประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

เนื่องจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นสิ่งที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2557) กล่าวว่า ทักษะความชัดเจนการจัดการให้เหมาะสมจึงเป็นเรื่องที่ชุมชนยังมีความกังวลอยู่พอสมควร แม้ว่าจะมีปัจจัยที่เอื้อและสนับสนุนจากภายนอกมากพอสมควร แต่ชุมชนเองสามารถการประเมินการมองว่าวิสัยทัศน์วัตถุประสงค์ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด โดยร่วมกันอภิปรายระดมความคิดเห็นจากชุมชนให้กว้างขวางจนสามารถสรุปได้ว่ามติของชุมชนเองซึ่งประกอบไปด้วยการประเมิน 7 ประการ ดังนี้

ลำดับที่ 1 ผู้นำชุมชนและแกนนำชุมชนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกและสภาพปัญหาชุมชนตลอดจนมองแนวทางแก้ไขปัญหามาได้แบบชัดเจนและมองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเพียงกิจกรรมหนึ่งหรือกิจกรรมร่วมเชื่อมต่อกิจทางการแก้ปัญหาโดยภาพรวมของชุมชนได้แล้วจึงได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์เป้าหมายในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว

ลำดับที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งหมดเนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องกับสิทธิของชุมชนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมชุมชนต้องมีการใช้คิดควรคิดไตร่ตรองวินิจฉัยเพื่อร่วมตัดสินใจจะเปิดหมู่บ้าน

รองรับอย่างไรควรเป็นไปในรูปแบบใดและควรมีบุคคลใดบ้างที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน และใครควรจะมีบทบาทอย่างไร ถอยหลังนักท่องเที่ยวกลับแล้วจะมีผลกระทบอย่างไร แกไขปัญหาอย่างไร ตลอดจนการแบ่งปันผลประโยชน์ภายในชุมชน

ลำดับที่ 3 ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดตั้งองค์กรภายในชุมชนเพื่อรับผิดชอบ กิจกรรมนี้หรือผลักดันให้องค์กรชุมชนอื่นที่พิจารณาแล้วว่ามีความพร้อมทำหน้าที่รับผิดชอบ เป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์กรนั้นแต่ทั้งนี้การดำเนินการขององค์กรจะต้องเป็นไปด้วย ความโปร่งใสและมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง

ลำดับที่ 4 การพิจารณาเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นหรือของดีในชุมชนเพื่อจะปรับ เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวให้สอดคล้องต่อชุมชนส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้น้อยที่สุดเท่าที่สามารถทำได้

ลำดับที่ 5 ความร้อนของผู้ที่สนใจจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวจะมีบทบาท หลากหลายมากขึ้นหรือจะมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่พักอาหารการดูแลความปลอดภัยการนำพา นักท่องเที่ยวการสื่อความหมายการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ต้องไม่ใช่กระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่ม แกนนำภายในชุมชนเท่านั้นควรมีการกระจายระบบที่ทั่วถึงและเป็นธรรม

ลำดับที่ 5 การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่จะสามารถ รองรับนักท่องเที่ยวเพื่อสามารถจัดกระบวนการให้เหมาะสมกับความยั่งยืนและร่วมแก้ไข ปัญหาที่เกี่ยวข้องตลอดจนการลดผลกระทบทางการท่องเที่ยวต่อไป

ลำดับที่ 7 ประสบการณ์ทักษะในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ตั้งบูรณาการ ความต้องการความเพลิดเพลินความตื่นตัวและการเรียนรู้ให้เป็นโปรแกรมและกิจกรรม การท่องเที่ยวที่เหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจการศึกษาความพึงพอใจเริ่มมีตั้งแต่อ่อนปี ค.ศ. 1960 และในปี ค.ศ. 1980 ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภค ทางด้านการตลาดและนำไปสู่ การศึกษาองค์ประกอบเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Wang et al., 2009) องค์กรบริการที่ดีจะต้องให้ความสำคัญต่อผู้ใช้บริการและต้องค้นหาความต้องการ ของผู้ใช้บริการ (อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ, 2550) เพื่อที่จะนำไปสู่ การวางแผนตอบสนองต่อความต้องการนั้นโดยเป้าหมายสูงสุดของการบริการนั้น คือการสร้าง ความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ผู้ใช้บริการเพราะเนื่องมาจาก ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการจะส่งผล

ต่อความภักดีซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดที่องค์กรบริการต้องการดั่งนั้นองค์กรที่ใช้ หรือให้บริการ จำเป็นต้องทราบถึงความต้องการและความหวังของผู้ใช้บริการเพื่อที่จะกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อสนองตอบความต้องการและความหวังเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความพึงพอใจ และกลับมาใช้ซ้ำอีก (ชัยสมพล ชาวประเสริฐ, 2552)

ความหมายความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Tourist satisfaction)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหมายถึง ถ้าดีความรู้สึกหรือเจตคติในทางที่ดี ของนักท่องเที่ยวที่มีแต่เรื่องท่องเที่ยวโดยการเปรียบเทียบกันระหว่างการรับรู้ของนักท่องเที่ยว กับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในคุณภาพบริการทั้ง 5 ด้าน อันได้แก่ 1) ด้านสิ่งที่สัมผัสได้ 2) ด้านความเชื่อถือ 3) ด้านการตอบสนอง 4) ด้านความเชื่อมั่นไว้วางใจและ 5) ด้านการเอาใจใส่ หากการรับรู้คุณภาพการบริการของนักท่องเที่ยวมากกว่าความคาดหวังคุณภาพ บริการของนักท่องเที่ยวก็ทำให้ท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกพึงพอใจมากขึ้นและทำให้นักท่องเที่ยว รู้สึกอยากกลับมาท่องเที่ยวยังสถานที่นั้นอีกครั้งหนึ่ง (ธนภฤต สุทธินันโชติ, 2559) การแนะนำและบอกต่อในทางบวกต่อผู้อื่นด้วย และเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการทางการท่องเที่ยว ที่เพิ่มขึ้นในทางตรงกันข้ามหากการรับรู้คุณภาพของบริการนักท่องเที่ยวน้อยกว่า ความคาดหวังคุณภาพบริการของนักท่องเที่ยวก็ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกพึงพอใจ น้อยหรือไม่พึงพอใจเลย และนักท่องเที่ยวจะไม่กลับมาเที่ยวยังสถานที่แห่งนั้นอีก ดังนั้น คุณภาพบริการของการท่องเที่ยวนับเป็นปัจจัยสำคัญในการวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ดั่งนั้นองค์กรที่กำกับดูแลนักท่องเที่ยวจึงมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการคุณภาพบริการ ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เพื่อสนองต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

การรับรู้ความพึงพอใจในการบริการ

ความพึงพอใจ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการรับรู้การประเมินคุณภาพ และบริการอันเป็นสิ่งที่ผู้ใช้บริการคาดหวังว่าจะได้รับจากการให้บริการโดยที่ความพึงพอใจ ในการบริการของผู้ใช้บริการนั้นขึ้นอยู่กับ การรับรู้ (อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ, 2550) ซึ่งประกอบด้วย

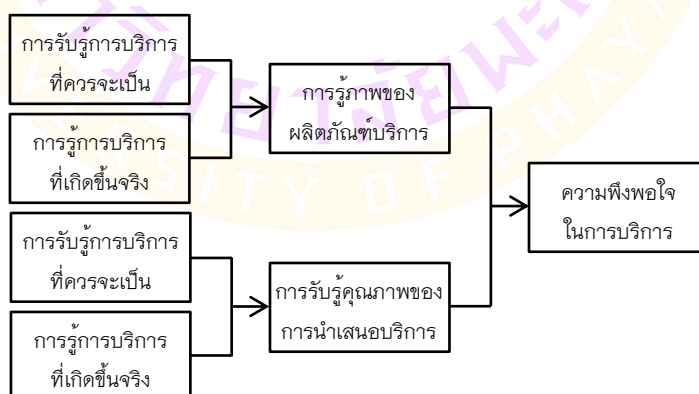
การรับรู้คุณภาพของผลิตภัณฑ์บริการ การรับรู้คุณภาพของ ผลิตภัณฑ์บริการ อันเป็นสิ่งที่ผู้ใช้บริการได้สัญญาว่าจะให้บริการที่ดีโดยผู้ใช้บริการมีความคาดหวังต่อคุณภาพ ของผลิตภัณฑ์บริการว่าจะได้รับอย่างน้อยตามที่ผู้ใช้บริการได้สัญญาไว้ความมากน้อย ของคุณภาพของสิ่งที่ได้รับนั้นเป็นตัวกำหนดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

การรับรู้คุณภาพของการนำเสนอบริการ ซึ่งผู้ใช้บริการดำเนินการนำเสนอ ผ่านการแสดงออกต่าง ๆ ในกระบวนการบริการ โดยผู้ใช้บริการจะประเมินว่าผู้ใช้บริการ

ดำเนินการบริการอย่างเหมาะสมมากขึ้นเพียงใดความสะดวกในการเข้าถึงการบริการ พฤติกรรมการแสดงออกของผู้ให้บริการตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของงาน การใช้ภาษาสื่อสารและการปฏิบัติตนในการให้บริการว่าผู้ให้บริการมีความเต็มใจ และจริงใจ เพียงใดในการบริการการรับรู้เหล่านี้จะช่วยให้ผู้ใช้บริการประเมินคุณภาพบริการได้อย่าง มีเหตุและผลนำไปสู่ความพึงพอใจในการรับบริการ

เมื่อพิจารณาการระบุความสำคัญของความพึงพอใจในบริการแล้ว ผู้บริหารองค์กร บริการจะเห็นว่าจะต้องสร้างให้เกิดความแตกต่างของคุณภาพผลิตภัณฑ์บริการ เช่น รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ภาพลักษณ์ และผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างจากคู่แข่งและปรับปรุง กระบวนการในการนำเสนอผลิตภัณฑ์บริการนั้น ๆ ผู้ใช้บริการโดยต้องอาศัยความจริงใจ และความรับผิดชอบของผู้ให้บริการเป็นสำคัญแต่หากว่าผู้บริหารองค์กรบริการไม่สามารถ สร้างผลิตภัณฑ์เพื่อการที่แตกต่างไปสิ่งที่สำคัญที่จะต้องประเมินและพัฒนา ก็คือ รูปแบบ การนำเสนอการบริการดังจะเห็นได้จากการนำเสนอการบริการต่าง ๆ เช่น กิจกรรม การท่องเที่ยว ร้านอาหารที่พัก สปา เป็นต้น การมุ่งเน้นการนำเสนอบริการสู่ผู้ใช้บริการ มากกว่าตัวผลิตภัณฑ์บริการ สร้างความพึงพอใจในการบริการเกิดจากการประเมินค่า การรับรู้คุณภาพบริการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บริการตามลักษณะของการบริการและกระบวนการ นำเสนอการบริการในวงจรการให้บริการระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการซึ่งถ้าตรงกับสิ่งที่ ผู้ใช้บริการมีความต้องการหรือตรงกับความคาดหวังที่มีอยู่หรือประสบการณ์ที่เคยได้รับ บริการตามรายการการรับรู้ดังกล่าวย่อมนำมาซึ่งความพึงพอใจในบริการนั้น หากเป็นไป ในทางตรงกันข้าม การรับรู้ สิ่งที่ผู้ใช้บริการได้รับจริงไม่ตรงกับกรรับรู้ในสิ่งที่ผู้ใช้บริการ คาดหวัง ย่อมทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความไม่พึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์บริการและการให้บริการนั้น

ภาพ 3 การรับรู้ความพึงพอใจในการบริการ

ที่มา: จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2551)

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นกระบวนการที่ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าในแต่ละครั้งที่ผู้บริโภครู้สึกพอใจหรือไม่พอใจมาจากสาเหตุของปัจจัยใดเป็นหลัก ดังนั้นการบริการรูปแบบเดียวกันกับกลุ่มผู้ผลิตผู้บริโภครวมกันทั้งหมดอาจทำให้ผู้บริโภครายกลุ่ม หรือบางคนเท่านั้นที่พึงพอใจเพราะความพึงพอใจของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของผู้บริโภคซึ่งมีผลกระทบต่อกระบวนการบริการและหาก ผู้บริโภคพึงพอใจจะส่งผลต่อความภักดีต่อองค์กรและจะเกิดการใช้บริการซ้ำอีกครั้งหรือแม้กระทั่งจะมีการบอกต่อแก่ผู้อื่นในทางที่ดีแต่หากผู้บริโภคเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจก็จะไม่เกิดความภักดีต่อองค์กรและจะไม่เข้ามาใช้บริการอีกและอาจพูดถึงองค์กรในด้านลบ

การสร้างความพึงพอใจ

การสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บริการนั้นควรทำให้ผู้ใช้บริการมีประสบการณ์ที่ดีตั้งแต่ในช่วงแรก ๆ และเมื่อผู้ใช้บริการเกิดประสบการณ์ที่ดีสะสมมากขึ้นจนเกิดเป็นความพึงพอใจ และความพึงพอใจนี้เองที่จะมีผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการด้วยความพึงพอใจจะเป็นขั้นตอนที่จำเป็นในการสร้างความภักดีประเมินได้รับความพึงพอใจมากที่สุดอย่างต่อเนื่องหลายและครั้งจะนำไปสู่ความภักดีในที่สุดการเปลี่ยนจากความพึงพอใจเป็นความภักดีของผู้บริภคยอมจะส่งผลให้องค์กรมีรายได้ที่สูงขึ้นรวมถึงช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการรักษาลูกค้าอีกด้วยดังนั้นปัจจัยหลัก ที่สร้างความพึงพอใจมี 3 ประการ (ธนภฤต สุทธินนท์โชติ, 2559) ดังนี้

อันดับแรก คือ ผู้ใช้บริการ ความคาดหวังที่แตกต่างกันของผู้ใช้บริการแต่ละคน อันเนื่องมาจากมีความต้องการและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อระดับความหวังที่จะได้รับคุณภาพและบริการที่ต่างกันดังนั้นองค์กรจะสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้บริการได้นั้นจำเป็นต้องมีทราบถึงความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมายเพื่อที่จะนำเสนอบริการที่เหมาะสมถูกต้องและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการตามที่เขาได้คาดหวังไว้

อันดับที่สอง คือ ผู้ให้บริการ ความพึงพอใจของผู้ให้บริการมีผลมาจากความรู้ความสามารถความพร้อม ในด้านกายภาพอารมณ์ในขณะที่ให้บริการรวมถึงความเต็มใจในการให้บริการของพนักงานดังนั้นองค์กรผู้ให้บริการจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการคัดเลือกพนักงานที่ทำหน้าที่ให้บริการและมอบหมายให้มีความรู้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงจะต้องควบคุมติดตามอย่างใกล้ชิดและจะต้องมีการประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

อันดับที่สาม คือ สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ผู้ใช้บริการย่อมมีความต้องการที่จะได้รับ คลิปซ่อมและครบถ้วน ในการเข้าไปใช้บริการและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพว่าเป็นตัวประกอบ ที่สำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเช่นสภาพแวดล้อมบรรยากาศสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้นดังนั้นการจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมจัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวกอุปกรณ์ที่ใช้มีเพียงพอต่อความต้องการเพิ่มเติมสร้างความพึงพอใจ ให้แก่ผู้ให้บริการอีกด้วย การวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ได้กำหนดคุณภาพบริการไว้ ทั้งหมดตามที่รู้จักในชื่อ “Servqual”

1. ด้านที่สัมผัสได้ (Tangibles) หมายถึง การที่ผู้ให้บริการสามารถคาดคะเน การบริการที่จะได้รับได้อย่างชัดเจนโดยลักษณะของสิ่งอำนวยความสะดวกสามารถจับต้องได้ เช่น ป้ายสัญลักษณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ เป็นต้น

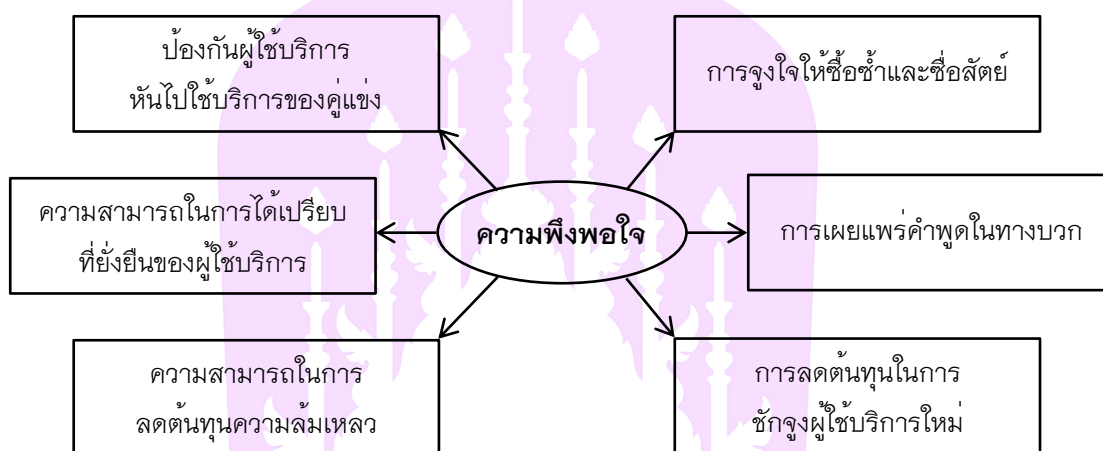
2. ด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability) หมายถึงการที่ผู้ให้บริการสามารถให้บริการ ได้ตามที่ให้ไว้กับผู้ให้บริการได้อย่างถูกต้องเที่ยงตรงและสม่ำเสมอ

3. การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึงการให้บริการที่มีความพร้อมในการ ที่จะให้บริการผู้ให้บริการได้อย่างทันที่ตามความต้องการของผู้ใช้บริการ ความสำคัญของ ความพึงพอใจ และประโยชน์แก่องค์กร ความพึงพอใจในการบริการเป็นเป้าหมายสูงสุด และสำคัญที่สุดของงานด้านบริการการสร้าง ความพึงพอใจให้ผู้ใช้บริการจนเกิดความรู้สึกดี มีความประทับใจและกลับมาใช้บริการอีกถือว่าเป็นความสำเร็จของงานบริการอย่างแท้จริง ดังนั้น การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ให้บริการหรือผู้ปฏิบัติงานจะต้องตระหนักถึงความสำคัญอยู่เสมอเพราะนั่นหมายถึง การดำรงอยู่ของธุรกิจและความสำคัญ ความสำคัญของความพึงพอใจที่มีต่อผู้ให้บริการ ที่มีต่อองค์กรผู้ให้บริการต้องให้ความสำคัญ ดังนี้ (ฉัตรยาพร เสมอใจ, 2548)

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของการบริการผู้บริหาร องค์กรและผู้ปฏิบัติงานบริการจำเป็นต้องสำรวจ ความพึงพอใจ ของผู้ขายบริการเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์บริการและลักษณะการนำเสนอบริการที่ผู้ให้บริการชื่นชอบเพราะข้อมูลดังกล่าว จะบ่งบอกถึงการประเมินความรู้สึกความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อคุณสมบัติของการบริการ ที่ผู้ให้บริการต้องการและวิธีการตอบสนองความต้องการแต่ละอย่างในลักษณะที่ผู้ให้บริการ บรรารณาซึ่งเป็นผลดีต่อผู้ให้บริการในอันที่จะตระหนักถึงความคาดหวังของผู้ใช้บริการ และสามารถตอบสนองบริการที่ตรงกับลักษณะและรูปแบบที่ผู้ให้บริการคาดหวังได้

ความสำคัญของความพึงพอใจของผู้ใช้บริการซึ่งมีคุณประโยชน์มากมายแก่องค์กร บริการและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในระดับมากจะนำไปสู่ความจงรักภักดีต่อองค์กร

ในระยะยาวถ้ารักษาผู้ให้บริการที่ดีไว้ได้มากกว่าที่จะจูงใจหรือพัฒนาผู้ให้บริการใหม่ เพื่อแทนที่ผู้ให้บริการที่จากไปผู้ให้บริการที่มีความพึงพอใจสูงสุดจากแพร่คำพูดในทางบวก จนกลายเป็นการโฆษณาให้กับองค์กรบริการนั้นซึ่งจะเกิดข้อดีเนื่องจากการลดต้นทุนในการหาผู้ให้บริการใหม่เรื่องนี้มีความสำคัญมากสำหรับผู้ให้บริการสืบเนื่องมาจากเกิดการมีชื่อเสียง และคำพูด ให้แก่ผู้ให้บริการใหม่ คุณภาพการบริการเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้ให้บริการเกิดความพึงพอใจ และคุณประโยชน์ของความพึงพอใจจะส่งผลทางบวกต่อองค์กรผู้ให้บริการ

ภาพ 4 ประโยชน์ของความพึงพอใจจากคุณภาพบริการขององค์กร

ที่มา: Lovelock and Wortz อ้างอิงใน ธนกฤต สุทธินนท์โชติ (2559)

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นงานเกี่ยวกับการให้บริการ โดยผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการจะต้องมีความรักและเข้าใจในการบริการ รวมทั้งจะต้องมีความร่วมมือกันที่จะทำให้งานบริการมีคุณภาพที่ดีเพื่อสนองต่อผู้ให้บริการให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด ดังนั้น งานด้านบริการจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษามาตรฐานการบริการที่ดีและพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าของงานบริการมีปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวบ่งชี้คือจำนวนผู้มาใช้บริการ (Oliver, 2010) ผู้บริหารองค์กรให้บริการควรมีการศึกษาให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งผู้ปฏิบัติงานบริการและผู้ให้บริการเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (ฉัตรยาพร เสมอใจ, 2548)

การจัดการความพึงพอใจของผู้ใช้บริการมีความสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร ดังนี้

ประการแรก คือ สร้างผลประโยชน์ให้แก่องค์กร ในการเพิ่มระดับความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้บริการเนื่องจากทำให้เข้าใจถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการหากในปัจจุบันการหาช่องว่างระหว่างความคาดหวังของผู้ใช้บริการและสิ่งที่องค์กรส่งมอบให้แก่ผู้ใช้บริการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงให้สามารถตอบสนองและเพิ่มความพึงพอใจของผู้ใช้บริการได้มากขึ้นอันนำไปสู่ความจงรักภักดีของผู้ใช้บริการ

ประการที่สอง คือ สร้างผลกำไรในระยะยาวหากผู้ให้บริการทำการรักษาผู้ใช้บริการที่ดีไว้ในปริมาณที่มากจะยิ่งสร้างผลกำไรมากกว่าผู้ให้บริการพยายามดึงผู้ใช้บริการใหม่มาทดแทนผู้อำนวยความสะดวกที่จากไปอยู่ตลอดเวลา

ประการที่สาม ผู้ใช้บริการที่มีความพึงพอใจมากจะช่วยในการกระจายข่าวแบบปากต่อปากทำให้คนรู้จักมากขึ้นจึงเสมือนการโฆษณาให้องค์กรโดยมีต้นทุนในการดึงผู้ใช้บริการใหม่ต่อหน่วยต่ำและมีประสิทธิภาพเพราะเนื่องจากชื่อเสียงและการส่งต่อแหล่งข้อมูลมีความสำคัญสำหรับผู้ใช้บริการใหม่ยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตสื่อสารกันอย่างออนไลน์ทำให้ข่าวสารข้อมูลแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วมากซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้ใช้บริการใหม่ที่สามารถตัดสินใจเนื่องจากข้อมูลน่าเชื่อถือแบบต่างต่อปาก

ประการสุดท้าย ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในระดับมากจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในอนาคต กล่าวคือ มีเกิดการซื้อซ้ำการบอกต่อในทางบวกการยินยอมจ่ายเพิ่มขึ้น และการสร้างความพึงพอใจให้แก่พนักงานที่เกี่ยวข้องที่มีความสำคัญต่อองค์กรของผู้ให้บริการสามารถดำรงได้อย่างยาวนานและที่สำคัญขอให้เกิดพนักงานที่คอยช่วยเหลือ ๆ จากการแนะนำปากต่อปากไปยังเพื่อนสนิท พนักงานที่เกี่ยวข้องที่มาเกี่ยวข้องเป็นครั้งแรกเพื่อให้หวนกลับมาเกี่ยวข้องครั้งถัดไปใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวและในที่สุดจะนำไปสู่รายได้ที่เพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรในอนาคต

โดยทั่วไปมักใช้เกณฑ์ในการประเมินคุณภาพของการบริการที่ต้องคำนึงถึงคุณลักษณะที่ผู้รับบริการคาดหวัง หากองค์กรใดคำนึงถึงความสำคัญของคุณภาพบริการเพื่อใช้เป็นแรงจูงใจให้ผู้รับบริการเกิดความประทับใจ รู้สึกพึงพอใจ และสุขใจที่จะใช้บริการจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับผู้ใช้บริการทุกทิศทุกทาง ในการพัฒนากลยุทธ์ในการบริการตามแผนนโยบายการบริการที่วางไว้ และคำนึงถึงคุณภาพดังกล่าว 10 ประการ (จิตตินันท์ เดชะคุปต์, 2551) ดังนี้

ลำดับที่ 1 ลักษณะของการบริการ (appearance) หมายถึง สภาพที่ปรากฏให้เห็นถึง จะต้องได้ในการให้บริการเช่นการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภาษาอังกฤษ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แกนันทนาการ เป็นต้น

ลำดับที่ 2 ความไว้วางใจ (Reliability) ความสามารถในการนำเสนอ ผลิตภัณฑ์ บริการตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้อย่างตรงไปตรงมาและถูกต้อง

ลำดับที่ 3 ความกระตือรือร้น (Responsiveness) หมายถึง การแสดงความเต็มใจ ที่จะช่วยเหลือ และพร้อมที่จะให้บริการทันทีทันใดแก่นักท่องเที่ยว

ลำดับที่ 4 ความเชี่ยวชาญ (Competence) ความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงาน บริการที่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ

ลำดับที่ 5 ความมีอัธยาศัย (Courtesy) หมายถึง ความมีไมตรีจิต ที่สุภาพอ่อนน้อม เป็นกันเองรู้จักให้เกียรติผู้อื่นจริงใจมีน้ำใจมีมิตร ของผู้ปฏิบัติงานบริการโดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงาน ที่จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการ

ลำดับที่ 6 ความน่าเชื่อถือ (Credibility) หมายถึง ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นด้วยความซื่อตรง และซื่อสัตย์สุจริตของผู้ปฏิบัติงานบริการ

ลำดับที่ 7 ความปลอดภัย (Security) หมายถึง สภาพที่ปราศจากอันตราย ความเสี่ยง ภัยและปัญหาต่าง ๆ

ลำดับที่ 8 การเข้าถึงบริการ (Access) หมายถึง การติดต่อเข้ารับบริการด้วยความ สะดวกไม่ยุ่งยาก

ลำดับที่ 9 การติดต่อสื่อสาร (Communication) หมายถึง ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์และสื่อความหมายได้ชัดเจนใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและรับฟังผู้ใช้บริการ

ลำดับที่ 10 ความเข้าใจลูกค้า (Understanding of customer) หมายถึง ความพยายาม ในการค้นหาและทำความเข้าใจกับความต้องการของลูกค้ารวมทั้งการให้ความสนใจตอบสนอง ความต้องการดังกล่าว

ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่น่าเสนอแก่ตลาดเพื่อเรียกร้องความ สนใจ ความเป็นเจ้าของเพื่อการอุปโภคบริโภค ที่สามารถตอบสนองความต้องการความ จำเป็นและทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่มีรูปร่างจับต้องได้ บริการ บุคคล สถานที่ องค์กร และแนวความคิด

การท่องเที่ยว เป็นกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติ ไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อความเพลิดเพลินและพักผ่อน หรือเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไม่ใช่อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ที่ธุรกิจจะผลิตสินค้า หรือบริการ ใดอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ทำการท่องเที่ยวผู้ผลิตจะผลิตสินค้าและบริการการท่องเที่ยว ไปพร้อม ๆ กันและสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่จับต้องไม่ได้ เช่น นักท่องเที่ยวเมื่อซื้อผลิตภัณฑ์ ทางการท่องเที่ยวเรือสำราญจะได้รับบริการต่าง ๆ ควบคู่กันไป เช่น บริการห้องพัก รายการ อาหาร บริการเครื่องดื่ม เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ เป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับควบคู่กันไปเมื่อซื้อผลิตภัณฑ์ทาง การท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวรวมถึงสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองความพึงพอใจของผู้บริโภคหรือผลประโยชน์ ที่จะได้รับ จากการใช้สินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวนั้น โดยลักษณะ ของสินค้าโดยการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีทั้งที่สามารถจับต้องได้และมีตัวตน หรือไม่มี ตัวตนจับต้องไม่ได้

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Tourism Product) หมายถึง สินค้าและบริการ ที่นำเสนอการตลาดเพื่อการเดินทางและการท่องเที่ยว ที่สามารถ ตอบสนองความต้องการและทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสินค้าและบริการที่สามารถทำ การตลาดการท่องเที่ยวได้มาก รวมถึงสินค้า ดังต่อไปนี้ (ทศพล เดชะ, 2553)

ลำดับที่ 1 สินค้าที่มีรูปร่างจับต้องได้เช่นห้องพักในโรงแรมที่นั่งบนเครื่องบินอาหาร และเครื่องดื่ม เป็นต้น

ลำดับที่ 2 บริการ เช่น บริการทำความสะอาดห้องพัก บริการต้อนรับบนเครื่องบิน บริการ การประกอบอาหาร บริการนำเที่ยว บริการจัดประชุมและนิทรรศการ เป็นต้น

ลำดับที่ 3 สถานที่ เช่น แหล่งท่องเที่ยวเพื่อจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยว ต้องการไปเที่ยวชม อาจเป็นประเทศ เมือง สถานที่ต่าง ๆ ที่มีความสวยงาม

ลำดับที่ 4 บุคลากร ซึ่งพนักงานต้อนรับ พนักงานทำความสะอาด พนักงาน ประชาสัมพันธ์ พนักงานขับรถ ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น

ลำดับที่ 5 องค์กร เช่น สมาคมโรงแรมไทย สมาคมมัคคุเทศก์มืออาชีพ การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย เป็นต้น

ลำดับที่ 6 แนวความคิด เช่น เที่ยวทั่วไทย ซื้อสินค้าไทยหัตถกรรมไทย เที่ยวเมืองไทย ไม่ไปไม่รู้ เป็นต้น

ดังนั้น ในงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อประเด็น ด้านผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สินค้าที่มีรูปร่างจับต้องได้ บริการทางการ ท่องเที่ยว สถานที่ และบุคลากร

2. องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการที่สำคัญมี 5 ประการ

ความพึงพอใจในการใช้บริการนั้นส่งผลต่อความสำเร็จทางธุรกิจดังนั้นการสร้าง ความพึงพอใจต่อลูกค้า จึงมีความสำคัญที่ผู้ประกอบการทุกธุรกิจต้องคำนึงถึง องค์ประกอบที่มีผลต่อผลต่อความพึงพอใจ ในการให้บริการที่สำคัญมี 5 ประการ คือ การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable service) การให้บริการอย่างทันเวลา (Timely service) การบริการอย่างเพียงพอ (Ample service) การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous service) และการให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive service) (Millett, 1954)

การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable service) หมายถึง ความยุติธรรม ในการบริหารงานของรัฐที่มีฐานคติที่ว่าคนทุกคนเท่าเทียมกัน ดังนั้น ประชาชนทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ในแง่มุมของกฎหมายไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในการบริการ ประชาชน จะได้รับการปฏิบัติในฐานะ ที่เป็นปัจเจกบุคคลที่ใช้มาตรฐานการให้บริการเดียวกัน (ลักษณะวรรณ พวงไผ่มิ่ง, 2545)

การให้บริการอย่างทันเวลา (Timely service) หมายถึง ในการบริหารจะต้องมองว่า การให้บริการสาธารณะจะต้องตรงเวลา ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ จะถือว่าไม่มี ประสิทธิภาพเลย ถ้าไม่มีการตรงเวลา ซึ่งจะสร้างความไม่พึงพอใจให้แก่ประชาชน (Kotler, 1994)

การบริการอย่างเพียงพอ (Ample service) หมายถึงการให้บริการสาธารณะต้องมี ลักษณะ มีจำนวนการให้บริการ และสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม (The right quantity at the geographical) (พรพิมล คงฉิม, 2554) ความเสมอภาค หรือการตรงเวลาจะไม่มี ความหมายเลย ถ้ามีจำนวนการให้บริการที่ไม่เพียงพอ และสถานที่ตั้งที่ให้บริการ สร้างความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการ (ณัฐาน ศรีจิตชาติ, 2546)

การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะ ที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ (บุษบง กุญแจนาถ, 2545) โดยยึดประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลัก ไม่ใช่ยึดความพอใจของหน่วยงานที่ให้บริการว่า จะให้หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้ (นพคุณ ดิลก ภากรณ์, 2546)

การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะ ที่มีการปรับปรุงคุณภาพ และผลการปฏิบัติงาน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเพิ่มประสิทธิภาพ หรือความสามารถที่จะทำหน้าที่โดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม (วันชัย แก้วศิริโกมล, 2550)

3. ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ

การวัดระดับความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาธุรกิจทุกประเภท รวมทั้ง งานบริการต่าง ๆ ในทุก ๆ ที่และทุกองค์กร (ภาณุเดช เพ็ชรความสุข และคณะ, 2558) จำเป็น

จะต้องดำเนินการประเมินระดับความพึงพอใจ ดังนั้นจึงมีผู้กล่าวถึง ระดับความพึงพอใจไว้ ดังนี้ ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการไว้ว่า ผู้รับบริการย่อมมีความต้องการและความคาดหวังในการไปรับบริการทุกครั้งเมื่อไปรับบริการประสบกับสถานการณ์ที่แท้จริงกับความต้องการก่อนไปรับบริการและแสดงออกมาเป็นระดับความพึงพอใจ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ (พิภพ อุดม, 2537) คือ

อันดับแรก คือ ความพึงพอใจที่ตรงกับความคาดหวัง เป็นการแสดงความรู้สึกชอบใจ ถูกใจของผู้รับบริการเมื่อได้รับการบริการที่ตรงกับความคาดหวังที่มีอยู่ เช่น ลูกค้าย้ายไปรับประทานอาหารที่ร้านอาหารที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งถูกใจที่อาหารอร่อย และบริการดี หรือลูกค้าเดินทางด้วยรถประจำทางถึงจุดหมายปลายทางอย่างปลอดภัยและตรงตามกำหนดเวลา เป็นต้น

อันดับที่สอง คือ ความพึงพอใจที่เกินความคาดหวัง เป็นการแสดงความรู้สึกชอบใจ ถูกใจประทับใจของผู้รับบริการเมื่อได้รับการบริการเกินความคาดหมายที่มีอยู่ เช่น ลูกค้าย้ายน้ำมัน ที่สถานบริการแห่งหนึ่ง พร้อมกับได้รับการตรวจเครื่องยนต์และเติมน้ำมันฟรี หรือลูกค้าไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งได้รับรางวัลพิเศษโดยไม่คาดคิดมาก่อน เพราะเป็นลูกค้ารายที่กำหนดให้รับรางวัล ดังนั้น การทำงานบริการจึงมีจำเป็นที่จะต้องวัดระดับความพึงพอใจการวัดระดับความพึงพอใจ สามารถทำได้หลายวิธี (ภณิดา ชัยปัญญา, 2541) ดังนี้

อันดับแรก คือ การใช้แบบสอบถาม เพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามอิสระดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านศักยภาพของการท่องเที่ยว (เจตน์สฤษฏี สังข์พันธ์ และคณะ, 2559)

อันดับที่สองคือการสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจะได้ข้อมูลที่แท้จริง การสัมภาษณ์จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะได้ศึกษาทัศนคติของบุคคลใดบุคคลอย่างแท้จริง จึงสามารถนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริงเนื่องมาจากเป็นข้อมูลเชิงลึก (ประเสริฐ กวินนิพันธ์, 2546)

อันดับที่สาม คือ การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กิริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน (จาริณี อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2560)

ดังนั้น การวัดความพึงพอใจ เป็นเรื่องที่ยากเปรียบเทียบกับความเข้าใจทั่ว ๆ ไป ซึ่งปกติจะวัดได้โดยการสอบถามจากบุคคลที่ต้องการจะถาม มีเครื่องมือที่ต้องการจะใช้ในการวิจัยหลาย ๆ อย่าง อย่างไรก็ตามก็ดี ถึงแม้ว่าจะมีการวัดอยู่หลายแนวทางแต่การศึกษาความพึงพอใจอาจแยกตามแนวทางวัด (หทัยรัตน์ ประทุมสูตร, 2542)

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดพัทลุง

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดพัทลุงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของภาคใต้ของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางรถยนต์ทางหลวงสายเอเชีย ทางหลวงเป็นระยะทางประมาณ 856 กิโลเมตร และตามเส้นทางรถไฟเป็นระยะทางประมาณ 846 กิโลเมตร ความยาวของจังหวัดจากทิศเหนือไปทิศใต้ประมาณ 83 กิโลเมตรและความกว้าง จากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตกเป็นระยะทางประมาณ 56 กิโลเมตร จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดที่มีเนื้อที่มากเป็นอันดับที่ 10 ของภาคใต้และเป็นอันดับที่ 55 ของประเทศ ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งตะวันออกเฉียงของแหลมมาลาญหรือแหลมทอง (Golden Chersonese) ซึ่งตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทยหรือฝั่งตะวันตกของลุ่มน้ำ ทะเลสาบสงขลา (Songkhla Lake Basin) (แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง, 2561)

จังหวัดพัทลุงประกอบไปด้วย 11 อำเภอ ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมปกครองท้องถิ่นจังหวัดพัทลุง, 2561)

ตาราง 3 เขตพื้นที่การปกครองจังหวัดพัทลุง

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล (จำนวน)	หมู่บ้าน (จำนวน)
1	เมืองพัทลุง	14	144
2	กงหรา	5	45
3	เขาชัยสน	5	58
4	ตะโหมด	3	33
5	ควนขนุน	12	129
6	ปากพะยูน	7	65
7	ศรีบรรพต	3	30
8	ป่าบอน	5	50
9	บางแก้ว	3	32
10	ป่าพะยอม	4	39
11	ศรีนครินทร์	4	43

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมปกครองท้องถิ่นจังหวัดพัทลุง (2561)

ลักษณะภูมิประเทศ

มีลักษณะเป็นภูเขา และที่ราบสูงทางดานทิศตะวันตก ประกอบด้วยเทือกเขาบรรทัด ถัดมาทางทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ราบสลับที่ดอน และเป็นพื้นที่ราบลุ่มจดทะเลสาบสงขลา พื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 3,424 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,140,296 ไร่ เป็นพื้นดิน 1,919,446 ไร่ พื้นน้ำ 220,850 ไร่ (แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง, 2561)

การคมนาคมสะดวก

เนื่องจากพื้นที่ของจังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่กึ่งกลางของภาคใต้ ซึ่งเป็นที่ตั้งกึ่งกลางระหว่างจังหวัดชุมพร-นราธิวาส จังหวัดพัทลุงจึงเป็นศูนย์กลางของการคมนาคมทางบก จากภาคใต้ตอนบน (ฝั่งอ่าวไทย) และภาคตะวันตก (ฝั่งอันดามัน) ลงสู่ภาคใต้ตอนล่างและภาคใต้ชายแดนโดยใช้เส้นทางสายเพชรเกษม (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง, 2561)

การท่องเที่ยว

จังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดหนังตะลุง มโนราห์ และยังคงรักษาเอกลักษณ์ ศิลปะการแสดงสืบทอดมาถึงปัจจุบัน มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน เริ่มมีเจ้าเมืองพัทลุง ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2315 (พระยาพัทลุง หรือขุนคางเหล็ก) มีแหล่งปฏิบัติธรรม เช่น วัดถ้ำสุมนิ วัดพุทธโคดม (อำเภอศรีนครินทร์) และเป็นถิ่น หรือแหล่งตรรกคิลาที่เลื่องชื่อทางไสยเวทย์ที่สำคัญ เช่น วัดเขาอ้อ วัดบ้านสวน วัดดอนศาลา (อำเภอควนขนุน) เป็นต้น (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง, 2561)

จังหวัดพัทลุงในอดีตเป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวไม่ค่อยรู้จัก หรือแวะมาเที่ยวมากนัก ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดพัทลุง จะมาเที่ยวกันเป็นกลุ่มเป็นครอบครัว มีความตั้งใจมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ อุทยานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย (มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก และเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำโลกแห่งแรกของประเทศไทย) หาดแสนสุขลำปำ บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน น้ำตกไพรวัลย์ อุทยานแห่งชาติ เขาปู่-เขาย่า (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง, 2561)

แหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดพัทลุง เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวมากมาย ประกอบด้วย สถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน และศาสนสถาน (แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง, 2561)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

อุทยานนกน้ำทะเลน้อย เป็นอุทยานนกน้ำที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ตั้งอยู่ที่ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน มีเนื้อที่ประมาณ 450 ตารางกิโลเมตร (พื้นดิน 422 ตร.กม. และพื้นน้ำ 28 ตร.กม.) เป็นที่อาศัยของนกน้ำหลากพันธุ์ ประมาณ 187 ชนิด และมีพืชไม้นานาพันธุ์มากมาย ใช้เส้นทางหลวง หมายเลข 4048 จากอำเภอเมืองพัทลุง อำเภอควนขนุน ระยะทาง 32 กิโลเมตร (แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง, 2561)

อุทยานแห่งชาติเขาปู่ – เขาย่า มีเนื้อที่ประมาณ 433,750 ไร่ หรือ 694 ตารางกิโลเมตร มีสภาพเป็นป่าดงดิบชื้นพรรณไม้ที่สำคัญ เช่น หลุมพอ เคี่ยม ตะเคียนทอง และมีสัตว์ป่าที่สำคัญ เช่น สมเสร็จ แรด ลิง ค่าง และนกต่าง ๆ (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง, 2561)

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเทือกเขาบรรทัด มีเนื้อที่ประมาณ 167 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ตรัง สงขลา สตูล ภูมิประเทศเป็นเทือกเขา เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และพันธุ์ไม้มีค่ามากมายที่ทำการตั้งอยู่ตำบลบ้านนา อำเภอศรีนครินทร์ ห่างจากตัวเมืองพัทลุงไปตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4 ระยะทาง 27 กิโลเมตร (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2559)

หาดแสนสุขลำปำ เป็นหาดทรายที่มีทิวสนร่มรื่น เป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย (ทะเลสาบสงขลา) กลางวงเวียนมีรูปปั้นปูนฝูงปลาลำปำ ซึ่งเป็นปลาท้องถิ่นที่อาศัยในบริเวณหาดแสนสุขลำปำ มีศาลากลางน้ำ ชื่อว่า ศาลาลำปำที่รัก สำหรับชมทิวทัศน์ทะเลสาบสงขลา และจากบริเวณ ชายหาดมีสะพานเชื่อมไปยังเกาะลอยซึ่งเป็นเกาะที่เกิดจากการทับถมของดินตะกอนปากน้ำลำปำ เดินทางจากเมืองพัทลุงไปตามถนนทางหลวง หมายเลข 4047 ระยะทาง 10 กิโลเมตร (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง, 2561)

แหลมจองถนน ตั้งอยู่ตำบลจองถนน จากเมืองพัทลุงไปตามเส้นทางสายเพชรเกษมเลี้ยวซ้ายผ่านอำเภอเขาชัยสนไปอีกประมาณ 12 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านชาวประมงอยู่บนเนินดิน และลาดชันลงไปยังทะเลสาบสงขลา สามารถมองเห็นทิวทัศน์เกาะแก่งต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี (นงนุช หวันชิตนาย และประสิทธิ์ รัตนพันธ์, 2561)

เกาะสี่เกาะห้า ตั้งอยู่ในทะเลสาบสงขลา ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน เกาะแห่งนี้ เป็นที่อยู่อาศัยของนกนางแอ่นทะเลเป็นจำนวนมาก จึงถูกเรียกว่าเกาะรังนก และมีสัมปทานเพื่อนำรังนกเหล่านี้ไปจำหน่าย สภาพธรรมชาติของเกาะมีความงดงามมากแห่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุง การเดินทางสามารถเดินทางได้จากท่าเรือตำบลลำปำ ระยะทาง 25 กิโลเมตร หรือท่าเรือ อำเภอปากพะยูน ระยะทาง 10 กิโลเมตร (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง, 2561) และที่สำคัญเกาะแห่งนี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เคยเสด็จประพาส และทรงจารึกพระปรมาภิไธยย่อไว้ ณ บริเวณหน้า

ผาถ้ำเทวดา และในบริเวณนี้ได้ก่อสร้างอนุสาวรีย์พระองค์ท่านประดิษฐานไว้ด้วย (นิตติยา ทองเสนอ, 2560)

บ่อน้ำร้อน บ่อน้ำเย็น (ธารน้ำเย็น) ตั้งอยู่ตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน เชื่อกันว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ ที่ใช้รักษาโรคบางอย่างได้อยู่ห่างจากตัวจังหวัดพัทลุงไปทางทิศใต้ตามทางหลวงหมายเลข 4 ประมาณ 25 กิโลเมตร แยกซ้าย (บ้านท่านางพรหม) เข้าทางหลวงหมายเลข 4081 ไปอำเภอเขาชัยสน ระยะทาง 7 กิโลเมตรบริเวณถนนสุขาภิบาลซอย 2 ติดที่ว่าการอำเภอเขาชัยสน น้ำตกไพรวัลย์ ตั้งอยู่ในหน่วยพิทักษ์ป่าบานพุดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา ใช้เส้นทางจากบ้านคลองหมวยไปตามถนนลำสินธุ์บ้านกงหรา (ทางหลวงหมายเลข 4122) ระยะทาง 23 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีความงดงามตามธรรมชาติเงียบสงบ และร่มเย็นอุดมไปด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2559)

น้ำตกหม่อมจ้อย ตั้งอยู่ในบริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าตะโหมด อยู่ห่างจากที่ทำการอำเภอตะโหมด ระยะทาง 12 กิโลเมตร การเดินทางใช้เส้นทางหมายเลข 4121 และต่อด้วยเส้นทางหมายเลข 4137 (อยู่ทางตอนใต้ของเมืองพัทลุง) แยกทางหลวงหมายเลข 4 เขาไปจนถึงวัดตะโหมดระยะทางจาก อำเภอตะโหมดถึงน้ำตกประมาณ 5 กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่อยู่ท่ามกลางป่าที่ร่มรื่น ลักษณะของน้ำตกจะแบ่งเป็นชั้น ๆ แต่ละชั้นมีชื่อต่างกัน มีแอ่งน้ำสามารถเล่นน้ำได้ มีลานกว้างเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง, 2561)

ภูเขาอกทะลุ จากวัดคูหาสวรรค์ มุ่งหน้าไปบนทางหลวงหมายเลข 4047 จะพบภูเขาอกทะลุ ตั้งตระหง่านอยู่ทางทิศตะวันออกของสถานีรถไฟพัทลุง ภูเขาอกทะลุเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดพัทลุง มีความสูง 250 เมตร มีบันไดขึ้นยอดเขาเพื่อชมวิวทิวทัศน์ของเมืองพัทลุงได้ลักษณะพิเศษของภูเขา ลูกนี้ คือ มีโพรงทะลุมองเห็นอีกด้านหนึ่ง อยู่บริเวณเกือบตอนปลายของยอดเขา ซึ่งเป็นที่มาของชื่อภูเขา (แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง, 2561)

ถ้ำสุมนิ ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านนา อำเภอศรีนครินทร์ อยู่ห่างจากตัวเมืองพัทลุงไปตามถนนสายพัทลุง – ตรัง (ทางหลวงแผ่นดินสายเพชรเกษม หมายเลข 4 ระยะทาง 21 กิโลเมตร) เป็นถ้ำที่มี หินงอก หินย้อย และมีห้องโถงกว้างใหญ่โต และร่มเย็นสวยงามวิจิตรตระการตาตามธรรมชาติ ถ้ำมีสองชั้นคือ ชั้นแรกเสมอกับพื้นราบและชั้นใต้ดิน ภายในถ้ำมีพระพุทธรูปปางต่าง ๆ หลายองค์ นอกจากนั้นถ้ำสุมนิยังเป็นสถานที่วิปัสสนาที่มีชื่อเสียงโด่งดังในกลุ่มของผู้ที่แสวงหาธรรมะ

ล่องแก่ง จังหวัดพัทลุงมีกิจกรรมล่องแก่งสำหรับผู้ผจญภัยและชอบความตื่นเต้น ปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมแพร่หลาย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอป่าพะยอม ห่างจากตัวเมืองพัทลุงไปตามถนนสายพัทลุง – นครศรีธรรมราช (ประมาณเทศบาลนครฯ, 2547) นอกจากนี้ ในปัจจุบันพื้นที่ล่องแก่งในจังหวัดพัทลุงมีการพัฒนาด้านกิจกรรมท่องเที่ยวที่จะสามารถพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ คือ กิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่หนานมดแดงเป็นกิจกรรมที่ใช้ประโยชน์จากทางธรรมชาติ ซึ่งกิจกรรมล่องแก่งและกิจกรรมอื่น ในอนาคตมีแผนที่จะเพิ่มเติมกิจกรรมให้หลากหลาย มีทั้งกิจกรรมที่เป็นเชิงอนุรักษ์และกิจกรรมเชิงธุรกิจ (จันทร์จิรา สุขบรรจง, 2559)

2. แหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานและโบราณวัตถุ

นอกจากจังหวัดพัทลุงจะมีความโดดเด่นด้านทรัพยากรธรรมชาติแล้ว ยังมีแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน และโบราณวัตถุที่มีความน่าสนใจ มีความเป็นมาอย่างยาวนาน ได้แก่ วัดวัง วัดคูหาสวรรค์ พระพุทธนิรโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก (ช่วย) วัดเขียนบางแก้ว ศูนย์วัฒนธรรมบ้านตะโหนด หมู่บ้านหัตถกรรมรูปหนังตะลุง และวังเจ้าเมืองพัทลุง หรือวังเก่า – วังใหม่ (แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง, 2561)

วัดวัง ตั้งอยู่ตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง ห่างจากเมืองพัทลุงไปตามทางหลวงหมายเลข 4047 ระยะทาง 6 กิโลเมตร เป็นปูชนียสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุง สร้างโดยพระยาพัทลุง (ทองขาว) ในสมัยรัชกาลที่ 3 และอดีตเป็นสถานที่ทำพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาในสมัยรัตนโกสินทร์ ภายในพระอุโบสถมีภาพเขียนฝาผนัง เขียนด้วยสีฝุ่นเกี่ยวกับพุทธประวัติและเทพเทวดา พระประธานเป็นพระพุทธรูปปูนปั้น สมัยเดียวกันในระเบียงคตโดยมีพระพุทธรูปปูนปั้นจำนวน 108 องค์

วัดคูหาสวรรค์ ตั้งอยู่เชิงเขาคูหาสวรรค์ ใกล้กับตลาดสดเทศบาลเมืองพัทลุง วัดนี้สร้างสมัยอยุธยา และต่อมาได้ยกฐานะขึ้นเป็นอารามหลวงแห่งแรกของจังหวัดพัทลุง ภายในวัดนี้มีถ้ำพระพุทธรูปปางไสยาสน์องค์ใหญ่ และพระพุทธรูปนั่งประดิษฐานอยู่ตามผนังถ้ำ และบริเวณหน้าถ้ำมีจารึกพระปรมาภิไธยย่อของพระมหากษัตริย์และเชื้อพระวงศ์หลายพระองค์

พระพุทธนิรโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ หรือที่เรียกกันว่าพระสี่มุมเมือง เป็นพระพุทธรูปประจำภาคใต้ และปูชนียวัตถุคู่เมืองของจังหวัดพัทลุง ประดิษฐานอยู่ในศาลาจัตุรมุขบริเวณด้านหน้าระหว่าง ศาลากลางจังหวัดพัทลุงกับศาลจังหวัดพัทลุง เป็นพระพุทธรูปหล่อสัมฤทธิ์ ปางสมาธิที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โปรดเกล้าฯ พระราชทานไว้ที่จังหวัดพัทลุง เมื่อปี พ.ศ. 2511

อนุสาวรีย์พระยาทุกขราษฎร์ (ช่วย) ประดิษฐานอยู่ที่สามแยกท่ามิหรำ ตำบลท่ามิหรำ อำเภอเมืองพัทลุง ตามประวัติกล่าวว่า พระยาทุกขราษฎร์ (ช่วย) เดิมเป็นพระสงฆ์ชื่อพระมหาช่วย จำพรรษาอยู่ที่วัดป่าลิไลยก์ ในสมัยรัชกาลที่ 1 ซึ่งในขณะนั้นเกิดสงคราม 9 ท้าว พระมหาช่วยได้ช่วยเหลือ พระยาพัทลุงนำชาวบ้านเข้าต่อต้านกองทัพพม่าจนแตกพ่าย ต่อมาจึงลาสิกขาบท และได้รับโปรดเกล้าให้เป็น พระยาทุกขราษฎร์ (ช่วย) ทำราชการเมืองพัทลุง มีตำแหน่งพระยาเทียบเท่าเจ้าเมือง

วัดเขียนบางแก้ว ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 4081 ห่างจากที่ว่าการอำเภอเขาชัยสน 7 กิโลเมตร วัดเขียนตั้งอยู่ที่ริมทะเลสาบสงขลา เป็นวัดที่เก่าแก่ มีพระธาตุบางแก้ว ซึ่งสร้างแบบเดียวกับพระมหาธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช แต่มีขนาดเล็กกว่า เป็นปูชนียสถานี่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุง เชื่อกันว่าสร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น สันนิษฐานว่าพื้นที่บริเวณวัดนี้เป็นที่ตั้งของเมืองพัทลุงมาก่อน เพราะได้พบซากปรักหักพังของศิลาแลง และพระพุทธรูปมากมาย

ศูนย์วัฒนธรรมบ้านตะโหมด ตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียนประชาบำรุงจากวัดตะโหมด ไปศูนย์วัฒนธรรม ระยะทาง 1 กิโลเมตร เป็นศูนย์รวบรวมวัฒนธรรม ท้องถิ่น วิถีชีวิตพื้นบ้านของชุมชนบ้านตะโหมด นับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และคนรุ่นหลังจะได้สืบทอดความเป็นมาของชุมชนตะโหมด

หมู่บ้านหัตถกรรมรูปหนังตะลุง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลท่ามะเดื่อ ตามเส้นทางจากสามแยกถนนเพชรเกษมไปทางรถไฟ ระยะทาง 9 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านหัตถกรรมรูปหนังตะลุง และหนังใหญ่ส่งจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ

วังเจ้าเมืองพัทลุง หรือวังเก่า - วังใหม่ ตั้งอยู่ที่ตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง เดิมเป็นที่ว่าการ และเป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าเมืองพัทลุง ปัจจุบันคงเหลืออยู่ส่วนหนึ่งคือ วังเก่า สร้างในสมัยพระยาพัทลุง (น้อย จันทรโรจนวงษ์) เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ต่อมาวังได้ตกทอดมาจนถึงประไพ มุตามะระ บุตรีของหลวงคีวรฉัตร ส่วนวังใหม่ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2462 โดยพระยาอภัยบริรักษ์ จักรวิชิตพิพิธภักดี (เนตร จันทรโรจนวงษ์) บุตรชายของพระยาพัทลุง ซึ่งเป็นเจ้าเมืองพัทลุง ปัจจุบันทายาทตระกูลจันทรโรจนวงษ์ ได้มอบวังนี้ให้เป็นสมบัติของชาติ และกรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. 2526

ตาราง 4 แหล่งท่องเที่ยวของแต่ละอำเภอในจังหวัดพัทลุง

อำเภอ	การท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ	การท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม	การท่องเที่ยว ในความสนใจพิเศษ
1. เมืองพัทลุง	<ul style="list-style-type: none"> - ทะเลสาบลำปำ - ภูเขาอกทะเล 	<ul style="list-style-type: none"> - วัดเก่า วัดใหม่ - วัดคูหาสวรรค์ - ชุมชนบ้านท่าลำภาใต้ - เทศกาลชักพระ - อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก - ราชภัฏ (ช่วย) - เมืองเก่าชัยบุรี - พระพุทธนิรโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ - การแสดงหนังตะลุง - การแสดงมโนราห์ - ประเพณีสารทเดือนสิบ - สำนักสงฆ์ถ้ำมาลัย - วัดมัจฉา - วัดป่าลิไลยก์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เรือถีบ - สนามวัวชน - สนามไก่ชน
2. กงหรา	<ul style="list-style-type: none"> - น้ำตกกงหรา - น้ำตกไพรวัลย์ - น้ำตกมโนราห์ - ควนนุกเต็น ภูบรรทัด - บ้านขามสายน้ำมีชีวิต - ถ้ำอัญมณี - น้ำตกเขาคราม - น้ำตกหนานรูต - น้ำตกนกรำ - น้ำตกปากราง - น้ำตกวังตอ 	<ul style="list-style-type: none"> - วัดควนขี้แร่ - เทศกาลชักพระ - การแสดงหนังตะลุง - การแสดงมโนราห์ - ประเพณีสารทเดือนสิบ 	<ul style="list-style-type: none"> - เรือถีบ - บานาน้ำโบท - บายจิ้งหรีด พรุณาแต่ - ถ้ำไก่ชน
3. เขาชัยสน	<ul style="list-style-type: none"> - บ่อน้ำร้อน - บ่อน้ำเย็น - แหลมจองถนน - แก่งน้ำหู่แร่ 	<ul style="list-style-type: none"> - วัดแหลมจองถนน 	<ul style="list-style-type: none"> - ล่องแก่ง - นั่งสมาธิ

ตาราง 4 (ต่อ)

อำเภอ	การท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ	การท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม	การท่องเที่ยว ในความสนใจพิเศษ
4. ตะโหนด	- น้ำตกลาดเตย - น้ำตกหม่อมจ้อย		
5. ควนขนุน	- ทะเลน้อย - แกรนแคนยอนพัทลุง	- วัดเขาอ้อ - ตลาดใต้โหนด - ตลาดป่าไผ่สร้างสุข - ศูนย์การเรียนรู้นาโปแก - สะพานเฉลิมพะเกียรติ	- ล่องเรือชมนก - เรือถีบ - เรียนทำอาหาร
6. ปากพะยูน	- เกาะสี่ เกาะห้า - เกาะหมาก	- หลวงปู่ทวด (เหยียบน้ำทะเลจืด) บนเกาะกระ	
7. ศรีบรรพต	- อุทยานแห่งชาติเขาปู่ เขาย่า - น้ำตกเหวี่ยงทอง - จุดชมวิว ควนไช่หุด - จุดชมวิว ผาผึ้ง 360 องศา	- วัดถ้ำเกา	
8. ป่าบอน	- น้ำตกโตนสะตอ - ภูเขาบรรทัด วิวพอยด์	- อ่างเก็บน้ำคลองป่าบอน - สวนสละลุงถัน - หมู่บ้านเงาะป่าซาไก - อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใส	- มหกรรมดนตรีแห่ง ขุนเขา
9. บางแก้ว	- หาดไข่เต่า - หาดพัชทอง	- วัดเขียนบางแก้ว - ศูนย์ศิลปหัตถกรรมบางแก้ว	
10. ป่าพะยอม	- ล่องแก่งหนานมดแดง - ล่องแก่งชมดาว - ล่องแก่งวังไม้ไผ่	- บ้านสวนผู้ใหญ่ตรี	- เรือถีบ - พายเรือคายัค
11. ศรีนครินทร์	- สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า จังหวัดพัทลุง - น้ำตกเขาคราม - น้ำตกโตนแพรทอง - เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขา บรรทัด	- วัดถ้ำสุมะโน - สะพานประวัติศาสตร์สมัย สงครามโลกครั้งที่ 2	- นั่งสมาธิ (Meditation Tourism)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญยวีร์ วิเศษสุนทรสกุล และคณะ (2563) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่าศักยภาพที่โดดเด่นของชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยชุมชน จังหวัดนครราชสีมา มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ส่วนศักยภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนมีกิจกรรมเฉพาะของแต่ละชุมชนซึ่งถือเป็นข้อดีของชุมชน อย่างไรก็ตามศักยภาพที่ชุมชนควรพัฒนามีด้วยกันหลายองค์ประกอบ เช่น ศักยภาพด้านการจัดการ ซึ่งเป็นศักยภาพที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน กล่าวคือชุมชนควรกำหนดกฎกติกา และจัดการร่วมกัน ด้านวิธีการกระจายรายได้ในชุมชน รวมถึงการพัฒนาข้อมูลข่าวสารในการประชาสัมพันธ์ และศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ชุมชนควรพัฒนาปรับปรุง ถนน ป้ายบอกทาง รวมถึงการบริการด้านร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ และจุดบริการนักท่องเที่ยวในชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้องค์ประกอบทางศักยภาพที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนแล้วชุมชนควรส่งเสริมศักยภาพด้านกิจกรรม โดยชุมชนควรพัฒนาชุมชนให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดปี ด้านองค์การชุมชน ชุมชนควรกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกช่วงวัย เพื่อเพิ่มศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวที่มากขึ้น

ณภัทร นาคสวัสดิ์ และคณะ (2562) ศึกษาเรื่อง แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านอาหารภาคใต้เชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประเทศไทย พบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีศักยภาพด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ด้านบริการ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการจัดการทรัพยากรอาหารอย่างยั่งยืน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ สร้างแบรนด์ท่องเที่ยวอาหารใต้และอาหารเพื่อสุขภาพกายใจให้แก่ชาวโลก อาหารเกษตรอินทรีย์ วิถีธรรมชาติที่มีคุณภาพและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และเป็นศูนย์การศึกษาและพัฒนาระบบ บริการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงอาหารที่มีโครงสร้างและประสิทธิภาพโดยการสร้างเครือข่ายการจัดการอาหารระดับครัวเรือนระดับชุมชน ระดับชาติ

พิกุลแก้ว สุขขำ และพิมพ์ หิรัญกิตติ (2561) ศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำแบบดั้งเดิมและตลาดน้ำแบบจำลอง โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการ

บริหารจัดการตลาดน้ำแบบดั้งเดิมและตลาดน้ำแบบจำลอง และ 3) ศึกษาพฤติกรรมกา
 ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำแบบดั้งเดิมและตลาดน้ำ
 แบบจำลอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวตลาดน้ำแบบดั้งเดิมและตลาด
 น้ำแบบจำลอง จำนวน 400 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง
 ที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทำงานบริษัทเอกชน มีรายได้
 อยู่ระหว่าง 20,001-30,000 บาท แตกต่างกันตรงที่สถานภาพ โดยนักท่องเที่ยวตลาดน้ำ
 แบบดั้งเดิมส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ส่วนนักท่องเที่ยวตลาดน้ำแบบจำลองส่วนใหญ่
 มีสถานภาพสมรส 2) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน
 มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการตลาดน้ำแบบดั้งเดิมและตลาดน้ำแบบจำลองไม่แตกต่าง
 กัน และ 3) ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทาง
 มาท่องเที่ยวตลาดน้ำแบบดั้งเดิมและตลาดน้ำแบบจำลอง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มี
 เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมกาท่องเที่ยวตลาดน้ำ
 แบบดั้งเดิมและตลาดน้ำแบบจำลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศิริินทร์ ศิริเพชร, ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ และปัญญา หมั่นเก็บ (2561)
 ศึกษาระดับความพึงพอใจเปรียบเทียบความพึงพอใจตามลักษณะทางประชากรศาสตร์
 และตามพฤติกรรมกาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยว พื้นที่หมู่บ้าน
 ศีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้าน
 ราคาสินค้าและบริการ ด้านการบริการ ด้านของที่ระลึกและด้านความปลอดภัยได้รับ
 ความพึงพอใจมากส่วนปัจจัยด้านการคมนาคมและด้านบทบาทของรัฐอยู่ในระดับ
 ปานกลาง ผลการเปรียบเทียบทางประชากรศาสตร์พบว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ
 อาชีพและรายได้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้านแตกต่างกัน
 ส่วนการเปรียบเทียบตามพฤติกรรมกาท่องเที่ยวพบว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมกาท่องเที่ยว
 รวม 8 พฤติกรรมมีผลต่อระดับความพึงพอใจทั้ง 7 ด้าน

สุดถนอม ต้นเจริญ (2561) ศึกษาเรื่อง การจัดการกาท่องเที่ยวโดยชุมชนกับ
 การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางชั้นแตก จังหวัดสมุทรสงคราม
 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศักยภาพในการจัดการกาท่องเที่ยวโดยชุมชนที่จะนำไปสู่
 การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางชั้นแตก จังหวัดสมุทรสงคราม และ
 2) การรับรู้และการเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการเที่ยว
 โดยชุมชน ซึ่งเป็นการต่อยอดการวิจัยปี 2555 และ 2559 การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม
 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการกาท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของการท่องเที่ยว การรับรู้และการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากการรวบรวมข้อมูลจากประชาชน 360 คน จาก 12 หมู่บ้าน จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าร้อยละ อธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านเพศ อายุ การศึกษา อาชีพและค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนการรับรู้และ การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นสำคัญที่ตรงกัน พบว่า ศักยภาพด้านองค์กรชุมชนและด้านการจัดการในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากที่สุด โดยเฉพาะการที่ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกันชุมชนสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ และการมีกฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบสำคัญของศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุด

อภิสร่า กวางคีรี และคณะ (2561) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไร่กองขิง จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านไร่กองขิง จังหวัดเชียงใหม่ มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเป็นไปตามเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย (CBT Thailand) ภาพรวมในระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 99.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบของการประเมิน 5 องค์ประกอบ พบว่า มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในระดับดีเยี่ยมทุกปัจจัย ได้แก่ ด้านการจัดการอย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ร้อยละ 100.00) ด้านการกระจายผลประโยชน์สู่ท้องถิ่นสังคมและคุณภาพชีวิต (ร้อยละ 100.00) ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม (ร้อยละ 100.00) ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (ร้อยละ 100.00) และด้านการบริการและความปลอดภัยของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ร้อยละ 97.00) ตามลำดับ

ชัยรัตน์ จุสปาโล (2560) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวภายใต้อัตลักษณ์และวิถีของท้องถิ่นลุ่มน้ำทะเลสาบ: นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรม และความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ และ

3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและสภาพของพื้นที่ โครงการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การสำรวจ สัมภาษณ์เชิงลึก สทนากลุ่มย่อย การประชุมระดมความคิดเห็น การทดลองท่องเที่ยว และการสังเคราะห์ผลการวิจัยจากโครงการย่อย 3 โครงการ ผลการวิจัยพบว่าศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาประกอบด้วย น้ำตก อ่างเก็บน้ำ ถ้ำทะเลสาบสงขลา บ่อน้ำร้อน แก่ง วัด มัสยิด และวิถีชีวิต ชุมชน แหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตและชุมชนมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวสูง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีสิ่งดึงดูดใจในระดับปานกลาง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานและโบราณวัตถุมีสิ่งดึงดูดใจในระดับปานกลางและน้อย แหล่งท่องเที่ยวส่วนมากมีความสะดวกในการเข้าถึงแต่ยังขาดรถโดยสารประจำทาง แหล่งท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้คนในพื้นที่ที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว จำนวน 11 แห่ง และสามารถพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รอบทะเลสาบสงขลาได้ 4 เส้นทาง ส่วนพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนชาวต่างชาติต้องการการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้อัตลักษณ์ วัฒนธรรมและประเพณีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการโปรแกรมท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน และต้องการให้โปรแกรมการท่องเที่ยวของพื้นที่รอบน้ำทะเลสาบสงขลาเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดใกล้เคียงเช่นสตูล ตรัง กระบี่ เป็นต้น ส่วนแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและสภาพของพื้นที่ ได้สังเคราะห์นโยบายของรัฐและสภาพของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตามลักษณะภูมิศาสตร์แบบเขา ป่า นา เล รวมถึงอัตลักษณ์และวิถีชีวิตและระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว ได้ 5 ยุทธศาสตร์ และท้ายที่สุดจากข้อค้นพบผลการวิจัยทั้งหมดสามารถนำมาจัดเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนา ศักยภาพการท่องเที่ยวรอบทะเลสาบ มีควรมีองค์ประกอบดังนี้ 1) ทรัพยากร/แหล่งท่องเที่ยว 2) ผลิตภัณฑ์ ท่องเที่ยวและบริการ 3) การตลาดและการประชาสัมพันธ์ 4) การจัดการการท่องเที่ยว

กนกวรรณ วัดกินส์ และคณะ (2560) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบ : นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา ซึ่งพบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ หาดแสนสุขลำปำ น้ำตกไพรวัลย์ น้ำตกมโนราห์ น้ำตก

โตนแพรทอง อ่างเก็บน้ำคลองเขาหัวช้าง ที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาปู่ เขาย่า บ่อน้ำร้อน เขาชัยสน แก่งหุแร่ ทะเลน้อย วัดเขียนบางแก้ว วัดเขาอ้อ วัดถ้ำคูหาสวรรค์ ถ้ำสุ่มมะโน หมูเกาะสี่ เกาะห้า

นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์ (2560) ศึกษาเรื่องศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดพิจิตร พบว่า 1) ด้านที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งอยู่บนถนนสายหลัก 2) ด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดพิจิตร เนื่องจากมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเฉพาะของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว แต่มีบางแห่งยังขาดการจัดการด้านที่พักให้ได้มาตรฐาน 4) ด้านระบบสาธารณูปโภคของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา มีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก 5) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนในพื้นที่มีความตื่นตัวและสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวในระดับมาก 6) ด้านโอกาสในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดพิจิตรมีบทบาทในการพัฒนาและบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่ 7) การท่องเที่ยวของจังหวัดพิจิตรยังขาดการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ในเรื่องการเผยแพร่ข้อมูลที่น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสู่สายตานักท่องเที่ยว และผู้เยี่ยมชม จึงส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง

เบญจมาศ ณ ทองแก้ว และคณะ (2560) ได้จำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ ประเมินศักยภาพทรัพยากรท่องเที่ยวและจัดทำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลคันธุลี อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก สัมภาษณ์เชิงลึก สัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม และวิเคราะห์ SWOT เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ แบบประเมินศักยภาพทรัพยากรท่องเที่ยวและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ผลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และประมวลผลโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการศึกษาด้านความต้องการของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่ต้องการการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลคันธุลี (ร้อยละ 57) ชุมชน (ร้อยละ 27) และกลุ่มอนุรักษ์คันธุลี (ร้อยละ 16) ผลการจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ พบว่า ถ้ำรอยพระพุทธรูปบาท ถ้ำลึก ถ้ำตาจิตร และถ้ำไทรทอง เป็นแหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์ (ค่าเฉลี่ย = 3.89, 3.64, 3.90 และ 3.95 ตามลำดับ) ขณะที่ถ้ำค้างคาวเป็นประเภทธรรมชาติสันโดษ (ค่าเฉลี่ย = 4.47) และเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าพรุเป็นประเภทธรรมชาติกึ่งสันโดษใช้ยานยนต์ (ค่าเฉลี่ย = 3.37) ด้านศักยภาพ พบว่า แหล่งท่องเที่ยว

ประเภทถ้ำ (ถ้ำรอยพระพุทธบาท ถ้ำลึก ถ้ำตาจิตรและถ้ำไทรทอง) มีศักยภาพระดับดี (ค่าคะแนน = 77, 77, 81 และ 78 ตามลำดับ) และป่าพรุคันธุลี มีศักยภาพระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 1.93) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 แผนงาน (18 โครงการ) ดังนี้ 1) การพัฒนาปรับปรุงด้านกายภาพของการท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐาน 2) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและชุมชนในระบบการท่องเที่ยว 3) การเฝ้าระวังและรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 4) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสื่อความหมายสำหรับการท่องเที่ยว และ 5) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบโครงข่าย ปัจจัยความสำเร็จ คือ กลุ่มคนที่มีศักยภาพร่วมบริหารจัดการ องค์การที่ให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง การสนับสนุนของฝ่ายวิชาการ และการพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยว

ผกามาต ชัยรัตน์ และชวลีย์ ณ ถลาง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประเมินศักยภาพพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจังหวัดอุดรธานี ด้านความพึงพอใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านกิจกรรม ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ด้านธรรมชาติ ด้านมหกรรมและเทศกาลประเพณีและด้านการให้บริการ ด้านความพึงพอใจของส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านกายภาพทางการท่องเที่ยว ด้านการจัดจำหน่ายทางการท่องเที่ยวด้านบุคลากร

ผกามาต ชัยรัตน์ และชวลีย์ ณ ถลาง (2560) ศึกษาถึง 1) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนจังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนจังหวัดอุดรธานี 3) เพื่อประเมินศักยภาพทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด อุดรธานี โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ในเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้ค้นคว้าศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกภาคส่วนได้ครอบคลุมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดอุดรธานี 10 แหล่ง โดยได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกใน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่ภาครัฐ 2) ภาคเอกชน 3) ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว ในเชิงปริมาณได้สอบถามถึงความพึงพอใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจำนวน 384 คนเพื่อนำมาศึกษาและประเมินศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง

20-29 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ระหว่าง 20,000-29,999 บาท/เดือน ด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี เดินทางมากับกลุ่มเพื่อนประเภท ของยานพาหนะที่ใช้โดยรถยนต์ส่วนตัว ส่วนมากมาท่องเที่ยวในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ แบบไปเช้าเย็น กลับ เดินทางมาเพื่อท่องเที่ยว/พักผ่อน ส่วนมากรู้จักแหล่งท่องเที่ยว จากอินเทอร์เน็ต มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 1,000- 3,000 บาท มากกว่าครึ่งจะกลับมาเที่ยวอีก การประเมินศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจังหวัด อุดรธานี ด้านความพึงพอใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้านโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ด้านธรรมชาติ ด้านมหกรรมและเทศกาลประเพณีและด้านการให้บริการ ด้านความพึงพอใจ ของส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$)

พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์ (2560) ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไขยวาน บ้านคอนแดง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจมากที่สุด คือเกิดรายได้เพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผลการทดสอบสมมุติฐาน ปรากฏว่า การได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชนและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไขยวาน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นในข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งนี้ รัฐจึงควรตระหนักถึงการได้รับผลประโยชน์ด้านรายได้ของชุมชนอย่างเท่าเทียมควบคู่ไปกับการให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน อันจะนำไปสู่การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในที่สุด

พัชรินทร์ จิงประเวศ (2560) ศึกษา ความต้องการของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาดคลองสวนร้อยปี อำเภอบางบัว จังหวัดสมุทรปราการ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในตลาดคลองสวนร้อยปี และศึกษาแนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนในตลาดคลองสวนร้อยปี ผลการวิจัยพบว่า คนในชุมชนคลองสวนมีความต้องการพัฒนาศักยภาพชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยว ได้แก่ มีการจัดระบบจราจร โดยมีป้ายบอกทาง ที่ชัดเจน

และติดตั้งป้ายบอกทางเพิ่มเติม มีที่นั่งพักผ่อนให้กับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ มีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ และมีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ส่วนการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่คนในชุมชนคลองสวนต้องการพัฒนา ได้แก่ คนในชุมชนมีการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมที่สร้างการรับรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่น และระบบนิเวศแก่คนในชุมชน และนักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้วิถีชุมชนหรือกิจกรรมประจำวันของชุมชน ซึ่งเป็นการแสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ในเรื่องของการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ในด้านการวางแผน คือ ได้เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการดำเนินการ คือ ได้ดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิม และประเพณีของคนในท้องถิ่น ด้านการใช้ประโยชน์คือ มีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น การขายอาหาร สินค้าพื้นเมือง การนันทนาการ การแสดงศิลปะพื้นเมือง ของที่ระลึก ด้านประเมินผล และติดตามผล คือ มีส่วนร่วมในการติดตาม พร้อมหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน ทั้งนี้คนในชุมชนต้องการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไปปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม แต่ยังคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตดั้งเดิม และยังต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองโดยการอบรมหลักสูตรด้านอาชีพ ด้านอาสาสมัครแม่คูดุเทศก์และด้านภาษา เพื่อพัฒนาตลาดคลองสวนร้อยปีให้เกิดความยั่งยืน

รุ่งราตรี อึ้งเจริญ และชวลีย์ ณ ถลาง (2560) ศึกษาเรื่องการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัย พบว่า 1) นักท่องเที่ยวเพศหญิง ร้อยละ 58.50 เพศชาย ร้อยละ 41.50 โดยมีระดับความคิดเห็นด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาครโดยรวมอยู่ในระดับมากพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความเห็นจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ด้านองค์ประกอบของพื้นที่ ด้านความสะดวกในการเข้าถึงด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านความมีชื่อเสียง 2) นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวามพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก 3) ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน มีระดับความคิดเห็นศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาครโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวด้านการบริหารจัดการด้านความสะดวกในการเข้าถึงด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความมีชื่อเสียง ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว

สุเทพ สิงห์มาพะ (2560) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน รวมถึงศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในตำบลกมลา อำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต โดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการท่องเที่ยวและตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 95 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ Chi – Square การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มีคะแนนความคิดเห็นโดยรวม ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการให้การศึกษา และสร้างจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ยกเว้น ด้านการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว มีคะแนนความคิดเห็นโดยรวมระดับมาก แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ในทิศทาง เดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควร เป็นผู้เริ่มกำหนดนโยบายในความรับผิดชอบโดยขอความร่วมมือกับชุมชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจนันทนาการ และภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อประสานกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สุภา สังขวรรณ (2560) ที่ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม อีกทั้งยังศึกษาปัญหาและอุปสรรคกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม และศึกษาหาข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า 1. กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม โดย 1) ยึดหลักยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม 2) ส่งเสริมและพัฒนาให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางการพักผ่อนและการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม 3) กำหนดกลยุทธ์ประเด็นยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม 4) เพิ่มพูนความรู้ ความประทับใจ รวมทั้งบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว และ 5) การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมต่อไป 2. ปัญหาและอุปสรรคของ

กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีผลมาจากการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงครามในด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค บ่ายบอสถานที่ท่องเที่ยว การจัดระเบียบทางเท้าความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ ด้านประวัติศาสตร์ของสถานที่เนื่องจากขาดปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งปัญหาในเรื่องของการประชาสัมพันธ์โดยไม่มีข้อมูลให้เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ไม่มีกิจกรรมที่น่าสนใจ การเดินทางไม่สะดวก ไม่มีรถโดยสารประจำทางเข้าถึง รวมทั้งการที่แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรม ขาดการดูแล ภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกับดำเนินการปรับปรุง ดูแล 3. ข้อเสนอแนะการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้กระจายออกไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไว (2559) ศึกษาศักยภาพชุมชนเพื่อเป็นแนวทางการในการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดำเนินการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และการสนทนากลุ่ม การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยวในเขตชุมชนอำเภอแม่แจ่ม ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยเทคนิคแบบสามเส้า และนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่าศักยภาพชุมชนของอำเภอแม่แจ่มมีลักษณะโดดเด่น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภูมิลักษณะ คือ การมีสภาพทางภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศ ที่อยู่ในแอ่งหุบเขาจึงทำให้เกิดความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม แม้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงจากบุคคลภายนอก แต่ภูมิลักษณะเช่นนี้จัดเป็นเกราะป้องกันชั้นเลิศทางที่ส่งผลต่อรูปลักษณ์ทางวัฒนธรรม 2) ด้านรูปลักษณ์ คือระบบความเชื่อ ภูมิปัญญา ประเพณี พิธีกรรม รวมถึงวิถีชีวิตทั่วไปเป็นศักยภาพชุมชนที่ยังปรากฏและรักษาไว้ถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังค้นพบศักยภาพด้านฐานอำนาจของชุมชน ได้แก่ ความเข้มแข็งของอำนาจภายในชุมชนคือการเคารพผู้อาวุโสซึ่งเป็นผู้นำแบบไม่เป็นทางการ อำนาจของคนรุ่นใหม่ที่มีแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในถิ่นฐานเกิด รวมทั้งฐานอำนาจของผู้นำอย่างเป็นทางการภาครัฐที่ประสานและร่วมกันผลักดันโดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3) ด้านอัตลักษณ์ คือสิ่งที่สะท้อนมาจากรูปลักษณ์ซึ่งเป็นศักยภาพชุมชนที่สำคัญ ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การทอผ้าซิ่นตีนจก การทำปิ่นปักผม การทำนาแบบขั้นบันได รูปแบบสถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้างตามความเชื่อ เช่น หอพ่อเจ้าหลวง หอเสื้อ วัด บ้าน ประเพณี และพิธีกรรม 12 เดือน เช่น พิธีล่องสังขาร พิธีตาลข้าวใหม่-เผาหัวพระเจ้า เป็นต้น ศักยภาพของชุมชน

ทั้ง 3 ด้านจะนำพาแม่แจ่มไปสู่การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอันเป็นการท่องเที่ยวเฉพาะทางซึ่งเป็นที่นิยมในกระแสโลกปัจจุบัน

เจตน์สถิตย์ สัจพันธ์ และคณะ (2559) วิเคราะห์องค์ประกอบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และ 3) เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา รายได้ และความถี่ในการเที่ยวตลาดน้ำคลองแห กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการตลาดน้ำคลองแห จำนวน 394 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน่ ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ วิเคราะห์องค์ประกอบ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ผลการวิจัย พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ มีค่ามากกว่า .30 ทุกตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ค่า Kaiser-Meyer-Olkin รวม เท่ากับ .9153 และค่า Eigenvalue มีค่ามากกว่า 1 ทุกตัวแปร และได้จัดกลุ่มองค์ประกอบความพึงพอใจการใช้บริการ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการและความปลอดภัย ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและสินค้า ด้านสิ่งแวดล้อม และความสะอาด นอกจากนี้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมาใช้บริการตลาดน้ำคลองแหด้านสถานที่ท่องเที่ยวและสินค้าอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาด ด้านการบริการ และความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง สุดท้ายยังพบว่า นักท่องเที่ยวมีความถี่ในการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองแหต่อเดือนแตกต่างกันมีความพึงพอใจมาใช้บริการตลาดน้ำคลองแหด้านการบริการและความปลอดภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความพึงพอใจทุกด้านไม่แตกต่างกัน ดังนั้นหน่วยงานเทศบาลและชุมชนควรคำนึงถึงการให้บริการที่มีคุณภาพควบคู่กับการดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวต่อไป

ณัฐพล สิริพรพิสุทธิ และปรีดา ไชยา (2559) ศึกษาองค์ประกอบของภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดหนองคายที่มีผลต่อความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย 400 คน ซึ่งได้มาจากรีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ใช้ Multiple regression analysis ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างค์ประกอบของภาพลักษณ์การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์และอิทธิพลเชิงบวกกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดหนองคาย ทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งความคิดเห็นของปัจจัยด้านภาพลักษณ์ที่เกิดจากการรับรู้มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดหนองคายมากที่สุด รองลงมาคือ ภาพลักษณ์ที่เกิดจาก

ประสบการณ์ ภาพลักษณ์ที่เกิดจากความรู้สึกและทัศนคติ และภาพลักษณ์ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยรวม นอกจากนี้ ความพึงพอใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดหนองคาย ซึ่งความคิดเห็นของปัจจัยด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดหนองคายมากที่สุด รองลงมาคือ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว ตามลำดับ

ยุทธนา คำพา และอัครกิตติ พัฒนสัมพันธ์ (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเที่ยวเขาชีจรรย์ของนักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ปัจจัยส่วนบุคคลและองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเขาชีจรรย์ของนักท่องเที่ยวชาวจีน จากการศึกษา กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวจีนจำนวน 400 คนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.00 มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.75 มีการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 46.25 มีสถานภาพ หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 39.50 อาชีพนักบวช คิดเป็นร้อยละ 18.75 มีรายได้ต่อเดือน 5,001 -7,000 หยวน คิดเป็นร้อยละ 35.50 ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจ มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเขาชีจรรย์ของนักท่องเที่ยวชาวจีนแตกต่างกัน พบว่า อายุและอาชีพที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเขาชีจรรย์ของ นักท่องเที่ยวชาวจีนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ พบว่าองค์ประกอบ การท่องเที่ยว 5A's ด้าน การตระหนัก (Awareness) มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว เขาชีจรรย์ของนักท่องเที่ยวชาวจีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงเห็นได้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวควรส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวทั้ง 5 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเขาชีจรรย์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไปเพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีน อันจะส่งผลให้เพิ่มรายได้ต่อชุมชนและท้องถิ่น

กัลยา สว่างคง (2558) ได้สำรวจและประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในมุมมองของนักท่องเที่ยว โดยเลือกประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตกที่สำคัญทั้ง 4 แห่งในจังหวัดสระบุรี ได้แก่ น้ำตกเจ็ดสาวน้อยน้ำตกมวกเหล็ก ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า (น้ำตกเจ็ดคด) และน้ำตกดงพญาเย็น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 200 คน เพื่อประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว 6 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมน้ำตกเจ็ดสาวน้อยมีคะแนนเฉลี่ย

ศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูงที่สุด รองลงมาคือ น้ำตกเจ็ดคต น้ำตกมวกเหล็ก และน้ำตกดงพญาเย็น ตามลำดับโดยเมื่อพิจารณาศักยภาพทางการท่องเที่ยวเป็นรายด้าน พบว่า น้ำตกเจ็ดสาวน้อยและน้ำตกเจ็ดคตมีศักยภาพเด่นในด้านเดียวกันคือด้านคุณค่า และความดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ในขณะที่น้ำตกมวกเหล็กมีศักยภาพเด่นในด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และน้ำตกดงพญาเย็นมีศักยภาพเด่นในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นสำหรับข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ประเภทน้ำตกในจังหวัดสระบุรีในมุมมองของนักท่องเที่ยวนั้น ในภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยว ทุกแห่งควรเน้นในด้านการบริหารจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มศักยภาพของ แหล่งท่องเที่ยวและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (2558) ศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและหาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนลำปางหลวง ตำบลลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยว และประชาชนในชุมชนลำปางหลวงจำนวน 400 คน เครื่องมือวิจัย คือแบบสอบถามเพื่อถาม นักท่องเที่ยวโดยการเลือกแบบบังเอิญ และแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อสัมภาษณ์ประชาชน และผู้นำชุมชนผ่านกิจกรรมการเสวนากลุ่มย่อยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา เพื่อหาค่าร้อยละรวมถึงการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็น ด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนลำปางหลวงโดยรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมากทุกปัจจัย ได้แก่ ด้านอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวและด้านบริการเสริมอื่น ๆ โดยเฉพาะทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตชุมชนที่น่าสนใจ มีการเดินทางที่สะดวกสบายสามารถเลือกเดินทางได้ หลากหลายรูปแบบ สำหรับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนลำปางหลวง พบว่าชุมชนมีความต้องการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือการกำหนด ทิศทางการท่องเที่ยวและมีการรวมตัวเพื่อจัดตั้งองค์การการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนโดยเปิด โอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว รวมถึงการร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน โดยร่วมกันหาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนลำปางหลวงจำนวน 2 เส้นทางคือเส้นทางที่ 1 เส้นทาง การท่องเที่ยวนมัสการพระธาตุดักดิลกธิ์ เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน สืบสานงานหัตถกรรมศิลป์ (โปรแกรมทัวร์ 1 วัน) เส้นทางที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวนมัสการพระธาตุดักดิลกธิ์ เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน เทศกาลงานแห่ครัวตาน (โปรแกรมทัวร์ 1 วัน)

ปรัชญากรณ์ ไชยคช และคณะ (2558) ได้ทำการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชน และจัดทำโปรแกรมท่องเที่ยวของชุมชนหมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา 10 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสำรวจ การสังเกต และการประชุมกลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า ผู้คนในชุมชนส่วนหนึ่งเคยเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์มาลาया ที่เคยสู้รบกับรัฐบาล มาเลเซียเนื่องจากมีความขัดแย้งอุดมการณ์ทางการเมือง มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และการบริการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ 7 ประเภท ประกอบด้วย ต้นไม้ใหญ่ สวนป่าพระปรมาภิไธย น้ำตก พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ ค่ายสู้รบ และรีสอร์ต ชุมชนส่วนนี้โปรแกรมท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน ได้นำเสนอแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ อย่างไรก็ตาม ชุมชนแห่งนี้ควรได้รับการพัฒนา ปัจจัยพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว เช่น ป้ายชี้ทาง ป้ายสื่อความหมาย ปรับปรุงถนนเข้าหมู่บ้าน และส่งเสริมให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ประวัติศาสตร์พรรคคอมมิวนิสต์มาลาया

ปรัชญากรณ์ ไชยคช และคณะ (2558) ทำการศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนต้นหยงลูโละ และพัฒนาโปรแกรมท่องเที่ยวภายในชุมชนต้นหยงลูโละ การรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่และประชุมกลุ่มย่อย ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนต้นหยงลูโละมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว 8 แหล่ง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดปัตตานี ที่มีประวัติศาสตร์นับร้อยปี ด้านวิถีชีวิตชุมชนได้ประกอบอาชีพการทำนาเกลือที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ในด้านของการบริการท่องเที่ยวพบว่า ชุมชนได้จัดเตรียมยุวมัคคุเทศก์ไว้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พร้อมกับศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และโปรแกรมท่องเที่ยวภายในชุมชน อย่างไรก็ตาม ชุมชนควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และการฝึกอบรมการให้บริการนักท่องเที่ยวแก่กลุ่มที่เกี่ยวข้อง

มาศศุภา นิมบุญจาซ (2558) ศึกษาความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพ ปัจจุบัน และปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชนวอแก้ว และเพื่อกำหนด แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของชุมชนวอแก้ว ประชากรได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาเที่ยวที่ชุมชนวอแก้ว ประชาชนในตำบลวอแก้ว กลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว โดยการคัดเลือกตัวอย่าง 365 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย นักท่องเที่ยวมี

ความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านความ สมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว และแหล่งธรรมชาติ มีความโดดเด่น และความเป็นเอกลักษณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนวอแก้ว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจาก เรื่องสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ ความเป็นมาของชุมชน และวัฒนธรรม ประเพณี ส่วนแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนวอแก้ว ต้องการให้การพัฒนา การท่องเที่ยว เกิดจากความต้องการของชุมชนเอง ได้มีการออกกฎ ระเบียบเอง จึงร่วมกัน จัดทำธรรมนูญตำบลวอแก้ว อำเภอห้วยฉัตร จังหวัดลำปาง พ.ศ. 2559 ข้อเสนอแนะว่า คณะกรรมการชุมชน ควรพัฒนาความต่อเนื่องของกิจกรรม แต่ช่วงเวลา ให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ ควรเร่งดำเนินการจัดทำ แผนพัฒนาแหล่งน้ำ วัด แผนการตลาด และควรมีการติดตาม ประเมินผลอย่างน้อยทุก ๆ 3 เดือน

รัศมี อ่อนปรีดา (2558) ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัด ราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนของจังหวัดราชบุรี และสมุทรสงคราม และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดราชบุรี และสมุทรสงครามให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธีทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการ โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวม 42 คน จากผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทั้ง หน่วยงาน ภาครัฐหน่วยงานเอกชนและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ภายในท้องถิ่น และผู้ประกอบการการท่องเที่ยว โดยเลือกแบบเจาะจงและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการอุปมาน วิเคราะห์ และการตีความสำหรับ การวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 324 คน ประกอบด้วย ผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวพ่อค้าแม่ค้าพนักงานขับเรือและนักท่องเที่ยวชาวไทย อีกมาด้วยการเลือกแบบบังเอิญกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการกำหนดแบบไม่ทราบ ขนาดของกลุ่มประชากร ใช้สูตรของ Cochran เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ การถดถอยแบบขั้นตอน ผลการศึกษา พบว่า 1) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของจังหวัดราชบุรีและสมุทรสงคราม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างและเผยแพร่ภาพลักษณ์ ($\bar{X} = 3.72$) อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการพัฒนาการจัดการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.66$) ปัจจัยด้านการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.60$) และปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพ สินค้าศักยภาพบุคลากรและการบริการด้านการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่มี

ผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ความผูกพันต่อแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การสร้างความยั่งยืนทางวัฒนธรรมและนโยบายการท่องเที่ยว ($F = 137.590$, $p \text{ value} = 0.000$) ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย สามารถอธิบายความผันแปรของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงครามได้ร้อยละ 70.20 (Adjusted R Square = 0.7020) 3) ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดราชบุรีและสมุทรสงคราม ประกอบด้วยการปฏิบัติที่สำคัญ 8 ประการ คือ 1) ส่งเสริมความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในลักษณะเครือข่าย เพื่อกำหนดนโยบาย รวมถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีลักษณะรวมศูนย์ 2) บูรณาการด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว 3) ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้สอดคล้องและอำนวยความสะดวกต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนร่วมกัน เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว 5) พัฒนาคุณภาพสินค้า คักยภาพบุคลากร และการบริการด้านการท่องเที่ยว 6) สร้างศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานวัฒนธรรม โดยมุ่งพัฒนาเอกลักษณ์ วัฒนธรรมชุมชนให้เป็นจุดเด่น 7) ปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ระยะยาวทางเศรษฐกิจ 8) อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติให้คงอยู่ โดยปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยว สภาพภูมิทัศน์ในพื้นที่ไม่ถูกทำลาย โดยนักท่องเที่ยว ตลอดจนการจัดการขยะมูลฝอยในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว

วิชสุตา ร้อยพิลา และปรีดา ไชยา (2558) ศึกษาองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ได้มาจากรีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคทางสถิติ Multiple Regression Analysis และ Factor Analysis ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวมีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก จะมีความสัมพันธ์และมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเป็นมิตรไมตรี และด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน

กิจกรรมการท่องเที่ยว ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า มี 4 องค์ประกอบของปัจจัยทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดกาฬสินธุ์ คือ องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม สะดวก องค์ประกอบด้านความเป็นมิตรไมตรี องค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจ และองค์ประกอบด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ศิริเพ็ญ ดาบเพชร (2558) ศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวและช่องทางการรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอนาคต เป็นการทดลองเชิงปริมาณโดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 554 คน ถึงองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยว และช่องทางการสื่อสารที่ใช้ในการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว โดยใช้การวิเคราะห์ปัจจัยในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว และการวิเคราะห์ทางสถิติในการอธิบายผลของช่องทางการสื่อสารในการรับรู้ข้อมูลของนักท่องเที่ยว รวมถึงการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านนันทนาการ ด้านลักษณะของสถานที่ ด้านบรรยากาศของสถานที่ ด้านธรรมชาติ และด้านการคมนาคม สำหรับช่องทางการรับรู้ข้อมูลของนักท่องเที่ยว ได้แก่ สื่อแบบดั้งเดิม (คำบอกเล่าของญาติ/เพื่อน และโทรทัศน์) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (facebook, LINE) และในการพัฒนาศักยภาพการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน รวมทั้งใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย และส่งเสริมความรู้และทักษะให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

จิราภรณ์ แก้วมณี (2557) ศึกษาเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบ้านหัวเขาจีน อำเภอกุดชุมพူ จังหวัดราชบุรี พบว่า ระดับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีน พบว่าด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านการเรียนรู้ และด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดการ ระดับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาขอการปฏิบัติการของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน พบว่า ชุมชนมีการปฏิบัติการที่ดีสูง คือ ด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิมของชุมชนไทยทรงดำ รองลงมา เป็นด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่บนภูมิสังคมและด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านการท่องเที่ยวยึดหลักความคุ้มค่ามากกว่าคุ้มทุนและแนวทางการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีนพบว่าชุมชนมีทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางภูมิปัญญา ทุนทาง

เอกลักษณ์ ได้รับความร่วมมือทั้งทางภาครัฐ และภาคเอกชนเข้ามาช่วยจัดการวางแผน
ดำเนินงานร่วมกับผู้นำชุมชน ทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความก้าวหน้ามาก

วัลัญช์รัช วรวัลย์รัตน์ และศศิธร งามพันธ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจ
ของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบโฮมสเตย์ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
พบว่า ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านบุคลากร ด้านการจัดรายการนำเที่ยว และด้าน
การให้บริการ มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบ
โฮมสเตย์ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า
หรือเทียบเท่ากับ 0.05

อมราวดี คำบุญ และคลฤทัย โกววรรณกุล (2556) ศึกษาเรื่อง การประเมิน
ความพร้อม ทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็ก อำเภอเขมราฐ จังหวัด
อุบลราชธานี พบว่า การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว Ancillary โดยรวมแล้ว อยู่ในระดับ
ปานกลางและยังขาดประสิทธิภาพในการบริการจัดการท่องเที่ยวและบริการเสริมทาง
การท่องเที่ยว เช่น ตู้ ATM ธนาคารที่ยังมีไม่ครบครัน ปัมป์น้ำที่ขาดมาตรฐาน

ดวงกมล บุญทวีทรัพย์ (2555) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
ชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า
ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านความปลอดภัยด้านแหล่งท่องเที่ยว
และด้านที่พักแรม เมื่อนำปัจจัยมาวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยวและด้าน
ที่พักแรมมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Asmelash and Kumar (2019) ศึกษาเรื่อง The structural relationship between tourist
satisfaction and sustainable heritage tourism development in Tigray, Ethiopia การศึกษาครั้งนี้
มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างความพึงพอใจของ
นักท่องเที่ยวและมิติของการท่องเที่ยวมรดกที่ยั่งยืนในไทกราซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของ
อารยธรรมเอธิโอเปียโบราณ สำหรับการศึกษานี้ได้เลือกนักท่องเที่ยวทั้งในและ
ต่างประเทศจำนวน 392 คนด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก หลังจากที่มีการคัดกรอง
ข้อมูลอย่างระมัดระวังเพื่อความเหมาะสมสำหรับแบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM)
บทความนี้ทดสอบสมมติฐานสี่ข้อ ซึ่งแตกต่างจากการวิพากษ์วิจารณ์บางอย่างที่พิจารณา
นักท่องเที่ยวเป็นผู้ที่ไม่สนใจเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนผลการศึกษานี้สนับสนุนว่า
ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตระหนักถึงความยั่งยืนของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ความยั่งยืนทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นตัวทำนายที่แข็งแกร่งที่สุดของความพึงพอใจ

ของนักท่องเที่ยวตามด้วยความยั่งยืนของสถาบันและเศรษฐกิจ มันเป็นสิ่งสำคัญในการรับประกันการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่สำคัญระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นในขณะที่การมีปฏิสัมพันธ์ของพวกเขาจะต้องเป็นบวกและเจียบสงบอย่างเต็มที่ นักท่องเที่ยวมองหาความสัมพันธ์โดยตรงกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและวัฒนธรรมการดำรงชีวิต ข้อค้นพบจากการศึกษานี้ยังเรียกร้องให้มีการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ดีขึ้นเพื่อความยั่งยืนของสถาบัน การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับมิติทางเศรษฐกิจดูเหมือนจะส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจต่ออุตสาหกรรม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าเป็นตัวพยากรณ์ที่ไม่สำคัญ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในที่สุดข้อสรุปที่เกี่ยวข้องของผลทางทฤษฎีและการจัดการและทิศทางการวิจัยในอนาคตจะรวมอยู่ในการศึกษานี้

Sangchumnong (2018) ศึกษาวิจัยเรื่อง Development of a sustainable tourist destination based on the creative economy: A case study of Klong Kone Mangrove Community, Thailand ซึ่งชุมชนป่าชายเลนคลองโคนในภาคกลางของประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีชื่อเสียง ความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งต่อแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงมีการนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการตรวจสอบแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นเพื่อระบุปัญหาของปลายทางนี้และเพื่อหาหรือเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างผู้เข้าร่วมในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นหลักที่ปลายทางนี้ คือ การกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมซึ่งเกิดจากการท่องเที่ยวซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงในหมู่คนในท้องถิ่น คำตอบที่ได้จากการอภิปรายและแบบสอบถามชี้ให้เห็นว่าคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ควรมีส่วนร่วมในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและอาชีพด้านการท่องเที่ยวสามารถดึงดูดคนหนุ่มสาวให้กลับมาทำงานที่บ้านหลังสำเร็จการศึกษา ยิ่งไปกว่านั้นเพื่อเพิ่มความยั่งยืนให้กับปลายทางของการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ผลการศึกษาสรุ้ได้และข้อเสนอแนะที่สำคัญสี่ประการของคลองโคน คือ การปลูกป่าชายเลน การเพาะเลี้ยงกุ้งมังกร กิจกรรมกีฬาทางน้ำ ทั้งหมดนี้ควรได้รับการส่งเสริมบนพื้นฐาน ดังนี้ 1) การออกแบบและการวางแผนอย่างรอบคอบสอดคล้องกับความคิดสร้างสรรค์ 2) ความรอบคอบในการออกแบบและการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับตลาด 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนที่สามารถคิดได้ การวางแผนการใช้ทรัพยากรและการแบ่งปันผลที่ตามมาและ 4) การออกแบบการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับแนวคิดของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

Soininen (2015) ศึกษาวิจัยหัวข้อเรื่อง Development of a tourism destination Case: Erbil the capital of Kurdistan, Iraq โดยงานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการการท่องเที่ยว จุดหมายปลายทางของเมือง Erbil เพื่อที่จะพัฒนา ให้สามารถเป็นจุดหมายปลายทางและประเมินศักยภาพของ เมืองErbil ให้เป็นที่รู้จักในการท่องเที่ยว ผู้วิจัยเลือกการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพเป็นวิธีการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการโดยการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ในช่วงฤดูใบไม้ผลิปี 2015 ในภูมิภาคของเคอร์ดิสถาน ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นนักเขียน บริษัท และ ผู้ประกอบการ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เก้าครั้ง ผลที่ได้คือ การพัฒนาเมือง โดยควรมุ่งเน้นเป็นทักษะของพนักงานในด้านการท่องเที่ยว ที่สำคัญคือควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการ ปัจจัยหลักที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเพื่อดำเนินการต่อ อย่างไรก็ตามผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่า ควรมุ่งเน้นปัจจัยในการพัฒนาเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในอนาคตและเป็นที่รู้จักปลายทางการท่องเที่ยว

Popichit (2013) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง A Survey of Destination Potential, Tourism Activities and Future Travelling Intention towards Tourism along the Rivers in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวริมแม่น้ำและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ส่งผลกระทบต่อความตั้งใจในการเดินทางในอนาคตของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวริมแม่น้ำในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมถึงแบบสอบถามที่มีระดับ Likert 5 ระดับ – เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย 400 คนที่ตอบแบบสอบถามขณะใช้เวลาอยู่ริมแม่น้ำในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการถดถอยแบบขั้นตอน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า การประเมินสถานที่ท่องเที่ยวตามแนวแม่น้ำในพระ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่ามีศักยภาพสูงและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์เป็นอันดับหนึ่ง การวิเคราะห์เปิดเผยว่าปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเดินทางในอนาคตของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวริมแม่น้ำ รวมถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของตัวตนการจัดการการท่องเที่ยวและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมตามลำดับที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างทัศนคติที่มีต่อ กิจกรรมการท่องเที่ยวและความตั้งใจในการเดินทางในอนาคตของนักท่องเที่ยว

Sangkakorn และคณะ (2012) ได้ทำการศึกษา Potential of Tourist Attractions for the Elderly Tourists in Upper Northern Thailand งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อสำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 2) พิจารณาศักยภาพของ

แหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและ 3) ศึกษาการตลาดการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ วิธีการศึกษามี 2 ขั้นตอนคือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวและเน้นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพโดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกมูลค่างานของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ใกล้เคียง ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ 2) สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเดินทางและปัจจัยสำคัญในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศให้ความสำคัญกับมูลค่าของแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการท่องเที่ยว การวางแผนการตลาดและการประชาสัมพันธ์สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุง ได้แก่ การเพิ่มมูลค่าของสถานที่ท่องเที่ยวการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดการฝึกอบรมสำหรับองค์กรและพนักงานที่เกี่ยวข้อง และการเตรียมแผนการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

Chen Chien-Min (2011) ศึกษาเรื่อง The destination competitiveness of Kinmen's tourism industry: exploring the interrelationships between tourist perceptions, service performance, customer satisfaction and sustainable tourism การศึกษาครั้งนี้เป็นการตอบสนองของนักท่องเที่ยว 1,623 คนในคินเหมินเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันของจุดหมายปลายทางและความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของลูกค้าต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ประสิทธิภาพการบริการและความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้ยังพิจารณาคำถามเกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันของปลายทางและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตัวแปร เช่น การรับรู้ก่อนการเข้าชมของนักท่องเที่ยวความพึงพอใจหลังการเยี่ยมชมไปยังสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งข้อมูลความเต็มใจที่จะแนะนำและกลับมาอีกครั้งและการแข่งขันกับสถานที่ต่างประเทศ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว และความสามารถในการแข่งขันของจุดหมายปลายทาง ผลกระทบของการศึกษาแสดงให้เห็นว่าลักษณะการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ของปลายทางสามารถเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดสำหรับความสามารถในการแข่งขันของปลายทาง ในกรณีของคินเหมินสนามรบโบราณวัตถุประวัติศาสตร์ที่วัดค้นอันสวยงามและความปลอดภัยในการเดินทางทำให้ได้เปรียบในการแข่งขันน้อย

Zabkar (2010) ศึกษางานวิจัยเรื่อง Modelling perceived quality, visitor satisfaction and behavioural intentions at the destination level ซึ่งพบว่า การรับรู้ของผู้มาเยือนเกี่ยวกับคุณภาพของจุดหมายการท่องเที่ยว ความพึงพอใจต่อประสบการณ์และความตั้งใจด้านพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมีความสำคัญต่อการจัดการปลายทางและการตลาดที่ประสบความสำเร็จ วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือการสำรวจความสัมพันธ์ที่ระหว่างสิ่งก่อสร้างเหล่านี้โดยใช้การสร้างแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างโดยรวมทั้งโครงสร้างแบบก่อสร้างและแบบไต่ร่อง แบบจำลองโครงสร้างได้รับการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างของผู้เยี่ยมชม 1,056 รายที่สี่สถานที่ท่องเที่ยวในสโลวีเนีย การตรวจสอบเชิงประจักษ์ของแบบจำลองแนวคิดสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย คุณลักษณะของจุดหมายปลายทางจะส่งผลต่อคุณภาพการรับรู้ของการให้บริการนักท่องเที่ยวซึ่งเกี่ยวข้องกับเชิงบวกกับความพึงพอใจรวมถึงความตั้งใจด้านพฤติกรรมของผู้เข้าชม ความเชื่อมโยงระหว่างความพึงพอใจและความตั้งใจเชิงพฤติกรรมก็ได้รับการยืนยันเช่นกัน ผลการวิจัยเหล่านี้ นำไปสู่ความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับกลไกและปัจจัยด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงพื้นฐานที่เป็นไปได้ในการเพิ่มการรักษาลูกค้าในระดับผู้ให้บริการรายบุคคลและปลายทางโดยรวม

Chi Christina Geng-Qing and Qu Hailin (2008) ศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่อง Examining the structural relationships of destination image, tourist satisfaction and destination loyalty: An integrated approach การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอวิธีการแบบบูรณาการในการทำความเข้าใจเรื่องความภักดีของนักท่องเที่ยวต่อจุดหมายปลายทางโดยตรวจสอบหลักฐานเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างภาพปลายทาง คุณลักษณะของนักท่องเที่ยวและความพึงพอใจโดยรวมและความภักดีของปลายทาง รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ได้รับการเสนอเพื่อทดสอบสมมติฐาน 7 ข้อ ข้อมูลเชิงประจักษ์ถูกรวบรวมในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในรัฐอาร์คันซอ - ยูเรกาสปรिंगส์ โดยมีการส่งคืนแบบสอบถามจำนวน 345 ชุดและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM) ผลลัพธ์สนับสนุนโมเดลความภักดีของจุดหมายปลายทางที่เสนอ: (1) ภาพปลายทางมีผลโดยตรงต่อความพึงพอใจของแอดทริบิวต์ (2) ภาพปลายทางและความพึงพอใจของคุณลักษณะมีทั้งที่มากก่อนความพึงพอใจโดยรวม; และ (3) ความพึงพอใจโดยรวมและคุณลักษณะความพึงพอใจในทางกลับกันมีผลกระทบโดยตรงและในเชิงบวกต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ผลทางทฤษฎีและการบริหารจัดการได้มาจากผลการศึกษา และข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัยในอนาคต

McKercher B. and Ho Pamela (2006) ทำวิจัยเรื่อง Assessing the Tourism Potential of Smaller Cultural and Heritage Attractions ซึ่งเป็นงานวิจัยแบบพัฒนาและการประยุกต์โดยใช้กลไกในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมและมรดก เครื่องมือการประเมินคำนึงถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมทางกายภาพ ผลิตภัณฑ์และประสบการณ์ นอกจากนี้ยังได้รับการทดสอบบนตัวอย่างของพิพิธภัณฑ์ลำดับที่ 16 ณ สถานที่ทางประวัติศาสตร์และวัดในฮ่องกงที่ปัจจุบันได้รับการส่งเสริมให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ในขณะที่ค่านิยมทางวัฒนธรรมและทางกายภาพได้รับการจัดอันดับอย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวและมีคุณค่าทางประสบการณ์ นอกจากนี้ยังพบข้อบกพร่องด้านประสิทธิภาพจากการทำงานในฐานะสถานที่ท่องเที่ยว ความห่างไกลความโดดเด่นจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ สถานที่ท่องเที่ยวมีขนาดเล็ก ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก ขาดความเป็นเอกลักษณ์และสภาพแวดล้อมที่ย่ำแย่

Yu Larry and Goulden Munhtuya (2006) ศึกษาวิจัยหัวข้อเรื่อง A comparative analysis of international tourists' satisfaction in Mongolia การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศในมองโกเลียในทศวรรษที่ผ่านมา และวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติเกี่ยวกับประสบการณ์การเดินทางของพวกเขาด้วยสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและราคา การศึกษาครั้งนี้ระบุลักษณะทางประชากรของนักท่องเที่ยวต่างชาติจากสี่ภูมิภาคคือยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย / แปซิฟิก โดยทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 530 คนโดยการเดินทางทางอากาศ ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติจากสี่ภูมิภาคที่แตกต่างกันได้รับการวิเคราะห์และเปรียบเทียบเพื่อค้นหาความคล้ายคลึงและความแตกต่างของภูมิภาค มีการแนะนำสำหรับหน่วยงานการท่องเที่ยวมองโกเลียเพื่อกำหนดเป้าหมายตลาดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและปรับปรุงการบริการการท่องเที่ยวในมองโกเลีย

Bigné (2005) ศึกษาวิจัยเรื่อง The theme park experience: An analysis of pleasure, arousal and satisfaction พบว่า อารมณ์ของผู้มาเยือนในสภาพแวดล้อมสวนสนุกมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความตั้งใจของพฤติกรรมอย่างไร อารมณ์ประกอบด้วยสองมิติอิสระคือความสุขและเร้าอารมณ์ มีการทดสอบสองรูปแบบของการแข่งขัน รูปแบบแรกนั้นมาจากกระแสการวิจัยทางจิตวิทยาสิ่งแวดล้อมที่พัฒนาโดยวิธีการทางจิตวิทยาสิ่งแวดล้อม (Bellugi, 1974) ซึ่งความเร้าอารมณ์ของผู้มาเยี่ยมสร้างความสุขและในทางกลับกันพฤติกรรมการหลีกเลี่ยง (Zajonc and Markus, 1984) สนับสนุนโมเดลอารมณ์ความรู้ความเข้าใจนี้

แบบจำลองที่สองที่จะทดสอบขึ้นอยู่กับ (Lazarus, 1991) ทฤษฎีการรับรู้ของอารมณ์ ในรุ่นหลังนี้ อารมณ์ถูกนำเสนอโดยการยืนยันของผู้เข้าชมสวนสนุก การใช้การวิเคราะห์ปัจจัยยืนยันได้รับการสนับสนุนว่าทฤษฎีความรู้ความเข้าใจอารมณ์สามารถอธิบายผลของความสุขที่มีต่อความพึงพอใจและความภักดี

ตาราง 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชื่อผู้วิจัย / ปี	ชื่อเรื่อง	ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา						
		แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว	แนวคิด และทฤษฎี ความพึงพอใจ	แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน	แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว	แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว	แนวคิดทรัพยากรการท่องเที่ยว
บุญยวีร์ วิเศษสุนทรสกุล และคณะ (2563)	แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดนครราชสีมา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ฉันทพร นาคสวัสดิ์ และคณะ (2562)	แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านอาหารภาคใต้เชิงสร้างสรรค์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
พิทกุลแก้ว สุขขำ และ พิมพา หิรัญกิตติ (2561)	แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประเทศไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ศิรินทร์ ศิริเพชร, ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ และปัญญา หมั่นแก้ว (2561)	ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำแบบจำลอง ระดับความพึงพอใจเปรียบเทียบความพึงพอใจตามลักษณะทางประชากรศาสตร์และตามพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในการท่องเที่ยวพื้นที่หมู่บ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย / ปี	ชื่อเรื่อง	ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา						
		แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว	แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว	แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว	แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน	แนวคิด และทฤษฎี ความพึงพอใจ	แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว
สุดานอม ต้นเจริญ (2561)	การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางชันแดก จังหวัดสมุทรสงคราม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
อภิสรุภา กวางศิริ และคณะ (2561)	การวิเคราะห์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไร่กองซิง จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กนกวรรณ วัตทินัส และคณะ (2560)	ศักยภาพการท่องเที่ยวของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบ : นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์ (2560)	ศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดพิจิตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เบญจมาศ ณ ทองแก้ว และคณะ (2560)	ช่วงชั้นโอกาสตามนันทนาการ ประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและจัดทำแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลตันตุลี อำเภอทากชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตาราง 5 (ต่อ)

	ชื่อเรื่อง	ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา
ชัชวาลย์ วัฒน และ ชวลีย์ วัฒน (2560)	แผนพัฒนาการท่องเที่ยว แผนยุทธศาสตร์ บูรณาการ จังหวัดอุดรธานี	แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว แนวคิด และทฤษฎี ความพึงพอใจ
พรหมภัทสร ชูธนบุญทิพย์ (2560)	การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนอง ไซวาน บ้านดอนแดง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
พัชรินทร์ จึงประเวศ (2560)	ศึกษา ความต้องการของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพเพื่อการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาดลาดคลองหลวงรอยบี อำเภอบางบัว จังหวัด สมุทรปราการ	แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
รุ่งราตรี ชัยเจริญ และ ชวลีย์ วัฒน (2560)	การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาคร	แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว แนวคิดทรัพยากรการท่องเที่ยว

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย / ปี	ชื่อเรื่อง	ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา						
		แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว	แนวคิด และทฤษฎี ความพึงพอใจ	แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน	แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว	แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว	แนวคิดทรัพยากรการท่องเที่ยว
สุเทพ สิงหนาทพะ (2560)	แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	✓	✓				✓	
สุภา สังขวรรณ (2560)	กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม	✓		✓	✓		✓	
กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (2559)	ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและหาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนลำปางหลวง ตำบลลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง	✓		✓	✓		✓	
เจตน์สถิตย์ สุ้งขพันธ์ และคณะ (2559)	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีใช้บริการตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	✓					✓	
ณัฐพล สิริพรพิสุทธิ์ และ ปรีดา ไชยา (2559)	องค์ประกอบของภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดหนองคายที่มีผลต่อความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย	✓					✓	

ตาราง 5 (ต่อ)

	ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา
ยุทธนา คำพา และ อัครกิตต์ พัฒนสัมพันธ์ (2559)	ชื่อเรื่อง องค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวชาวจีน
กัลยา สว่างคง (2558)	การศึกษาด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา แหล่งท่องเที่ยวประเภท น้ำตกในจังหวัดสระบุรี
กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (2558)	แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนล้าปางหลวง ตำบล ล้าปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง
ปรัชญากรณ ไซยคช, นิศาล สกุณาณูณรังค์ และ นิติกิตติกานต์ เหมสุวรรณ (2558)	ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชน และจัดทำโปรแกรมท่องเที่ยวของชุมชน หมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา 10

ตาราง 5 (ต่อ)

ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา	
ชื่อเรื่อง	แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว แนวคิด และทฤษฎี ความพึงพอใจ แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว แนวคิดทรัพยากรการท่องเที่ยว
ชื่อผู้วิจัย / ปี	
ปรัชญานิพนธ์ ไชยเดช และคณะ (2558)	ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านต้นหมยลูไละ ตำบลต้นหมยลูไละ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ✓
มาศศุภา นิมมบุญจาช (2558)	ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพ ปัจจุบัน และปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชนวอแก้ว และเพื่อกำหนด แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของชุมชนวอแก้ว ✓
รัตมี ยอนปริดา (2558)	การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม ✓
วิษณุตา รอยพิลา และปริดา ไชยา (2558)	องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ✓

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย / ปี	ชื่อเรื่อง	ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา						
		แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว	แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว	แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว	แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน	แนวคิด และทฤษฎี ความพึงพอใจ	แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว
ศิริเพ็ญ ดาเมงพร (2558)	องค์ประกอบการท่องเที่ยวและช่องทางการรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอนาคต	✓	✓					
จิราภรณ์ แกวมณี (2557)	การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาคีรี อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	✓	✓		✓	✓	✓	
วสันต์ชัย วรชัยรัตน์ และ ศศิธร งามพันธ์ (2557)	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบโฮมสเตย์ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	✓				✓	✓	
อมราวดี คำบุญ และ ดลฤทัย โภจวรรณะกุล (2556)	การประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็ก อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี	✓					✓	
ดวงกมล บุญทวีทรัพย์ (2555)	ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี	✓					✓	

ตาราง 6 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ชื่อผู้วิจัย / ปี	ชื่อเรื่อง	ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา
Chien Min Chen, Sheu Hua Chen & Hong Tua Lee (2019)	The destination competitiveness of Kinmen's tourism industry: exploring the interrelationships between tourist perceptions, service performance, customer satisfaction and sustainable tourism.	แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว แนวคิด และทฤษฎี ความพึงพอใจ แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว แนวคิดทรัพยากรการท่องเที่ยว
Christina Geng-QingChi & Hailin Qu (2018)	Examining the structural relationships of destination image, tourist satisfaction and destination loyalty: An integrated approach.	✓
Phansy – Viphavanh	Sustainable Tourism Development Strategies: A Case Study of Vieng Xay District, Hua Phan Province, Lao People's Democratic Republic.	✓
Chalermchai Panyadee (2018)	A comparative analysis of international tourists' satisfaction in Mongolia.	✓
Larry Yu & Munhtuya Goulden (2016)	A comparative analysis of international tourists' satisfaction in Mongolia.	✓

ตาราง 6 (ต่อ)

	ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา
	แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว แนวคิด และทฤษฎี ความพึงพอใจ แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว แนวคิดทรัพยากรการท่องเที่ยว
ชื่อผู้วิจัย / ปี	ชื่อเรื่อง
McKercher & Pamela (2016)	Assessing the Tourism Potential of Smaller Cultural and Heritage Attractions. ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
Nongluck Popichit et al. (2016)	A Survey of Destination Potential, Tourism Activities and Future Travelling Intention towards Tourism along the Rivers in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
Enrique Bigne, Luisa Andreua & Juergen Gnothb (2015)	The theme park experience: An analysis of pleasure, arousal and satisfaction. ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
Korawan Sangkakorn et al. (2015)	Potential of Tourist Attractions for the Elderly Tourists in Upper Northern Thailand. ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓

ตาราง 6 (ต่อ)

	ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา
ชื่อผู้วิจัย / ปี	ชื่อเรื่อง
Soininem Mira (2015)	Development of a tourism destination Case: Erbil the capital of Kurdistan, Iraq.
Vesnazabkar Maja, Makovec Bren & Tanja Dmitrovi (2015)	Modelling perceived quality, visitor satisfaction and behavioural intentions at the destination level.
LIU Limei & LV Jun (2010)	Review on Community Participation in Tourism Development in China.
Omondi K. & Kamau J. (2010)	Limitations to community participation in tourism development process in Kenya: a case study of Kaka Mega forest national reserve and the adjacent communities.

แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว
 แนวคิด และทฤษฎี ความพึงพอใจ
 แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน
 แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว
 แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว
 แนวคิดทรัพยากรการท่องเที่ยว

✓

✓

✓

✓

✓

✓

✓

✓

✓

ตาราง 6 (ต่อ)

	ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา
ชื่อผู้วิจัย / ปี	ชื่อเรื่อง
Vesnabkar Maja, Makovec Bren & Tanja Dmitrovi (2010)	Modelling perceived quality, visitor satisfaction and behavioural intentions at the destination level. ✓
Christina Geng-Qing Chi Hailin Qu (2008)	Examining the structural relationships of destination image, tourist satisfaction and destination loyalty: An integrated approach. ✓
Prem Chhetri & Colin Arrowsmith (2008)	GIS-based Modelling of Recreational Potential of Nature-Based Tourist Destinations. ✓
McKercher & Pamela Ho (2006)	Assessing the Tourism Potential of Smaller Cultural and Heritage Attractions. ✓

แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว

แนวคิด และทฤษฎี ความพึงพอใจ

แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน

แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว

แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว

แนวคิดทรัพยากรการท่องเที่ยว

ตาราง 6 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย / ปี	ชื่อเรื่อง	ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา
Julie Jackson (2006)	Developing regional tourism in China: The potential for activating business clusters in a socialist market economy.	แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว แนวคิด และทฤษฎี ความพึงพอใจ แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว แนวคิดทรัพยากรการท่องเที่ยว
Larry Yu & Munhtuya Goulden (2006)	A comparative analysis of international tourists' satisfaction in Mongolia.	✓
John Akama & Damiannah Mukethe Kieti (2006)	Measuring tourist satisfaction with Kenya's wildlife safari: a case study of Tsavo West National Park.	✓
James Higham & Tom Hinchb, (2002)	Tourism, sport and seasons: the challenges and potential of overcoming seasonality in the sport and tourism sectors.	✓

ตาราง 6 (ต่อ)

	ประเด็น / แนวคิดที่ศึกษา
ชื่อผู้วิจัย / ปี	ชื่อเรื่อง
Mark B. Orams (2002)	Marine ecotourism as a potential agent for sustainable development in Kaikoura, New Zealand. ✓
Metin kozak & Mike Rimminton (2000)	Tourist Satisfaction with Mallorca, Spain, as an Off-Season Holiday Destination. ✓
Peter J. Dancher & Nichole Arweiler (1996)	Customer Satisfaction in the Tourist Industry: A Case Study of Visitors to New Zealand. ✓
Karen Cooke (1982)	Guidelines for Socially Appropriate Tourism Development in British Columbia. ✓

แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว

แนวคิด และทฤษฎี ความพึงพอใจ

แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน

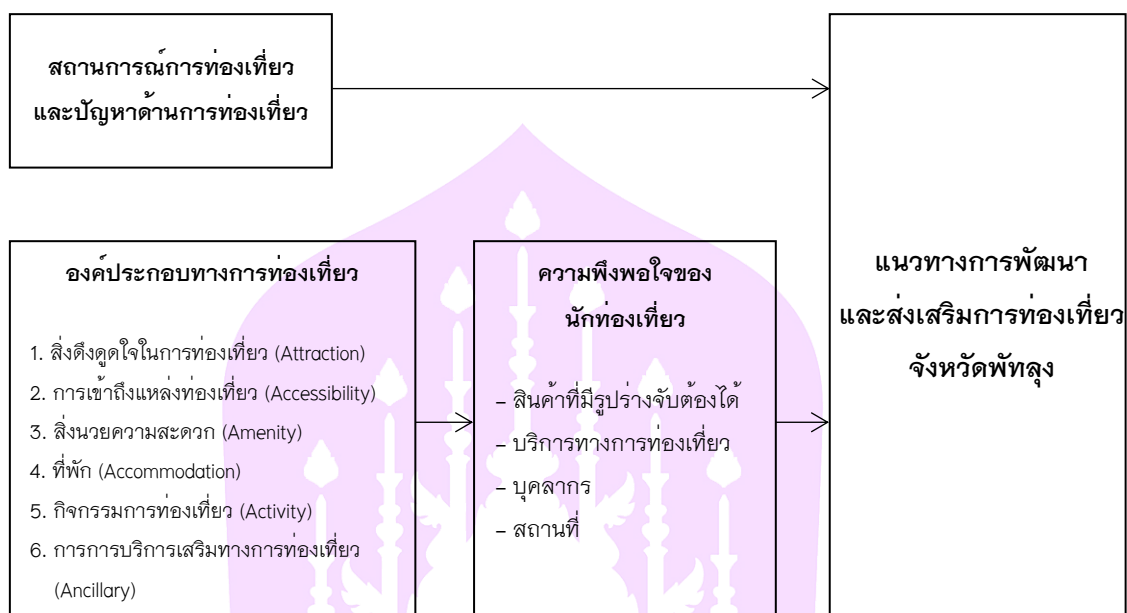
แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว

แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว

แนวคิดทรัพยากรการท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง ตรวจสอบสถานการณ์การท่องเที่ยว และปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง วิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยว ที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง และเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ทำการศึกษา และแบ่งขอบเขตการศึกษาเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ และ 2) การวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) รวมจำนวน 35 ราย (McMillan and Schumacher, 1997) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริง จากตัวแทนความคิดเห็นของทุกภาคส่วนทั้งระดับผู้บริหาร และระดับปฏิบัติการในพื้นที่ ได้แก่

1. ภาครัฐ ผู้แทนจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ สำนักงานยุทธศาสตร์จังหวัด การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองพัทลุง รองนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองพัทลุง นายกเทศบาลตำบลท่าแค รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด พัฒนาการจังหวัดพัทลุง องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 11 คน

2. ภาคเอกชน ผู้แทนจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ หอการค้าจังหวัด สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร ผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึก จำนวน 11 คน

3. ผู้นำชุมชน ผู้แทนจากกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในชุมชน จำนวน 11 คน

4. นักวิชาการ จำนวน 2 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การศึกษาเอกสาร ได้แก่ หนังสือ ตำรา เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดพัทลุง

2. รายการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว ของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรมัณฑนกรรม ทรัพยากรมหกรรม ทรัพยากรด้านกิจกรรม ทรัพยากรด้านบริการ และแหล่งท่องเที่ยวเกิดใหม่ หลังจากนั้นผู้วิจัยมีการประเมินคุณภาพความโดดเด่น ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ (VRIO)

3. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (structure-in depth interview) เกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยว และ ปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

4. ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษาเอกสาร แนวคิดหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วยประเด็นคำถามที่สำคัญ ได้แก่ ทรัพยากรและองค์ประกอบ การท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง สถานการณ์การท่องเที่ยว และปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง และแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีวิธีการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากเอกสารตามความมุ่งหมายของการวิจัย

2. ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ได้แก่ การแสวงหาความเชื่อถือได้ของข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกัน (สุภางค์ จันทวานิช, 2553)

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม (Field Study) โดยมีวิธีการ ดังนี้

1. การสำรวจ (Survey) สำรวจข้อมูลทั่วไป และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดพัทลุง

2. การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 35 คน ในจังหวัดพัทลุง โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง จำนวน 35 คน ซึ่งประกอบไปด้วย

- 2.1 ภาครัฐ จำนวน 11 คน ได้แก่
- 2.1.1 นายกเทศมนตรีเมืองพัทลุง
  - 2.1.2 รองนายกเทศมนตรีเมืองพัทลุง
  - 2.1.3 นายกเทศมนตรีตำบลท่าแค
  - 2.1.4 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง
  - 2.1.5 กลุ่มงานยุทธศาสตร์จังหวัดพัทลุง
  - 2.1.6 นายอำเภออำเภอศรีบรรพต
  - 2.1.7 นายอำเภออำเภอศรีนครินทร์
  - 2.1.8 พัฒนาการอำเภอเขาชัยสน
  - 2.1.9 พัฒนาการอำเภอกงหรา
  - 2.1.10 พัฒนาการอำเภอปากพะยูน
  - 2.1.11 เจ้าหน้าที่จากท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง
- 2.2 ภาคเอกชน จำนวน 11 คน ได้แก่
- 2.2.1 ผู้ประกอบการโรงแรมสิทธินาถ
  - 2.2.2 โรงแรมลำปารีสอร์ท
  - 2.2.3 ผู้ประกอบการนำเที่ยวอำเภอปากพะยูน
  - 2.2.4 ร้านอาหารสามก๊ก
  - 2.2.5 ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ศรีบรรพต
  - 2.2.6 ร้านขายของที่ระลึกสำเภไทย
  - 2.2.7 โฮมสเตย์โตนแพรทอง
  - 2.2.8 ร้านอาหารเดอะเคป
  - 2.2.9 ร้านอาหารหุแร่
  - 2.2.10 ร้าน Cafe
  - 2.2.11 โฮมสเตย์ไรรินปู
- 2.3 ประชาชน จำนวน 11 คน ได้แก่
- 2.3.1 ประธานกลุ่มกล้วยแปรรูปอำเภอศรีบรรพต
  - 2.3.2 ประธานกลุ่มของที่ระลึกจากกะลามะพร้าว ตำบลชัยบุรี
  - 2.3.3 ประธานกลุ่มขนมปั้นลืบตำบลชัยบุรี
  - 2.3.4 ตัวแทนกลุ่มผลิตภัณฑ์จากกระจูดตำบลทะเลน้อย
  - 2.3.5 ตัวแทนผู้นำชุมชนจากอำเภอกงหรา

- 2.3.6 ตัวแทนผู้นำชุมชนจากอำเภอตะโหมด
- 2.3.7 ตัวแทนผู้นำชุมชนจากอำเภอปากพะยูน
- 2.3.8 ตัวแทนผู้นำชุมชนจากอำเภอป่าบอน
- 2.3.9 ตัวแทนผู้นำชุมชนจากอำเภอบางแก้ว
- 2.3.10 ตัวแทนผู้นำชุมชนจากตำบลลำสินธุ์
- 2.3.11 ตัวแทนผู้นำชุมชนจากอำเภอเขาชัยสน
- 2.4 นักวิชาการในท้องถิ่น จำนวน 2 คน ได้แก่
  - 2.4.1 อาจารย์ผู้สอนและอบรมโครงการยุวมัคคุเทศก์ โรงเรียนสตรีพัทลุง
  - 2.4.2 อาจารย์ผู้สอนและอบรมโครงการยุวมัคคุเทศก์ โรงเรียนพัทลุง

3. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมสมองเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ตามบทสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง โดยผู้วิจัยเป็นผู้แนะนำองค์ความรู้การใช้เครื่องมือให้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้แก่ ผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชนผู้นำชุมชน และนักวิชาการ ทั้งระดับผู้บริหารและระดับปฏิบัติการในพื้นที่ เพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกัน (Consensus) เกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง สถานการณ์การท่องเที่ยว และปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง ณ ปัจจุบัน มีการประชุมกลุ่มย่อย และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง เพื่อนำมาอภิปรายร่วมกัน และกำหนดแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล มาทำการตรวจสอบความถูกต้องทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจัดเป็นหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จัดความสำคัญ จัดกลุ่มของเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์ จำแนก และสรุปประเด็นสำคัญ (เอี่ยมพร หลินเจริญ, 2554)
2. ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ซึ่งกระทำโดยการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูลในต่างเวลา สถานที่ และบุคคล ที่แตกต่างกันในจังหวัดพัทลุง เพื่อพิจารณาว่า ถ้าเก็บข้อมูลต่างเวลา ต่างสถานที่ และผู้ให้ข้อมูลต่างคนจะยังได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่ หากผลของข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยวิธีแบบสามเส้ามิได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2553)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อยแบบมีส่วนร่วม จากผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยวทั้งระดับผู้บริหาร และระดับผู้ปฏิบัติการในพื้นที่ ร่วมกันวิเคราะห์ กำหนดแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยทั้งหมด 16 ท่าน ซึ่งตัวแทนจากภาครัฐ ได้แก่

1. นายศุภชัย หนูเจริญ รองนายกเทศมนตรีเมืองพัทลุง
2. นายเสวี จิตรเวช หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลท้องถิ่น สำนักงานพัฒนา

ชุมชน

3. นายเดชาวัช ฦ พัทลุง ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลท่าแค
  4. นายปราโมทย์ คำจวนรลม หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมสำนักงานพัฒนาชุมชน
  5. นายสุพัตรา ตัวแทนจากท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง
  6. นางปาริมา พรรณรัตน์ เจ้าหน้าที่ดูแลการท่องเที่ยวจากเทศบาลเมืองพัทลุง
  7. นางวิลาสินี หนูช่วย เจ้าหน้าที่ดูแลการท่องเที่ยวจากเทศบาลเมืองพัทลุง
- ตัวแทนจากภาคเอกชน ได้แก่

1. นายปรีชา กลิ่งทองดั่ง ผู้ประกอบการท่องเที่ยว อำเภอศรีบรรพต
2. นายศุภกฤต จันทระเสน ประธาน Cluster OTOP ของที่ละลึก
3. นางฤชามน แสงสมบูรณ์ ประธานร้านอาหารจังหวัดพัทลุง
4. นายเคนทร์ หนูฤทธิ์ รองประธานด้านนโยบายและแผน หอการค้าจังหวัดพัทลุง

ตัวแทนจากภาคประชาชน ได้แก่

1. นางเอี่ยมพร ชนะเทพ ผู้แทนภาคประชาชน
  2. นายไสว ย้อยคง ผู้แทนภาคประชาชน
- นักวิชาการ ได้แก่

1. นางสุมาลี บุญพรานชู โรงเรียนสตรีพัทลุง
2. นางสาว จรรยา ชูเมฆ โรงเรียนสตรีพัทลุง

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ในจังหวัดพัทลุง และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุง สำหรับกลุ่มตัวอย่างภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยวชาวไทย นั้น ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้อยู่ของคอกแคเรน (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543)

เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีจำนวนมาก ประมาณ 1,569,333 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดพัทลุง, 2560) และต้องการประมาณค่าสัดส่วนของกลุ่มประชากร โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน และเพิ่มจำนวนไป 4 เปอร์เซนต์ เพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนของข้อมูลจึงได้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่คลาดเคลื่อน จำนวน 400 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

$$n = \frac{z^2}{4e^2}$$

$$n = \frac{1.96^2}{4 \times (0.05)^2}$$

$$n = 384.16$$

โดย

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

z = ค่า z ที่ระดับความเชื่อมั่นหรือระดับนัยสำคัญ ถ้าระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นในจังหวัดพัทลุงจำนวน 400 คน โดยเลือกแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณจากผลของกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงครอบคลุมเนื้อหาอย่างสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง จำนวน 5 ตอน ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา โดยคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ (ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2543) จำนวน 400 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับร้อยละ 5

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะประชากร ลักษณะ คำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ซึ่งจะประกอบด้วย

- 1) ปัจจัยด้านสถานที่ท่องเที่ยว (Attractions)
- 2) ปัจจัยด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)
- 3) ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)
- 4) ปัจจัยด้านที่พักในจังหวัดพัทลุง (Accommodation)
- 5) ปัจจัยด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)
- 6) ปัจจัยด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary)

ลักษณะเป็นคำถามปลายปิดโดยคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยน้อยที่สุด ถึงเห็นด้วยมากที่สุด

- 5 = เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 = เห็นด้วยมาก
- 3 = เห็นด้วยปานกลาง
- 2 = เห็นด้วยน้อย
- 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่

- 1) สินค้าที่มีรูปร่างจับต้องได้
- 2) บริการทางการท่องเที่ยว
- 3) สถานที่
- 4) บุคลากร

ลักษณะเป็นคำถามปลายปิดโดยคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยน้อยที่สุด ถึงเห็นด้วยมากที่สุด

- 5 = เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 = เห็นด้วยมาก
- 3 = เห็นด้วยปานกลาง
- 2 = เห็นด้วยน้อย
- 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเรื่อง ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและส่งเสริม การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยพิจารณาคะแนนคำตอบ โดยกำหนดค่าอันตรภาคชั้น สำหรับการแปลผลข้อมูลโดยคำนวณค่าอันตรภาคชั้น เพื่อกำหนดช่วงชั้น ด้วยการใช้สูตร คำนวณและคำอธิบายสำหรับแต่ละช่วงชั้น ดังนี้ (สุดา สุวรรณภิรมย์ และวิจิต ภู่อัน, 2548)

$$\text{อันตรภาคชั้น (Interval)} = \text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}$$

$$\text{จำนวนชั้น} = 5 - 1$$

$$5 = 0.8$$

ดังนั้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์เฉลี่ย ดังนี้ช่วงชั้นของค่าคะแนน คำอธิบายสำหรับการแปลผล

1.00 - 1.80 ระดับน้อยที่สุด

1.81 - 2.61 ระดับน้อย

2.62 - 3.42 ระดับปานกลาง

3.43 - 4.23 ระดับมาก

4.24 - 5.00 ระดับมากที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source of Data) โดยเน้น การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาออกแบบแบบสอบถามให้สอดคล้องกับแนวคิด และทฤษฎี
3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้ตรงตามความต้องการของอาจารย์ที่ปรึกษา และดำเนินการแก้ไขให้สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎี

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมาทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่กำหนด จำนวน 30 ราย ก่อน เก็บข้อมูลจริง (Pre-test) โดยใช้ระยะเวลาการทดลอง 1 สัปดาห์ จากนั้นนำข้อมูลจาก แบบสอบถามที่นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของ Cronbach ซึ่งพบผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .975 ซึ่งเป็นค่าคะแนน ความเชื่อมั่นที่ค่อนข้างสูง

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละประเภทและแต่ละประเด็นที่ครอบคลุมอยู่ในการศึกษา นี้ทั้งหมดตลอดจนการกำหนดค่าสถิติที่เหมาะสมสำหรับการใช้ประมวลผลและตีความข้อมูลทางสถิติเพื่อนำมาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดค่าสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลอธิบายตัวแปรของการศึกษาครั้งนี้ไว้ ดังนี้ ผู้ทำวิจัยกำหนดค่าสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลอธิบายตัวแปรของการศึกษาครั้งนี้ไว้ ดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับการอธิบายผลการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. ตัวแปรด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามผู้วิจัยต้องการบรรยายเพื่อให้ทราบถึงจำนวนตัวอย่างจำแนกตามคุณสมบัติเท่านั้น ดังนั้น สถิติที่เหมาะสม คือ ค่าความถี่ (จำนวน) และค่าร้อยละ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550)
2. ตัวแปรด้านระดับความคิดเห็นของค้ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ปัจจัยด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยด้านสถานที่ท่องเที่ยว ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านความเหมาะสมและเพียงพอของกิจกรรม ปัจจัยด้านที่พัก และปัจจัยด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว
3. ตัวแปรด้านระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ สินค้าที่มีรูปร่างจับต้องได้ บริการทางการท่องเที่ยว สถานที่ และบุคลากร

สถิติทดสอบเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

วิเคราะห์ข้อมูลสำคัญของตัวแปรที่เป็นการสร้างสเกล (Likert Scale) โดยแสดงลำดับเป็นตัวแปรช่วง (Interval Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยเริ่มจาก 1 น้อยที่สุด จนถึงระดับ 5 มากที่สุด ดังนั้นสถิติที่ใช้ทดสอบสหสัมพันธ์ คือ สถิติแบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้พยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (แบบสอบถาม)

1. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม

เมื่อที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ศึกษา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน ได้แก่

2.1 ผศ.ดร.สาธิตย์ ศิริวิศิษฏ์กุล หัวหน้าแผนกวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

2.2 ผศ.ดร.ศรัญรัตน์ เสรีรัฐปัญญา อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

2.3 ดร.วิโรจน์ หมื่นเทพ อาจารย์ประจำสำนักวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

2.4 ดร.วัลย์ลิกา เจริญศิลป์ ประธานหลักสูตรวิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชชมงคลอิสาน

2.5 ดร.นิทัศน์ บุญญติตย์ไพศาล เจ้าของธุรกิจนำเที่ยว edgoexperiences company เชียงใหม่

2.6 ดร. ชารินทร์ รสานนท์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม ก่อนการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม (Index of item-Objective Congruence: IOC) โดยได้ประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ

+1 = สอดคล้อง หรือแน่ใจว่าปัจจัยนั้น สามารถวัดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ได้จริง

0 = ไม่แน่ใจว่าปัจจัยนั้นสามารถวัดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ได้

-1 = ไม่สอดคล้อง หรือแน่ใจว่าปัจจัยนั้น ไม่สามารถวัดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ได้จริง

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

สูตรในการคำนวณ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

R คือ คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการหาค่าอัตราส่วนความเที่ยงตรงของเนื้อหา IOC พบว่าได้เท่ากับ .96 มีค่ามากกว่า 0.50 ซึ่งถือได้ว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ด้านเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ได้

3. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับกลุ่มคนจำนวน 30 คน เพื่อนำคำตอบมาหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามเช่นเดียวกับการทดสอบการเก็บข้อมูลจริงโดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัต (Cronbach's alpha coefficient) (สุวิมล ติรกาพันธ์, 2550) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(\frac{1 - \sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

α = สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

= จำนวนข้อ

$\sum s_i^2$ = คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

$\sum s_t^2$ = คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

เมื่อได้คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นแล้ว ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.9 ซึ่งไม่ต่ำกว่า 0.71 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงถือว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน

กระบวนการการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้น ผู้วิจัยทำการสรุปและสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

2. ผู้วิจัยสร้างแบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยมีการศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ผ่านกระบวนการ ศึกษาจากเอกสาร (Documentary research) เพื่อสร้างแบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว หลังจากนั้นผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบทรัพยากร

ท่องเที่ยว โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว และกระบวนการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวผ่าน ทฤษฎี VRIO (Value, Rareness, Imitability, Organization) เพื่อได้ข้อมูลด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

3. ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาเครื่องมือ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการพัฒนาเครื่องมือมีการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรและองค์ประกอบการท่องเที่ยว สถานการณ์ปัญหาทางการท่องเที่ยว หลังจากนั้นผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการติดต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าสัมภาษณ์ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โดยมีลักษณะเป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วมมีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

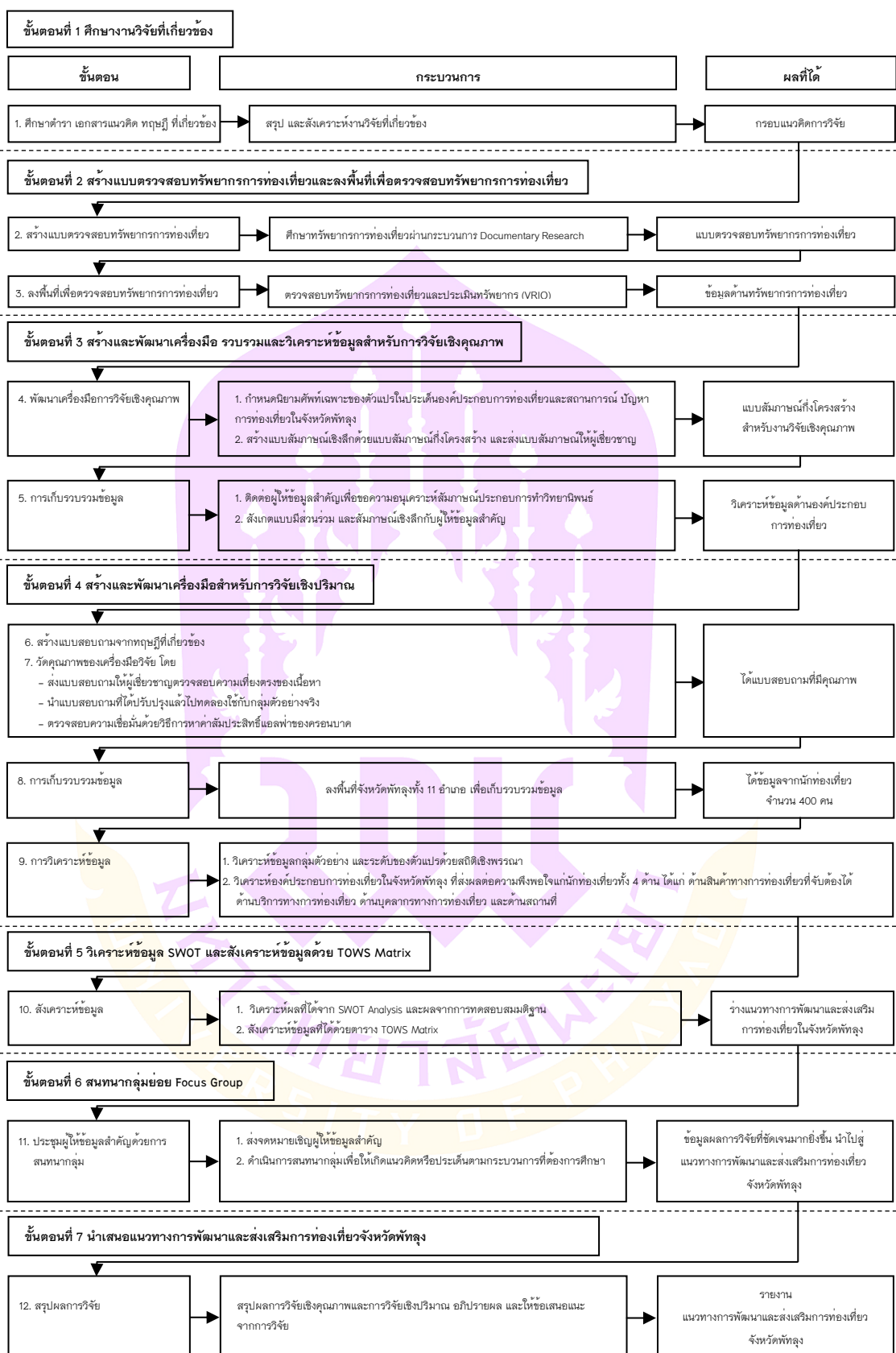
4. หลังจากนั้นผู้วิจัยสร้างและพัฒนาเครื่องมือสำหรับกรวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม โดยการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีการวัดคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 ชุด เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค หลังจากนั้น ได้นำแบบสอบถามที่มีคุณภาพ จำนวน 400 ชุดลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลทั้ง 11 อำเภอ และนำข้อมูลจากแบบสอบถามทั้ง 400 ชุด มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้สถิติเชิงพรรณนา และการใช้สถิติเชิงอนุมานแบบถดถอยพหุคูณ ในการพยากรณ์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

5. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถาม 400 ชุดมาวิเคราะห์และ ตามข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ผ่านข้อมูลผ่านกระบวนการ SWOT Analysis หลังจากนั้นมีการสังเคราะห์ข้อมูล TOWS Matrix เพื่อกำหนดร่างแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

6. ผู้วิจัยได้นำ ร่างแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย โดยมีการส่งจดหมายเชิญผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อให้เกิดแนวคิดหรือประเด็นตามกระบวนการที่ต้องการศึกษา ข้อมูลผลจากการวิจัยที่ชัดเจนมากขึ้น นำไปสู่แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

7. ผู้วิจัยนำเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง และมีการสรุปผลการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงคุณภาพ หลังจากนั้นมีการอภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ซึ่งมีการนำเสนอโมเดลทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

ภาพ 6 กระบวนการการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง โดยมีการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว การตรวจสอบสถานการณ์การท่องเที่ยวและปัญหาที่เกิดขึ้นต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยว ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ตอนที่ 3 แบบร่างการกำหนดแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญจาก 2 แหล่ง ซึ่งประกอบด้วย แหล่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และนักวิชาการ การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 35 ราย จาก 11 อำเภอ โดยหน่วยงานภาครัฐหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ได้แก่ นายกเทศมนตรีเมืองพัทลุง รองนายกเทศมนตรีเมืองพัทลุง นายกเทศมนตรีตำบลท่าแค รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง กลุ่มงานยุทธศาสตร์จังหวัดพัทลุง นายอำเภออำเภอศรีบรรพต นายอำเภออำเภอศรีนครินทร์ พัฒนาการอำเภอเขาชัยสน พัฒนาการอำเภอกงหรา พัฒนาการอำเภอปากพะยูน เจ้าหน้าที่จากท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง

ภาคเอกชน จำนวน 11 คน ได้แก่ ผู้ประกอบการโรงแรมสิทธินาถ โรงแรมลำปำ รีสอร์ท ผู้ประกอบการนำเที่ยวอำเภอปากพะยูน ร้านอาหารสามก๊ก ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ศรีบรรพต ร้านขายของที่ระลึกลำภาไทย โฮมสเตย์ไตนแพรทอง ร้านอาหารเดอะเคป ร้านอาหารหุแระ ร้าน cafe และโฮมสเตย์ไร่หินปู ประชาชน จำนวน 11 คน ได้แก่ ประธานกลุ่มกล้วยแปรรูปอำเภอศรีบรรพต ประธานกลุ่มของที่ระลึกจากกะลามะพร้าว ตำบลชัยบุรี ประธานกลุ่มขนมปั้นลืบตำบลชัยบุรี ตัวแทนกลุ่มผลิตภัณฑ์จากกระชูดตำบลทะเลน้อย

ตัวแทนผู้นำชุมชนจากอำเภอองครักษ์ ตัวแทนผู้นำชุมชนจากอำเภอตะโหนด ตัวแทนผู้นำชุมชนจากอำเภอปากพะยูน ตัวแทนผู้นำชุมชนจากอำเภอป่าบอน ตัวแทนผู้นำชุมชนจากอำเภอบางแก้ว ตัวแทนผู้นำชุมชนจากตำบลลำสินธุ์ และตัวแทนผู้นำชุมชนจากอำเภอเขาชัยสน และจากนักวิชาการในท้องถิ่น 2 คน โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน โดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดข้อมูล ต่าง ๆ โดยผู้วิจัยจำแนกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 ผลการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1.1 เขาอกทะลุ

ภาพ 7 เขาอกทะลุ

ที่มา: Taklong.com (2557)

ที่ตั้ง: ครอบคลุมตำบลคูหาสวรรค์ ตำบลปางหมูและตำบลพญาขันอำเภอเมืองพัทลุง

จุดเด่น : เป็นสัญลักษณ์ของเมืองพัทลุงซึ่งอยู่ในคำขวัญประจำจังหวัด

สภาพปัจจุบัน : ได้รับการดูแลเป็นสถานที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาถ่ายรูปเทศบาลเมืองพัทลุงได้พัฒนาพื้นที่จุดนี้โดยการสร้างเจดีย์ข้างบนยอดเขา

ปัญหา : นักท่องเที่ยวยังไม่ค่อยเดินทางไปเที่ยวมากนัก

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่แคบ โดยเฉพาะพื้นที่จอดรถ และทางเข้า

แนวโน้มในอนาคต : จำนวนนักท่องเที่ยวอาจจะมาเที่ยวเพิ่มขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่า ในการนำเสนออัตลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง เนื่องจากที่ตั้งอยู่ในใจกลางเมือง มีลักษณะพิเศษคือตรงกลางภูเขาเป็นช่อง

ความหายาก (Rareness) : ลักษณะพิเศษของภูเขาที่มีโพรงขนาดใหญ่ เส้นผ่านศูนย์กลางยาว 10 เมตร เป็นลักษณะที่พบเจอบ่อย

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ยากต่อการลอกเลียนแบบเนื่องจากเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการค่อนข้างดีเนื่องจากมีการปรับปรุงขั้นบันไดเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้ขึ้นไปเยี่ยมชมวิวของเมืองพัทลุง

1.2 ทะเลน้อย

ภาพ 8 ทะเลน้อย

ที่มา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (2554)

ที่ตั้ง : ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : ทะเลน้อย เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่ประกอบด้วย ป่าพรุน้ำจืดที่มีน้ำท่วมขังเกือบตลอดปี และหนองน้ำ ระหว่างทะเลน้อยและทะเลหลวงมีแนวเนินทรายธรรมชาติสูงประมาณ 0.5 เมตร กั้นอยู่ มีคลองเชื่อมต่อกับทะเลสาบสงขลา

สถานการณ์ปัจจุบัน : ทะเลน้อยมีความหลากหลายของพรรณพืชแตกต่างกันตามสภาพภูมิประเทศ อันประกอบด้วยป่าพรุ ป่าเสม็ด พื้นน้ำ ป่าดิบชื้น และพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อการ เป็นถิ่นที่อยู่อาศัย เป็นแหล่งสร้างรังวางไข่ และเป็นแหล่งหาอาหารของนกและสัตว์ป่าประเภทอื่น ๆ

ปัญหา : ช่วงฤดูฝนมีน้ำท่วม ช่วงฤดูแล้ง น้ำน้อย ปัญหาเรื่องผักตบชวา

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ผักตบชวาที่มีจำนวนเยอะส่งผลกระทบต่อน้ำ

แนวโน้มในอนาคต : ตอนนีบริเวณพื้นที่กำลังเร่งพัฒนา ในอนาคตอาจจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

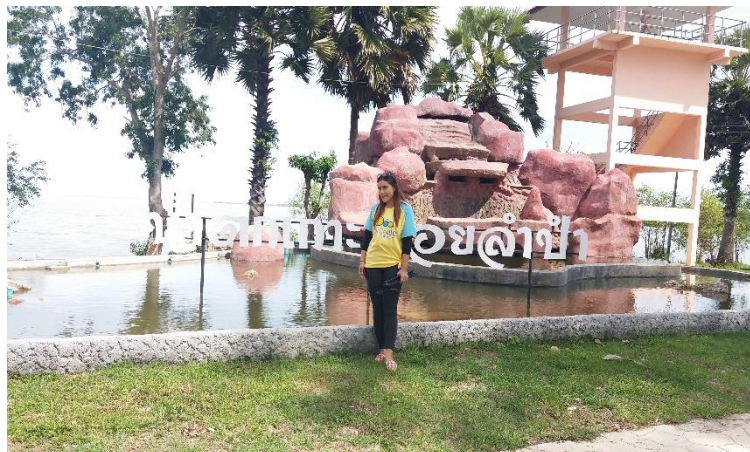
คุณค่า (Value) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า ซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่ เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย มีนกน้ำอาศัยกว่า 287 ชนิด

ความหายาก (Rareness) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่หายากโดยเฉพาะพื้นที่ลุ่มน้ำในทะเลสาบสงขลา

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะถิ่น

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการพื้นที่ค่อนข้างดี มีจุดจอดรถ จุดชมวิวดูชดขายอาหารและของที่ระลึกให้นักท่องเที่ยว มีการพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนชมชมอย่างต่อเนื่อง

1.3 หาดแสนสุขลำปำ

ภาพ 9 หาดแสนสุขลำปำ

ที่ตั้ง : อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

สภาพปัจจุบัน : มีร้านอาหารที่หลากหลายบริการแก่นักท่องเที่ยว ที่สำคัญปัจจุบันมีตลาดน้ำบริเวณชายหาดทุกวัน เสาร์ อาทิตย์ มีการจัดการชายหาดที่สวยงาม มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจแก่นักท่องเที่ยวหลายจุด มีที่จอดรถที่กว้างขวาง

ปัญหา : นักท่องเที่ยวจำนวนมากมาท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล บางครั้งเกิดความแออัด หาที่จอดรถลำบากช่วงเทศกาล

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ช่วงเทศกาลมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากทำให้เกิดความแออัด พื้นที่ไม่สามารถขยายได้อีกเนื่องจากติดกับทะเลสาบ

แนวโน้มในอนาคต : คาดการณ์ว่านักท่องเที่ยวจำนวนมากน่าจะนิยมมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นแต่พื้นที่ไม่สามารถขยายได้อีก

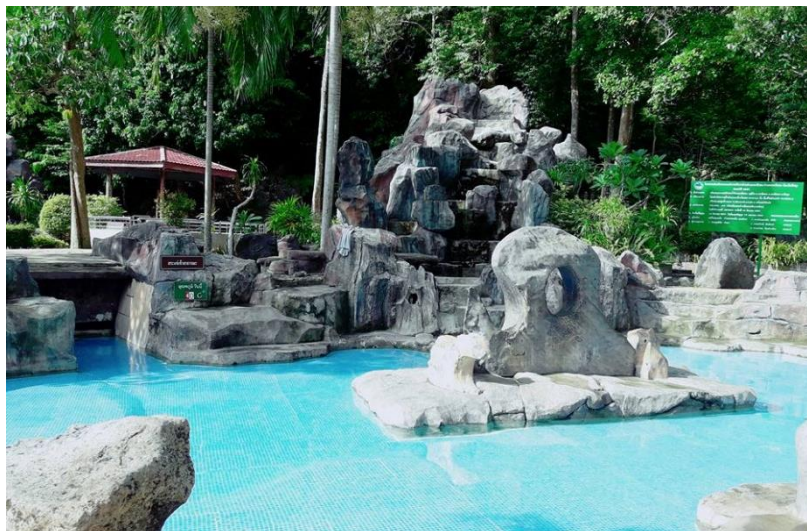
คุณค่า (Value) : เป็นที่ราบชายฝั่งของทะเลสาบสงขลา ซึ่งเดิมเคยเป็นที่ตั้งเมืองเก่าของเมืองพัทลุง ได้เปรียบแหล่งท่องเที่ยวอื่นด้านประวัติศาสตร์ เนื่องจากพื้นที่นี้เคยเป็นที่ตั้งเก่าของพัทลุง

ความหายาก (Rareness) : เป็นทะเลสาบชายฝั่งแห่งเดียวในเมืองพัทลุง

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถสร้างขึ้นมาใหม่เพื่อลอกเลียนแบบได้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดจากธรรมชาติประจำถิ่น

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการค่อนข้างดี เนื่องจากจากพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีการพื้นที่จุดจอดรถ จุดชมวิว ชุดขายอาหารและของที่ระลึกให้นักท่องเที่ยว

1.4 บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน

ภาพ 10 บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน

ที่มา: Thailand Tourism Directory (2558)

ที่ตั้ง : อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

สภาพปัจจุบัน : ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงให้มีสถานที่อาบน้ำ บ่อพักน้ำร้อน อาคารที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ก่อสร้างสถานที่จำหน่ายสินค้า เป็นแหล่งเรียนรู้งานช่างฝีมือการแกะหนังตะลุง การทำข้าวกลองจากข้าวสังข์หยด การทำสมุนไพรกุนทีดำ และเงาะป่า สภาพปัจจุบัน มีบริการที่พัก ที่อาบน้ำแร่ สำหรับแช่เท้า เพื่อผ่อนคลาย แก่นักท่องเที่ยว มีที่นวดแผนไทยบริการเพิ่มเติม สำหรับนักท่องเที่ยว มีบริการให้เช่า เรือพาย ลอดถ้ำ แก่นักท่องเที่ยว ในกรณีที่นักท่องเที่ยวต้องการชมหินงอกหินย้อย มีลานจอดรถที่สะดวกสบาย เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว

ปัญหา : สภาพพื้นที่ อยู่ติดกับวัด ค่อนข้างจะแคบ ยากแก่การที่จะขยายพื้นที่

ข้อจำกัดในการพัฒนา : องค์การบริหารปกครอง ส่วนท้องถิ่น มีข้อจำกัดด้านบุคลากร และงบประมาณ ยากแก่การที่จะขยายพื้นที่

แนวโน้มในอนาคต : เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ที่มีการบริการครบวงจร ทำที่พัก อาหาร ของฝากของที่ระลึก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ธรรมชาติเน้นการมีส่วนร่วมกันในชุมชน

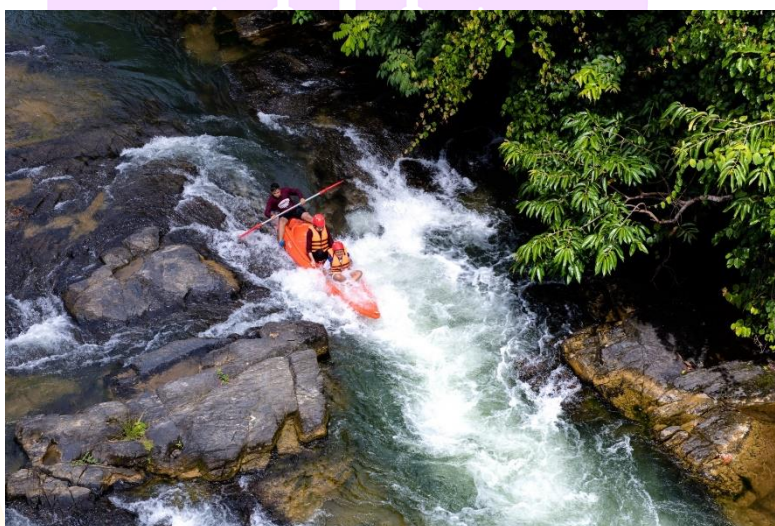
คุณค่า (Value) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า เนื่องจากสามารถสร้างความหลากหลายทางการท่องเที่ยวได้ เช่น ท่องเที่ยวสุขภาพ บริการนวดแผนไทย ซาวน่า เป็นต้น

ความหายาก (Rareness) : เป็นบ่อน้ำร้อนแห่งเดียวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : แหล่งท่องเที่ยวอื่นสามารถลอกเลียนแบบได้ โดยการใช้เทคโนโลยีมาสร้างความร้อน

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการค่อนข้างดีเนื่องจากพื้นที่ ภายในมีการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีการนวด ห้องซาวน่า บริการแก่นักท่องเที่ยว

1.5 หนานมดแดง

ภาพ 11 หนานมดแดง

ที่มา: ประชาชาติธุรกิจ (2563)

ที่ตั้ง : อำเภอ ป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

สภาพปัจจุบัน : เป็นแก่งน้ำที่ตั้ง อยู่ใน อำเภอ ป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีน้ำที่ใสสะอาดเหมาะแก่การล่องแก่ง พื้นที่รอบข้างที่ที่จตุรถแก่นักท่องเที่ยว มีบริการเช่าอุปกรณ์ในการล่องแก่ง เช่น เสื้อชูชีพ หมวกนิรภัย มีร้านค้าขายของที่ระลึกโดยรอบ

ปัญหา : ช่วงเทศกาลอาจจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทำให้พื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ นอกจากนี้ บริเวณทางเข้าหอนานมีต้นไม้ปกคลุมอาจจะมีแมลงและยุงป่าเป็นจำนวนมาก

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่ทางเข้าเป็นของเอกชน

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวอาจจะเดินทางมาเที่ยวมากขึ้น เนื่องจากมีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีที่พัก ร้านอาหาร บริการเสริมต่าง ๆ บริการแก่นักท่องเที่ยว

คุณค่า (Value) : เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทางการท่องเที่ยว สามารถพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย บริเวณรอบข้างมีความอุดมสมบูรณ์ของต้นไม้

ความหายาก (Rareness) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่หายากเนื่องขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศของแต่ละท้องถิ่น

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : เนื่องจากเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติจึงยากต่อการลอกเลียนแบบ

การจัดการ (Organization) : การจัดการค่อนข้างดี มีการสร้างกิจกรรมที่มีความหลากหลายให้นักท่องเที่ยว มีที่พัก ร้านอาหาร บริเวณแหล่งท่องเที่ยว

1.6 อุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาย่า

ภาพ 12 อุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาย่า

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง (2557)

ที่ตั้ง : อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

สภาพปัจจุบัน : กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ได้ดำเนินการสำรวจและได้นำเสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ มีมติในการประชุมครั้งที่ 2/2523 เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2523 ให้กำหนดบริเวณดังกล่าวเป็นอุทยานแห่งชาติ โดยมีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเทือกเขาบรรทัดในท้องที่ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง ตำบลวังอ่าว อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ตำบลหนองบัว ตำบลหนองปรือ ตำบลท่าจิว ตำบลเขาปูน ตำบลห้วยยอด ตำบลปากแจ่ม อำเภอห้วยยอด ตำบลน้ำผุด ตำบลช่อง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง และตำบลตะพาน ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต อำเภอควนขนุน ตำบลบ้านนา อำเภอเมืองพัทลุง ตำบลงหรา ตำบลชะรัด อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 99 ตอนที่ 72 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2525 เป็นอุทยานแห่งชาติ 42 ของประเทศ

ปัญหา : เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม จึงทำให้เกิดปัญหาด้านขยะมูลฝอยจากนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการบุกรุกพื้นที่จากชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณรอบ ๆ ทำให้พื้นที่ป่าลดลง

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ขาดแผนยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและขาดงบประมาณในการดำเนินการ ตลอดจนเป็นเขตพื้นที่ป่าสงวนจึงยากต่อการพัฒนาแบบเร่งด่วน

แนวโน้มในอนาคต : เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพและอุดมสมบูรณ์ จึงเป็นไปได้ว่า พื้นที่แห่งนี้จะเป็นจุดหมายปลายทางหนึ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ ก็อาจได้รับผลกระทบด้านขยะมูลฝอยจากนักท่องเที่ยว ที่หลังไหลมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจทำให้พื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรมในที่สุด

คุณค่า (Value) : มีความอุดมของพันธุ์ไม้และสัตว์ป่านานาประเภท ซึ่งตั้งอยู่บนเทือกเขาบรรทัดเชื่อมโยงจังหวัดตรัง พัทลุง และนครศรีธรรมราช

ความหายาก (Rareness) : ค่อนข้างที่จะหายากขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศของแต่ละท้องถิ่น

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

การจัดการ (Organization) : การจัดการค่อนข้างดีแต่จำเป็นต้องมีการปรับปรุงเรื่องบริเวณที่พัก การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

1.7 น้ำตกไพรวัลย์

ภาพ 13 น้ำตกไพรวัลย์

ที่มา: Thailand Tourism Directory (2558)

ที่ตั้ง : น้ำตกไพรวัลย์ ตั้งอยู่ในหน่วยพิทักษ์ป่าบ้านพุด เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

สภาพปัจจุบัน : บริเวณน้ำตกมีลานจอดรถร้านอาหารและมีที่พักไว้คอยให้บริการ สามารถติดต่อได้ที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัดการเดินทางไปยังน้ำตกไพรวัลย์สามารถเดินทางจากตัวเมืองพัทลุงไปตามถนนเพชรเกษม (พัทลุง – ตรัง)

ปัญหา : เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม จึงทำให้เกิดปัญหาด้านขยะมูลฝอยจากนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการบุกรุกพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติจากชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณรอบ ๆ ทำให้พื้นที่ป่าของอุทยานฯ ลดลง ตลอดจนการล่าสัตว์ป่าของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้สัตว์ป่าหายากนั้นลดจำนวนลง

ข้อจำกัดในการพัฒนา : อาจได้รับผลกระทบด้านขยะมูลฝอยจากนักท่องเที่ยวที่หลั่งไหลมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจทำให้พื้นที่อุทยานฯ เสื่อมโทรมในที่สุด

คุณค่า (Value) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า มีขนาดค่อนข้างใหญ่ในภาคใต้ ตั้งอยู่บนเทือกเขาบรรทัด

ความหายาก (Rareness) : ทรัพยากรด้านน้ำตกไม่ได้เป็นทรัพยากรหายากในพื้นที่จังหวัดพัทลุงหรือจังหวัดใกล้เคียงเนื่องจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในภาคใต้อยู่บนเทือกเขา

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากเป็นทรัพยากรการทองที่เกี่ยวข้องทางธรรมชาติ

การจัดการ (Organization) : มีระบบการจัดการที่ดี มีการจัดพื้นที่จอดรถ ห้องสุขา ร้านอาหารเป็นสัดส่วน มีเจ้าหน้าที่ดูแลนักท่องเที่ยวในการระวังภัยน้ำป่า

1.8 น้ำตกลาดเตย

ภาพ 14 น้ำตกลาดเตย

ที่มา: Thailand Tourism Directory (2558)

ที่ตั้ง : อ.ตะโหมด จ.พัทลุง

ลักษณะเด่น : นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้ชื่นชมกับความงามของน้ำตกแล้วยังสามารถศึกษาพรรณไม้ ของป่าดิบชื้นในภาคใต้ ที่แปลกตาพร้อมส่องกล้องดูนกป่าประจำถิ่นที่สวยงามอีกหลายชนิดอีกด้วย

สภาพปัจจุบัน : น้ำตกลาดเตย ได้มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชาวบ้านและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามาอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวดูแลความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ มีร้านอาหาร และจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม จึงทำให้เกิดปัญหาด้านขยะมูลฝอยจากนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการบุกรุกพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติจากชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณรอบ ๆ ทำให้พื้นที่ป่าของอุทยานฯ

ลดลง ตลอดจนการล่าสัตว์ป่าของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้สัตว์ป่าหายากนั้นลดจำนวนลง

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ขาดแผนยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและขาดงบประมาณในการดำเนินการ ตลอดจนเป็นเขตพื้นที่ของอุทยานจึงยากต่อการพัฒนาแบบเร่งด่วน

แนวโน้มในอนาคต : เนื่องจากอุทยานแห่งชาติน้ำตกสี่ขีดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพและอุดมสมบูรณ์ จึงเป็นไปได้ว่า อุทยานแห่งชาติน้ำตกสี่ขีดจะเป็นจุดหมายปลายทางหนึ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ ก็อาจได้รับผลกระทบด้านขยะมูลฝอยจากนักท่องเที่ยว ที่หลั่งไหลมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจทำให้พื้นที่อุทยานฯ เสื่อมโทรมในที่สุด

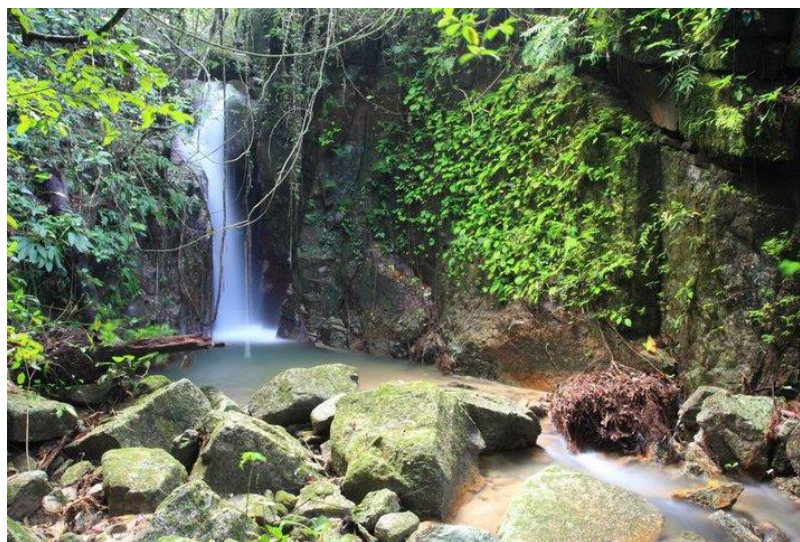
คุณค่า (Value) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า เป็นน้ำตกที่สวยงามหนึ่งใน 13 แห่งของจังหวัดพัทลุง อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเทือกเขาบรรทัด

ความหายาก (Rareness) : ทรัพยากรด้านน้ำตกไม่ได้เป็นทรัพยากรหายากในพื้นที่จังหวัดพัทลุงหรือจังหวัดใกล้เคียงเนื่องจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในภาคใต้อยู่บนเทือกเขา

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

การจัดการ (Organization) : มีระบบการจัดการที่ดี มีการจัดพื้นที่จอดรถ ห้องสุขา ร้านอาหารเป็นสัดส่วน

1.9 น้ำตกเหริยทอง

ภาพ 15 น้ำตกเหริยทอง

ที่มา: Thai Travel Location (2559)

ที่ตั้ง : อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

ความเป็นมา : น้ำตกเหริยทองหนึ่งในน้ำตกสวยแห่งเมืองพัทลุง ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบรรทัดและเทือกเขานครศรีธรรมราช สายน้ำที่ไหลลงสู่ธารน้ำตกลัดเลาะมาตามเทือกเขาลดหลั่นลงมาเป็นน้ำตกตามรายทางมากมาย จนได้ชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า “น้ำตกร้อยชั้น”

สภาพปัจจุบัน : มีความหลากหลายทางชีวภาพและอุดมสมบูรณ์ มีพืชและสัตว์หายากหลายชนิด

ปัญหา : เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม จึงทำให้เกิดปัญหาด้านขยะมูลฝอยจากนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการบุกรุกพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติจากชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณรอบ ๆ ทำให้พื้นที่ป่าของอุทยานฯ ลดลง ตลอดจนการล่าสัตว์ป่าของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้สัตว์ป่าหายากนั้นลดจำนวนลง

ข้อจำกัดในการพัฒนา : งบประมาณที่ต้องใช้พัฒนาในพื้นที่ยังไม่เพียงพอ

แนวโน้มในอนาคต : เนื่องจากอุทยานแห่งชาติน้ำตกโยงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพและอุดมสมบูรณ์ และเคยได้รับรางวัลยอดเยี่ยมประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จึงเป็นไปได้ว่า อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยงจะเป็นจุดหมาย

ปลายทางหนึ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ ก็อาจได้รับผลกระทบด้านขยะมูลฝอยจากนักท่องเที่ยว ที่หลั่งไหลมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจทำให้พื้นที่อุทยานฯ เสื่อมโทรมในที่สุด

คุณค่า (Value) : เป็นน้ำตกที่มีความสวยงาม ชั้นบนสุดมีจุดพักผ่อนวิวสามารถมองเห็นทิวทัศน์ของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เขาปู่ เขาย่า และเขาป่าแห้ว

ความหายาก (Rareness) : ทรัพยากรด้านน้ำตกไม่ได้เป็นทรัพยากรหายากในพื้นที่จังหวัดพัทลุงหรือจังหวัดใกล้เคียงเนื่องจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในภาคใต้อยู่บนเทือกเขา

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

การจัดการ (Organization) : ระบบการจัดการที่ดี มีการจัดพื้นที่จอดรถ ห้องสุขาร้านอาหาร เป็นสัดส่วน เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยว

1.10 แก่งน้ำหุแร่ หรือคลองหุแร่

ภาพ 16 แก่งน้ำหุแร่ หรือคลองหุแร่

ที่มา: Thailand Tourism Directory (2558)

ที่ตั้ง : อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง

ความสำคัญ : แก่งน้ำหูแร่ หรือ คลองหูแร่ อีกหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และได้รับความนิยมมากแห่งหนึ่งของตำบลท่ามะเดื่ออำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง จุดที่เหมาะสมแก่การพักผ่อนหรือลงเล่นน้ำในแก่งน้ำหูแร่จะอยู่ในช่วงสะพานทางรถไฟ และสะพานของถนนทางหลวงที่ข้ามผ่านคลองช่วงนี้มีน้ำลึกพอสมควร มีความกว้างกว่า 30 เมตรมีร้านอาหารบริการนักท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยทำเป็นเพิงลงไปในลำคลองมีสะพานทอดไปยังเพิงเหล่านั้น เรียกว่าสั่งอาหารมาทานกันกลางคลองเลยช่วงที่น้ำมาก ๆ จะมีนักท่องเที่ยวมาเล่นน้ำ มีห่วงยางให้เช่าเล่นน้ำได้ด้วยบ้างก็ล่องแก่งหูแร่ เป็นกิจกรรมกำลังที่ได้รับความนิยม

สภาพปัจจุบัน : นักท่องเที่ยวจำนวนมากนิยมมาพักผ่อนโดยเฉพาะช่วงฤดูร้อน ฤดูแล้งน้ำค่อนข้างน้อย

ปัญหา : เมื่อมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เกิดปัญหาขยะมูลฝอย

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่มีจำนวนจำกัดในขณะที่นักท่องเที่ยวมีจำนวนมาก

แนวโน้มในอนาคต : น่าจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากขึ้นเดินทางมาท่องเที่ยว รวมทั้งมีธุรกิจมากมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเติบโตขึ้น เช่น ร้านอาหาร ของที่ระลึก ซึ่งอาจจะส่งผลต่อสภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวมของพื้นที่

คุณค่า (Value) : มีคุณค่าทางการท่องเที่ยวปานกลางเนื่องจากยากแก่การพัฒนา เพราะพื้นที่มีขนาดจำกัด

ความหายาก (Rareness) : เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หาได้ทั่วไปทุกจังหวัด

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : สามารถมีการลอกเลียนแบบได้ในพื้นที่ที่มีลำคลองผ่าน

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการระดับปานกลางเนื่องจากมีพื้นที่จอร์ถมีร้านอาหาร แต่จะมีปัญหาทางการท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝน

1.11 แหลมจองถนน

ภาพ 17 แหลมจองถนน

ที่มา: OK Nation (2550)

ที่ตั้ง : อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : แหลมจองถนน เป็นเนินดินและลาดลงไปในทะเลสาบสงขลา สามารถมองเห็นทิวทัศน์ เกาะแก่งต่าง ๆ ในท้องทะเลสาบ ริมฝั่งเป็นชุมชนชาวประมง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สงบพักผ่อนทานอาหาร รับลมชมวิวกจากทะเลสาบสงขลา มีร้านอาหาร บริการนักท่องเที่ยวอีกด้วย เมื่อตะวันตกดินทะเลจะกลายเป็นสีเหลืองทอง สวยงามอย่างยิ่ง

สภาพปัจจุบัน : มีร้านอาหารมากมาย นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปท่องเที่ยว โดยเฉพาะช่วงเทศกาล

ปัญหา : เมื่อมีร้านอาหารเกิดขึ้นและนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากมาย ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม มีปัญหาขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น

ข้อจำกัดในการพัฒนา : หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลในพื้นที่ ยังไม่มีแผนงานพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวจะนิยมมาพักผ่อน ทานอาหาร ชมทิวทัศน์ ถ่ายภาพ เพิ่มขึ้น เพราะต้องการหนีความแออัดจากตัวเมืองพัทลุง

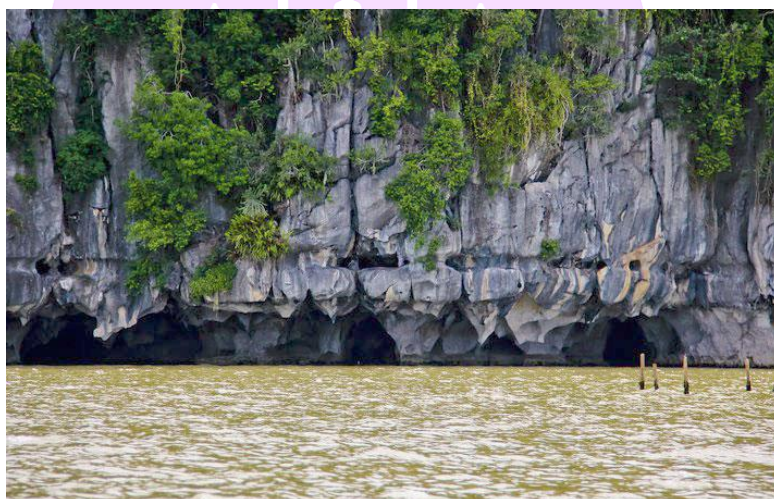
คุณค่า (Value) : เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าเนื่องจากมีพื้นที่ทางการท่องเที่ยวสูง สามารถพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย

ความหายาก (Rareness) : แผลมเกิดจากดินที่ยื่นลงไปใต้น้ำ ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นกับพื้นที่ทั่วไป

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ของแต่ละท้องถิ่น

การจัดการ (Organization) : ปัจจุบันมีการจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อมดี แต่ยังคงต้องพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือน

1.12 เกาะสี-เกาะห้า

ภาพ 18 เกาะสี-เกาะห้า

ที่มา: Siam Freestyle (2553)

ที่ตั้ง : เกาะสี-เกาะห้า เป็นหมู่เกาะกลางทะเลสาบสงขลาตอนใน อยู่ในเขตจังหวัดพัทลุงที่ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

ความสำคัญ : เกาะรังนกหรือ หมู่เกาะสี-เกาะห้า อยู่ในทะเลสาบสงขลา ห่างจากตำบลลำปำ ประมาณ 25 กม. และห่างจากอำเภอปากพะยูน ประมาณ 10 กม. เป็นเกาะที่ไม่มีผู้คนอาศัย และมีความงดงามมากแห่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เคยเสด็จประพาสและทรงจารึกพระปรมาภิไธยย่อไว้ ณ บริเวณหน้าผาซึ่งเรียกว่า “หน้าผาทเวดดา” สำหรับหมู่เกาะสีเกาะห้าแหล่งสร้างรังของฝูงนกนางแอ่นที่สร้างรังได้ให้แก่จังหวัดพัทลุงมานานนับร้อย ๆ ปีนั้น

สภาพปัจจุบัน : เป็นพื้นที่สัมปทานเก็บรังนก มีนกอีแอ่นที่สร้างรังอยู่ในถ้ำทั้ง 7 เกาะ ประมาณ 192 ถ้ำ การสัมปทานรังนกต้องได้รับอนุญาตจากบริษัทผู้ถือสัมปทานก่อน เพราะเป็นพื้นที่อ่อนไหวที่ต้องควบคุมกิจกรรมที่อาจรบกวนการทำรังของนกนางแอ่นอย่างเข้มงวด

ปัญหา : แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ยังไม่มีเรือให้บริการนักท่องเที่ยว เป็นเกาะปิด จะต้องใช้บริการเรือแบบเหมาลำจากท่าเรือเทศบาลตำบลปากพะยูนหรือจัดหาเรือชาวบ้านที่อยู่ริมทะเลสาบในอำเภอปากพะยูน บางแก้ว และอำเภอเขาชัยสนราคาค่าเหมาเรือก็ตกลงกันกับเจ้าของเรือ

ข้อจำกัดในการพัฒนา : นักท่องเที่ยวที่สนใจเข้าไปเที่ยวชมเกาะต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตสัมปทานรังนกต้องได้รับอนุญาตจากบริษัทผู้ถือสัมปทานก่อนเพราะเป็นพื้นที่อ่อนไหวที่ต้องควบคุมกิจกรรมที่อาจรบกวนการทำรังของนกนางแอ่นอย่างเข้มงวด

แนวโน้มในอนาคต : พื้นที่แห่งนี้จะเป็นจุดหมายปลายทางหนึ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ ก็อาจได้รับผลกระทบด้านขยะมูลฝอยจากนักท่องเที่ยวที่หลั่งไหลมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก อีกทั้งอาจจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญกับเศรษฐกิจ

คุณค่า (Value) : เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าเป็นอย่างมาก บนเกาะ มีการเลี้ยงนกนางแอ่น ซึ่งนำมาผลิตเป็นรังนก จึงเป็นเกาะที่มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจในจังหวัดพัทลุง

ความหายาก (Rareness) : เป็นทรัพยากรที่หายากเนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งเดียวในประเทศไทยที่มีการเลี้ยงนกนางแอ่นบนเกาะเพื่อส่งออก

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีคุณค่าอย่างมาก

การจัดการ (Organization) : มีการให้เช่าสัมปทานโดยเอกชน ซึ่งมีระบบการจัดการที่ดี

1.13 น้ำตกมโนราห์

ภาพ 19 น้ำตกมโนราห์

ที่มา: MGR Online (2555)

ที่ตั้ง : อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

ความสำคัญ น้ำตกมโนราห์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมไม่ขาดสาย เป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวที่นำมาเยือนกัน นอกจากน้ำตกสวย ๆ สายน้ำเย็น ๆ ที่มีน้ำให้เล่นตลอดทั้งปี มีนกป่าหลายชนิดให้ส่องดู

ลักษณะเด่น : มีพันธุ์ไม้มากมายให้ศึกษาหาความรู้ยังมีสะพานแขวนให้นักท่องเที่ยวได้เดินชมทัศนียภาพรอบ ๆ เหมาะอย่างยิ่งในการเล่นน้ำ ถ่ายภาพ และพักผ่อน

สภาพปัจจุบัน : มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ มีความหลากหลายของพรรณไม้นานาพันธุ์ อยู่ระหว่างน้ำตกไพรวัลย์และน้ำตกนกกร้า ทางเข้าของน้ำตก นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมน้ำตก เล่นน้ำ ถ่ายภาพ ดูนก ศึกษาพรรณไม้

ปัญหา : ฤดูฝนอาจจะมีการปิด ในช่วงฤดูฝน หรือช่วงมรสุม อาจจะมีน้ำป่าไหลหลาก ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด เพื่อความปลอดภัย

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่ค่อนข้างจัดจึงรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้จำนวนจำกัด

แนวโน้มในอนาคต : ประชาชนมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอาจจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางธรรมชาติ เกิดปัญหาขยะมูลฝอย พื้นที่ถูกบุกรุก เป็นต้น

คุณค่า (Value) : เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าในการท่องเที่ยว น้ำตกมโนราห์ เป็นน้ำตกขนาดกลาง น้ำใสมีสีเขียว กระแสน้ำไหลแรงลงสู่ลำธาร ซึ่งประกอบไปด้วยโขดหิน เกาะแก่งเป็นระยะทางยาว มีสะพานแขวนให้นักท่องเที่ยวได้เดินชมธรรมชาติ

ความหายาก (Rareness) : ทรัพยากรด้านน้ำตกไม่ได้เป็นทรัพยากรหายากในพื้นที่จังหวัดพัทลุงหรือจังหวัดใกล้เคียงเนื่องจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในภาคใต้อยู่บนเทือกเขา แต่อย่างไรก็ตาม มีจุดเด่นของน้ำตก คือมีสะพานแขวนให้นักท่องเที่ยวได้เดินชมธรรมชาติ การลอกเลียนแบบ

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ของแต่ละท้องถิ่น

การจัดการ (Organization) : ปัจจุบันมีการจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อมดี แต่ยังคงต้องพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือน

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

2.1 วังเจ้าเมืองพัทลุง

ภาพ 20 วังเจ้าเมืองพัทลุง

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2557)

ที่ตั้ง : ตำบลลำป่า อำเภอมะนัง จังหวัดพัทลุง

จุดเด่น : เป็นแหล่งเรียนรู้ ประเพณี วัฒนธรรม ประวัติความเป็นมา ของคนพัทลุง ในอดีต เป็นสถานที่ศึกษา ด้านสถาปัตยกรรมไทยสมัยโบราณ เป็นสถานที่ที่สะท้อนความรู้สึก ของคนในชุมชนให้สำนึกรักบ้านเกิดเพิ่มขึ้น

สภาพปัจจุบัน : ได้มีการบูรณะซ่อมแซมโดยกรมศิลปากรและรักษาสภาพ ให้คง อยู่แบบเดิมมากที่สุด จังหวัดพัทลุง ได้จัดงาน อนุรักษ์มรดกไทย เพื่อสะท้อน ความรู้สึก ให้คน ในจังหวัดพัทลุง สำนึกรักบ้านเกิด ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ แก่นักเรียนนักศึกษา ด้านประวัติศาสตร์

ปัญหา : ขาดบริการเสริม เช่น โกดังในท้องถิ่นในการถ่ายถอดเล่าเรื่องราว

ข้อจำกัด ในการพัฒนา : การบำรุงซ่อมแซม ต้องใช้เงิน จำนวนมาก การ ประชาสัมพันธ์ยังมีน้อยมาก

แนวโน้มในอนาคต : เน้นเป็นสถานที่จัดงาน เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมของ จังหวัด เป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ตั้ง เมืองพัทลุง แก่นักเรียน

คุณค่า (Value) : เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่า เป็นที่ศึกษาข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์ในจังหวัดพัทลุง

ความหายาก (Rareness) : ค่อนข้างที่จะหายากเนื่องจาก เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ ใกล้เคียง เนื่องจากวังเจ้าเมืองพัทลุง มีการทำนุบำรุงรักษา เป็นอย่างดี มีการเก็บของใช้ในยุค สมัยก่อน ผ่านการถ่ายถอดเล่าเรื่องราวในพื้นที่ด้านใน

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ จำเป็นต้องมีการ ส่งต่อพื้นที่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันผ่านประวัติศาสตร์

การจัดการ (Organization) : มีระบบการจัดการที่ดี พื้นที่ด้านในการทำนุ บำรุงรักษา มีผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน

1.2 อนุสาวรีย์พระยาตากขรรษาภรณ์ (ช่วย)

ภาพ 21 อนุสาวรีย์พระยาตากขรรษาภรณ์ (ช่วย)

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2557)

ที่ตั้ง : อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นอนุสาวรีย์ที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง มองเห็นได้ชัดเจน รวมทั้งเป็นบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อเมืองพัทลุง ที่บุคคลทั่วไปเคารพนับถือ

สภาพปัจจุบัน : ได้รับการดูแลจากเทศบาลเมืองพัทลุง มีผู้คนจำนวนมากเดินทางไปไหว้สักการะ

ปัญหา : เนื่องจากเป็นอนุสาวรีย์ที่ตั้งอยู่ในใจกลางเมืองทำให้มีปัญหาเรื่องจราจร ถ้านักท่องเที่ยวมีจำนวนมากอาจเกิดความยากลำบาก ไม่สามารถพัฒนาได้เนื่องจากพื้นที่ค่อนข้างแคบ

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่แคบไม่สามารถขยายพื้นที่ได้อีก

แนวโน้มในอนาคต : หากมีการปรับปรุงระบบไฟฟ้าตกแต่งให้สวยงาม เพื่อที่จะได้เป็นสิ่งสะดุดตายามค่ำคืน เป็นสถานี่ดับเพลิงบวงสรวง บูชา และที่พักผ่อนของประชาชนและนักท่องเที่ยว

คุณค่า (Value) : เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่า เป็นที่ศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดพัทลุง

ความหายาก (Rareness) : เป็นสถานที่ที่หาไม่ยากถ้าเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่น
 การลอกเลียนแบบ (Imitability) : สามารถลอกเลียนแบบได้ แต่จำเป็นต้องมีการ
 เล่าเรื่องราวในอดีต
 การจัดการ (Organization) : มีระบบการจัดการที่ดี มีการทำความสะอาด พื้นที่
 สม่ำเสมอ

1.3 วัดถ้ำสุมะโน

ภาพ 22 วัดถ้ำสุมะโน

ที่มา: Siam Freestyle (2553)

ที่ตั้ง : อ.ศรีนครินทร์ จ.พัทลุง

ลักษณะเด่น : รมรื่นด้วยพืชพันธุ์ตามธรรมชาติ ทัศนียภาพรอบวัดเป็นเทือกเขา
 บรรทัดสลับซับซ้อน ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยสวยงาม ภายนอกมีลำธารไหลผ่านตลอด
 ทั้งปี นับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามแห่งหนึ่ง ของประเทศไทย

สภาพปัจจุบัน : มีผู้นักท่องเที่ยวจำนวนมากที่สนใจในเรื่องของพระพุทธศาสนา
 เดินทางมาปฏิบัติธรรมในช่วงวันพระ และวันสำคัญทางศาสนา

ปัญหา : การเดินทางออกจากตัวเมืองค่อนข้างใช้เวลา รถโดยสารประจำทางน้อย

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ขาดการประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยวและขาดการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยว เพราะเน้นการทำกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาเท่านั้น

แนวโน้มในอนาคต : จำนวนนักท่องเที่ยวที่สนใจในเรื่องพระพุทธศาสนาอาจจะเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางการท่องเที่ยว โดยเป็นถ้ำที่มีหินงอกหินย้อย และมีห้องโถงกว้างขวางใหญ่โต รมเย็นสวยงาม วิจิตรตระการตาตามธรรมชาติ ถ้ำมีสองชั้น คือชั้นแรกเสมอกับพื้นราบและชั้นใต้ดิน

ความหายาก (Rareness) : เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หายากเฉพาะถิ่น

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถเลียนแบบได้เนื่องจากเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ และมีการใช้เวลานานหลายร้อยปีในการเกิดหินงอกหินย้อย

การจัดการ (Organization) : มีระบบการจัดการที่ดี มีพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรม และประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

1.4 วัดเขียนบางแก้ว

ภาพ 23 วัดเขียนบางแก้ว

ที่มา: Painaidii (2556)

ที่ตั้ง : อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : พระประธานในอุโบสถเป็นพระพุทธรูปปูนปั้น ปางมารวิชัยพระมหาธาตุเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่อัญเชิญมาจากศรีลังกา นอกจากนี้มีพระพุทธรูปเก่าแก่ โบราณวัตถุ และปูชนียสถานหลายรายการแสดงถึงความเป็นวัดที่เก่าแก่มีความสำคัญมากวัดหนึ่งเกี่ยวกับการศึกษา

สภาพปัจจุบัน : มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมากเนื่องจากเป็นสถานที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

ปัญหา : พื้นที่วัดมีจำกัด ชุมชนและประชาชนใกล้เคียงมีปัญหาด้านเศรษฐกิจทำให้เป็นปัญหาในการพัฒนา

ข้อจำกัดในการพัฒนา : งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนามิเพียงพอ

แนวโน้มในอนาคต : หากพื้นที่ได้รับการพัฒนาคาดการณ์ว่าจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนใกล้เคียง

คุณค่า (Value) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าเนื่องจากเป็นวัดแห่งเดียวในจังหวัดพัทลุง ที่มีการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่อัญเชิญมาจากศรีลังกา

ความหายาก (Rareness): เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่หายากในเชิงประวัติศาสตร์และความเป็นมาที่ยาวนาน

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : พื้นที่วัดมีการจัดการที่ดี ปัจจุบันมีการจัดการย้อนรอยประวัติศาสตร์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้ประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้น

1.5 วัดเขาค้อ

ภาพ 24 วัดเขาค้อ

ที่มา: Shutter Explorer (2019)

ที่ตั้ง : วัดเขาค้อ ตั้งอยู่เลขที่ 1 บ้านเขาค้อ หมู่ที่ 3 ตำบลมะกอกเหนือ อำเภอคอน
ขุน จังหวัดพิจิตร

ลักษณะเด่น : วัดเขาค้อหรือสำนักเขาค้อ มีลักษณะคล้ายสำนักศึกษาปาโมกข์
ของพราหมณ์ มีถ้ำทอดเรื่องพิธีกรรมฤกษ์ยามการจัดทัพตามตำราพิชัยสงคราม
ตลอดจนไสยเวทย์และการแพทย์ เดิมวัดเขาค้อ มีประเพณีที่น่าสนใจของวัดเขาค้อ งานกิน
เหนียวคำ รำมะนา (ขึ้น 8 ค่ำ เดือน 3) เป็นช่วงที่ทำบุญบูรพาจารย์สายเขาค้อ

สภาพปัจจุบัน : ได้รับการดูแล ซ่อมแซมบำรุงส่วนหนึ่ง แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่
เดินทางมาในช่วงเทศกาล

ปัญหา : ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ขาดงบประมาณ
ที่ใช้ในการบำรุงรักษา

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่ข้างเคียงยังไม่ได้รับการพัฒนา เท่าที่ควร

แนวโน้มในอนาคต : ชมวัดเขาค้อ หาความรู้เรื่องสมุนไพร และแพทย์แผนโบราณ
ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์

คุณค่า (Value) : เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่า ประชาชนมีเคารพบูชา นับถือตามความเชื่อ ความศรัทธาในการบูชา เครื่องรางของขลัง

ความหายาก (Rareness) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่หายาก จำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาจากประชาชน

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจาก ผู้ที่เดินทางมาส่วนใหญ่เกิดความศรัทธาเกี่ยวกับเครื่องรางของขลัง มีการฝากตัวเป็นศิษย์ สำนักเขาอ้อ

การจัดการ (Organization) : มีระบบการจัดการดูแลพื้นที่เป็นอย่างดี มีการจัดงานประจำปีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.6 เมืองเก่าชัยบุรี

ภาพ 25 เมืองเก่าชัยบุรี

ที่มา: Siam Freestyle (2553)

ที่ตั้ง : ตำบลชัยบุรี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : เมืองเก่าชัยบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ

อีกแห่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุง ตามหลักฐานที่ได้บันทึกเก็บไว้มาตั้งแต่อดีตก็ระบุว่าเมืองพัทลุงเขาชัยบุรี จัดตั้งขึ้นเป็นเมืองสมบูรณ์ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์แห่งกรุงศรีอยุธยา

หรือเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2223 ภายในเมืองเก่ามีโบราณสถานที่มีประวัติความเป็นมาปรากฏหลักฐานทางโบราณคดี เป็นอนุสรณ์สถานและมรดกทางวัฒนธรรมของจังหวัดพัทลุง ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้

สภาพปัจจุบัน : ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น

ปัญหา : พื้นที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา ห่างไกลจากตัวเมืองพัทลุง

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ขาดงบประมาณที่สนับสนุนดูแล

แนวโน้มในอนาคต : หากพื้นที่ได้รับงบประมาณในการดูแล จะเป็นตัวช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง รวมทั้งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่

คุณค่า (Value) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าเนื่องจากเป็นที่ตั้งของเมืองเก่าในสมัยอดีต

ความหายาก (Rareness) : ไม่ได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่หายากหากเปรียบเทียบกับพื้นที่ใกล้เคียงเนื่องจังหวัดพัทลุงมีการย้ายเมืองหลายครั้ง

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากเป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน

การจัดการ (Organization) : จำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ทางเข้าเนื่องจากทรุดโทรม

1.7 หลวงปู่ทวด (เหยียบน้ำทะเลจืด) บนเกาะกระ

ภาพ 26 หลวงปู่ทวด (เหยียบน้ำทะเลจืด) บนเกาะกระ

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2554)

ที่ตั้ง : หลวงปู่ทวด (เหยียบน้ำทะเลจืด) ตั้งอยู่บนเกาะกระ ซึ่งเป็นเกาะขนาดเล็ก กลางทะเลสาบสงขลาตอนในบ้างก็เรียกว่าทะเลพัทลุง เกาะกระอยู่นอกเขตสัมปทานของ บริษัทเก็บรังนก

ลักษณะเด่น : มีลักษณะแตกต่างจากทั่วไปคือ เป็นรูปปั้นแบบจีน งดงามเป็นที่ เลื่องลือ ภายในมีการประดับประดาด้วยไฟหลากหลายสีอย่างสวยงาม

สภาพปัจจุบัน : ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว ทำให้ยังไม่ได้รับการ พัฒนาเท่าที่ควร

ปัญหา : แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ พื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตสัมปทานของบริษัท เป็นเขตห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต นักท่องเที่ยวที่ต้องการจะเดินทางไปพักผ่อนชม ความสวยงามของธรรมชาติ

ข้อจำกัดในการพัฒนา : เนื่องจากพื้นที่อยู่บนเกาะที่สัมปทาน ทำให้ต้องได้รับ การอนุญาตจากเอกชน

แนวโน้มในอนาคต : ควรจะมีการพัฒนาพื้นที่เพิ่มขึ้นเพื่อที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้ามาเยี่ยมชม

คุณค่า (Value) : เป็นพื้นที่ มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์เนื่องจากเป็นพื้นที่ประพาส ในสมัยรัชกาลที่ 5

ความหายาก (Rareness) : เป็นแหล่งที่หายากเนื่องจากมีคุณค่าตาม ประวัติศาสตร์ มีถ้ำอยู่บนเกาะ

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถเลียนแบบได้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยว แห่งนี้มีลักษณะคล้ายเกาะ มีการสร้างหลวงปู่เหยียบน้ำทะเลจืดบนเกาะ มีคุณค่าทาง ประวัติศาสตร์

การจัดการ (Organization) : มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวดเนื่องจาก พื้นที่ปัจจุบันเป็นที่สัมปทานของเอกชน มีเจ้าหน้าที่เฝ้าดูแล

1.8 พระพุทธรูปโรคนันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ

ภาพ 27 พระพุทธรูปโรคนันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ

ที่มา: Add Siam (2554)

ที่ตั้ง : อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : พระพุทธรูปโรคนันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิราบตามแบบศิลปะสุโขทัย โดยมีพระพักตร์แจ่มใส พระเนตรเปิด พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย พระบาทขวา ทับพระบาทซ้าย หล่อด้วยสำริด

สภาพปัจจุบัน : ได้รับการดูแลเป็นอย่างดี ตั้งอยู่ในพื้นที่หน้าศาลากลางจังหวัด ใจกลางเมืองพัทลุง

ปัญหา : พื้นที่ไม่สามารถขยายเพิ่มเติมได้ เนื่องจากตั้งอยู่ใจกลางเมือง บางครั้งมีการจัดงานทำให้เกิดปัญหาที่จอดรถ

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่ที่ไม่สามารถขยายได้อีก

แนวโน้มในอนาคต : เนื่องจากพื้นที่ตั้งหน้าศาลากลางจังหวัด ซึ่งอยู่ใจกลางเมืองพัทลุงจึงเป็นสถานที่ที่ผู้คนเดินทางผ่านตลอด เหมาะสำหรับการจัดงานประจำจังหวัด

เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวเพิ่มขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นสถานที่ที่มีคุณค่าเนื่องจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 มีพระราชหฤทัยให้บ้านเมือง

ผ่านพ้นภัยพิบัติ พลเมืองดำรงชีวิตเป็นสุขราบรื่น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้หล่อ “พระพุทธรูปโรคนันตรายช่วยวัดมัจจุรทิศ” ซึ่งประมวลคุณวิเศษอันเอกอุที่บูรพมหากษัตริย์ทรงปกป้องภัยบ้านเมืองและพสกนิกรในอดีตมารวมไว้กรมการรักษาดินแดน

ความหายาก (Rareness) : มีแค่ 4 องค์ในประเทศ ได้แก่ จังหวัดลำปาง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสระบุรี และจังหวัดราชบุรี

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการพื้นที่ที่ดี มีเจ้าหน้าที่ดูแล รักษาความสะอาด

1.9 วัดคูหาสวรรค์

ภาพ 28 วัดคูหาสวรรค์

ที่มา: Thailand Top Vote (2557)

ที่ตั้ง : ตำบลคูหาสวรรค์ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : ถ้ำหินงอกหินย้อยความสวยงามของหินงอกหินย้อย เป็นอารามหลวง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเชิงเขาหัวแตก ตำบลคูหาสวรรค์ ในเขตเทศบาลเมืองพัทลุง

สภาพปัจจุบัน : ได้รับการดูแลเป็นอย่างดี มีพื้นที่กว้างสามารถจอดรถได้หลายคัน และตั้งอยู่ใจกลางเทศบาลเมืองพัทลุง

ปัญหา : มีสิ่งในวัดเป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวอาจกลัวลึง อาจจะเป็นส่วนที่มารบกวนนักท่องเที่ยว

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ขาดการบูรณะซ่อมแซมให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

แนวโน้มในอนาคต : เน้นการพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจในเชิงศาสนา

คุณค่า (Value) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าเนื่องจากภายในถ้ำหินงอกหินย้อย ความสวยงามของหินงอกหินย้อย นอกจากนี้ ยังเป็นพระอารามหลวง

ความหายาก (Rareness) : เป็นแหล่งท่องเที่ยววัดที่สามารถท่องเที่ยวได้ทั่วประเทศไทย

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถเลียนแบบได้เนื่องจากในวัดมีถ้ำที่เกิดจากธรรมชาติ ไม่สามารถสร้างขึ้นมาได้

การจัดการ (Organization): มีระบบการจัดการที่ดี ภายในวัดมีความพร้อมในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเมื่อถึงวันสำคัญต่าง ๆ

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านมหรรรรม เทศกาลและประเพณี

2.1 ประเพณีสารทเดือนสิบ

ภาพ 29 ประเพณีสารทเดือนสิบ

ที่มา: Nation TV (2558)

ที่ตั้ง : จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : ประเพณีบุญสารทเดือนสิบ มีการสืบทอดกันมายาวนานหลายร้อยปี ซึ่งได้รับอิทธิพลด้านความเชื่อที่มาจากศาสนาพราหมณ์โดยมีการผสมผสานกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ที่เข้ามาในภายหลังโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้แก่ดวงวิญญาณของบรรพชนและญาติที่ล่วงลับ และมีชบวนแห่ที่ยิ่งใหญ่

สภาพปัจจุบัน : มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ที่ตั้งตารอคอยและเพื่อมาสัมผัสประสบการณ์ใหม่ ๆ

ปัญหา : ช่วงเทศกาลมีการตั้งแผงจำหน่ายสินค้าไม่เป็นระเบียบ และขาดการจัดการขยะมูลฝอย

ข้อจำกัดในการพัฒนา : เป็นประเพณีที่เกิดขึ้นในช่วงเทศกาล ไม่สามารถชมได้ทั้งปี และขาดการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด อีกทั้งไม่สามารถพัฒนาเชิงพาณิชย์ได้

แนวโน้มในอนาคต : ได้รับความสนใจในระดับนานาชาติ

คุณค่า (Value) : เป็นทรัพยากรประเภทประเพณีที่มีคุณค่าแสดงถึงความกตัญญูแก่บรรพบุรุษ

ความหายาก (Rareness) : เป็นประเพณีที่จัดขึ้นประจำท้องถิ่นภาคใต้เท่านั้น

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากแต่ละถิ่นจะมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดีในการจัดกิจกรรม เช่น พิธีกรรมทางศาสนา การจัดอาหารที่เรียกว่า กระจยาสารท และขนม แล้วแต่ความนิยมของแต่ละท้องถิ่นไปทำบุญให้แก่บรรพบุรุษ

2.2 ประเพณีลากพระ

ภาพ 30 ประเพณีลากพระ

ที่มา: Sirirat Donmorn (2553)

ที่ตั้ง : จังหวัดพัทลุง

จุดเด่น : ประเพณีลากพระ เป็นการแสดงออกถึงความพร้อมเพรียง สามัคคี พร้อมใจกันในการทำบุญทำทาน เป็นประเพณีที่ปฏิบัติตามความเชื่อว่า ใครได้ลากพระทุกปี จะได้บุญมาก ส่งผลให้พบความสำเร็จในชีวิต

สภาพปัจจุบัน : ชาวบ้านยังอนุรักษ์ประเพณีนี้ไว้ และให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยทุกปีจะมีชาวบ้านหลายพันคนตามท้องถิ่นต่าง ๆ ภายในจังหวัดเข้าร่วมพิธีกรรมนี้เป็นประจำ

ปัญหา : บางครั้งเกิดความแออัดเนื่องจากเรือพระมีลำเดียวแต่คนมีจำนวนมากหลายพันคนต้องการร่วมลาเรือพระการตั้งแผงจำหน่ายสินค้าไม่เป็นระเบียบ และขาดการจัดการขยะมูลฝอย

ข้อจำกัดในการพัฒนา : เป็นประเพณีที่เกิดขึ้นในช่วงเทศกาล ไม่สามารถชมได้ทั้งปี และขาดการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด อีกทั้งไม่สามารถพัฒนาเชิงพาณิชย์ได้

แนวโน้มในอนาคต : ได้รับความสนใจในระดับนานาชาติ

คุณค่า (Value) : เป็นประเพณีที่เกิดขึ้นเฉพาะถิ่นโดยเพาะในภาคใต้เท่านั้น

ความหายาก (Rareness) : จะเกิดขึ้นหลังวันออกพรรษา 1 วันเท่านั้น

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากเป็นประเพณีประจำท้องถิ่น

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการค่อนข้างดี เนื่องจากมีการกำหนดเส้นทางที่เรือพระจะผ่าน เพื่อให้ประชาชนออกมามีส่วนร่วมในการรักษาวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมไว้

2.3 ประเพณีอาบน้ำคนแก่

ภาพ 31 ประเพณีอาบน้ำคนแก่

ที่มา: MGR Online (2556)

ที่ตั้ง : จังหวัดพัทลุง

จุดเด่น : การอาบน้ำเป็นการตักน้ำมารดอาบให้คนแก่จนเปียกโชกทั้งตัว ปัจจุบันบางหมู่บ้านได้ปรับเปลี่ยนวิธีการในการอาบน้ำ มารดน้ำที่มือทั้งสองของคนแก่แทนเพราะคนแก่ที่มีอายุมาก มีลูกหลานและผู้ที่เคยรพ่นบ่ถือมาก นิยมทำกันในช่วงเทศกาลสงกรานต์

สภาพปัจจุบัน : ปัจจุบันประเพณีนี้ยังคงทำกันอยู่อย่างต่อเนื่อง บางพื้นที่จัดงานเชิญผู้สูงอายุในหมู่บ้าน จำนวนหลายสิบมาร่วมงาน เพื่อรักษาเอกลักษณ์ของประเพณีที่ดั่งามในท้องถิ่นของตน

ปัญหา : ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจจะเกิดจากความเหมาะสมของพื้นที่ของแต่ละท้องถิ่นในการจัดงาน

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ยังเป็นประเพณีที่คนไม่ค่อยรู้จักมากนัก และมีการจัดขึ้นแค่ปีละครั้ง

แนวโน้มในอนาคต : คนทั่วไปอาจจะรู้จักประเพณีนี้มากขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นประเพณีที่มีคุณค่าประจำท้องถิ่น ซึ่งเป็นการแสดงถึงความเคารพบรรพบุรุษที่ยังมีอายุอยู่

ความหายาก (Rareness) : เป็นประเพณีที่จะจัดขึ้นในช่วงวันสงกรานต์ หรือวันขึ้นปีใหม่ไทยเท่านั้น

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : อาจจะมีการลอกเลียนแบบได้เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับประเพณีสงกรานต์ของไทย

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดี เนื่องจากผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่จะมีการเตรียมตัวเข้าร่วมเทศกาล เพื่อให้ลูกหลานเข้ามามีส่วนร่วมกับการกิจกรรมดังกล่าว

2.4 ประเพณีการแข่งโพน

ภาพ 32 ประเพณีการแข่งโพน

ที่ตั้ง : จังหวัดพัทลุง

จุดเด่น : การแข่งโพนแบ่งได้เป็น 2 อย่าง คือ แข่งมือ ตัดสินให้ผู้ที่มีการกำลึงมือดีกว่าเป็นฝ่ายชนะ โดยให้ตัดสินผู้ใดอ่อนล้าก่อนเป็นฝ่ายแพ้ ปัจจุบันไม่นิยม เพราะทำให้เสียเวลามาก และ แข่งเสียง ตัดสินให้โพนที่มีเสียงดังกว่าเป็นฝ่ายชนะ

สภาพปัจจุบัน : ชาวบ้านให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จัดเป็นงานประจำจังหวัด

ปัญหา : คนทั่วไปนอกท้องถิ่นยังไม่ค่อยได้รับข่าวสารประชาสัมพันธ์

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ใช้สื่อประชาสัมพันธ์งานประเพณีที่ดงาม

แนวโน้มในอนาคต : อาจจะมีคนต่างท้องถิ่นรู้จักประเพณีเพิ่มขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นการแสดงที่มีเอกลักษณ์ เกิดขึ้นในช่วงออกพรรษาเท่านั้น

ความหายาก (Rareness) : เนื่องจากเกิดขึ้นปีละ 1 ครั้งจึงหายาก

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : เป็นการแสดงที่มีความใกล้เคียงกับท้องถิ่นอื่น

การจัดการ (Organization) : มีการจัดงานที่ดี มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวประจำปี อย่างต่อเนื่อง

2.5 ประเพณีซัดตม

ภาพ 33 ประเพณีซัดตม

ที่มา: KTS Live (2559)

ที่ตั้ง : จังหวัดพัทลุง

จุดเด่นเด่น : จังหวัดพัทลุงจึงได้จัดให้มีการแข่งขันชั้ดตั้มรวมอยู่ในงานประเพณีแข่งโพนลากพระในเดือน 11 ด้วย อุปกรณ์ในการแข่งขัน คือ ขนม่ตั้มสามเหลี่ยมและจัดทำเป็นขนม่ตั้มชนิดแข่งขันเฉพาะ บางแห่งใช้ข้าวเหนียวผสมทรายห่อด้วยใบกะพ้อ ตั้มหรือหนึ่งจนแห่ง ให้ข้าวเหนียวแข็ง วิธีแข่งขัน แข่งเป็นคู่ ๆ และใช้สนามกว้าง ๆ ผู้ชมยืนห่างจากนักกีฬาในระยะที่ปลอดภัย เตรียมการโดยคู่แข่งมีขนม่ตั้มข้างละ 30-40 ลูก ยืนห่างกันประมาณ 12 เมตร กติกาในการแข่งขัน ใช้ขนม่ตั้ม ปาให้ถูกร่างกายของคู่แข่งให้มากที่สุด ห้ามปาต่ำกว่าเข้มขัด เมื่อหมดขนม่ตั้มนับจำนวนที่ปาถูกร่างกายคู่แข่งเป็นสำคัญ เมื่อจบกิจกรรมต่างวัดต่างลากเรือพระของตนกลับ สนุกสนานสัง่ล่าก่อนจากฝากมิตรต่อไป

สภาพปัจจุบัน : มีการจัดการแข่งขันชั้ดตั้มเป็นประจำทุกปี ประชาชนส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วม

ปัญหา : การประชาสัมพันธ์เชิญชวนยังไม่ค่อยโดดเด่นเท่าที่ควร

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ควรขยายช่องทางกาประชาสัมพันธ์เพิ่ม

แนวโน้มในอนาคต : ควรรณรงค์ให้ประชาชนรุ่นใหม่รักษาประเพณีไว้เนื่องจากหากคนรุ่นหลังไม่เห็นความสำคัญ ในอนาคตประเพณีพื้นบ้านเหล่านี้อาจจะสูญหายตามกาลเวลา

คุณค่า (Value) : เป็นกิจกรรมการละเล่นท้องถิ่นในภาคใต้บางพื้นที่

ความหายาก (Rareness) : มีขึ้นในช่วงวันออกพรรษาเท่านั้น

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : เป็นกิจกรรมท้องถิ่นแต่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากตั้ม มาจากข้าวต้มมัด ที่มีการห่อด้วยใบกะพ้อรูปทรงสามเหลี่ยม

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดี มีการจัดหาคู่แข่งขันก่อน

2.6 เทศกาลล่องเรือแล่นกทะเลน้อย

ภาพ 34 เทศกาลล่องเรือแล่นกทะเลน้อย

ที่มา: We Love To Go (2559)

ที่ตั้ง : อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นเทศกาลที่เดียวในภาคใต้ที่จัดขึ้นในทะเลสาบสงขลาเพื่อชมกทะเลน้อยและทุ่งบัวแดง นักท่องเที่ยวสามารถชมทัศนียภาพต่าง ๆ เช่น ชมทะเลบัว ชมกน้ำน่านาชนิด ควายน้ำ สะพานไสกั้ง ยกยอ พระตำหนักฯ กทะเลน้อย

สภาพปัจจุบัน : ประชาชนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก

ปัญหา : เรืออาจจะมีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวอาจต้องใช้เวลาในการต่อคิวขึ้นเรือ เมื่อมีคนจำนวนมากเข้าร่วมเทศกาล ทำให้เกิดปัญหาหาดูดที่จอดรถมีไม่เพียงพอ เกิดขยะมูลฝอยขึ้นในพื้นที่จำนวนมาก

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่ไม่สามารถขยายได้อีก มีปัญหาน้ำท่วมช่วงฤดูฝน น้ำขัง เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของยุง

แนวโน้มในอนาคต : คาดว่าเทศกาลชมกทะเลน้อยจะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในทุก ๆ ปี

คุณค่า (Value) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าเนื่องจากเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีขนาดใหญ่ กทะเลน้อยได้รับการประกาศให้เป็นเขตพื้นที่ชุ่มน้ำโลก แห่งแรกในเมืองไทย มีความสำคัญที่เดียวของประเทศ

ความหายาก (Rareness) : ค่อนข้างจะหายากเนื่องจากมีนกหลายร้อยชนิด
 การลอกเลียนแบบ (Imitability) : พื้นที่ชุ่มน้ำที่เกิดจากธรรมชาติมักมีความอุดม
 สมบูรณ์ต่างจากสิ่งทีสร้างขึ้นโดยมนุษย์ ยกที่จะลอกเลียนแบบในด้านความสมบูรณ์
 การจัดการ (Organization) : มีการจัดการพื้นที่ในการท่องเที่ยวดีขึ้น มีการแบ่ง
 พื้นที่จอดรถ พื้นที่ร้านอาหาร พื้นที่จุดชมวิว

2.7 งานสมโภชพระพุทธรูปรัตนไตรยชัยวัฒน์จตุรทิศ และของดีเมืองลุง

ภาพ 35 งานสมโภชพระพุทธรูปรัตนไตรยชัยวัฒน์จตุรทิศ และของดีเมืองลุง

ที่มา: จังหวัดพัทลุง (2562)

ที่ตั้ง : อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นเทศกาลที่ส่งเสริมเยาวชนได้เห็นและศึกษาเรียนรู้ เกิดความ
 ห่วงแทน และร่วมกันอนุรักษ์สืบทอด เพื่อส่งต่อให้คนรุ่นต่อ ๆ ไป นอกจากนี้ ก็ยังไม่ทิ้ง
 ในเรื่องของความบันเทิงเพื่อสร้างความสุข โดยจัดให้มีการแสดงของศิลปินดารา มีนักร้อง
 นักแสดงระดับประเทศ มีศิลปะการแสดงท้องถิ่น

สภาพปัจจุบัน : นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

สภาพปัญหา : เมื่อมีผู้คนจำนวนมากอาจจะเกิดปัญหาที่จอดรถไม่เพียงพอ
 ขยะมูลฝอยเกิดขึ้นในพื้นที่

ข้อจำกัดในการพัฒนา : การจัดหากิจกรรมที่แปลกใหม่เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว
สร้างความรู้สึกรักให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเพิ่มขึ้น

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวต่างถิ่นให้ความสนใจ เดินทางมาเที่ยวเพิ่มขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นประเพณีที่มีคุณค่าต่อการท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นการ
ส่งเสริมการอนุรักษ์ ศิลปะประจำถิ่น มีชื่อเสียงในสายตาประชาชนและจังหวัดใกล้เคียง

ความหายาก (Rareness) : เป็นงานเทศกาลประจำปี

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : พื้นที่ใกล้เคียงสามารถลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีระบบการจัดการที่ดี มีร้านค้าที่มีความหลากหลาย
มีการแสดงศิลปวัฒนธรรมประจำถิ่น

2.8 ประเพณีแข่งกรีฑาประจำจังหวัดพัทลุง

ภาพ 36 ประเพณีแข่งกรีฑาประจำจังหวัดพัทลุง

ที่มา: วสันต์พรพรช จำเริญนุสิต (2562)

ที่ตั้ง : อำเภอเมือง พัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นงานที่จัดขึ้นประจำปี เป็นระยะเวลากว่า 30 ปี

สภาพปัจจุบัน : ประชาชนให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ปัญหา : ปัญหารถติดเนื่องจากมีขบวนพาเหรดที่ยาว ใช้ระยะทางประมาณ 15 กม.

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่สนามกีฬาอาจจะต้องมีการพัฒนาแบบครบวงจร

แนวโน้มในอนาคต : ยังมีประชาชนให้ความสำคัญ สนใจเข้าร่วมงานกันอย่าง
ต่อเนื่อง

คุณค่า (Value) : เป็นประเพณีที่สร้างความรักความสามัคคีในท้องถิ่น

ความหายาก (Rareness) : เป็นประเพณีที่จัดขึ้นประจำปี

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากเป็นการ
แข่งขันกีฬาทั่วไป

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดี มีกิจกรรมตั้งแต่เช้าจนถึงเย็น มีการ
จัดขบวนแห่พาเหรดไปรอบ ๆ เมืองพัทลุง

2.9 งานโนราโรงครูวัดท่าแค

ภาพ 37 งานโนราโรงครูวัดท่าแค

ที่มา: MGR Online (2559)

ที่ตั้ง : วัดท่าแค ตำบลท่าแค อำเภอเมือง พัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นพิธีอัญเชิญครูหรือบรรพบุรุษโนรามายังโรงพิธี เพื่อรับการ
สังเวชทำพิธีไหว้ครู อันเป็นการแสดงความกตัญญูทักเตือนเวทิตาต่อครูโนราและบรรพบุรุษ
เมื่อเชื้อเชิญวิญญาณครูมาเข้าทรงหรือ “ลง” มายังโรงพิธี จึงเรียกพิธีนี้ว่า โนราลงครู หรือ
โนราโรงครู โนราโรงครูยังจัดขึ้นเพื่อ ทำพิธีครอบเทริดหรือ ผูกผ้าใหญ่ แก่โนรารุ่นใหม่ รวมถึง

ทำพิธีแก้บน หรือ “แก้เหมรยุ” สำหรับคนทั่วไปที่ได้บนบานศาลกล่าวไว้กับครุโนรา และทำพิธีอื่น ๆ เช่น เหยียบเสนา ตัดจุก สะเดาะเคราะห์

สภาพปัจจุบัน : ประชาชนให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ปัญหา : ที่จอดรถภายในวัดมีไม่เพียงพอแก่บุคคลที่เข้ามาในวัด การคิดค่าโดยสารที่เกินราคาแก่นักท่องเที่ยว เช่น มอเตอร์ไซด์รับจ้าง เป็นต้น

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่ในวัดมีจำนวนจำกัด

แนวโน้มในอนาคต : ยังมีประชาชนให้ความสำคัญ สนใจเข้าร่วมงานกันอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนักท่องเที่ยวต่างชาติ

คุณค่า (Value) : เป็นประเพณีที่มีคุณค่าประจำท้องถิ่น และพื้นที่ภาคใต้ เนื่องจากจังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดมโนราห์ ซึ่งเป็นการแสดงความเคารพต่อครุมนิราห์

ความหายาก (Rareness) : มีการจัดงานเพียงปีละ 1 ครั้งเท่านั้น

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากพื้นที่พัทลุงเป็นต้นกำเนิด

การจัดการ (Organization) : มีระบบการจัดการที่ดี มีการจัดพิธีกรรมบูชา พิธีแก้บน มีร้านค้ามาขายสินค้าประจำท้องถิ่น พื้นที่วัดมีที่จอดรถจำนวนมาก รองรับนักท่องเที่ยว

2.10 งานไหว้ครูบูรพาจารย์เขาอ้อ

ภาพ 38 งานไหว้ครูบูรพาจารย์เขาอ้อ

ที่ตั้ง : วัดเขาอ้อ อำเภอควนขนุน พัทลุง

ลักษณะเด่น : พิธีหุงข้าวเหนียวดำด้วยน้ำवान 108 ชนิด และปลูกเสกตาม พิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ ข้าวเหนียวสายพันธ์เฉพาะที่มีใบดำ รากดำ เมล็ดดำ นำมาหุง ด้วยน้ำวาน 108 ชนิดที่ผ่านพิธีกรรมแล้ว มีความเชื่อว่าหากใครได้กินถึง 3 ครั้ง (3 ปี) จะทำให้อายุยืนคงกระพันเป็นมหานิยม การกินข้าวเหนียวดำหุงด้วยน้ำวาน 108 ชนิด สำหรับผู้ชายจะได้รับ การป้อนข้าวเหนียวจากพระเกจิสายตรงวัดเขาอ้อ

สภาพปัจจุบัน : ประชาชนให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ปัญหา : ที่จอดรถภายในวัดมีไม่เพียงพอแก่บุคคลที่เข้ามาในวัด ในช่วงงานประจำปี

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่ในวัดมีจำนวนจำกัด

แนวโน้มในอนาคต : ยังมีประชาชนให้ความสำคัญ สนใจเข้าร่วมงานกันอย่าง ต่อเนื่อง รวมทั้งนักท่องเที่ยวต่างชาติ

คุณค่า (Value) : เป็นประเพณีที่มีคุณค่าเนื่องจากประชาชนมีความศรัทธาต่อครู บวรอาจารย์เขาอ้อ ความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง

ความหายาก (Rareness) : เป็นประเพณีที่หายากเนื่องจากเป็นความเชื่อและ ศรัทธาของแต่ละบุคคล

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ส่วนบุคคล

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดี มีพื้นที่ประกอบพิธีกรรม พื้นที่ให้ เช่าเครื่องรางของขลังแก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่มีความศรัทธา

2.11 งานวันอนุรักษ์มรดกไทยและงานมหกรรมชิงแชมป์หนังตะลุง

ภาพ 39 งานวันอนุรักษ์มรดกไทยและงานมหกรรมชิงแชมป์หนังตะลุง

ที่มา: Kanokwalee Ruksawong (2554)

ที่ตั้ง : สนามหน้าศาลากลางจังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : มีการแกะสลักตัวหนังที่ทำจากหนังควาย เป็นศิลปะประจำท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตเป็นงานที่จัดขึ้นในช่วงต้นเดือนเมษายนของทุกปี กิจกรรมภายในงานจะเป็นการจัดนิทรรศการการละเล่นพื้นบ้านปักษ์ใต้ และการประกวดหนังตะลุงซึ่งได้รับความสนใจจากศิลปินพื้นบ้านเข้าร่วมการประกวดมากมาย ที่สำคัญคือจังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดของตะลุง

สภาพปัจจุบัน : ประชาชนให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ปัญหา : ที่จอดรถมีจำนวนจำกัด

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ควรเน้นการถ่ายทอดศิลปะ วัฒนธรรมให้แก่เยาวชนรุ่นหลังเพิ่มขึ้น

แนวโน้มในอนาคต : ยังมีประชาชนให้ความสนใจเข้าร่วมงานกันอย่างต่อเนื่อง

คุณค่า (Value) : เป็นประเพณีที่มีคุณค่าประจำท้องถิ่นและพื้นที่ภาคใต้ เนื่องจากพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุงซึ่ง

ความหายาก (Rareness) : มีการจัดงานเพียงปีละ 1 ครั้งเท่านั้น

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากพื้นที่
พัทลุงเป็นต้นกำเนิด

การจัดการ (Organization) : มีระบบการจัดการที่ดี มีร้านค้ามาขายสินค้าประจำ
ท้องถิ่น พื้นที่วัดมีที่จอดรถจำนวนมาก รองรับนักท่องเที่ยว

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวกิจกรรม

3.1 กิจกรรมล่องแก่งหนานมดแดง

ภาพ 40 กิจกรรมล่องแก่งหนานมดแดง

ที่มา: NEW18 (2560)

ที่ตั้ง : อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

ความสำคัญ : เป็นกิจกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอป่าพะยอม

ลักษณะเด่น : เกิดความสนุกสนาน เป็นกิจกรรมสร้างความแปลกใหม่ ตื่นตาตื่น
ใจให้นักท่องเที่ยว

สภาพปัจจุบัน : นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ปัญหา : ชวงน้ำแล้ง ฝนไม่ตก อาจจะทำให้น้ำในแก่งน้อย ไม่สามารถทำกิจกรรม
ได้รวมถึงช่วงฤดูน้ำหลากอาจจะเกิดอันตรายได้

ข้อจำกัดในการพัฒนา : อาจจะมีนักท่องเที่ยวได้จำนวนจำกัด

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวสนใจในกิจกรรมนี้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ
 คุณค่า (Value) : เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าปานกลางเนื่องจากมีอยู่ทั่วไปบริเวณที่มี
 แหล่งน้ำ

ความหายาก (Rareness) : เป็นกิจกรรมที่หาไม่ยาก

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : สามารถลอกเลียนแบบได้ง่าย

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดี มีบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยว
 เช่น ร้านขายอุปกรณ์ ร้านเช่าเสื้อชูชีพ มีพื้นที่จอดรถ ร้านสะดวกซื้อบริเวณใกล้เคียง

3.2 กิจกรรมสานกระจุตทะเลน้อย

ภาพ 41 กิจกรรมสานกระจุตทะเลน้อย

ที่มา: README.ME (2562)

ที่ตั้ง : อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ความสำคัญ : เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจเข้าร่วมเนื่องจากตัวสินค้ามีความ
 สวยงามและปัจจุบันเป็นที่นิยมอย่างมาก

ลักษณะเด่น : เมื่อนักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมมักจะซื้อสินค้ากลับไปด้วย

สภาพปัจจุบัน : นักท่องเที่ยวสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

ปัญหา : สินค้าเป็นที่นิยมเป็นอย่างมากอาจจะมีการผลิตไม่ทันเนื่องจากเป็นสินค้า
 ที่ทำด้วยมือ

ข้อจำกัดในการพัฒนา : งบประมาณในการพัฒนาพื้นที่เป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่

แนวโน้มในอนาคต : ในอนาคตอาจจะมีนักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าและสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นทางการท่องเที่ยว

ความหายาก (Rareness) : เป็นสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ประจำพื้นที่

การลอกเลียนแบบ (imitability) : สามารถลอกเลียนแบบได้หากมีการประยุกต์ใช้วัตถุดิบที่ต่างกัน

การจัดการ (Organization) : มีระบบการจัดการที่ดี มีการต่อยอดส่งเสริมเป็นสินค้าของที่ระลึกสร้างรายได้แก่ชุมชนในท้องถิ่น

3.3 ฝึกปฏิบัติธรรมที่ถ้ำสุมะโน

ภาพ 42 ฝึกปฏิบัติธรรมที่ถ้ำสุมะโน

ที่มา: Google Site (2558)

ที่ตั้ง : อ.ศรีนครินทร์ จ.พัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความสงบ

สภาพปัจจุบัน : มีผู้นักท่องเที่ยวจำนวนมากที่สนใจในเรื่องของพระพุทธศาสนา
เดินทางมาปฏิบัติธรรมในช่วงวันพระ และวันสำคัญทางศาสนา

ปัญหา : เดินทางออกจากตัวเมืองค่อนข้างใช้เวลา

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ขาดการประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยวและขาดการจัด
กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เพราะเน้นการทำกิจกรรมในวันสำคัญทาง
ศาสนาเท่านั้น

แนวโน้มในอนาคต : จำนวนนักท่องเที่ยวที่สนใจในเรื่องพระพุทธศาสนาอาจจะ
เดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าส่งเสริม ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

ความหายาก (Rareness) : เป็นกิจกรรมที่หาไม่ยาก พบได้ทั่วไป

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : สามารถลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีระบบการจัดการที่ดี พื้นที่ภายในมีการเตรียมความ
พร้อมในการรองรับผู้ที่เดินทางมาประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

3.4 กิจกรรมชนไก่

ภาพ 43 กิจกรรมชนไก่

ที่มา: ไก่ชนออนไลน์ (2560)

ที่ตั้ง : สนามกีฬาชนไก่บ้านศาลาดำเส้า จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นกีฬาพื้นบ้านประจำถิ่นของจังหวัดพัทลุง

สภาพปัจจุบัน : มีนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปเดินทางมาท่องเที่ยวเมื่อมีการแข่งขันจำนวนมาก

ปัญหา : พื้นที่จอดรถและห้องน้ำอาจจะไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

ข้อจำกัดในการพัฒนา : เป็นพื้นที่ของเอกชน

แนวโน้มในอนาคต : ยังมีผู้สนใจกีฬาท้องถิ่นเข้าร่วมอย่างต่อเนื่อง

คุณค่า (Value) : เป็นกิจกรรม การละเล่นพื้นบ้านที่มีมาช้านานของไทย

ความหายาก (Rareness) : พบเจอได้ทั่วไปทุกภูมิภาค

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดี เป็นสัดส่วน

3.5 กิจกรรมชนวัว

ภาพ 44 กิจกรรมชนวัว

ที่มา: We Go Phatthalung (2561)

ที่ตั้ง : สนามชนโค บ้านยี่ใน อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นกีฬาพื้นบ้านประจำถิ่นของจังหวัดพัทลุง

สภาพปัจจุบัน : มีนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปเดินทางมาท่องเที่ยวเมื่อมีการแข่งขันจำนวนมาก

ปัญหา : พื้นที่จอดรถและห้องน้ำอาจจะไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

ข้อจำกัดในการพัฒนา : เป็นพื้นที่ของเอกชน

แนวโน้มในอนาคต : ยังมีผู้สนใจกีฬาท้องถิ่นเข้าร่วมอย่างต่อเนื่อง

คุณค่า (Value) : เป็นกิจกรรม ที่มียาวนานของไทย

ความหายาก (Rareness) : พบเจอได้ทั่วไปทุกภูมิภาค

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดี เป็นสัดส่วน

4. ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบริการ

4.1 สถานีขนส่งจังหวัดพัทลุง

ภาพ 45 สถานีขนส่งจังหวัดพัทลุง

ที่มา: Mapio (2562)

ที่ตั้ง : อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ความเป็นมา : เป็นสถานที่รวมรถประจำทางสายต่าง ๆ แก่ผู้โดยสาร

ความสำคัญ : นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้โดยใช้บริการรถขนส่งประจำทาง

ลักษณะเด่น : มีบริเวณที่กว้างขวาง มีรถจำนวนมากมาจอดรับส่งผู้โดยสาร

ที่นี้

สภาพปัจจุบัน : ได้รับการดูแลเป็นอย่างดี

ปัญหา : กลางคืนควรมีแสงไสสว่างเพิ่มเติม รวมทั้งควรมีโรงแรมที่พักใกล้สถานีขนส่งเพิ่มขึ้น

ข้อจำกัดในการพัฒนา : งบประมาณ

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวอาจใช้บริการลดลง เนื่องจากมีความหลากหลายทางการขนส่งเพิ่มขึ้น รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียงมีสนามบิน

คุณค่า (Value) : เป็นการบริการด้านการขนส่งทั่วไป

ความหายาก (Rareness) : บริการด้านการขนส่งทั่วไปมีทุกจังหวัด

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดี มีพื้นที่ใหญ่โดยสารพัดผ่อน ห้องสุขาที่สะอาด ร้านอาหารในบริเวณสถานีขนส่ง

4.2 โรงแรมศิวา รอยัล

ภาพ 46 โรงแรมศิวา รอยัล

ที่มา: Painaidii (2562)

ที่ตั้ง : อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : มีห้องประชุมสามารถจัดสัมมนาได้ตั้งอยู่ใจกลางเมืองพัทลุง

สภาพปัจจุบัน : โรงแรมที่ใหม่ มีการออกแบบที่ทันสมัย มีห้องจัดประชุมสัมมนา

ปัญหา : อาจมีคู่แข่งเพิ่มขึ้นในอนาคต

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่เป็นของเอกชน ตั้งอยู่ใจกลางเมืองพื้นที่ค่อนข้างจำกัด

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาใช้บริการเพิ่มขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นทรัพยากรการบริการที่มีคุณค่ารองรับนักท่องเที่ยวเนื่องจากตั้งอยู่ใจกลางเมืองพัทลุง ง่ายแก่การเข้าถึง มีความปลอดภัย มีห้องจัดประชุมสัมมนา

ความหายาก (Rareness) : หาได้ทั่วไปในพื้นที่พัทลุง

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ที่พักประเภทอื่นสามารถสร้างลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่พักที่ดี มีมาตรฐาน

4.3 สถานีรถไฟพัทลุง

ภาพ 47 สถานีรถไฟพัทลุง

ที่มา: MGR Online (2563)

ที่ตั้ง : อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : สถานีรถไฟตั้งอยู่ใจกลางเมืองพัทลุงสะดวกในการเดินทาง

สภาพปัจจุบัน : มีพื้นที่ค่อนข้างกว้างโดยเฉพาะพื้นที่จอดรถ

ปัญหา : ที่จอดรถรับส่งมีพื้นที่จำกัด

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ไม่สามารถขยายพื้นที่ในการรองรับผู้โดยสารได้อีก

แนวโน้มในอนาคต : น่าจะมีผู้โดยสารใช้บริการน้อยลงเนื่องจากจังหวัดพัทลุงมีโครงการสร้างสนามบิน

คุณค่า (Value) : เป็นบริการการขนส่งขั้นพื้นฐานทั่วไป

ความหายาก (Rareness) : หาได้ทั่วไปในพื้นที่อื่น

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : สามารถลอกเลียนแบบ

การจัดการ (Organization) : การจัดการค่อนข้างดี แต่อย่างไรก็ตามอาจมีปัญหาที่จอดรถเนื่องจากบริเวณสถานีรถไฟมีตลาด Night Market อาจจะมีปัญหาเรื่องพื้นที่จอดรถ

4.4 โรงแรมสิทธิินาถ แกรนด์วิว

ภาพ 48 โรงแรมสิทธิินาถ แกรนด์วิว

ที่มา: Choowap (2562)

ที่ตั้ง : อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : ตั้งอยู่ใจกลางเมืองพัทลุง เป็นโรงแรมใหม่ที่มีการออกแบบทันสมัย มีดีกจอดรถบริการให้แก่ลูกค้า

สภาพปัจจุบัน : นักท่องเที่ยว รวมทั้งประชาชนในพื้นที่นิยมเข้ามาใช้บริการ เพราะในโรงแรมมีห้องอาหาร และร้านกาแฟ บริการแก่ลูกค้า

ปัญหา : เป็นโรงแรมขนาดกลาง ในช่วงเทศกาลอาจจะมีจำนวนห้องไม่เพียงพอ
บริการ

ข้อจำกัดในการพัฒนา : เป็นพื้นที่ของเอกชน

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวจะนิยมเข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นทรัพยากรการบริการที่มีคุณค่ารองรับนักท่องเที่ยวเนื่องจาก
ตั้งอยู่ใจกลางเมืองพัทลุง ง่ายแก่การเข้าถึง มีความปลอดภัย

ความหายาก (Rareness) : หาได้ทั่วไปในพื้นที่พัทลุง

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ที่พัทประเภทอื่นสามารถสร้างลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่พักที่ดี มีมาตรฐาน

4.5 โรงแรมหาดทองรีสอร์ท

ภาพ 49 โรงแรมหาดทองรีสอร์ท

ที่มา: Hotel.com (2563)

ที่ตั้ง : อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นโรงแรมใหม่ที่มีการออกแบบทันสมัย มีดีเทลจอตลอดบริการ
ให้แก่ลูกค้า มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายบริเวณใกล้เคียงกับโรงแรม

สภาพปัจจุบัน : นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาตินิยมเดินทางมาท่องเที่ยว เช่น มาเลเซีย

สิงคโปร์

ปัญหา : เป็นโรงแรมขนาดกลาง ในช่วงเทศกาลอาจจะมีจำนวนห้องไม่เพียงพอ
บริการ

ข้อจำกัดในการพัฒนา : เป็นพื้นที่ของเอกชน

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวจะนิยมเข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นทรัพยากรการบริการที่มีคุณค่ารองรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากตั้งอยู่ใจกลางเมืองพัทลุง ง่ายแก่การเข้าถึง มีความปลอดภัย มีห้องจัดประชุมสัมมนา

ความหายาก (Rareness) : หาได้ทั่วไปในพื้นที่พัทลุง

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ที่พักประเภทอื่นสามารถสร้างลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่พักที่ดี มีมาตรฐาน

4.6 โรงแรมศรีปากประ อังดาคุรา บูทิก รีสอร์ท

ภาพ 50 โรงแรมศรีปากประ อังดาคุรา บูทิก รีสอร์ท

ที่มา: Like Hotel Thailand (2563)

ที่ตั้ง : อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นโรงแรมใหม่ที่มีการออกแบบทันสมัย มีสระว่ายน้ำติดกับชายทะเล นักท่องเที่ยวสามารถชมวิถีชีวิตชาวประมงของคนในพื้นที่ เช่น การหาปลา ยกยอ เป็นต้น

สภาพปัจจุบัน : นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาตินิยมเดินทางมาท่องเที่ยว เช่น มาเลเซีย
สิงคโปร์

ปัญหา : เป็นโรงแรมขนาดกลาง ในช่วงเทศกาลอาจจะมีจำนวนห้องไม่เพียงพอ
บริการ

ข้อจำกัดในการพัฒนา : เป็นพื้นที่ของเอกชน

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวจะนิยมเข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นทรัพยากรการบริการที่มีคุณค่ารองรับนักท่องเที่ยวเนื่องจาก
ตั้งอยู่ใจกลางเมืองพัทลุง ง่ายแก่การเข้าถึง มีความปลอดภัย ที่พักดีทะเลสาบ ทำให้
นักท่องเที่ยวสามารถชมวิถีชีวิตของชาวประมง

ความหายาก (Rareness) : หาได้ทั่วไปในพื้นที่พัทลุง

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ที่พักประเภทอื่นสามารถสร้างลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่พักที่ดี มีมาตรฐาน

สถานที่ท่องเที่ยวเกิดใหม่และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว

1. ตลาดใต้หนด

ภาพ 51 ตลาดใต้หนด

ที่ตั้ง : อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : จำหน่ายสินค้าพื้นเมืองของจังหวัด เช่น อาหาร ของที่ระลึก มีการแสดงดนตรีพื้นเมือง มีจุดถ่ายรูปให้นักท่องเที่ยว

สภาพปัจจุบัน : นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

ปัญหา : ศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะพื้นที่จอดรถ และ ห้องสุขา

ข้อจำกัดในการพัฒนา : เป็นพื้นที่ของเอกชน

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่มาจะเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น

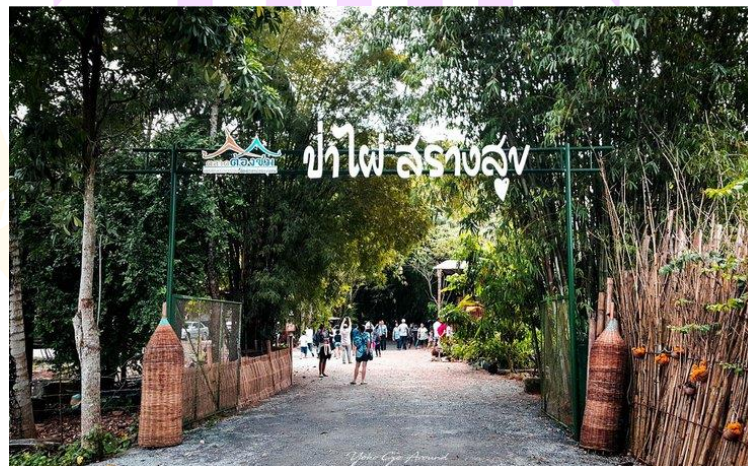
คุณค่า (Value) : เป็นตลาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างความแตกต่างโดยการขายสินค้า อาหารประจำถิ่น มีการแสดงดนตรี ท้องถิ่นในตลาด รวมทั้งศิลปะร่วมสมัย

ความหายาก (Rareness) : หาได้ทั่วไป

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นสามารถลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดี บริเวณรอบข้างมีพื้นที่จอดรถ ให้แก่นักท่องเที่ยว

2. สวนไผ่ขวัญใจ

ภาพ 52 สวนไผ่ขวัญใจ

ที่มา: Read Me (2560)

ที่ตั้ง : อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นตลาดย้อนยุค มีต้นไม้ เป็นจุดขาย เนื่องจาก สินค้าในตลาดส่วนใหญ่เป็นการขายอาหารประจำถิ่นและมีการใช้กระบอกลังไม้ใส่อาหาร

สภาพปัจจุบัน : นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะช่วงวันหยุด และเทศกาลต่าง ๆ

ปัญหา : สินค้าบางอย่างมีราคาสูงกว่าตลาด สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ อาจยังมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

ข้อจำกัดในการพัฒนา : เป็นพื้นที่ของเอกชนอาจเกิดข้อจำกัดในการพัฒนา

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวต่างถิ่นน่าจะเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นตลาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีต้นไม้ขนาดใหญ่จำนวนมาก ร้อยต้น ในตลาดสร้างความแตกต่าง มีการขายสินค้า อาหารประจำถิ่น มีการแสดงดนตรีท้องถิ่นในตลาด รวมทั้งศิลปะร่วมสมัย

ความหายาก (Rareness) : หาได้ทั่วไป

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นสามารถลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดี บริเวณรอบข้างมีพื้นที่จอดรถ ให้แก่นักท่องเที่ยว

3. นาโปแก

ภาพ 53 นาโปแก

ที่มา: Thailand Tourism Directory (2559)

ที่ตั้ง : อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการเรียนรู้การทำ
การเกษตร เช่น การทำนา ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

สภาพปัจจุบัน : นักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้ามาท่องเที่ยวและเรียนรู้วิถีชีวิตของ
ชาวบ้าน มีการแสดงมโนราห์ ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรม ประจำถิ่น มีการเข้ามาศึกษาดูงานจาก
ท่องเที่ยวต่างถิ่นเพิ่มขึ้น

ปัญหา : ในช่วงเทศกาลอาจจะมีปัญหาเรื่องพื้นที่จอดรถ

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่เป็นของเอกชน

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวต่างชาติอาจจะเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น
เนื่องจากเป็นศูนย์การเรียนรู้วิถีชีวิตของเกษตรกรในท้องถิ่น มีพันธุ์ข้าวนาชนิด บ่อปลา

คุณค่า (Value) : เป็นพื้นที่การเรียนรู้วิถีชีวิตการเกษตร รวมทั้งวิถีชีวิตเศรษฐกิจ
พอเพียง พื้นที่การทำนา การปลูกข้าวสังข์หยด ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของพัทลุง

ความหายาก (Rareness) : หาได้ทั่วไป

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นสามารถ
ลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดี บริเวณรอบข้างมีพื้นที่จอดรถ ให้แก่นัก
ท่องเที่ยว

4. ชนาคอฟฟี่

ภาพ 54 ชนาคอฟฟี่

ที่ตั้ง : อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นร้านกาแฟที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองพัทลุง นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายรูปกับภูเขาอกทะเลซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดพัทลุง

สภาพปัจจุบัน : มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาจำนวนมาก

ปัญหา : ในช่วงเทศกาลพื้นที่จอดรถอาจมีไม่เพียงพอ

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่เป็นของเอกชน

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวต่างถิ่นอาจจะเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นร้านอาหาร และ เครื่องดื่ม ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาถ่ายรูปซึ่งชมวิวกว้างออกทะเล ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดพัทลุง

ความหายาก (Rareness) : หาได้ทั่วไป

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นสามารถลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการที่ดี บริเวณรอบข้างมีพื้นที่จอดรถ ให้แก่นักท่องเที่ยว

5. ความน่าสนใจ

ภาพ 55 ความน่าสนใจ

ที่มา: ไปคนเดียว (2561)

ที่ตั้ง : อำเภอกงหรา

ลักษณะเด่น : ตั้งอยู่บนพื้นที่สูง สามารถมองเห็นวิวภูเขาที่สวยงาม ในช่วงเช้า นักท่องเที่ยวสามารถชมหมอกและรับแสงแรกของวัน

สภาพปัจจุบัน : มีพื้นที่ทางเดินเท้าและที่พักรับรองสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาค้างคืน

ปัญหา : การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างชัน นักท่องเที่ยวไม่สามารถนำรถส่วนตัวไปได้

ข้อจำกัดในการพัฒนา : ทางเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างลำบาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ของเอกชน

แนวโน้มในอนาคต : นักท่องเที่ยวต่างถิ่นอาจจะเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น

คุณค่า (Value) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกิดใหม่ที่นักท่องเที่ยวสามารถขึ้นไปชมทะเลหมอกในยามเช้า

ความหายาก (Rareness) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพบได้ในภาคเหนือ ภาคใต้

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นสามารถลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : จำเป็นต้องมีการพัฒนาในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

6. สำเภาทไทย

ภาพ 56 สำเภาทไทย

ที่มา: Sanook (2563)

ที่ตั้ง : อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : มีคิงคองที่ทำจากฟางข้าว และเรือไม้สำเภาไทยเป็น land mark ตั้งอยู่กลางทุ่งนาให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูป

สภาพปัจจุบัน : นักท่องเที่ยวต่างถิ่นเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่พัก และร้านอาหารบริการแก่นักท่องเที่ยวแบบครบวงจร

ปัญหา : พื้นที่จอตระตึงจำกัด หากเป็นช่วงเทศกาลอาจจะไม่เพียงพอ

ข้อจำกัดในการพัฒนา : พื้นที่เป็นของเอกชน

คุณค่า (Value) : เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่สามารถพบเจอได้ทั่วไป

ความหายาก (Rareness) : หาได้ทั่วไปเนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นสามารถลอกเลียนแบบได้

การจัดการ (Organization) : จำเป็นต้องมีการพัฒนาในเรื่องพื้นที่จอตระตึง และการเพิ่มของกิจกรรม

7. สะพานเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

ภาพ 57 สะพานเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

ที่มา: PATLUNG.com (2560)

ที่ตั้ง : อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

ลักษณะเด่น : เป็นสะพานที่มีความยาวที่สุดในประเทศไทยรวมระยะทาง 14 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถมาปั่นจักรยานชมความสวยทะเล ที่มีการเลี้ยงแบบปล่อยบริเวณทะเลน้อย

สภาพปัจจุบัน : นักท่องเที่ยวต่างถิ่นเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นจุดที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม เหมาะแก่การถ่ายรูป

ปัญหา : พื้นที่จอดรถมีจำกัด หากเป็นช่วงเทศกาลอาจจะไม่เพียงพอ เนื่องจากบริเวณสะพานมีรถวิ่งผ่านไปมาตลอดเวลา

ข้อจำกัดในการพัฒนา : เป็นสะพานที่มีลักษณะแค่ 2 เลนไม่สามารถขยายพื้นที่ได้อีก

คุณค่า (Value) : เป็นสะพานที่ยาวที่สุดในประเทศไทย มีความยาวถึง 6 กิโลเมตร

ความหายาก (Rareness) : ยากแก่การลอกเลียนแบบเนื่องจากการใช้งบประมาณจำนวนมาก รวมทั้งจุดจุดจอดรถมีวิวถ่ายภาพเป็นระยะ ๆ มีป้ายรูปภาพนกต่าง ๆ ที่มาหากินตามทุ่งหญ้าบริเวณสะพาน

การลอกเลียนแบบ (Imitability) : ยากแก่การลอกเลียนแบบต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก

การจัดการ (Organization) : มีการจัดการค่อนข้างดีเนื่องจากมีจุดพักให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูป

ตาราง 7 สรุปการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยใช้หลักการวิเคราะห์ VRIO

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	มีคุณค่า (V)	หายาก (R)	เลียนแบบยาก (I)	มีการจัดการที่ดี (O)
เขาคอกทะเลลุ	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
ทะเลน้อย	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
หาดแสนสุขลำปำ	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
หนานมดแดง	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
อุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาเย่า	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
น้ำตกไพรวัลย์	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
น้ำตกลาดเตย	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
น้ำตกเหวี่ยงทอง	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
แก่งน้ำหุแร่ หรือคลองหุแร่	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
แหลมจองถนน	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
เกาะลิ่-เกาะห้า	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
น้ำตกมโนราห์	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่

ตาราง 8 สรุปการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยใช้หลักการวิเคราะห์ VRIO

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	มีคุณค่า (V)	หายาก (R)	เลียนแบบยาก (I)	มีการจัดการที่ดี (O)
วังเจ้าเมืองพัทลุง	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก (ช่วย)	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
วัดถ้ำสุมะโน	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
วัดเขียนบางแก้ว	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
วัดเขาอ้อ	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
เมืองเก่าชัยบุรี	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
หลวงปู่ทวด (เหยียบน้ำทะเลจืด)	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
บนเกาะกระ				
พระพุทธรูปรัตนตรัยชัยวัฒน์	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
จตุรทิศ	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
วัดคูหาสวรรค์	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่

ตาราง 9 สรุปการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวทางมหกรรม เทศกาลและประเพณี โดยใช้หลักการวิเคราะห์ VRIO

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	มีคุณค่า	หายาก	เลียนแบบยาก	มีการจัดการที่ดี
ทางมหกรรม เทศกาลและประเพณี	(V)	(R)	(I)	(O)
ประเพณีสารทเดือนสิบ	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
ประเพณีลากพระ	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
ประเพณีอาบน้ำคนแก่	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
ประเพณีการแข่งขันโพน	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
ประเพณีซัดต๋ม	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
เทศกาลล่องเรือแล่นกทะเลน้อย	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
งานสมโภชพระพุทธนิรโรคัน	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
ตรารัชชัฎมัจจุรัตติก และของดีเมืองลุง				
ประเพณีแข่งกรีฑาประจำจังหวัดพัทลุง	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
งานโนราโรงครูวัดท่าแค	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
งานไหว้ครูบูรพาจารย์เขาอ้อ	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่
งานวันอนุรักษ์มรดกไทยและงานมหกรรมชิงแชมป์หนังตะลุง	ใช่	ใช่	ใช่	ใช่

ตาราง 10 สรุปการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านกิจกรรมโดยใช้หลักการวิเคราะห์ VRIO

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	มีคุณค่า	หายาก	เลียนแบบยาก	มีการจัดการที่ดี
ทางด้านกิจกรรม	(V)	(R)	(I)	(O)
กิจกรรมล่องแก่งหนานมดแดง	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
กิจกรรมสานกระจูดทะเลน้อย	ใช่	ใช่	ไม่	ไม่
ฝึกปฏิบัติธรรมที่ถ้ำสุมะโน	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
กิจกรรมชนไก่	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
กิจกรรมชนวัว	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่

ตาราง 11 สรุปการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบริการโดยใช้หลักการวิเคราะห์ VRIO

ทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านบริการ	มีคุณค่า (V)	หายาก (R)	เลียนแบบยาก (I)	มีการจัดการที่ดี (O)
สถานีขนส่งจังหวัดพัทลุง	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
โรงแรมคิวา รอยัล	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
สถานีรถไฟพัทลุง	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
โรงแรมสิทธิินาถ แกรนด์วิว	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
โรงแรมหาดทองรีสอร์ท	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่

ตาราง 12 สรุปสถานที่ท่องเที่ยวเกิดใหม่และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวโดยใช้หลักการวิเคราะห์ VRIO

สถานที่ท่องเที่ยวเกิดใหม่และ ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว	มีคุณค่า (V)	หายาก (R)	เลียนแบบยาก (I)	มีการจัดการที่ดี (O)
ตลาดใต้โหนด	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
สวนไผ่ขวัญใจ	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
นาไปแก	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
เขาคอफी	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
ควนนกเด้น	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
ลำภาไทย	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่
สะพานเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา	ใช่	ไม่	ไม่	ใช่

ส่วนที่ 2 ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์การแสดงความคิดเห็นของหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน จำนวน 35 คน โดยมีคำถามในการสัมภาษณ์ 5 ประเด็น ดังนี้

1. ประเด็นด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่ในจังหวัดพัทลุง
2. ประเด็นด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง
3. ประเด็นด้านสถานการณ์ และ ปัญหาในการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง
4. ประเด็นเรื่องจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง
5. ประเด็นเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ผลการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ

จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ตัวเลข 1-11 แทนตัวแทนจากอำเภอในจังหวัดพัทลุง ดังนี้

1. อำเภอเมือง
2. อำเภอบางแก้ว
3. อำเภอกวนขนุน
4. อำเภอศรีนครินทร์
5. อำเภอป่า
6. อำเภอเขาชัยสน
7. อำเภอศรีบรรพต
8. อำเภอตะโหมด
9. อำเภอกงหรา
10. อำเภอป่าบอน
11. อำเภอปากพะยูน

สำหรับนักวิชาการในท้องถิ่น ซึ่งมีจำนวน 2 คน ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ตัวเลข

S1 แทน ตัวแทนจากโรงเรียนพัทลุง

S2 แทน ตัวแทนจากโรงเรียนสตรีพัทลุง

1. ประเด็นด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่ในจังหวัดพัทลุง

ทรัพยากรธรรมชาติ

จากผลการศึกษาความคิดเห็น ของผู้แทนจากภาครัฐ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงพัทลุง พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่กล่าวว่า ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่น ในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ ทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ ทะเลสาบลำปำ ภูเขาอกทะเล น้ำตกกงหรา น้ำตกไพรวัลย์ น้ำตกมโนราห์ จุดชมวิวดวนนกเต็น ภูบรรทัด น้ำตกเขาคราม น้ำตกหนานรูต น้ำตกนกกล้า น้ำตกปากราง น้ำตกวังทอง บ่อน้ำร้อนน้ำเย็นแก่น้ำหูแร่ น้ำตกลาดเตย น้ำตกหม่อมจ้อย ทะเลน้อย เกาะสี่ เกาะห้า เกาะหมาก เกาะเสื่อ อุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาย่า น้ำตกโตนสะตอ ภูเขาบรรทัด ล่องแก่งหนานมดแดง ล่องแก่งชมดาว น้ำตกเขาคราม น้ำตกแพรทอง โดยผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 3, 5, 7, 9, 10, 11) กล่าวว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางท่องเที่ยวที่น้ำตกในจังหวัดพัทลุงในช่วงเทศกาลสงกรานต์ และมาท่องเที่ยวชมสวนผลไม้ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ (G2, 3, 4, 5,

6, 7, 10, 11) กล่าวว่าสวนผลไม้ในจังหวัดพัทลุงได้แก่ สวนทุเรียน สวนเงาะ สวนมังคุด มีการจัดงานบุฟเฟต์ผลไม้ประจำปี

ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า (G2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11) ได้แก่ วัดเก่าวัดใหม่ วัดคูหาสวรรค์ ชุมชนบ้านท่าสาปเกาะใต้ วัดเขาอ้อ วัดถ้ำสุมะโน ผู้ให้สัมภาษณ์ยังกล่าวว่า ณ วัดเขาอ้อ “จะมีการจัดงานประจำปีเนื่องจากมีชื่อเสียงเรื่องไสยศาสตร์ผู้คนจำนวนมากเดินทางมาเช่าเครื่องรางของขลังเป็นจำนวนมาก” และยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่น ด้านมหรหรรรม ได้แก่ เทศกาลชักพระ การแสดงหนังตะลุงมโนราห์ ประเพณีสารทเดือนสิบ งานฉลองวัดเขาอ้อ งานบูชาครุฑมโนราห์ประจำปี ณ วัดท่าแค งานกาชาดประจำจังหวัด งานผลไม้ ของดีศรีบรรพต การจัดการแข่งขันกรีฑา งานกาชาดประจำจังหวัด กิจกรรมปั่นจักรยานตามเส้นทางท่องเที่ยว ชายหาด กิจกรรมวิ่งมาราธอน ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า (G1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) จังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุงมโนราห์

ทรัพยากรมหรหรรรม

จากการสัมภาษณ์ภาครัฐ (G4, 5, 8, 9, 10, 11) พบว่าจังหวัดพัทลุงมี ความโดดเด่น ทรัพยากรมหรหรรรมไม่ว่าจะเป็นการแสดงหนังตะลุงมโนราห์ประจำปีที่วัดท่าแค ประเพณีแข่งโพนลากพระประเพณีต๋มทำบุญวันสารทเดือนสิบ งานกรีฑาประจำจังหวัด โดยจะมีนักท่องเที่ยวและนักกีฬาเดินทางมา แข่งกีฬาในตัวเมืองจังหวัดพัทลุง นอกจากนี้ ยังมีการแข่งขันกีฬาประจำปี ซึ่งจะมีนักกีฬาเดินทางมาแข่งขันจำนวนมาก ทำให้เป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ทรัพยากรกิจกรรม

จากการสัมภาษณ์ผู้นำในชุมชนพบว่า จังหวัดพัทลุงได้มีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันจักรยานที่มีการจัดการอย่างต่อเนื่องจัดขึ้นบริเวณ เส้นทางท่องเที่ยว อำเภอควนขนุนทะเลน้อยไปยัง อำเภอเมือง ณ ตำบลลำป่า หรือแม้กระทั่ง อำเภอกงหราอำเภอศรีบรรพต ซึ่งทำให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า (G3, 4, 7, 9, 11) ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถร่วมทำกิจกรรมได้ ณ จังหวัดพัทลุง ไม่ว่าจะเป็น ล่องแก่ง ที่อำเภอป่าพะยอม กิจกรรมส่องนก ปีนเขาที่อำเภอกงหรา อำเภอศรีบรรพตอำเภอศรีนครินทร์ นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมล่องแก่ง ในอำเภอ ป่าพะยอม ซึ่งมีนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่เดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมาก

ทรัพยากรการบริการ

จากการสัมภาษณ์ภาคีรัฐ (G1, 4, 5, 7, 9, 11) พบว่าตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดพัทลุงมีที่จอดรถบริการแก่นักท่องเที่ยววนนอกจากนี้สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งก็จะมีร้านอาหารเครื่องดื่มจำหน่ายบริการแก่นักท่องเที่ยว มีระบบโครงสร้างพื้นฐาน รองรับไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้าประปา แต่อย่างไรก็ตามพบว่าในบางครั้งห้องสุขาที่มีอยู่นั้นอาจจะยังมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง ยังไม่มีตู้ ATM หรือร้านสะดวกซื้อบริการแก่นักท่องเที่ยว บัมน้ำมันปั๊มแก๊สอาจจะอยู่ไกลออกไปจากสถานที่ท่องเที่ยว

2. ประเด็นด้านศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

ด้านสิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (Attractions)

จากการสัมภาษณ์ของภาคีรัฐ พบว่า จังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายด้านสิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว ภายใต้สโลแกน เขา ป่า นา เล ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า (G1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงสามารถท่องเที่ยวเชิงการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติที่มีความหลากหลายสามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ท่องเที่ยวชุมชน (G1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง “ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ มีศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจัดตั้งโดยชาวบ้านในพื้นที่” ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) กล่าวว่านอกจากนี้ยังมีศูนย์การเรียนรู้นาไปแก ตั้งอยู่ที่อำเภอ ควนขนุน ซึ่งมีนักท่องเที่ยวจากต่างจังหวัดเดินทางมาอย่างต่อเนื่อง” นอกจากนี้จังหวัดพัทลุงยังมีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบความสนใจพิเศษ เช่น การท่องเที่ยวพญกัษ เช่น ล่องแก่ง หานมดแดง และยังคง มีอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น ปรากฏจากการปรุงแต่งจากวัฒนธรรมภายนอก ภายใต้พัทลุงไม่ปรุงแต่ง

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

จากการสัมภาษณ์จากภาคีรัฐ พบว่า ส่วนใหญ่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง มีการเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก มีป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวตลอดทั่วทั้งเส้นทาง บนถนนภายในจังหวัดพัทลุง ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “แต่อย่างไรก็ตามยังมีแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งที่ยังต้องได้รับการพัฒนาในเรื่องของการเข้าถึง เช่น บริการขนส่งสาธารณะ ยังคงมีเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว แต่อาจจะจำเป็นต้องมีการเพิ่ม การขนส่ง เช่น บริการเช่ารถ การขนส่งสาธารณะเพิ่มขึ้น” ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาจังหวัดพัทลุงมักเป็นนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาพร้อมกับรถส่วนตัว ดังนั้น หากการขนส่ง

สาธารณะเพิ่มขึ้น จำนวนนักท่องเที่ยวอาจเพิ่ม เนื่องจากช่องทางทางการเข้าถึงในจังหวัดพัทลุงมากขึ้น นอกจากผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10) กล่าวว่า ปัญหาในการเข้าถึงในจังหวัดอีกปัญหาคือจังหวัดใกล้เคียง เช่น ตรัง สงขลา นครศรีธรรมราช มีสนามบินเป็นของตนเอง จังหวัดพัทลุงจึงไม่ใช่จุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่หากจังหวัดพัทลุงมีสนามบินเป็นของตัวเองน่าจะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)

จากการสัมภาษณ์ภาคีรัฐพบผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10) ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น ตู้ ATM ร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหารที่มีบริการแก่นักท่องเที่ยว “แต่อย่างไรก็ตามหากเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวยังคงต้องเพิ่มจำนวน สิ่งอำนวยความสะดวก เนื่องจากในช่วงเทศกาลมีคนจำนวนมากมาท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ที่ต้องคำนึงถึงความสะอาด ปิมน้ำมัน ที่อาจต้องเพิ่มจำนวนขึ้น” นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ (G1, 2, 5, 10) ยังพบว่า “หากเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ก็ยังคงต้องยึดมั่นในเรื่องของการท่องเที่ยวแบบไม่ปรุงแต่ง นำเสนอเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น ความเป็น local มากกว่าการท่องเที่ยวที่เน้นแสงสีเสียง เนื่องจากต้องการรักษาอัตลักษณ์ของท้องถิ่นไม่ต้องการให้ มีวัฒนธรรมจากต่างถิ่นมาเข้ามามีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น”

ด้านที่พัก (Accommodation)

จากการสัมภาษณ์ภาคีรัฐ (G1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11) พบว่า ที่พักในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง สะดวกแก่การเข้าถึง รวมทั้งที่พักแบบ โฮมสเตย์ รีสอร์ท ที่พยายามนำเสนอ ความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่สายตานักท่องเที่ยว และยังมีห้องเช่ารายวัน บริการแก่นักท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11) ที่พักในจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีความสะอาดปลอดภัยเหมาะสมกับคุณภาพของราคาห้องพัก แต่อย่างไรก็ตามที่พักส่วนใหญ่ในจังหวัดพัทลุง อาจไม่มีสระว่ายน้ำฟิตเนส บริการแก่นักท่องเที่ยวมากนัก ที่สำคัญผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11) กล่าวว่า “ที่พักหลายแห่งในจังหวัดพัทลุงมีห้องประชุมสัมมนาที่ภาครัฐใช้ในการประชุมอบรม ซึ่งมีศักยภาพในการรองรับหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาใช้บริการ เช่น โรงแรมลำปำรีสอร์ท โรงแรม Siva Royal”

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่กล่าวว่า จังหวัดพัทลุงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ การล่องแก่ง การเดินเขา กิจกรรม มหรสพ การแสดงหนังตะลุง มโนราห์ประจำปี ประเพณีงานสารทเดือนสิบ สนามไก่ชน สนามวัวชน การพายเรือถีบ การถ่ายรูป การเรียนทำอาหาร รวมทั้งศูนย์การเรียนรู้นาไปแก มีการเรียนรู้การทำสื่อกระจุย ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 4, 8, 10) กล่าวว่าปัจจุบันการผลิตเครื่องจักสานที่ได้รับค่านิยมเป็นอย่างมาก มีการรวมกลุ่มกันของชาวบ้านในท้องถิ่น ผลิตสินค้าจากกระจุย ซึ่งได้รับการตอบรับอย่างดีจากนักท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 4, 8) “นักท่องเที่ยวเดินทางมาแล้วซื้อสินค้ากลับไปเป็นของที่ระลึกและยังมีการผลิตขายในสื่อ online เช่น facebook lazada เป็นต้น” กิจกรรมการท่องเที่ยวอีกหนึ่งอย่างที่เป็นเอกลักษณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง คือท่องเที่ยวชุมชน นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาในชุมชนเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต เรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร การปลูกผักผลไม้ประจำท้องถิ่น สมุนไพรรักษาโรค มหกรรมดนตรีแห่งขุนเขาและ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การนั่งสมาธิ วิปัสสนาธิศึกษา นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 4, 8, 9, 11) กล่าวว่า “ภาครัฐเองได้ให้ความสำคัญ ในการประชาสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกระตุ้นการรับรู้ แก่นักท่องเที่ยวพยายามดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมากขึ้น”

ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary)

จากการสัมภาษณ์โดยภาครัฐพบว่า บริการเสริมทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง อาจจะมีไม่คอบยทั่วถึงแก่นักท่องเที่ยว อาจยังไม่เพียงพอมากนัก ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 7) ถึงแม้ว่าจะมีการสร้างแอปพลิเคชัน ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวภายในจังหวัด แต่ยังไม่ได้รับความนิยมมากนัก อาจจะไม่เข้าถึงนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม นอกจากนี้ บริการรถเช่าแก่นักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวยังมีน้อยมาก หรือแทบจะไม่มี การสัมภาษณ์ภาครัฐผู้ให้สัมภาษณ์ (G3) กล่าวว่า “เทศบาลเมืองพัทลุงมีการจัดบริการรถนำเที่ยวให้แก่ นักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาในจังหวัดพัทลุง โดยจะมีรถวางรับส่งนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงไปตามสถานที่ท่องเที่ยว โดยจะมีการให้บริการ ตั้งแต่เช้าจนถึงตอนเย็น โดยไม่มีการคิดค่าใช้จ่ายจากนักท่องเที่ยว”

3. ประเด็นด้านสถานการณ์ และ ปัญหาในการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

จากการสัมภาษณ์ของภาครัฐโดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยพบว่า จังหวัดพัทลุง มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีต ในเรื่องของวิวัฒนาการการท่องเที่ยวอย่างมาก ในอดีต นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 4, 8, 9, 11) กล่าวว่า “ในอดีตจังหวัดพัทลุงเป็นเพียงจังหวัดเล็ก ๆ ที่เป็นเมืองผ่าน ไม่ค่อยได้รับความสนใจ จากนักท่องเที่ยว ตรงกันข้ามกับปัจจุบัน พบว่านักท่องเที่ยว ให้ความสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงมากขึ้น” นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ (G2, 3, 8, 9) กล่าวว่า “มีการจองห้องพักล่วงหน้าหากเป็นช่วงเทศกาล ห้องพักต่าง ๆ จะถูกจองเต็ม” มีการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่น กิจกรรมการบินจักรยานตามเส้นทางท่องเที่ยว การจัดเทศกาลอาหาร งานเผยแพร่สินค้า OTOP งานประเพณีประจำปี เช่น งานแข่งโพนลากพระ งานสารทเดือนสิบ งานกาชาดประจำจังหวัด งานย้อนรอยประวัติศาสตร์ไหว้พระบรมธาตุพันปี ณ วัดเขียนบางแก้ว งานบูชาทวดสามพี่น้องในเทศบาลเมืองพัทลุง

ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1,2,3,4,8,9, 11)กล่าวว่าปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยว ในปัจจุบัน ได้แก่ การทำงานร่วมกันแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน ชุมชน นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ (G9) กล่าวว่า “ยังพบว่าการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อสร้างที่พัก รวมทั้งมีการตัดต้นไม้เพื่อปลูกพืชทางเศรษฐกิจ เช่น ขมิ้น ที่ใช้ในการทำเครื่องแกงเพื่อเป็นสินค้าส่งออก” ซึ่งการกระทำเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในเรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติในอนาคต นอกจากนี้หากมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดจำนวนมาก อาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพของสภาพพื้นที่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว และอาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมเช่น ชยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1,2,3) พบว่าในจังหวัดพัทลุงมีการจัดการขยะมูลฝอยที่ดี โดยร่วมกับบริษัท SCG นำขยะมูลฝอย ในจังหวัดพัทลุงตั้งแต่อดีต ไปกำจัดที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และพบว่า ที่ผ่านมากในช่วงระยะเวลา 10 ปี มีการดูแลเรื่องขยะมูลฝอย ปัญหากระทบต่อสิ่งแวดล้อมภายในจังหวัดพัทลุง นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ (G4, 7, 9) ยังพบว่า ปัจจุบันการรับวัฒนธรรมท้องถิ่นจากภายนอกของคนในยุคปัจจุบัน อาจส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของจังหวัดพัทลุง ซึ่งอาจส่งผลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และนอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ (G4, 7, 9) ยังมีปัญหา เรื่อง ผลไม้และพืชผลทางการเกษตรที่ออกไม่ตรงตามฤดูกาลอาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากพื้นที่หลายอำเภอในจังหวัดพัทลุง เน้นการปลูกผลไม้ เช่น เงาะมังคุด ทุเรียนและยังมีการจัดงานประจำปี ประกวดผลไม้ ผู้ให้สัมภาษณ์ (G7, 8, 9) “การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะได้รับผลกระทบหากผลผลิตทางการเกษตรไม่เป็นไป

ตามฤดูกาลโดยมีการแก้ปัญหา เช่น ไปซื้อ ผลไม้จากที่อื่นมาเพื่อจัดงาน” ดังนั้นแล้ว อาจส่งผลกระทบต่อ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่อย่างไรก็ตามถือว่าสถานการณ์การท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุง ณ ปัจจุบันกำลังดำเนินไปได้อย่างดี ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 4, 7, 9, 10) เนื่องจากรัฐบาลเองได้สนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและได้ ให้ความสำคัญกับท้องถิ่นในการพัฒนาพื้นที่ เช่น ถนนหนทางที่เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งงบประมาณ จากกรมพัฒนาชุมชน ในการช่วยพัฒนาความรู้แก่กลุ่มและสหกรณ์ประจำท้องถิ่นเพื่อพัฒนา และส่งเสริม โครงการนวัตวิถี เพื่อสนับสนุนให้ผลผลิตของที่ระลึกแต่ละตำบล ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่อีกด้วย นอกจากนี้ภาครัฐต่าง ๆ ยังมีการจัดตั้งโครงการ เพื่อเข้าถึงชุมชนเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งคาดว่าในอนาคตแล้วจังหวัดพัทลุงจะมีการเติบโต ทั้งทางด้านเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว ผู้ให้ สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 4, 7, 9, 10) กล่าวว่าสิ่งที่ทุกคนต้องคำนึงถึง คือ “วัฒนธรรมที่อาจ ได้รับผลกระทบจากวัฒนธรรมภายนอกและเรื่องของสิ่งแวดล้อม” เนื่องจากว่ามีผู้คนเข้ามา ในพื้นที่อย่างมากมาย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่เช่นขยะมูลฝอย ที่มีจำนวน มากดังนั้นภาครัฐเองถึงจำเป็นจะต้องบริหารจัดการเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้กระทบ ต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่น้อยที่สุด

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาครัฐ (G1, 2) กล่าวว่า โครงการที่ภาครัฐ จัดขึ้นเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม ในชุมชนของเมืองพัทลุง ได้แก่ การจัดงานประจำปีบูชาครูหมั่น มโนราห์ ณ วัดท่าแคอำเภอมือทองจังหวัดพัทลุง “ทุก ๆ ปีจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาอย่างมาก รวมทั้ง บุคคลที่นับถือครูหมั่นมโนราห์ เนื่องจากจังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดมโนราห์” ซึ่งเชื่อถือกันว่าในทุก ๆ ปีครูหมั่นมโนราห์จะต้องมาทำพิธีบูชา ณ วัดท่าแคอำเภอมือทองจังหวัด พัทลุง และจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาอย่างมากมาย นอกจากนี้จะเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประจำถิ่นของคนในพื้นที่แล้วยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงอีกด้วย ซึ่งพบว่า ทุกครั้งที่มีการจัดงานประจำปีห้อยพักในจังหวัดพัทลุงจะถูกต้องเต็ม เศรษฐกิจ ในจังหวัด พัทลุงจะดีขึ้นเนื่องจากมีผู้คนเริ่มจับจ่ายใช้สอยเป็นจำนวนมาก และในปี 2563 นี้จะมีงาน พระธาตุวัดเขียนบางแก้ว ซึ่งเป็นงานย้อนถิ่นตามรอยประวัติศาสตร์

ผู้ให้สัมภาษณ์ (G7, 8, 9) กล่าวว่างานกรีธาประจำปีจังหวัดพัทลุง จะจัดขึ้นในทุก ๆ ปี โดยจะมีนักท่องเที่ยวทั่วทั้ง 11 อำเภอ ภายในจังหวัดพัทลุงเดินทางมาเพื่อแข่งขันกีฬา ณ อำเภอ เมือง เมื่อมีการเดินทางเข้ามาแข่งขันกีฬา ทำให้มีการจับจ่ายใช้สอยในพื้นที่มากขึ้น ห้อยพัก ได้ถูกต้องเต็ม ร้านอาหาร มีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการอย่างถล่มทลาย นอกจากนี้ ยังมีงานเปิดวิถีเมืองเทพพัทลุง งานของดีศรีบรรพต มีการประกวด ผลไม้ในท้องถิ่น ของอำเภอ

ศรีบรรพต มีการขายบัตรทานผลไม้บุฟเฟ่ต์ให้นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาเพื่อชิม และซื้อผลไม้ กลับไป นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 4, 7, 9, 10) ยังมีงานมหกรรม 390 ปีชัยบุรี เปิดวิถีเมืองเทพพัทลุงซึ่งการจัดงานในครั้งนี้จะจัดหน้าที่ศาลากลางจังหวัดพัทลุงในการจัดงานครั้งนี้จะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุการแสดงผลงานประจำถิ่นในจังหวัดพัทลุงรวมทั้งวิถีชีวิตของชาวพัทลุงโดยภาพรวมและการจัดงานจะนำเสนอวิถีชีวิตของชาวบ้านมาแสดงชุมชนท่องเที่ยว รวมทั้งจุดเช็คอินชื่อดังของจังหวัดพัทลุง และมีกิจกรรมแสดงวิถีฝีมือที่เป็นการแสดงความสามารถของคนพัทลุงเช่นการแกะสลักหนังตะลุงการร้อยลูกปัดมโนราห์การสานเสื่อกระจูด เป็นต้น นอกจากนี้ กิจกรรมคือการนำอาหารที่เป็นของดีของจังหวัดพัทลุงมาสาธิตวิธีการทำพร้อมทั้งวางขายให้กับนักท่องเที่ยว ในงานนี้จะมีการแสดงประกอบแสงสีเสียงเล่าเรื่องราวเมืองพัทลุงในอดีตโดยใช้นักแสดงจากวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง สำหรับกิจกรรมที่เมืองเก่าชัยบุรี จะเป็นกิจกรรมภาคกลางวันมีพิธีบวงสรวงทุกวันยังมีกิจกรรมนำเที่ยวเมืองเก่าโดยมัคคุเทศก์ กิจกรรมย้อนยุคการรำมโนราห์ฉลองเปิดเมืองเก่าการตกแต่งพื้นเมืองที่เมืองเก่าชุลบุรี ทั้งนี้จะมีรถให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวและได้รับรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของจังหวัดพัทลุง ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 4, 7, 9, 10) กล่าวว่า ในปี 2565 งานกีฬาเยาวชนแห่งชาติ จะจัดขึ้นในจังหวัดพัทลุง ซึ่งคาดว่าจะการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าจะครึกครื้น และมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาในจังหวัดพัทลุง

4. ประเด็นเรื่องจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

จุดแข็ง

จากการสัมภาษณ์ภาครัฐ ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11) กล่าวว่า จุดแข็งในจังหวัดพัทลุงคือความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นทะเลที่มีความอุดมสมบูรณ์ป่าไม้ที่มีพืชพรรณป่าไม้นานาชนิด หุ่นท้องถิ่นที่แสดงถึงวิถีชีวิตอัตลักษณ์ของคนจังหวัดพัทลุงและความเป็นคนไทยรวมทั้งภูเขา ที่มีความอุดมสมบูรณ์ครั้งพืชพรรณป่าไม้และสัตว์ป่า มีทะเลน้ำจืดซึ่งเป็นแหล่งการทำประมง ภายใต้สโลแกน “เขา ป่า นา เล” นอกจากนี้คนในจังหวัดพัทลุงเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ไม่ตรีจิตยินดีต้อนรับนักท่องเที่ยว มีอาหารใต้ที่เป็นเอกลักษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3) อาหารใต้ที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ข้างสังหยด เห็ดทอดนาโหนด เมล็ดสาคร ปลาตุ๋นกล้วยน้ำเคียวทอดหวาน กุ้งแก้วปากพะยูน ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 5, 7) มีสินค้าหัตถศิลป์และสินค้า OTOP ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น กระจูดที่ทำจากกระจูด ปัจจุบันมีการส่งขายไปยังพื้นที่

ต่างจังหวัด และต่างประเทศ โดยการออกแบบที่ทันสมัยมากขึ้น ตอบสนองความต้องการของคนได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ จังหวัดพัทลุงยังทรัพยากรบริการระบบสาธารณูปโภคที่ครบครัน และเข้าถึงได้ง่าย เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน อินเทอร์เน็ต ففيจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลาย เช่น รีสอร์ท โรงแรมระดับ สามดาว แมนชั่น ห้องพักรายวัน สร้างทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยว

จุดอ่อน

ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 5, 7) กล่าวว่า จุดอ่อนของพัทลุงคือยังขาดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน เกิดการเพิ่มขึ้นของอบายมุข รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทแทนวัฒนธรรมดั้งเดิมชาวบ้านบางพื้นที่ยังไม่เข้าใจการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเช่นในบางพื้นที่มีการตัดป่าไม้ไปปลูกพืชที่เป็นพืชทางเศรษฐกิจ เช่น ขมิ้น ผู้ให้สัมภาษณ์ (G5, 7) กล่าวว่าเนื่องจากบางพื้นที่ขมิ้นเป็นพืชเศรษฐกิจและเป็นองค์ประกอบในการทำเครื่องแกงใต้จึงมีการบุกรุกป่าไม้เพื่อไปปลูกพืชที่ส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจ ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11) กล่าวว่า “การทำงานด้านการท่องเที่ยวยังขาดการบูรณาการจากทุกภาคส่วน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญที่ทุกภาคส่วนจำเป็นต้องมาพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันแบบบูรณาการ” และยังพบอีกว่า บางพื้นที่ยังมีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนของตน การท่องเที่ยวเจริญเพียงแต่บางแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น ยังขาดการพัฒนาาร่วมกันเป็นกลุ่ม

โอกาส

โอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงคือการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากทางภาครัฐเนื่องจากที่ผ่านมาภาครัฐได้ให้ความสำคัญการท่องเที่ยวของประเทศไทยรวมทั้งจังหวัดพัทลุงที่เป็นเมืองรอง ดังนั้นแล้ว ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมากขึ้น และนอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ (G1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11) กล่าวว่า “ปัจจุบันนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงและจังหวัดใกล้เคียงมากขึ้น” เนื่องจากถนนหนทางที่เชื่อมโยงกันทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้พบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไปในอดีต นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นชาวไทยหรือชาวต่างประเทศมักจะเดินทางไปเที่ยวห้างสรรพสินค้าซึ่งตั้งอยู่บริเวณจังหวัดใกล้เคียง เช่น สงขลา นครศรีธรรมราช ตรัง แต่ปัจจุบันพบว่า นักท่องเที่ยวแสวงหาธรรมชาติธรรมชาตินักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมที่สำคัญ ความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการศึกษา การทำงาน การท่องเที่ยว และการอยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ดังนั้น จังหวัดพัทลุงจึงเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้เปรียบทางการท่องเที่ยวเนื่องจากประชาชนในจังหวัด

พัทลุงนำเสนอการท่องเที่ยว ภายใต้สโลแกน “เมืองลุง ไม่ปรุงแต่ง” เสนอเน้นอัตลักษณ์ประจำถิ่น

อุปสรรค

จากการสัมภาษณ์ภาคีรัฐ (G1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11) พบว่าอุปสรรคในการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ณ ปัจจุบัน คือการระบาดของโรค Covid-19 แต่อย่างไรก็ตามทางจังหวัดพัทลุง ไม่ได้รับผลกระทบมากนัก เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มตลาดของจังหวัดพัทลุง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยยังคงเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น อุทกภัย จากการสัมภาษณ์ภาคีรัฐ (G1, 2, 6) กล่าวว่า “เนื่องจากพัทลุงตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทยมีฤดูฝนที่ยาวนานจึงอาจเกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่หลายแห่ง และเมื่อถึงฤดูแล้ง ก็อาจจะกระทบกับพืชผลทางการเกษตรของชาวบ้าน” ที่สำคัญภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยววันน้อยลง การจับจ่ายใช้สอยน้อยลง ที่สำคัญยังมีจุดหมายปลายทางคู่แข่งทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง คือ จังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดตรัง นครศรีธรรมราช และสงขลา เนื่องจากจังหวัดเรานี้เป็นจังหวัดที่ติดต่อกับจังหวัดพัทลุง แต่ทั้ง 3 จังหวัดมีสนามบินเป็นของตนเองอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียงมากกว่า

5. ประเด็นเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

พบว่าการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงจะยั่งยืนได้นั้นทุกหน่วยงานควรมีส่วนร่วมในการช่วยการพัฒนาเช่นเกษตรจังหวัด สามารถเข้ามาช่วยเกษตรกรในเรื่องของการจัดการพืชผลทางการเกษตรเนื่องจากพื้นที่ในจังหวัดพัทลุงเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร จากการสัมภาษณ์ภาคีรัฐ (G1, 2, 3) กล่าวว่า “จากปัญหาที่ผ่านมาเมื่อพืชผลทางการเกษตรไม่เป็นไปตามฤดูกาลอาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนั้น ทุกหน่วยงานสามารถเข้ามาร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการ” นอกจากนี้ ภาคเอกชนสามารถจัดงาน Event งานแสดงมหรสพต่าง ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวและที่สำคัญประชาชนรวมทั้งผู้นำชุมชนในพื้นที่ ควรมีการเร่งพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าโอท็อป ที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมีการจับจ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อมขยะมูลฝอยของชุมชนและตามแหล่งท่องเที่ยวก็มีส่วนสำคัญในเรื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในพื้นที่จังหวัดพัทลุง หากเกิดขยะมูลฝอยมลภาวะเป็นพิษอาจส่งผลกระทบต่อบรรยากาศสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว และกระทบต่อความยั่งยืนที่สำคัญประชาชนในพื้นที่เองต้องรู้จักหวงแหนทรัพยากรทาง

ธรรมชาติ การให้ความรู้กับประชาชนจึงมีส่วนสำคัญที่จะให้การท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืนในพื้นที่ได้

จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ (G1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11) พบว่า หลักการที่จะนำพาให้การท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงเกิดความยั่งยืนนั้น การมีส่วนร่วมจากทุกหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง หน่วยงานภาครัฐผู้รับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยว และกีฬาประจำจังหวัด พัฒนาชุมชน เกษตรจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความรับผิดชอบในเรื่องของนโยบายและมีส่วนในการสนับสนุนการท่องเที่ยว ควรร่วมกันหาเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว เมื่อกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนแล้ว เราควรที่จะกำหนดโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามภาคเอกชน สามารถเข้าร่วม เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนได้ความยั่งยืนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว รวมทั้งชุมชนเองไม่ควรเห็นแก่รายได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องทำให้สภาพสังคม น่าอยู่มากขึ้น รักษาอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมประจำถิ่นไว้ ให้ชนรุ่นหลังและนอกจากนี้สภาพสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง หน่วยงานภาครัฐ (G1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11) กล่าวว่า “การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาย่อมทำให้ การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน”

ตาราง 9 (ต่อ)

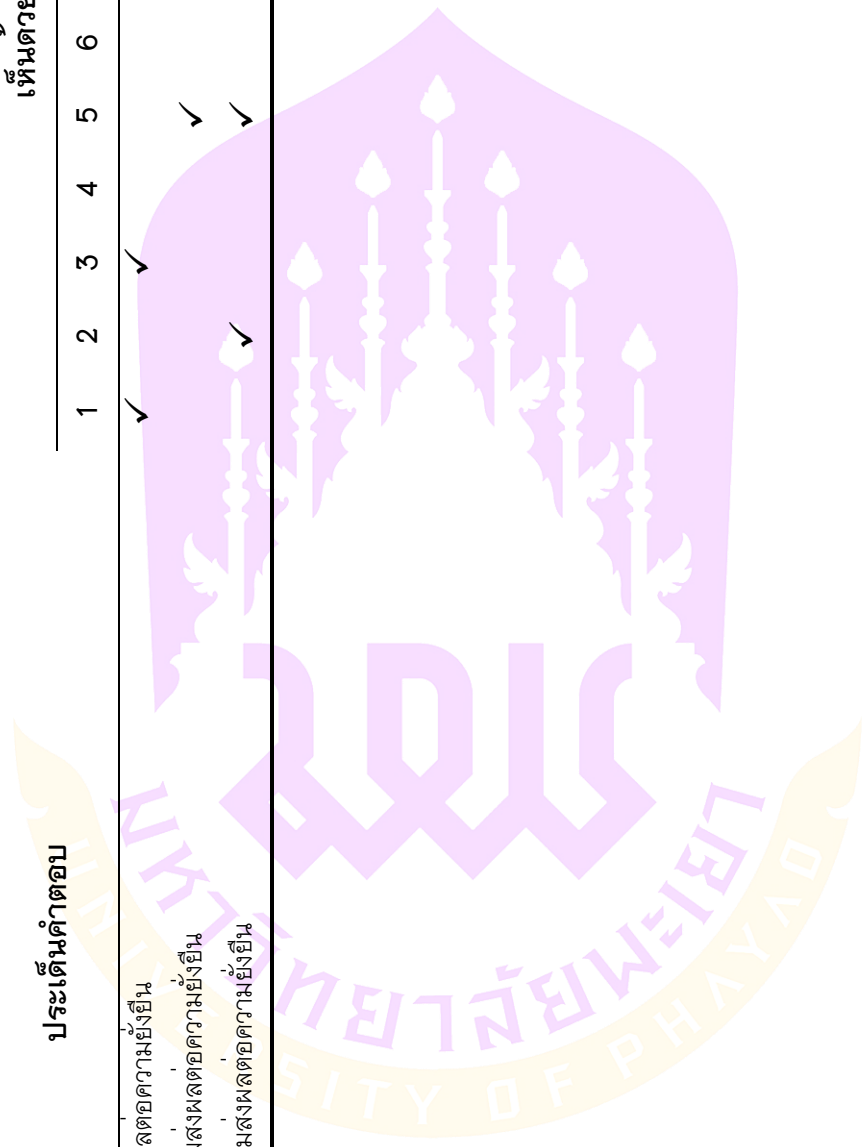
	เห็นด้วย											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
จุดอ่อน ได้แก่												
- พื้นที่ท่องเที่ยวเกาบางแหล่งทรุดโทรม	✓		✓									
- ขาดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน					✓			✓				
- ขาดการอนุรักษ์ชุมชนทางประวัติศาสตร์		✓		✓							✓	
- ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ รวมไปถึงการพัฒนาทักษะของแรงงาน					✓							✓
- เกิดการเพิ่มขึ้นของอบายมุข รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีที่เข้ามากระทบทางวัฒนธรรมดั้งเดิม	✓		✓									✓
- ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น					✓			✓				✓
- ปัญหาด้านคมนาคมในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง		✓			✓			✓				✓
โอกาส ได้แก่												
- นโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมให้จังหวัดพัทลุงเป็นเมืองรองแห่งการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่กระจัดกระจายของเมืองท่องเที่ยวใหญ่ ๆ					✓			✓				✓
- กระแสความนิยมด้านการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เช่น การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์		✓			✓			✓				✓
- รัฐบาลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความโดดเด่นของประเทศไทยในสายตาคนทั่วโลก		✓			✓			✓				✓

ตาราง 9 (ต่อ)

	เห็นด้วย											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
ประเด็นคำตอบ												
- กระแสความนิยมของชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการศึกษา การทำงาน การท่องเที่ยว และการอยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดพังงา				✓	✓							✓
อุปสรรค ได้แก่												
- ภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น อุทกภัย				✓		✓						✓
- ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยววันหยุดลง การใช้จ่ายใช้สอยน้อยลง	✓			✓			✓					✓
- ภัยการก่อการร้าย	✓				✓							✓
- โรคระบาด							✓					
ประเด็นเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว												
- การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่งผลกระทบต่อความยั่งยืน					✓							✓
- สร้างกิจกรรม การเรียนรู้ การสื่อความหมายเพื่อนำเสนอส่งผลกระทบต่อความยั่งยืน		✓		✓				✓				✓
- ประสิทธิภาพที่มีคุณภาพและปลอดภัยสำหรับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องส่งผลกระทบต่อความยั่งยืน									✓		✓	✓
- นโยบายด้านเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืน	✓									✓		✓

ตาราง 9 (ต่อ)

	เห็นด้วย											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายด้านสังคมส่งผลกระทบต่อความยั่งยืน - นโยบายด้านวัฒนธรรมส่งผลกระทบต่อความยั่งยืน - นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อความยั่งยืน 	✓		✓									✓
					✓		✓					✓
		✓			✓		✓					✓

ผลการสัมภาษณ์หน่วยงานภาคเอกชน

ประเด็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่

ทรัพยากรธรรมชาติ

จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชน พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่อง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่จังหวัดพัทลุง ผู้ให้สัมภาษณ์ภาคเอกชน (B1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11) กล่าวว่า สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ น้ำตก ภูเขา ทะเลสาบ บ่อน้ำร้อนบ่อน้ำเย็น หมู่เกาะสี่เกาะห้า จุดชมวิวยอดเขาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เทือกเขาบรรทัด และอุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาย่า ควนนุกเต็นซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเกิดใหม่

ทรัพยากรวัฒนธรรม

จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชน (B2, 5, 8, 9, 10, 11) พบว่า ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นเนื่องจากจังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุงมโนราห์ซึ่งสอดคล้องกับผู้นำชุมชนและนักวิชาการ มีวัด เก้าแก๋ ได้แก่ วัดคูหาสวรรค์ วัดเก้า วัดใหม่ วัดถ้ำสุมะโน วัดเขียนบางแก้ว เกาะกระ

ทรัพยากรมหกรรม

ผลจากการสัมภาษณ์ภาคเอกชนพบว่าพบว่าจังหวัดพัทลุงมี ความโดดเด่น ทรัพยากรมหกรรมไม่ว่าจะเป็นการแสดงหนังตะลุงมโนราห์ ประเพณีอาบน้ำคนแก่ ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ประเพณี ชัตตัม ที่จัดขึ้นในช่วงเทศกาลออกพรรษา งานบูชาครูมโนราห์ ประจำปีที่วัดท่าแค ประเพณีแข่งโพนลากพระ ประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบ งานกรีธาประจำจังหวัด โดยจะมีนักท่องเที่ยวและนักกีฬาเดินทางมา แข่งกีฬาในตัวเมืองจังหวัดพัทลุง นอกจากนี้ ยังมีการประกวดผลไม้ประจำปีของดี ศรีบรรพต ซึ่งจะจัดขึ้นทุกปี โดยให้เกษตรกรนำผักผลไม้ส่งเข้าประกวด

ทรัพยากรกิจกรรม

จากการสัมภาษณ์เอกชน พบว่า จังหวัดพัทลุงได้มีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ได้แก่ การเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวประมง การยกยอ ที่ตำบลปากประ การล่องแก่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ณ อำเภอเขาชัยสนที่มีบริการแช่น้ำร้อน ให้แก่นักท่องเที่ยว กิจกรรมเดินป่าในอำเภอกงหรา อำเภอศรีบรรพต และอำเภอศรีนครินทร์ กิจกรรมชนไก่ ชนวัว ซึ่งเป็นกิจกรรมประจำท้องถิ่นของภาคใต้

ทรัพยากรการบริการ

จากการสัมภาษณ์ (B1, 3, 6, 8, 9, 11) พบว่า ที่เที่ยวบางแห่งก็จะมีร้านอาหาร เครื่องดื่มจำหน่ายบริการแก่นักท่องเที่ยว มีระบบโครงสร้างพื้นฐาน รองรับไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้า ประปา แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าในบางครั้งห้องสุขาที่มีอยู่นั้น อาจจะมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง ยังไม่มีตู้ ATM หรือร้านสะดวกซื้อบริการแก่นักท่องเที่ยว ป้ายนำทาง ป้ายแก๊สอาจจะอยู่ไกลออกไปจากสถานที่ท่องเที่ยว

ประเด็นด้านศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ด้านสิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (Attractions)

จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชน (B1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11) พบว่า ศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นภูเขา ทะเล ป่าไม้และทุ่งนา ทำให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ จังหวัดพัทลุงยังสามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีทุกฤดูกาลและยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย รวมทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมาใหม่ มากมาย เช่น นาโปแก คาเฟ่เขานาคอพพี จุดชมวิวดวงตงเต็น จุดชมวิวดวงไช่หาด สี่เสาไทย ตลาดนัดสวนไผ่ ตลาดใต้โหนด เป็นต้น จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชน (B2, 3, 4, 6, 7, 9, 10) “นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดพัทลุงส่วนต้องการมาชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น มากกว่ามาท่องเที่ยวที่เน้นแสงสีเสียง”

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชนพบว่า การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง มีความสะดวกสบาย นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง มีป้ายบอกทางสถานที่ท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชน (B.4,7,9,10,11) แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งที่ยังต้องพัฒนา เช่น ถนนที่เกิดความชำรุด ยังคงต้องอาศัยงบประมาณจากภาครัฐมาพัฒนา อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง โดยสารโดยสารเครื่องบิน มาลงที่สนามบินจังหวัดตรังและสนามบินหาดใหญ่หลังจากนั้นนักท่องเที่ยวมักจะเช่ารถจากสนามบินและขับเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดพัทลุงและจังหวัดใกล้เคียง จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชน (B4, 7, 9) ปัญหาอีกอย่างที่มีความสำคัญในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวคือขาดบริการขนส่งสาธารณะที่รับส่งนักท่องเที่ยวระหว่างขนส่งกลางในจังหวัดกับแหล่งเที่ยวนั้น ๆ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)

จากการสัมภาษณ์พบว่าจังหวัดพัทลุงมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวมากมายเช่นมีที่จอดรถบริการแก่นักท่องเที่ยว ภาคเอกชน (B1, 2, 3, 4, 7, 9) กล่าวว่าแต่อย่างไรก็ตามในช่วงเทศกาลที่จอดรถอาจจะมีไม่เพียงพอ รวมทั้งร้านอาหารร้านจำหน่ายเครื่องดื่มและห้องสุขาที่ยังต้องเพิ่มปริมาณในช่วงเทศกาลของการท่องเที่ยว นอกจากการสัมภาษณ์ภาคเอกชน (B1, 2, 3, 4, 7, 9) กล่าวว่าระบบโครงสร้างพื้นฐานยังคงมีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้า น้ำประปา มีร้านสะดวกซื้อ กระจายไปยังจุดต่าง ๆ ในพื้นที่ท่องเที่ยวและนอกจากนี้ยังมีร้านกาแฟ มีตู้เอทีเอ็ม มีปั้มน้ำมันที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวบริการแก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย ขณะที่ภาคเอกชน (B7, 9, 11) กล่าวว่าระบบโครงสร้างพื้นฐานบางแห่ง เช่น ถนน ไฟฟ้า เพิ่งเข้าถึง ภาครัฐควรรีบเข้ามาสำรวจเพื่อพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวใหม่ในอนาคต

ด้านที่พัก (Accommodation)

จากการสัมภาษณ์พบว่า ศักยภาพด้านที่พัก ในจังหวัดพัทลุง มีความหลากหลายในเรื่องของที่พัก สอดคล้องกับความคิดเห็น จากทางภาครัฐผู้นำชุมชนและนักวิชาการในจังหวัดพัทลุง ในแต่ละอำเภอ มีที่พัก ที่มีความหลากหลายรองรับแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ในตัวเมืองพัทลุงยังมีโรงแรมขนาดใหญ่ที่สามารถจัดประชุม และสัมมนาได้อีกด้วย ได้แก่ โรงแรมลำปารีสอร์ท โรงแรมศรีวรา โรงแรมวังโนราห์ เป็นต้น ภาคเอกชน (B1, 2, 3, 4, 7, 9) กล่าวว่า ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาพักในจังหวัดพัทลุงมากขึ้น การท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นก่อนจะเจอโรคระบาด Covid-19

ด้านกิจกรรม (Activity)

จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชน (B1, 2, 3, 4, 7, 9) พบว่า จังหวัดพัทลุงได้มีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการบินจักรยานที่มีการจัดการอย่างต่อเนื่อง จัดขึ้นบริเวณเส้นทางท่องเที่ยว อำเภอควนขนุน ทะเลน้อยไปยัง อำเภอเมือง ณ ตำบลลำป่า หรือแม่กระทั่ง อำเภอกงหราอำเภอศรีบรรพต ซึ่งทำให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถร่วมทำกิจกรรม จังหวัดพัทลุงไม่ว่าจะเป็นล่องแก่งที่อำเภอป่าพะยอมกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย เช่น เดินป่า ล่องนก ปีนเขาที่อำเภอกงหราเที่ยวชมสวนผลไม้ เช่น สวนลูนวย ที่อำเภอศรีนครินทร์ หรือตั้งแคมป์ที่อุทยานเขาปู่เขาย่าที่อำเภอศรีบรรพตจากการสัมภาษณ์ภาคเอกชน (B1, 2, 3) “เทศกาลล่องเรือชมนกน้ำที่ทะเลน้อยเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก”

ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary)

จากการสัมภาษณ์ (B1, 2, 3, 4, 7, 9, 10) พบว่า บริการเสริมทางการท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุงยังมีค่อนข้างน้อย ไม่ว่าจะเป็นเก้าอี้นวดไฟฟ้า ภูเก็ตกระดาน การทำแผ่นพับ บริการแก่นักท่องเที่ยว หรือแม้กระทั่งบริการถ่ายรูปแก่นักท่องเที่ยวรวมทั้งรถรางบริการ นักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวยังคงมีค่อนข้างน้อย จากการสัมภาษณ์ (B1, 2, 3, 4, 5) อีกทั้งยังขาดรถเช่า แก่นักท่องเที่ยว ขาดการขายแพ็คเกจท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์ (B9, 10, 11) “การจัดโปรแกรมนำเที่ยวยังคงมีบ้างประปรายเฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น” รวมทั้งการใช้แอปพลิเคชันในการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวยังคงมีบ้าง แต่ยังไม่ได้ทั่วถึงแก่นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญในด้านต้องมีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น ที่จอดรถ ร้านอาหาร ห้องน้ำ การจัดขยะ

ประเด็นด้านสถานการณ์และปัญหาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน (B1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11) โดยพบว่าการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงตั้งแต่อดีตปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ในอดีตนั้นจังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดเล็ก ๆ ที่เป็นเพียงทางผ่านของนักท่องเที่ยว เท่านั้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกที่จะเดินทางไปเที่ยวจังหวัดใกล้เคียง ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง และจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับจังหวัดพัทลุงและมีความเจริญมากกว่ามีห้างสรรพสินค้าที่มีความหลากหลาย แต่ปรากฏว่าปัจจุบันพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลง นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อชมความสวยงามของธรรมชาติ วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นของแต่ละพื้นที่ ทำให้ปัจจุบันมี นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเพิ่มมากขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์ (B1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11) กล่าวว่า ปัจจุบันทุกอำเภอในจังหวัดพัทลุง มีแหล่งท่องเที่ยว และมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นความอุดมสมบูรณ์ในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา น้ำตกและทะเล รวมทั้งมีทรัพยากรทางท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม มีวัดวาอารามเก่าแก่ มีการจัดงานมหกรรมประจำปีตลอดทั้งปี ทำให้เป็นการกระตุ้น การท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

นอกจากนี้มักมีนักท่องเที่ยวต่างท้องถิ่น มาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตามจังหวัดพัทลุงยังประสบปัญหาในด้านการท่องเที่ยวอยู่บ้าง ซึ่ง (B2, 3, 9) กล่าวว่า ปัญหาในการท่องเที่ยวในปัจจุบันในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ กฎหมายการท่องเที่ยวที่ยังคงล้าสมัย บางกฎหมายไม่ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยว การปรับปรุงกฎหมายจะมีส่วนให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงได้มากขึ้น ปัญหาในเรื่องของ

ด้านสาธารณูปโภคเช่นถนนไฟฟ้า จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวภาคเอกชนพบว่า แหล่งท่องเที่ยวบางแหล่ง เพิ่งมีไฟฟ้าที่เข้าถึง เช่นเดียวกันกับถนนที่เพิ่งมีงบประมาณในการก่อสร้างเมื่อไม่นานมานี้ ซึ่งงบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณท้องถิ่นของ อบต. ที่มาช่วยเหลือผู้ประกอบการ และชุมชน ในการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุง อย่างไรก็ตาม ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า (B1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11) นโยบายจากภาครัฐในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงได้อย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นนโยบายให้ประชาชนลงทะเบียนท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจในจังหวัดต่าง ๆ ทำให้ผู้ประกอบการ ทางการท่องเที่ยวฟื้นตัว จากโรคระบาด โควิด 19 และฟื้นตัวจาก ภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำอยู่ก่อนหน้านี้ นอกจากนี้ ด้านการลงทุนยังได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ในการให้กู้เงิน SME ทำให้ผู้ประกอบการสามารถนำเงินลงทุนมาลงทุนในเรื่องของการท่องเที่ยวได้ ผู้ให้สัมภาษณ์ (B1, 2, 3) กล่าวว่า “ภาครัฐยังช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในจังหวัดอย่างต่อเนื่องทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในจังหวัดพัทลุงมีจำนวนมากขึ้นมีการใช้จ่ายใช้สอยที่เพิ่มขึ้น” นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาจากจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้และยังมีนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่มาจากสิงคโปร์และมาเลเซียเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมากขึ้น ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นอย่างดีประกอบการยังเปิดเผยอีกว่า ส่วนใหญ่ คนในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาท การจ้างงานคนในท้องถิ่น ทำให้การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเจริญเติบโตไปในทิศทางที่ดีมากขึ้น ทรัพยากรท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงยังคงอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายปราศจากการปรุงแต่งจากวัฒนธรรมภายนอก การแก้ปัญหาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปัจจุบันสามารถตอบโจทย์การท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุงได้เป็นอย่างดี

ประเด็นการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชน ผู้ให้สัมภาษณ์ (B1, 2, 3, 7, 9) พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงจะเกิดความยั่งยืนได้ก็ต่อเมื่อภาครัฐให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องโดยออกนโยบายต่าง ๆ ที่กระตุ้นเศรษฐกิจทางการท่องเที่ยวรวม ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ผู้ให้สัมภาษณ์ (B1, 2, 3, 7, 9) กล่าวว่า การรวมกลุ่มทางการท่องเที่ยวสามารถช่วยกันหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพราะเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นสามารถรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหาและหาแนวทางไปด้วยกัน เช่น การรวมกลุ่มของสมาคมธุรกิจโรงแรมภายในจังหวัดพัทลุง สมาคมผู้ประกอบการร้านอาหาร

กลุ่มแม่บ้าน OTOP นวัตวิถี นอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจะต้องคงอยู่ ที่สำคัญภาคเอกชน ยังให้ความสำคัญในเรื่องของ การบริการ การมีอัธยาศัยไมตรีจิตที่ดี การรักษาคุณภาพของสินค้าทางการท่องเที่ยว รวมทั้งราคาจะต้องไม่สูงเกินไป

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ (B1, 3, 6, 7, 9, 10) กล่าวว่า เมื่อพูดถึงความยั่งยืนแล้ว ยังมีประเด็นที่ผู้ประกอบการภาคเอกชนคำนึงถึงเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนโดยผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ เช่น กิจกรรมปล่อยปลา ปล่อยปลาปล่อยกุ้ง กิจกรรมปลูกป่า เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้คงอยู่เช่นกิจกรรมปล่อยปลา ปล่อยกุ้ง กิจกรรมปลูกป่า เพื่อรักษาสมดุลทางธรรมชาติให้แก่ชุมชน โดยผู้ประกอบการยังกล่าวอีกว่า กิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวรู้จักหวงแหนทรัพยากรทางธรรมชาติ นอกจากชุมชนจะได้ผลประโยชน์จากการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวแล้ว ยังได้ร่วมกันคืนสิ่งมีชีวิตกลับสู่ท้องทะเลอีกด้วย

ประเด็นเรื่องจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

จุดแข็ง

จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชนส่วนใหญ่ (B1, 3, 6, 7, 9, 10) ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันกล่าวว่า “จุดแข็งของจังหวัดพัทลุงคือทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ประจำถิ่นของคนจังหวัดพัทลุง” นอกจากนี้ยังพบว่า จังหวัดพัทลุงเป็นเมืองเก่าที่มีเรื่องราวความเป็นมาประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจตั้งแต่อดีต จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงสามารถเดินทางมาท่องเที่ยว สามารถทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นชื่นชมความงามของธรรมชาติเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีรวมทั้งวิถีชีวิตของคนประจำถิ่นในจังหวัดพัทลุงที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นชาวประมงชาวนาชาวสวน เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ (B1, 2, 3, 7, 9) กล่าวว่าภาครัฐมีส่วนรับผิดชอบในเรื่องของการท่องเที่ยวพยายามพัฒนาปรับปรุงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงอย่างต่อเนื่องจึงเป็นผลดีในการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

จุดอ่อน

จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชนพบว่าจุดอ่อนของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงก็คือศักยภาพด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเนื่องจากพบว่า ณ ปัจจุบันบริการเสริมทางการท่องเที่ยวยังมีน้อย ไม่ว่าจะเป็นรถเช่า นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ (B1, 2, 7, 9, 11) จำนวนห้องน้ำที่ยังอาจจะมีไม่เพียงพอในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่บางสถานที่ยังขาดการดูแล และอาจจะเสื่อมโทรมไม่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เช่น ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ บริเวณที่จอดรถอาจจะมีไม่เพียงพอ รองรับจำนวนนักท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์ (B1, 2, 7, 9, 11) กล่าวว่า “รถขนส่งประจำทางยังมีน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงจึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว”

โอกาส

จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชนส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันพบว่าโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุงเกิดจากภาครัฐบาลที่ให้ความสำคัญและให้นายออกนโยบายที่คอยกระตุ้นเศรษฐกิจ กิจกรรมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศอย่างต่อเนื่องรวมทั้งจังหวัดพัทลุงอีกด้วยเนื่องจากจังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดเมืองรองที่อยู่ภายใต้นโยบายการดูแลของการส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ จังหวัดพัทลุง มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ผู้ให้สัมภาษณ์ (B1, 2, 7, 9, 11) กล่าวว่า การสร้างแผนการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นอาหารใต้ประจำถิ่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อาจจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างแบรนด์การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง นอกจากนี้ ณ ปัจจุบันยังพบว่ามีย่านนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมากขึ้นเนื่องจากภาครัฐได้นำเสนอ ภาพการท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงให้นักท่องเที่ยวต่างชาติได้รับรู้ถึงข้อมูลการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง ดังนั้น จึงเป็นตัวขับเคลื่อนตัวหนึ่งที่จะช่วยให้จังหวัดพัทลุงมีโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสูงขึ้น

อุปสรรค

ผู้ให้สัมภาษณ์ (B1, 2, 4, 8, 9, 11) กล่าวว่า อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงโดยภาพรวมแล้วน่าจะเกิดจากภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำไม่ใช่แค่เพียงในประเทศไทยเท่านั้นแต่ภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำจากทั่วโลกส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเป็นอย่างมากและปัจจุบันยังมีภาวะโรคระบาดของ Covid 19 จึงทำให้การท่องเที่ยว

ในจังหวัดพัทลุงได้รับผลกระทบนอกจากนี้จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดที่นำเสนอการท่องเที่ยวแบบเกษตรเมื่อพืชผลไม่เป็นไปตามฤดูกาลที่กำหนดอาจจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวอีกด้วย ดังนั้น สภาพแวดล้อมสภาพอากาศจึงมีส่วนสำคัญในการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง

ประเด็นเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ภาคเอกชนโดยส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน พบว่าหลักการนำทางที่ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุงนั้นสิ่งสำคัญที่ใช้ยึดเหนี่ยวเป็นแนวทางในการพัฒนาคือเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ให้สัมภาษณ์ (B1, 2, 4, 8, 9, 11) กล่าวว่าการพัฒนาธุรกิจแบบค่อยเป็นค่อยไป เน้นจากทุนที่มีอยู่เดิมค่อย ๆ พัฒนาไม่เน้นการเติบโตอย่างรวดเร็ว ไม่นิยมการกู้ยืมจากทางธนาคารเพื่อมาทำธุรกิจทั้งการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ภาคเอกชนหลายท่านยังกล่าวอีกว่า (B1, 2, 4, 5, 8, 9, 10, 11) ความต้องการท่องเที่ยวจะเกิดความยั่งยืนนั้นภาครัฐเป็นปัจจัยที่สำคัญในเรื่องของการกระตุ้น เช่น การออกนโยบายต่าง ๆ ส่งเสริมให้ประชาชนต้องการท่องเที่ยว และที่สำคัญการให้งบประมาณจากรัฐบาลมาสนับสนุนการท่องเที่ยวแก่ชุมชนเป็นสิ่งที่จะทำให้การท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืนได้ เนื่องจากเมื่อผลประกอบการทางภาคเอกชนมีรายได้ที่สูงขึ้นย่อมส่งผลต่อภาษีที่จะเข้าสู่รัฐบาลเพื่อจะได้นำไปพัฒนาประเทศนอกจากนี้สังคมในพื้นที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ (B1, 4, 8, 9, 11) “เมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืนเกิดขึ้นจะช่วยลดอัตราการว่างงานของคนในชุมชนทำให้คนในชุมชนสำนึกกลับบ้านเกิดมากขึ้น” เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น และที่สำคัญสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวอย่างมากมานั้น การช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมระบบการจัดการ เช่น การจัดการขยะมูลฝอยจากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวส่งผลต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น การจัดวางถังขยะตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ นอกจากนี้มีผู้ประกอบการการท่องเที่ยว (B8) ได้กล่าวว่า “เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน นักท่องเที่ยวได้เข้ามาใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชน เช่น การตกปลา ตกกุ้ง บริโภคทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน ดังนั้นแล้ว นักท่องเที่ยวควรมีส่วนร่วมในการคืนกลับทรัพยากรให้แก่ชุมชน” ดังนั้นแล้ว ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวได้สร้างกิจกรรมปล่อยปลาปล่อยกุ้งเพื่อเป็นการทดแทนทรัพยากรที่สูญหายไปในพื้นที่กลับคืนสู่ธรรมชาติ ซึ่งกิจกรรมนี้ สามารถสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชนได้

ผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

ประเด็นด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน โดยส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติมีความโดดเด่นในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวว่ามีความสอดคล้องกลับความคิดเห็นกับภาครัฐ ภาคเอกชนและนักวิชาการ ภายใต้สโลแกนที่ว่าจังหวัดพัทลุง อุดมสมบูรณ์ไปด้วย ป่า เขา นา และทะเล ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุง สามารถท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นน้ำตก ไพรวัลย์ น้ำตกมโนราห์ น้ำตกนกกร้า บ่อน้ำร้อนบ่อน้ำเย็น เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่รักสุขภาพแก่น้ำหูแร่ ทะเลน้อยอำเภอกวนขนุน ที่นักท่องเที่ยวที่ชอบกิจกรรมดูนก รักมาสองดูนกกลางทะเลบัวในช่วง เช้า และเย็น นอกจากนี้จังหวัดพัทลุงยังมีเกาะสี่ เกาะห้า ซึ่งเป็นหมู่เกาะรังนก ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ มีอุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาย่า ผู้นำชุมชน (C3, 5, 8, 9, 10) กล่าวว่าปัจจุบันนักท่องเที่ยวเดินทางมาในจังหวัดพัทลุงเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในพื้นที่มากขึ้นแตกต่างจากเดิม เช่น เรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง การยกยอหาปลา เป็นต้น

ทรัพยากรวัฒนธรรม

การสัมภาษณ์พบว่าจังหวัดพัทลุงมีความโดดเด่นด้านทรัพยากรวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุงมโนราห์ซึ่งเป็นความสอดคล้องกันระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและนักวิชาการนอกจากนี้ ยังมีวัดที่เก่าแก่ที่มีความสำคัญ เช่น วัดคูหาสวรรค์ วัดแก้ววังใหม่ เมืองเก่าชัยบุรี วัดท่าแค ต้นกำเนิดของมโนราห์ วัดเขาอ้อ เป็นต้นานในเรื่องของ ความเชื่อ ด้านไสยศาสตร์ ผู้นำชุมชน (C3, 5, 8, 9, 10) กล่าวว่า จังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุง มโนราห์ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น ปัจจุบันมีโรงเรียนสอนรำมโนราห์ให้กับเยาวชนและผู้คนที่สนใจในศิลปะแขนงนี้ ผู้นำชุมชน (C3, 5) “มักมีการจัดงานประจำปีเพื่อบูชาครูหมอมโนราห์ที่วัดท่าแคโดยมีลูกศิษย์เดินทางมายังวัดอย่างต่อเนื่อง” นอกจากนี้ที่วัดเขาอ้อยังมีวัดเขาอ้อคือศูนย์รวมของสรรพวิทยาการหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นไสยเวทย์ คาถาอาคม ยาสมุนไพรนาชนิด ก็ล้วนได้รับการคิดค้นสืบสานส่งต่อกันมาจากบูรพาจารย์ วัดเขาอ้อในอดีต ผู้นำชุมชน (C5) “จากอดีตจนถึงปัจจุบันลูกศิษย์ของวัดเขาอ้อ ล้วนเป็นผู้มีมนต์คาถา เช่น ขุนพันธ์ (ท่านขุนพันธ์รักษาราชเดช) เคยมาร่ำเรียนวิชาคาถาอาคม และอาบน้ำवानในรางยาที่วัดเขาอ้อถึง 7 ครั้ง ครั้งละ 7 วัน ทำให้ขุนพันธ์กลายเป็นมือปราบหนังเหนียว”

ทรัพยากรมรดก

จากการสัมภาษณ์ผู้นำภาคประชาชนในจังหวัดพัทลุงผู้นำชุมชน (C3, 5, 8, 9, 10) พบว่า จังหวัดพัทลุงมีความโดดเด่น ทรัพยากรมรดกไม่ว่าจะเป็นการแสดงหนังตะลุง มโนราห์ประจำปีวัดท่าแค ประเพณีแข่งโพนลากพระประเพณีต้มทำบุญวันสารทเดือนสิบ งานกรีธาประจำจังหวัด โดยจะมีนักท่องเที่ยวและนักกีฬาเดินทางมาแข่งกีฬาในตัวเมือง จังหวัดพัทลุง นอกจากนี้ ยังมีการประกวดผลไม้ประจำปีของดี ศรีบรรพต ซึ่งจะจัดขึ้นทุกปี โดยให้เกษตรกรนำผักผลไม้ส่งเข้าประกวด

ทรัพยากรกิจกรรม

จากการสัมภาษณ์ผู้นำในชุมชน พบว่า จังหวัดพัทลุงได้มีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการปั่นจักรยานที่มีการจัดการอย่างต่อเนื่องจัดขึ้นบริเวณเส้นทางการท่องเที่ยว อำเภอควนขนุนทะเลน้อยไปยัง อำเภอเมือง ภูต่าบสลำป่า หรือแม้กระทั่ง อำเภอกงหรา อำเภอศรีบรรพต ซึ่งทำให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถร่วมทำกิจกรรมได้เช่นจังหวัดพัทลุงไม่ว่าจะเป็นล่องแก่ง ที่อำเภอป่าพะยอม กิจกรรมสองนกบินเขาที่อำเภอกงหรา อำเภอศรีบรรพต อำเภอศรีนครินทร์

ทรัพยากรการบริการ

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนผู้นำชุมชน (C2, 4, 5, 7, 9, 11) พบว่า ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดพัทลุงมีที่จอดรถบริการแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง ก็จะมีร้านอาหารเครื่องดื่มจำหน่ายบริการแก่นักท่องเที่ยว มีระบบโครงสร้างพื้นฐาน รองรับไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้าประปา แต่อย่างไรก็ตามพบว่าในบางครั้งห้องสุขาที่มีอยู่นั้น อาจจะมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง ยังไม่มีตู้ ATM หรือร้านสะดวกซื้อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ปั่นน้ำมัน ปั่นแก๊ส อาจจะถูกไกลออกไปจากสถานที่ท่องเที่ยว

ประเด็นด้านศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ด้านสิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (Attractions)

จากการสัมภาษณ์ภาคผู้นำชุมชนพบว่า สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นน้ำตก ภูเขาทะเล และป่าไม้ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ดึงดูดนักท่องเที่ยวเดินทางมายังท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง จังหวัดพัทลุง จัดการท่องเที่ยวภายใต้สโลแกน “พัทลุงไม่ปรุงแต่ง” หมายถึง ท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

จะต้องได้สัมผัสถึงอัตลักษณ์ความเป็นอยู่ของเมืองพัทลุงโดยแท้ ปรากฏจากวัฒนธรรมจากถิ่นอื่น นอกจากนี้จังหวัดพัทลุงยังสามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีทุกฤดูกาล และยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย รวมทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมาใหม่มากมาย เช่น นาโปแก คาเฟ่หน้าคอฟฟี่ จุดชมวิวดวงตงเต็น จุดชมวิวดวงไขทอดสำเภไทย ตลาดนัดสวนไผ่ ตลาดใต้โหนด เป็นต้น จากการสัมภาษณ์ (C2, 3, 4, 6, 7, 9, 10) “นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดพัทลุงต้องการมาชมธรรมชาติ และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น”

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (C1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10) พบว่า จังหวัดพัทลุงมีศักยภาพด้านการเข้าถึงที่ดีขึ้น ต่างจากอดีต มีถนนที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องพัฒนาการเข้าถึงอย่างต่อเนื่อง เกณฑ์การขยายถนนการปรับปรุงส่วนที่ชำรุดทรุดโทรม รวมทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเป็นนักท่องเที่ยวที่นำรถยนต์ส่วนตัวมา ดังนั้น ควรเพิ่มช่องทางการเดินทางให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น รถโดยสารประจำทาง ปัจจุบันพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเป็นนักท่องเที่ยวทางภาคใต้ บริเวณจังหวัดใกล้เคียงหากว่าต้องการให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาในจังหวัดพัทลุงมากขึ้น จำเป็นจะต้องพัฒนาในเรื่องของรถเช่าให้บริการแก่นักท่องเที่ยวให้มากขึ้น นอกจากนี้ ผู้นำชุมชน (C6, 7, 9, 10) ยังเปิดเผยอีกว่า ต้องการให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุงได้สัมผัสกับบรรยากาศวิถีชีวิตของคนพัทลุงโดยไม่เน้น Night Club คาราโอเกะ เพราะสิ่งบันเทิงเหล่านี้ จะทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับบรรยากาศวิถีชีวิตชุมชนน้อยลง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)

จากการสัมภาษณ์พบว่าจังหวัดพัทลุงมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวมากมายเช่นมีที่จอดรถบริการแก่นักท่องเที่ยว ผู้นำชุมชน (C1, 2, 7, 9) กล่าวว่า แต่อย่างไรก็ตาม ในช่วงเทศกาลที่จอดรถอาจจะมีไม่เพียงพอ รวมทั้งร้านอาหารร้านจำหน่ายเครื่องดื่มและห้องสุขาที่ยังต้องเพิ่มปริมาณในช่วงเทศกาลของการท่องเที่ยว นอกจากนี้ระบบโครงสร้างพื้นฐานยังคงมีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้าน้ำประปา มีร้านสะดวกซื้อ กระจายไปยังจุดต่าง ๆ ในพื้นที่ท่องเที่ยว และนอกจากนี้ ยังมีร้านกาแฟ มีตู้เอทีเอ็ม มีปั้มน้ำมันที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวบริการแก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย

ด้านที่พัก (Accommodation)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (C1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10) ในเรื่องศักยภาพด้านที่พักในจังหวัดพัทลุง พบว่า มีความคล้ายกันกับความคิดเห็นของทางภาครัฐและภาคเอกชน และนักวิชาการที่ว่า ศักยภาพด้านที่พักของจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามเมื่อถึงฤดูกาลช่วงเทศกาลที่นักท่องเที่ยวจะมาพักเกือบทุกที่จะถูกจองเต็มที่พักในพื้นที่จังหวัดพัทลุงมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม รีสอร์ท ห้องพักรายวัน มีความสะอาด สะดวกสบาย ปลอดภัยบริการแก่นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวมีตัวเลือกที่หลากหลายในเรื่องของที่พัก สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (C1, 2, 3) ปัจจุบันชาวบ้านพยายามสร้าง homestay บริการแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากในปัจจุบัน การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเติบโต และมีทิศทางที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (C2, 3, 4, 6, 7, 9, 10) พบว่า จังหวัดพัทลุงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่นักท่องเที่ยวสามารถมาเที่ยว และเดินทางมาลิ้มรสกับผลไม้ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง อาหารประจำถิ่น อาหารใต้ที่เป็นอาหารที่มีความเอกลักษณ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีความโดดเด่นเนื่องจากจังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุงมโนราห์โดยเฉพาะในทุก ๆ ปี จะมีการบูชาครุฑมโนราห์ ณ วัดท่าแคทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ยังไม่ขาดสาย นอกจากนี้บางพื้นที่ ยังมีการชนไก่ ชนวัว ซึ่งเป็นกีฬาพื้นบ้าน นักท่องเที่ยวสามารถมาเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ผู้นำชุมชน (C2, 3, 4, 6, 7, 9, 10) ยังมีกิจกรรมล่องแก่งที่อำเภอป่าพะยอม กิจกรรมชมนกน้ำทะเลน้อยอำเภอดวนขนุน กิจกรรมสอนรำมโนราห์ตำบลท่าแค อำเภอเมือง กิจกรรมเดินป่า อำเภอกงหรา เป็นต้น

ด้านการบริการ (Ancillary)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (C1, 2, 3, 8, 10) พบว่า ในบางพื้นที่การบริการการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ยังมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมาก ผู้นำชุมชน (C1, 2, 10) กล่าวว่า บางครั้งนักท่องเที่ยวมาถามหาร้านอาหารสะดวกซื้อ (7-11) ที่เปิดตลอด 24 ชั่วโมง รวมทั้งบริการรถเช่าที่ยังอาจจะมีไม่เพียงพอ แม้กระทั่งการเสนอขายแพ็คเกจท่องเที่ยวในบางพื้นที่แต่ก็ยังไม่ได้มีเพียงพอมากนัก

ปัญหาและสถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนโดยส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน โดยพบว่า ณ ปัจจุบัน สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เนื่องจาก ปัจจุบันพัทลุงได้พัฒนาเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่อยู่ในภาคใต้หรือนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย เริ่มเดินทางมาท่องเที่ยวและพักผ่อนในจังหวัดพัทลุงมากขึ้น ต่างจากอดีตที่ผ่านมาที่พัทลุงเป็นเพียงเมืองเล็ก ๆ และเป็นเมืองผ่านเท่านั้น

ผู้นำชุมชน (C1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10) กล่าวว่า ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง คือ ปัญหาโรคระบาด เนื่องจากนโยบายของภาครัฐ ที่ต้องการหยุดการเผยแพร่ของโรคระบาด ส่งผลกระทบต่อยอดนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามก่อนหน้านี้จังหวัดพัทลุงก็ได้รับผลกระทบต่อการท่องเที่ยวบ้างในเรื่องของการทำงานร่วมกันกับภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ นอกจากนี้จังหวัดพัทลุง ยังได้รับผลกระทบทางพืชผลการเกษตร ซึ่งส่งผลกระทบต่อท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่เนื่องจากพื้นที่ในจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เน้นการปลูกข้าว ปลูกผักผลไม้ นอกจากนี้ผู้นำชุมชนยังเปิดเผยอีกว่า พื้นที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงขาดกันทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน นอกจากนี้ผู้นำชุมชน (C1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10) กล่าวว่า ในปัจจุบันวัฒนธรรมท้องถิ่นกำลังสูญหาย เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอก ประเพณีบางประเพณีก็เริ่มที่จะสูญหายไป แม้กระทั่งภาษาประจำท้องถิ่นก็เริ่มที่จะผิดเพี้ยนไปจากเดิม แต่อย่างไรก็ตามทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ยังอุดมสมบูรณ์เช่นเดิม ไม่ว่าจะเป็นภูเขา น้ำตก ทะเล และท้องนา ถึงแม้ว่าในบางพื้นที่จะมีการบุกรุก ซึ่งเป็นหน้าที่ของพนักงานภาครัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรเข้ามาทำความเข้าใจกับชาวบ้านในชุมชน ผู้นำชุมชน (C1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10) กล่าวว่า การจัดการของภาครัฐในท้องถิ่นการท่องเที่ยวเริ่มมีมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรมพัฒนาชุมชนที่เข้ามามีบทบาทช่วยพัฒนาท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นให้มีความเจริญมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การนำงบประมาณมาให้การจัดโครงการประชาสัมพันธ์การให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การผลิตสินค้า OTOP ซึ่งผู้นำพรรคชุมชนเปิดเผยว่าการเข้ามาของพัฒนาชุมชนส่งผลดีอย่างมากกับท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม ผู้นำชุมชน (C1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10) กล่าวว่า การจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ผู้ที่มิบทบาทหลักก็คือภาคเอกชน ผู้ที่เป็นเจ้าของพื้นที่ชุมชนอาจจะได้ผลประโยชน์เพียงทางอ้อมเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามผู้นำชุมชนอย่างเปิดเผยว่า พื้นที่เอกชนส่วนใหญ่จะมีนโยบายในการจ้างบุคลากรท่องเที่ยว โดยอาศัยคนในชุมชนเข้าร่วม ทำให้

ประชาชนในท้องถิ่น เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า บางชุมชนมีการรวมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ร่วมกัน เช่น กลุ่มหมู่บ้านแพรทอง อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัด พัทลุง ชุมชนและผู้นำชุมชนมีการร่วมกันลงทุน พัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว เช่น สินค้า ของที่ระลึก การจัดอบรมสัมมนาในพื้นที่ โฮมสเตย์ ศูนย์การเรียนรู้ โดยผู้นำชุมชนกล่าวว่า ทุกคนในกลุ่ม ต้องสามารถแก้ปัญหาวางแผนดำเนินการปฏิบัติการและประเมินผลโครงการ ต่าง ๆ ได้ เพื่อฝึกให้คนชุมชนทุกคน รู้จักคิดเป็นระบบในการพัฒนา นอกจากนี้ หน่วยงาน ภาครัฐก็เข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนา และสนับสนุนอีกด้วย นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนกล่าวว่า ปัจจุบันได้มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายเพื่อรองรับต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงไม่ว่าจะเป็นที่พักที่เพิ่มขึ้นมีความหลากหลายมากขึ้น

ผู้นำชุมชน (C1, 4, 6, 7, 10) กล่าวว่า เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในชุมชนก็จะส่งผลทั้งทางบวกและทางลบให้กับพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการเจริญเติบโตของ เศรษฐกิจที่ดีขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามสังคมก็อาจจะได้รับอิทธิพลจากภายนอกทำให้สังคม และวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลง และนอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมในชุมชนอาจจะส่งผลกระทบต่อ เนื่องจากมีจำนวนคนที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนยังกล่าวอีกว่า ขึ้นไม่ว่าจะเป็นจำนวน ชยะที่เพิ่มมากขึ้น ผู้นำชุมชนกล่าวว่า การมีบทบาทในการพัฒนาท่องเที่ยวในชุมชนนั้น ผู้นำของแต่ละชุมชนควรจะมีการประชุมและรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนา ชุมชนรับรู้ถึงปัญหา และดำเนินการปฏิบัติร่วมกันนอกจากนี้การพัฒนาาร่วมกันกับพื้นที่ใกล้เคียง จะส่งผลให้ ชุมชนมีการเติบโตมากขึ้น การเรียนรู้และการแชร์ประสบการณ์การจะทำให้ชุมชน มีแนวทางในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนผู้นำชุมชน (C1, 2, 3, 6, 7, 10) กล่าวว่า ยังกล่าวอีกว่า การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น สิ่งสำคัญที่สุดคือการ คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันจึงมีความสำคัญ

ผู้นำชุมชน (C3, 4, 6, 7, 9, 10) กล่าวว่า ควรจะมีแนวทางร่วมกันในการจัดการพื้นที่ พร้อมทั้งการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่ส่งเสริมต่อ การจัดการทรัพยากร การท่องเที่ยว รวมทั้งการอนุรักษ์ไว้ซึ่งวัฒนธรรมประจำถิ่น ผู้นำชุมชนยังเปิดเผยอีกว่า สิ่งทีภาครัฐทำณปัจจุบัน ถือว่าเป็นการช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้โดยมาก ไม่ว่าจะเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวด้วยการออกนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยว ให้คนเดินทางมาท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเล็งเห็น ถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของคนในพื้นที่ อย่างไรก็ตามในอนาคตมีสิ่งทีภาครัฐ เอกชน และผู้นำชุมชนจำเป็นต้องทำงานร่วมกัน คือการหาแนวทางในการทำงานแบบ บูรณาการจำเป็นจะต้องมีการทำงานร่วมกันปรึกษาหารือกัน เพื่อก่อประโยชน์สูงสุดให้แก่

ชุมชนและพื้นที่ในจังหวัดพัทลุงเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนทุกคนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาฯ

นอกจากนี้ผู้นำชุมชน (C3, 4, 6, 7, 9, 10) กล่าวว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้ ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน ต้องไม่ถูกทำลายจากการท่องเที่ยว รวมทั้งคนในชุมชนยังคงรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของบรรพบุรุษเอาไว้ นอกจากนี้ มีการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน ผู้นำชุมชน (C3, 4, 7) กล่าวว่า ต้องมีการแบ่งผลประโยชน์และรายได้กันอย่างเป็นธรรม และสิ่งที่สำคัญที่สุด เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนจะต้องไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการเรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นขยะที่มากับนักท่องเที่ยว การให้ความรู้กับคนในท้องถิ่น เรื่องการบุกรุกทำลายป่าไม้ เป็นต้น

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนยังมีการเปิดเผยว่า ภายในชุมชนแต่ละท้องถิ่นจะมีการรวมตัวการเกิดขึ้น เช่น ชุมชนที่จำหน่ายของที่ระลึกจะมีการรวมตัวกันเกิดขึ้นในชุมชนเพื่อรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาสินค้าของตัวเอง วางแผนการหาช่องทางในการจัดจำหน่าย นอกจากนี้ผู้นำชุมชน (C3, 4, 6, 7, 9, 10) กล่าวว่ายังมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเข้ามาช่วยสนับสนุนและให้ความรู้ส่งเสริมต่อยอดสินค้าของชุมชนหาแหล่งตลาดเพื่อนำสินค้าในชุมชน ไปจำหน่าย สิ่งที่ผู้นำชุมชนต้องการคือความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ ในการช่วยกันรณรงค์รักษาวัฒนธรรมประจำถิ่นให้คงอยู่ ผู้นำชุมชน (C3, 5, 9) กล่าวว่า “การเพิ่มหลักสูตรลงไปเกี่ยวกับท้องถิ่นให้เยาวชนปัจจุบันเรียนรู้ถึงวิถีชีวิต สังคม ประวัติศาสตร์ของเมืองพัทลุง เพื่อเป็นการอนุรักษ์ วัฒนธรรมประจำท้องถิ่น เนื่องจากปัจจุบันเยาวชนสมัยใหม่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอก จนวัฒนธรรมเดิมเริ่มสูญหายไป” การที่นำหลักสูตรเกี่ยวกับท้องถิ่นเข้าสู่สถานศึกษา น่าจะช่วยให้เยาวชนรุ่นใหม่เรียนรู้และหวงแหนท้องถิ่นของตน และยังช่วยเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางอ้อม เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงนั้น ไม่ได้ต้องการวัฒนธรรมนอกถิ่น แต่ต้องการเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตของคนในพื้นที่จังหวัดพัทลุงอย่างแท้จริง

ประเด็นเรื่องจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

จุดแข็ง

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (C3, 4, 6, 7, 9, 10) กล่าวว่า จุดแข็งของการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง นอกจากทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นแล้ว ประชาชนในท้องถิ่นยังเป็นคนที่มีอัธยาศัยดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ประชาชนในท้องถิ่นภายในจังหวัดพัทลุงมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันในชุมชน เนื่องจากเล็งเห็นแล้วว่าเมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้นจะส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจในท้องถิ่นที่ดีขึ้น ผู้นำชุมชน (C1, 2, 6, 7, 9, 10) มีอาหารใต้ที่เป็นเอกลักษณ์ สินค้าหัตถศิลป์และสินค้า OTOP ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น กระจ่างสานที่ทำจากกระจูด ปัจจุบันมีการส่งขายไปยังพื้นที่ต่างจังหวัด และต่างประเทศ ผู้นำชุมชน (C1, 2, 6, 7, 9, 10, 11) รวมทั้งที่พักในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลาย

จุดอ่อน

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (C1, 2, 5, 7, 8, 10, 11) พบว่า จุดอ่อนของจังหวัดพัทลุง ได้แก่ การขาดการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการทุกภาคส่วนเนื่องจากผลประโยชน์ส่วนใหญ่จะตกอยู่กับนายทุนภาคเอกชนเท่านั้น ภาคชุมชนจะได้รับผลประโยชน์ทางการท่องเที่ยวเพียงทางอ้อมเท่านั้น ดังนั้น การกระตุ้นการรับรู้ในการมีส่วนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนของคนในชุมชนร่วมกันจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญภาครัฐสามารถเข้ามาช่วยในการให้ความรู้กับประชาชนในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ผู้นำชุมชน (C1, 2, 6) กล่าวว่า ปัญหาที่พบของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้แก่การตั้งราคาสินค้าทางการท่องเที่ยวเนื่องจากประชาชนไม่มีความรู้ในเรื่องอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผู้นำชุมชน (C1, 2, 6) กล่าวว่า บุคลากรทางการท่องเที่ยวในท้องถิ่นที่ยังมีไม่เพียงพอ บางครั้งไม่สามารถรับรองจำนวนรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ ทำให้เกิดการพลาดโอกาสในการรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาท่องเที่ยวในจังหวัด นอกจากนี้ ผู้นำชุมชน (C5, 7, 8, 10) “กล่าวว่า กฎหมายบางตัวที่ล้าหลัง อาจก่อให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว” ภาครัฐจึงจำเป็นต้องร่วมกันร่างกฎหมายฉบับใหม่เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากขึ้น และที่สำคัญชุมชนบางชุมชนขาดความรู้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวการหากลุ่มตลาดการท่องเที่ยว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหาแนวทางเร่งด่วนในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการร่วมกับทุกหน่วยงาน

โอกาส

ผู้นำชุมชน (C1, 2, 5, 7, 8, 10, 11) กล่าวว่า โอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงคือการได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐไม่ว่าจะเป็นกรมพัฒนาชุมชนที่เข้ามายังพื้นที่ ให้ความรู้กับประชาชนในการผลิต พัฒนาสินค้าที่ระลึก เช่น โครงการ OTOP นวัตกรรม นอกจากนี้ กรมพัฒนาชุมชนยังช่วยหาตลาดแหล่งใหม่ในการกระจายสินค้า นอกจากนี้ การจัด Event งานมหกรรมงานเทศกาลของทางภาครัฐยังเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง โดยภาครัฐให้การสนับสนุนโดยการให้เงินงบประมาณมาช่วยการจัดงาน

ประจำปี ซึ่งส่งผลต่อการกระตุ้นภาคธุรกิจและการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงได้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ผู้นำชุมชน (C1, 2, 5) จากการสัมภาษณ์พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนประจำท้องถิ่นจังหวัดพัทลุง คือ บุคลากรทางการท่องเที่ยวยังขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในจังหวัดอย่างยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้นำชุมชนยังกล่าวอีกว่า ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มกันในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมากขึ้นการทำงานร่วมกันเป็นทีมทุกฝ่ายจะได้ฝึกพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ร่วมกันมีการระดมเงินทุนร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่นเช่นกลุ่มของที่ระลึกกลุ่มโฮมสเตย์กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ ผู้นำชุมชนยังกล่าวอีกว่า ในอดีตที่ผ่านมาพยายามที่จะนำสินค้าจากในชุมชนไปขายในตลาดภายนอกเพื่อที่จะให้นักท่องเที่ยวทำความรู้จักสินค้าแต่ปัจจุบันวิธีการขายเปลี่ยนไปชุมชนพยายามนำเสนอชุมชนผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักชุมชนมากขึ้น และพยายามที่จะดึงนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนเพื่อมาซื้อสินค้าเนื่องจากเกิดความคิดที่ว่าเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนทุกฝ่ายและทุกส่วนในชุมชนจะได้ผลประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้นแล้วการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในแต่ละส่วนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

อุปสรรค

ผู้นำชุมชน (C1, 2, 5, 7, 8, 10, 11) อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ภาวะภัยแล้ง ภาวะโรคระบาด ผู้นำชุมชน (C1, 2, 5) กล่าวว่า “สิ่งเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไม่มากก็น้อยเนื่องจากชุมชนในจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เป็นชุมชนเกษตรกรนำเสนอการท่องเที่ยวมักจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร” ดังนั้นแล้ว เมื่อพืชผลทางการเกษตรได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศจึงทำให้ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว รวมทั้งโรคระบาดที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือโรคโควิด ที่ส่งผลกระทบกับทุกคนไม่ใช่เพียงแค่ประเทศไทยเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีอุปสรรคพัฒนาการท่องเที่ยวได้แก่ พื้นที่จังหวัดใกล้เคียงที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความใกล้เคียงกันแต่จังหวัดใกล้เคียงมีความพร้อมในเรื่องของสาธารณูปโภคที่ดีกว่า จึงส่งผลทำให้นักท่องเที่ยวอาจเดินทางมาเที่ยวจังหวัดใกล้เคียงมากกว่าจังหวัดพัทลุง

ประเด็นเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (C1, 2, 5, 7, 8, 10, 11) กล่าวว่าในจังหวัดพัทลุง พบว่าความยั่งยืนจะเกิดได้นั้น สิ่งที่สำคัญเป็นอันดับแรก คือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสิ่งที่ทุกคนจะต้องคำนึงถึงคือทำอย่างไรให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวในจังหวัดพัทลุง สิ่งที่หยุดไม่ได้ คือการพัฒนาการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวต้องการอยาก

เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง สิ่งที่ค้ำประกันรองลงมาคือสังคม ผู้ชุมชนกล่าวว่า (C1, 2, 5, 7, 8, 10, 11) ในท้องถิ่นและในชุมชนจำเป็นต้องรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมยังคงอยู่ได้รับอิทธิพลจากภายนอกน้อยที่สุด ดังนั้นแหละเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องหาแนวทางร่วมกัน เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประจำถิ่นไว้มิให้สูญหาย เช่น วัฒนธรรมอาหาร ภาษา ซึ่งพบว่าปัจจุบัน วัฒนธรรมเหล่านี้ได้ รับอิทธิพลจาก วัฒนธรรมภายนอกจนอาจจะทำให้วัฒนธรรมเดิมประจำถิ่นอาจสูญหายไป นอกจากนี้ ตัวแทนจากภาคชุมชนยังกล่าวอีกว่าการหวงแหน วัฒนธรรมประจำถิ่น การอนุรักษ์ไว้ซึ่งอัตลักษณ์ จำเป็นจะต้องถ่ายทอดให้คนรุ่นหลัง เช่นลูกหลานได้รู้จักถึงวัฒนธรรมรากเหง้าของบรรพบุรุษ ผู้นำชุมชน (C1, 2, 5, 7, 8, 9, 10) การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จะทำให้ลูกหลานกลับมาทำงานที่บ้านมีอาชีพ ดังนั้นแล้ว จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ชุมชนเองควรปลูกฝังให้ลูกหลานรู้จักอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากการท่องเที่ยวสามารถช่วยพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น สิ่งสุดท้ายที่ต้องคำนึงถึงคือเรื่องของสิ่งแวดล้อมเมื่อมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้นย่อมมาพร้อมกับขยะมูลฝอย สิ่งที่ต้องจัดการคือทุกคนจะต้องหาวิธีการจัดการขยะมูลฝอยให้มีความรู้แก่นักท่องเที่ยวทำอย่างไร ให้นักท่องเที่ยวดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ดังนั้น ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชน อาจจะต้องเพิ่มปริมาณถังขยะเพื่อรองรับ จำนวนขยะที่เพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (C1, 2, 5, 7) พบว่า ในเรื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนพบว่ภาคเอกชนสามารถมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านเศรษฐกิจ และการลงทุนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น การสร้างตลาดสินค้าพื้นบ้าน เช่นตลาด สวนไผ่ การสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ สามารถช่วยกระตุ้นกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ นอกจากนี้ การจัดอีเว้นท์ เช่น การจัดการแข่งขันการปั่นจักรยาน แข่งขันกีฬา การจัดประกวดต่าง ๆ เป็นตัวช่วยกระตุ้นกิจกรรมการท่องเที่ยวรวมทั้งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง นอกจากนี้ ผู้นำชุมชน (C1, 2, 5, 7) กล่าวว่า ยังมีผู้ประกอบการร้านอาหาร โรงแรม จำนวนมากในจังหวัดพัทลุง ที่มีนโยบายส่งเสริมคนในชุมชน ให้เข้ามาร่วมทำงานในกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เนื่องจากเล็งเห็นว่าคนในชุมชนเอง รู้จักพื้นที่เป็นอย่างดี สามารถช่วยให้คนในชุมชนเกิดรายได้ และ เป็นการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืนเนื่องจากชุมชนเป็นเจ้าของบ้าน นอกจากนี้ การจัดงานประเพณีต่าง ๆ นอกจากจะเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น แล้วยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้คนเกิดความต้องการที่ต้องการที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงอีกครั้ง เป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

ด้านสิ่งแวดล้อม จากการสัมภาษณ์ พบว่า การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จะเป็นกระบวนการกิจกรรมสำคัญที่ช่วยให้การท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืน เช่น การสร้างกิจกรรมปลูกป่า ปล่อยปลาลงสู่ทะเล ปล่อยกิ้งก่ากลับคืนสู่ธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ ภาควิชาเอกชน

ตาราง 11 (ต่อ)

	เห็นด้วย										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ประเด็นเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว											
- การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสังคมอย่างยั่งยืน		✓			✓			✓	✓		
- สร้างกิจกรรม การเรียนรู้ การสื่อความหมายเพื่อนำเสนอสิ่งมรดกความยั่งยืน							✓				
- ประสบการณ์ที่มีคุณภาพและปลอดภัยสำหรับการอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสังคมอย่างยั่งยืน				✓							✓
- นโยบายตามเศรษฐกิจของสังคมอย่างยั่งยืน					✓			✓			
- นโยบายตามสังคมของสังคมอย่างยั่งยืน							✓	✓			✓
- นโยบายตามวัฒนธรรมของสังคมอย่างยั่งยืน		✓			✓				✓		
- นโยบายตามสิ่งแวดล้อมของสังคมอย่างยั่งยืน							✓	✓		✓	

ผลการสัมภาษณ์นักวิชาการ

ประเด็นด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่

ทรัพยากรธรรมชาติ

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ (S1, 2) ในท้องถิ่น พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นในพื้นที่จังหวัดพัทลุง คือ ทรัพยากรด้านธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ และมีความหลากหลายเป็นอย่างมาก ภายใต้สโลแกน เขา ป่า นา เล และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ นักวิชาการ (S1) กล่าวว่า ในแต่ละอำเภอของจังหวัดพัทลุงจะมีความโดดเด่นของทรัพยากรธรรมชาติที่ต่างกัน ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ ทะเลน้อย ตั้งอยู่ที่อำเภอควนขนุน ที่อุดมสมบูรณ์ ไปด้วยนกน้ำหลายร้อยชนิด หาดแสนสุขลำปำ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ซึ่งบริเวณหาดแสนสุขลำปำ มีตลาดน้ำที่มีสินค้าท้องถิ่นมาจำหน่ายนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาปู่เขายอด ตั้งอยู่ที่อำเภอศรีบรรพต มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณนานาชนิด รวมทั้งสวนผลไม้ เหมาะแก่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร น้ำตกไพรวัลย์ น้ำตกเหรียญทอง ตั้งอยู่ที่อำเภอกงหรา แก่งน้ำหุแระ หมู่เกาะสี่เกาะห้า ตั้งอยู่ที่อำเภอปากพะยูน ซึ่งเป็นหมู่เกาะรังนก ซึ่งเป็นรังนกที่ส่งออก และมีคุณภาพสูง ซึ่งเป็นหมู่เกาะรังนก และยังมีแก่งน้ำที่นักท่องเที่ยว นักเดินทางมาล่องแก่งใน อำเภอป่าพะยอมจังหวัดพัทลุง

ทรัพยากรวัฒนธรรม

การสัมภาษณ์ พบว่า จังหวัดพัทลุงมีความโดดเด่นด้านทรัพยากรวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุงมโนราห์ซึ่งมีความสอดคล้องกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและนักวิชาการนอกจากนี้ ยังมีวัดที่เก่าแก่ที่มีความสำคัญ เช่น วัดคูหาสวรรค์ วัดแก้วใหม่ เมืองเก่าชัยบุรี วัดท่าแค ต้นกำเนิดของมโนราห์ วัดเขาอ้อ เป็นตำนานในเรื่องของความเชื่อด้านไสยศาสตร์ นักวิชาการ(S1,2) กล่าวว่า จังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุง มโนราห์ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น ปัจจุบันมีโรงเรียนสอนรำมโนราห์ให้กับเยาวชนและผู้คนที่สนใจในศิลปะแขนงนี้ นักวิชาการกล่าวว่า (S2) “มักมีการจัดงานประจำปี” นอกจากนี้

ที่วัดเขาอ้อยังวัดเขาอ้อคือศูนย์รวมของสรรพวิทยาการหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นไสยเวทย์ คาถาอาคม ยาสมุนไพรนานาชนิด ก็ล้วนได้รับการคิดค้นสืบสานส่งต่อกันมาจากบูรพาจารย์วัดเขาอ้อในอดีต ผู้มีมนต์คาถาเข้มขลัง เช่น ขุนพันธ์ (ท่านขุนพันธ์รักษาราชเดช) เคยมาร่ำเรียนวิชาคาถาอาคม และอาบน้ำवानในรางยาที่วัดเขาอ้อถึง 7 ครั้ง ครั้งละ 7 วัน ทำให้

ขุนพันักษ์กลายเป็นมือปราบ หนังกเหนียว” นอกจากนี้ จังหวัดพัทลุงมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน มีการย้ายเมืองหลายครั้ง จึงเป็นเมืองท่องเที่ยววัฒนธรรมที่มีคุณค่าด้านการศึกษา

ทรัพยากรธรรมชาติ

นักวิชาการ (S2) ยังกล่าวว่า จังหวัดพัทลุงถือว่าเป็นจังหวัดที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์ในเรื่องของทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ยังมีเทศกาลประเพณีมหกรรมที่จัดการอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ได้แก่ ประเพณีสารทเดือนสิบ ซึ่งเป็นประเพณีที่แสดงถึงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษที่ได้ล่วงลับไปแล้ว ประเพณีลากพระ ซึ่งจะทำกันหลังวันออกพรรษา ประเพณีอาบน้ำคนแก่ ซึ่งจะทำกันในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ประเพณีแข่งโพน ประเพณีชดต้มเทศกาลล่องเรือแลนททะเลน้อย งานสมโภชพระพุทธรูปรัตนไตรยชัยวัฒน์จตุรทิศ และของดีเมืองพัทลุง จังหวัดมีการจัดงานมหกรรม 7 วัน 7 คืน งานแข่งขันประเพณีกีฬาประจำจังหวัด และการจัดเทศกาลผลไม้ของดีศรีบรรพต จะเห็นได้ว่า จังหวัดพัทลุงเป็นเมืองรองที่มีความโดดเด่นในเรื่องของทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

ทรัพยากรกิจกรรม

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ พบว่า จังหวัดพัทลุงได้มีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนชาวประมง การเรียนรู้หัตถกรรมจักรสาน กระจุด การนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยว อำเภอควนขนุนทะเลน้อยไปยัง อำเภอเมือง ณ ตำบลลำปำ หรือแม้กระทั่ง อำเภอกงหรา อำเภอศรีบรรพต ซึ่งทำให้เห็นว่ามีการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถมาร่วมทำกิจกรรมได้ ณ จังหวัดพัทลุง ไม่ว่าจะเป็นล่องแก่งที่อำเภอป่าพะยอม กิจกรรมส่องนกป็นเขา ที่อำเภอกงหรา อำเภอศรีบรรพต อำเภอศรีนครินทร์

ทรัพยากรบริการ

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ พบว่า จังหวัดพัทลุง ในบางพื้นที่การบริการการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ยังมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมาก นักวิชาการ (S1, 2) กล่าวว่า บางครั้งนักท่องเที่ยว เช่น บริการรถเช่า ซึ่งพบว่านักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในจังหวัด เนื่องจากบริการขนส่งสาธารณะยังไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวรวมทั้งบริการนำเที่ยวก็ยังมีน้อยมาก

ประเด็นด้านศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Attractions)

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ (S1,2) พบว่า จังหวัดพัทลุงมีสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งดึงดูดทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา ทะเล ป่าไม้ และน้ำตก พัทลุงมีความโดดเด่นด้านทรัพยากรวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุง มโนราห์ ซึ่งเป็นความสอดคล้องกันระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและนักวิชาการ นอกจากนี้ ยังมีวัดที่เก่าแก่ที่มีความสำคัญเช่นวัดคูหาสวรรค์ วัดเก่าวัดใหม่ เมืองเก่าชัยบุรี วัดท่าแค ต้นกำเนิดของมโนราห์ วัดเขาอ้อ เป็นต้นาน ในเรื่องของความเชื่อด้านไสยศาสตร์ นักวิชาการ (S1, 2) กล่าวว่า จังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุงมโนราห์ มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยว นักวิชาการ (S1, 2) กล่าวว่า ปัจจุบันจังหวัดพัทลุงมีความพร้อมในการจัดที่พักเพื่อรองรับการบริการนักท่องเที่ยว “ช่วงเทศกาลที่นักท่องเที่ยวจะมาจะมีการจองเต็ม” ที่พักรับรองที่สามารถจัดประชุมสัมมนาได้ มีอุปกรณ์เครื่องเสียง เวที สามารถรองรับผู้เข้าร่วมสัมมนาได้จำนวนมาก ซึ่งมีความคิดเห็นสอดคล้องกับภาครัฐ ในประเด็นที่ว่าจังหวัดพัทลุงมีโรงแรมหลายที่ที่สามารถจัดสัมมนาได้

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดพัทลุงมีความสะดวกสบาย มีถนนหนทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีป้ายบอกทางแก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่ก็นำรถยนต์ส่วนตัวมาท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีรถโดยสารประจำทางที่บริการรับส่งนักท่องเที่ยว เช่น รถบัสจากสนามบินตรัง สนามบินหาดใหญ่มายังสถานีขนส่งในตัวเมืองจังหวัดพัทลุง แต่เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงในตัวเมืองแล้ว นักวิชาการ (S1, 2) มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าระบบขนส่งยังมีไม่เพียงพอบริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น บริการเช่ารถยนต์ บริการเช่ารถมอเตอร์ไซด์ ทำให้นักท่องเที่ยวอาจเกิดความไม่สะดวกสบายในการท่องเที่ยวหากไม่ได้นำรถยนต์มาเอง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ (S1, 2) พบว่า ในจังหวัดพัทลุงมีบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นตู้ ATM ร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหารที่มีบริการแก่นักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตาม หากเป็นพื้นที่การท่องเที่ยว ยังคงต้องเพิ่มจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ที่ต้องคำนึงถึงความสะอาด บั๊มน้ำมัน ที่อาจต้องเพิ่มจำนวนขึ้น ซึ่งมีความคิดเห็นสอดคล้องกับภาครัฐ เอกชนและผู้นำชุมชน นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ (S1, 2) ยังพบว่า หากเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ก็ยังคง

ต้องยึดมั่นในเรื่องของการท่องเที่ยวแบบไม่ปรุงแต่ง นักวิชาการ (S1) กล่าวว่าพัทลุงพยายามนำเสนอเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น ความเป็น local มากกว่าการท่องเที่ยวที่เน้นแสง สี เสียง เนื่องจากต้องการรักษาอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ไม่ต้องการให้มีวัฒนธรรมจากต่างถิ่นมาปะปนที่สำคัญผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าต้องมีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น ที่จอดรถ ร้านอาหาร ห้องน้ำ การจัดขยะอย่างต่อเนื่อง ต้องคำนึงถึงความสะอาด เพื่อสุขอนามัยของนักท่องเที่ยว

ด้านที่พัก (Accommodation)

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ที่พักในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง สะดวกแก่การเข้าถึง รวมทั้งที่พักแบบโฮมสเตย์ รีสอร์ท ที่พยายามนำเสนอความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่สายตา นักท่องเที่ยว และยังมีห้องเช่ารายวันบริการ แก่นักท่องเที่ยว ที่พักในจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงได้ง่ายมีความสะอาดปลอดภัยเหมาะสมกับคุณภาพของราคาห้องพัก แต่อย่างไรก็ตามนักวิชาการ (S2) ที่พักส่วนใหญ่ในจังหวัดพัทลุง อาจไม่มีสระว่ายน้ำ ฟิตเนส บริการแก่นักท่องเที่ยวมากนัก

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ (S1,2) พบว่า จังหวัดพัทลุงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ การล่องแก่ง การเดินเขา กิจกรรม มหรสพ การแสดงหนังตะลุงมโนราห์ ประจำปี ประเพณีงานสารทเดือนสิบ สนามไก่ชน สนามวัวชน การพายเรือถีบ การถ่ายรูป การเรียนทำอาหาร รวมทั้งศูนย์การเรียนรู้นาไปแก มีการเรียนรู้การทำเล็กระจูด การผลิตเครื่องจักสานที่ได้รับความนิยม นักวิชาการ (S1) กิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนชมวิถีเกษตร เรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสมุนไพร และการนั่งสมาธิวิปัสสนาธิศึกษา นอกจากนี้ นักวิชาการ (S1,2) กล่าวว่าภาครัฐเองได้ให้ความสำคัญ ในการประชาสัมพันธ์ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกระตุ้นการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว พยายามดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมากขึ้น

ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary)

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ พบว่า บริการเสริมทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง อาจจะยังไม่ค่อยทั่วถึงแก่นักท่องเที่ยว อาจยังไม่เพียงพอมากนัก นักวิชาการกล่าวว่า (S1) “ถึงแม้ว่าจะมีการสร้างแอปพลิเคชันให้ข้อมูลการท่องเที่ยวภายในจังหวัด แต่ยังไม่ได้รับความนิยมมากนักอาจจะยังไม่เข้าถึงนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม” นอกจากนี้ บริการรถเช่าแก่นักท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยวยังมีน้อยมากหรือแทบจะไม่มี นักวิชาการกล่าวว่า (S1, 2) กล่าวว่า

ปัจจุบันเทศบาลเมืองพัทลุงมีการจัดบริการรถเข็น การท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในจังหวัดพัทลุง โดยจะมีรถรางรับส่งนักท่องเที่ยว ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับภาครัฐ

ประเด็นด้านสถานการณ์และปัญหาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ (S1, 2) มีความสอดคล้องกันโดยพบว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบันไปอย่างสิ้นเชิง ในอดีตการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงยังไม่ค่อยเป็นที่นิยมมากนักจังหวัดพัทลุงยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักในสายตานักท่องเที่ยวแตกต่างจังหวัดใกล้เคียง เช่น นครศรีธรรมราช สงขลา ตรัง จังหวัดพัทลุงเป็นเพียงเมืองผ่านเท่านั้น แต่ปัจจุบันการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก นักท่องเที่ยวเริ่มรู้จักจังหวัดพัทลุงมากขึ้น จังหวัดพัทลุงกลายเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว นักวิชาการ (S1) กล่าวว่า “นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาจากจังหวัดใกล้เคียงและนอกจากนี้ ยังมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมากขึ้น” เนื่องจากเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ และมีประวัติความเป็นมา มีวัฒนธรรมที่โดดเด่นน่าสนใจมีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น ในประเด็นด้านปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงนั้น ปัญหาส่วนใหญ่อาจเกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคผู้นำชุมชน ที่ยังขาดการบูรณาการ นักวิชาการ (S1,2) กล่าวว่า “ส่วนใหญ่รูปแบบการทำงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวมักจะเป็นในรูปแบบต่างคนต่างทำมากกว่า การมาประชุมคุยกันหาข้อสรุปร่วมกันยังมีน้อยมาก” นอกจากนี้ ปัจจุบันปัญหาที่กระทบการท่องเที่ยวที่ปฏิเสธไม่ได้ก็คือปัญหาโรคระบาด แต่อย่างไรก็ตามพบว่าเป็นเพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น หลังจากที่รัฐบาลได้ประกาศผ่อนคลายสถานการณ์การระบาดของโรค ก็มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางกลับมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเหมือนเดิม ด้วยการที่ภาครัฐมีนโยบายและมีการสนับสนุนในเรื่องของการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นนโยบายหลักของภาครัฐอยู่แล้ว จึงทำให้จังหวัดพัทลุงได้รับผลพลอยได้ จากการเติบโตของการท่องเที่ยวในฐานะเมืองรองค่อนข้างสูง

นอกจากนี้ นักวิชาการ (S1) กล่าวว่า ยังมีการลงทุนต่าง ๆ มากมายในภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็นร้านอาหาร ที่พักที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น บริการเสริมการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นแล้วภาครัฐยังสามารถช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงได้โดยการประชาสัมพันธ์ และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีจำนวนมากขึ้นมีการใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น สังเกตได้จากของฝากของที่ระลึกที่ได้รับ

ความนิยม ไม่ว่าจะเป็นของกินของใช้ เช่น ผลิตภัณฑ์จักสานจากกระจูด ประชาชนในท้องถิ่น ก็ยังมีความตระหนักถึงความสำคัญในการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตามนักวิชาการ (S1, 2) กล่าวว่า เมื่อมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากขึ้นเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงย่อมเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจและเกิดผลลบต่อสังคม เนื่องจากอาจจะได้รับ วัฒนธรรมนอกท้องถิ่น ที่มีอิทธิพลต่อคนในสังคมสิ่งแวดล้อมที่อาจกระทบกับชุมชนได้ ดังนั้นแล้ว ในฐานะนักวิชาการ “การทำงานพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน จึงมีความจำเป็นในการที่จะต้องบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชนภายในท้องถิ่นของจังหวัดพัทลุง” บทบาทของสถานศึกษาหรือนักวิชาการในการผลิตบุคลากรทางการท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของรูปแบบการอบรมสัมมนา เช่น การเขียนหลักสูตรให้กับสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว หรือการขอความร่วมมือกับนักศึกษาเมื่อมีการจัดงาน Event ที่จำเป็นต้องใช้แรงงานคนจำนวนมากในการจัดงาน นอกจากนี้ นักวิชาการ (S1) ยังมีการอบรมภาษาอังกฤษ ให้กับผู้ที่สนใจเช่นผู้ประกอบการ โฮมสเตย์ ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก อย่างไรก็ตามในฐานะนักวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรเรื่องของการท่องเที่ยวยังคงต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยต้องอาศัยภาครัฐเข้ามา มีบทบาทสำคัญในเรื่องของงบประมาณและภาคเอกชน ที่อาจจะต้องส่งพนักงานเข้ามาอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือและศักยภาพเพื่อที่จะได้ นำความรู้ไปปฏิบัติงานจริงและจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัด

ประเด็นเรื่องจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง

จุดแข็ง

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการนักวิชาการ (S1, 2) พบว่า จังหวัดพัทลุงมีจุดแข็งในเรื่องของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมีความอุดมสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น ทะเลน้อย ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอควนขนุน ที่มีน้ำหลายร้อยชนิด มีทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น เช่น เป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุงมโนราห์ มีประวัติความเป็นมาในการก่อตั้งเมืองตั้งแต่อดีต นอกจากนี้ ยังมีวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นที่ได้รับการอนุรักษ์ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาประวัติความเป็นมาของจังหวัดพัทลุง นักวิชาการ (S1,2) กล่าวว่า ที่สำคัญประชาชนในจังหวัดพัทลุงเป็นคนที่มีความรักชาติไม่ตรีจิตที่ดีเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวต่างถิ่น ชาวพัทลุงให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในจังหวัดพัทลุง นอกจากนี้ จังหวัดพัทลุง

ยังมีโรงแรม ที่มีห้องประชุมสัมมนา มีแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร ที่เป็นต้นแบบในการพัฒนา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง และ แหล่งเรียนรู้สวนเกษตรนาโปแก อำเภอควนขนุนจังหวัดพัทลุง มีสินค้าของที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง เช่น ผลิตภัณฑ์ที่สานจากกระจูด

จุดอ่อน

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการประจำท้องถิ่น (S1,2) พบว่า จุดอ่อนในการพัฒนา จังหวัดพัทลุงคือทรัพยากรการท่องเที่ยวบางแห่งเสื่อมโทรมจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาการและฟื้นฟูอย่างเร่งด่วน เช่น บริเวณทะเลน้อย ที่มีผักตบชวาขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลต่อทัศนียภาพการท่องเที่ยว และยังพบว่า บางพื้นที่ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการการท่องเที่ยวที่ เช่น นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงจำเป็นต้องมีรถยนต์ส่วนตัว เนื่องจากรถโดยสารที่รับส่งนักท่องเที่ยวบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว ยังมีน้อย รวมทั้งบริการรถเช่าอาจจะมีไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ นักวิชาการ (S1, 2) ยังพบว่าบุคลากรทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงยังมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่เริ่มทยอยเดินทางท่องเที่ยวมาในจังหวัดพัทลุง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาทักษะบุคลากรทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกับกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่สำคัญอย่างยิ่ง การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาคต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน และนักวิชาการในจังหวัดพัทลุงยังต้องมีการร่วมมือกัน ทำงานมากขึ้นเพื่อกำหนดเป้าหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จากการสัมภาษณ์ยังพบว่า ประชาชนบางท้องถิ่นยังขาดความรู้เรื่องของความยั่งยืน มีการตัดไม้ บุกรุกพื้นที่ผืนป่า ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในอนาคต

โอกาส

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ (S1, 2) พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงจะเจริญเติบโตไปได้ ต้องอาศัยภาครัฐในการสนับสนุนนโยบายเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวทั้งภายในจังหวัดพัทลุงและในประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันพบว่า รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวและได้ออกโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญอย่างยิ่งการให้ นักวิชาการ (S1, 2) กล่าวว่า การสนับสนุนในเรื่องของการลงทุนไม่ว่าจะเป็นการลงทุนของ SME ที่ทำให้ผู้ประกอบการต่าง ๆ สามารถกู้เงินนำมาลงทุนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวได้อีกทางรัฐบาลยังให้งบประมาณในการสร้างสาธารณูปโภคเพิ่มเติม เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น นอกจากนี้การให้สัตยาบัน

เปิดหลักสูตรท่องเที่ยวและบริการไว้จังหวัดมากขึ้นจะช่วยให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไปมีทักษะในการทำงานด้านการท่องเที่ยวอีกด้วย

อุปสรรค

อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ปัจจุบัน ได้แก่ คู่แข่งจากพื้นที่ใกล้เคียง เนื่องจากจังหวัดใกล้เคียงมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความคล้ายคลึงกับจังหวัดพัทลุง แต่อย่างไรก็ตาม จังหวัดบริเวณใกล้เคียงของจังหวัดพัทลุงอาจจะมีความพร้อมในเรื่องของระบบขนส่งนักท่องเที่ยวมากกว่า เช่น จังหวัดใกล้เคียง มีสนามบินประจำจังหวัด ยกเว้นจังหวัดพัทลุง ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวยังจังหวัดใกล้เคียงมากกว่า

ประเด็นเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการพบว่าการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงจะเกิดความยั่งยืนได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลยังคงออกนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับภาครัฐ เอกชน และผู้นำชุมชน นักวิชาการ (S1, 2) กล่าวว่า ที่สำคัญการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนทุกคนในจังหวัดพัทลุงควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งจำเป็นที่จะต้องรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของจังหวัดพัทลุงมิให้สูญหายไป หรือได้รับอิทธิพลจากภายนอกมากนัก ไม่ว่าจะเป็นภาษาประจำท้องถิ่น วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น นักวิชาการ (S1) กล่าวว่า “วัฒนธรรมและศิลปะประจำท้องถิ่นยังคงจะต้องอนุรักษ์รักษาไว้รวมทั้งบรรจุลงไปในหลักสูตรพิเศษประจำจังหวัดเพื่อสร้างจิตสำนึกและถ่ายทอดองค์ความรู้แก่คนรุ่นหลังให้หวงหาอนุรักษ์บ้านเกิด” ปัจจุบันพบว่าโรงเรียนหลายโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดพัทลุงได้บรรจุหลักสูตรพิเศษที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นลงไป เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้เรียนรู้และรู้จักหวงแหน สำนึกรักบ้านเกิดสืบสานสืบทอดความเป็นอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่นมิให้สูญหาย ดังนั้นแล้ว การจัดทำโครงการลักษณะนี้ควรจะมีการทำอย่างต่อเนื่อง และทำทั่วทุกพื้นที่ในจังหวัดเพื่อเกิดความยั่งยืนในเรื่องของวัฒนธรรมประจำถิ่น ที่สำคัญการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนพัฒนาและให้ความสำคัญเมื่อมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยวย่อมกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ดังนั้น ทุกภาคส่วนควรมีความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นและควรมีความต่อเนื่อง

ตาราง 16 สรุปความคิดเห็นของภาคนักวิชาการ

ประเด็นคำตอบ	เห็นด้วย	
	1	2
ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรมหรหรรรม ทรัพยากรมหรหรรรม ทรัพยากรกิจกรรม ทรัพยากรบริการ	✓	✓
ศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง		
มีสิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (Attractions) ที่มีความหลากหลาย	✓	✓
มีการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ที่สะดวกสบาย		✓
มีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) รองรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	✓	✓
มีที่พัก (Accommodation) เพียงพอและหลากหลาย	✓	✓
มีกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) ที่เหมาะสม		
มีการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary) ที่เพียงพอและเหมาะสม		
จังหวัดพัทลุงมีสถานการณ์การท่องเที่ยวเป็นไปในทางที่ดีขึ้น	✓	✓
จังหวัดพัทลุงมีสถานการณ์การท่องเที่ยวเป็นไปในทางที่แย่ลง	-	-
จังหวัดพัทลุงยังคงมีปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง และต้องการการแก้ไข	✓	✓
ปัญหาด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่	✓	✓
ปัญหาการจัดการของภาครัฐ	✓	✓
ปัญหาการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวในพื้นที่	✓	✓
ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านค้นหาปัญหาด้านวางแผน ดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการลงทุน ส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม ส่วนร่วมในการปฏิบัติตามและประเมินผล	✓	✓
ผลกระทบจากการท่องเที่ยว ต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน	✓	✓
บทบาทของชุมชนในการเข้ามาพัฒนาการท่องเที่ยว และการพัฒนาการท่องเที่ยว ร่วมกับพื้นที่ใกล้เคียง	✓	✓
จุดแข็ง ได้แก่		
- ที่ตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางทางภาคใต้ของประเทศไทย มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่น เป็นแหล่งกำเนิดของหยั่งตะลุง มโนราห์ เป็นศิลปะที่โดดเด่นของภาคใต้และมีชื่อเสียงมาอย่างช้านาน มีประวัติความเป็นมาในการสร้างเมืองโดยมีหลักฐานอ้างอิง สามารถทำให้ผู้คนอยากศึกษาค้นคว้าเดินทางมาเยี่ยมชม	✓	✓

ตาราง 16 (ต่อ)

ประเด็นคำตอบ	เห็นด้วย	
	1	2
จุดแข็ง ได้แก่		
- มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่โดดเด่น	✓	✓
- มีสินค้าหัตถศิลป์และสินค้า OTOP ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น กระเป๋าสานที่ทำจากกระจูด ปัจจุบันมีการส่งขายไปยังพื้นที่ต่างจังหวัด และต่างประเทศ โดยการออกแบบที่ทันสมัยมากขึ้น ตอบสนองความต้องการของคนได้เพิ่มขึ้น	✓	✓
- มีทรัพยากรบริการระบบสาธารณูปโภคที่ครบครันและเข้าถึงได้ง่าย เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน อินเทอร์เน็ต	✓	✓
- ประชากรในจังหวัดมีความเป็นมิตรต่อผู้มาเยือน		
- ที่พักในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลาย เช่น รีสอร์ท โรงแรมระดับ สามดาว แมนชั่น ห้องพักรายวัน สร้างทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยว	✓	✓
- มีห้างสรรพสินค้าที่หลากหลาย สร้างความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว		✓
จุดอ่อน ได้แก่		
- พื้นที่ท่องเที่ยวเก่าบางแหล่งทรุดโทรม		
- ขาดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน		✓
- ขาดการอนุรักษ์ชุมชนย่านประวัติศาสตร์	✓	
- ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ รวมไปถึงการพัฒนาทักษะของแรงงาน	✓	✓
- เกิดการเพิ่มขึ้นของอบายมุข รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทแทนวัฒนธรรมดั้งเดิม		✓
- ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น	✓	
- ปัญหาด้านคมนาคมในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง		
โอกาส ได้แก่		
- นโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมให้จังหวัดพัทลุงเป็นเมืองรองแห่งการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่กระจุกตัวของเมืองท่องเที่ยวใหญ่ ๆ	✓	
- กระแสความนิยมด้านการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เช่น การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	✓	✓
- รัฐบาลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความโดดเด่นของประเทศไทยในสายตาคนทั่วโลก	✓	✓
- กระแสความนิยมของชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการศึกษา การทำงาน การท่องเที่ยว และการอยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดพัทลุง	✓	

ตาราง 16 (ต่อ)

ประเด็นคำตอบ	เห็นด้วย	
	1	2
อุปสรรค ได้แก่		
- ภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น อุทกภัย	✓	✓
- ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยววันน้อยลง การจับจ่ายใช้สอยน้อยลง	✓	✓
- ภัยการก่อการร้าย	✓	✓
- โรคระบาด		✓
ประเด็นเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว		
- การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่งผลต่อความยั่งยืน	✓	✓
- สร้างกิจกรรม การเรียนรู้ การสื่อความหมายเพื่อนำเสนอส่งผลต่อความยั่งยืน	✓	
- ประสิทธิภาพที่มีคุณภาพและปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่งผลต่อความยั่งยืน	✓	✓
- นโยบายด้านเศรษฐกิจส่งผลต่อความยั่งยืน		✓
- นโยบายด้านสังคมส่งผลต่อความยั่งยืน	✓	
- นโยบายด้านวัฒนธรรมส่งผลต่อความยั่งยืน	✓	
- นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความยั่งยืน	✓	

ตาราง 17 สรุปประเด็นด้านศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวภายในจังหวัด
พัทลุง จากการสัมภาษณ์จากภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ

ศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ภายในจังหวัดพัทลุง	ความคิดเห็น สอดคล้อง	ความคิดเห็น แตกต่าง
<p>ทุกภาคส่วนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในประเด็นศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง พบว่าสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว (Attractions) จังหวัดพัทลุงมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) มีความสะดวกสบาย แต่ยังคงจำเป็นต้องเพิ่มเส้นทางการเข้าถึงแต่ยังคงพัฒนาการเข้าถึงอย่างต่อเนื่อง ด้านศักยภาพสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นตู้ ATM ร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหารที่มีบริการแก่นักท่องเที่ยว ยังคงต้องเพิ่มจำนวน สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ศักยภาพด้านที่พัก (Accommodation) ที่พักในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง สะดวกแก่การเข้าถึงรวมทั้งที่พักแบบ โฮมสเตย์ รีสอร์ท ศักยภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) จังหวัดพัทลุงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ การล่องแก่ง การเดินเขา การเรียนทำอาหาร รวมทั้ง ศูนย์การเรียนรู้นาไปแก มีการเรียนรู้การทำเสื่อกระจูด ศักยภาพด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary) บริการเสริมทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง อาจจะมีไม่ค่อนทั่วถึงแก่นักท่องเที่ยว อาจยังไม่เพียงพอมากนัก</p>	✓	

ตาราง 18 สรุปประเด็นด้านสถานการณ์ และปัญหาในการท่องเที่ยวภายในจังหวัด
พัทลุง จากการสัมภาษณ์จากภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ

สถานการณ์และปัญหาในการท่องเที่ยว ภายในจังหวัดพัทลุง	ความคิดเห็น สอดคล้อง	ความคิดเห็น แตกต่าง
ภาครัฐ		
<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยว ในปัจจุบัน ได้แก่ การทำงานร่วมกัน แบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน ชุมชน นอกจากนี้ ยังพบว่า มีการบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อสร้างที่พัก รวมทั้งมีการตัดต้นไม้ เพื่อปลูกพืชทางเศรษฐกิจ เช่น ขมิ้นที่ใช้ในการทำเครื่องแกงเพื่อเป็นสินค้าส่งออก - การรื้อฟื้นวัฒนธรรมท้องถิ่น จากภายนอกของคนในยุคปัจจุบัน อาจส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของจังหวัดพัทลุง ซึ่งอาจส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม - ปัญหา เรื่อง ผลไม้และพืชผลทางการเกษตรที่ออกไม่ตรงตามฤดูกาลอาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 		✓
ภาคเอกชน		
<ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายการท่องเที่ยวที่ยังคง ล้าสมัย บางกฎหมายไม่ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยว การปรับปรุงกฎหมาย - ขาดแคลนบุคลากรทางการท่องเที่ยวที่มีความรู้ความสามารถ - ปัญหาในเรื่องของด้านสาธารณูปโภคเช่นถนน ไฟฟ้า แหล่งท่องเที่ยวบางแหล่งเพิ่งมีไฟฟ้าที่เข้าถึง เช่นเดียวกับถนนที่เพิ่งมีงบประมาณในการก่อสร้างเมื่อไม่นานมานี้ - ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ทรุดโทรม 		✓
ผู้นำชุมชน		
<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาการมีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวในพื้นที่ - ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านค้นหาปัญหา ด้านวางแผนดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการลงทุน ส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม ส่วนร่วมในการปฏิบัติตามและประเมินผล - ผลกระทบจากการท่องเที่ยว ต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน - บทบาทของชุมชนในการเข้ามาพัฒนาการท่องเที่ยว และการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับพื้นที่ใกล้เคียง 		✓

ตาราง 18 (ต่อ)

สถานการณ์และปัญหาในการท่องเที่ยว ภายในจังหวัดพัทลุง	ความคิดเห็น สอดคล้อง	ความคิดเห็น แตกต่าง
นักวิชาการ		
<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยว ในปัจจุบัน ได้แก่ การทำงานร่วมกัน แบบบูรณาการ (สอดคล้องกับภาครัฐ) - ปัญหาด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ (สอดคล้องกับเอกชน) - ปัญหาการจัดการของภาครัฐ - ปัญหาการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวในพื้นที่ (สอดคล้องกับผู้นำชุมชน) - ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เช่น ด้านค้นหาปัญหา ด้านวางแผนดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการลงทุน ส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม ส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม และประเมินผล (สอดคล้องกับผู้นำชุมชน) - ผลกระทบจากการท่องเที่ยว ต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมในชุมชน (สอดคล้องกับผู้นำชุมชน) 	✓	

ตาราง 19 สรุปประเด็นเรื่องจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง จากการสัมภาษณ์จากภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนา การท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง	ความคิดเห็น สอดคล้อง	ความคิดเห็น แตกต่าง
จุดแข็ง ทุกภาคส่วนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน		
<ul style="list-style-type: none"> - มีที่ตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางทางภาคใต้ของประเทศไทย มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่น เป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุง มโนราห์ เป็นศิลปะ ที่โดดเด่นของภาคใต้และมีชื่อเสียงมาอย่างช้านาน มีประวัติความเป็นมาในการสร้างเมืองโดยมีหลักฐานอ้างอิง สามารถทำให้ผู้คนอยากศึกษาค้นคว้าเดินทางมาเยี่ยมชม - มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่โดดเด่น - มีอาหารใต้ที่เป็นเอกลักษณ์ 	✓	

ตาราง 19 (ต่อ)

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนา การท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง	ความคิดเห็น สอดคล้อง	ความคิดเห็น แตกต่าง
<ul style="list-style-type: none"> - มีสินค้าหัตถศิลป์และสินค้า OTOP ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น กระจ่างสานที่ทำจากกระจูด ปัจจุบันมีการส่งขายไปยังพื้นที่ต่างจังหวัด และต่างประเทศ โดยการออกแบบที่ทันสมัยมากขึ้น ตอบสนองความต้องการของคนได้เพิ่มขึ้น - มีทรัพยากรบริการระบบสาธารณูปโภคที่ครบครันและเข้าถึงได้ง่าย เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน อินเทอร์เน็ต - ประชากรในจังหวัดมีความเป็นมิตรต่อผู้มาเยือน - ที่พักในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลาย เช่น รีสอร์ท โรงแรม ระดับ สามดาว แมนชั่น ห้องพักรายวัน สร้างทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยว 		
<p>จุดอ่อน</p> <p>ภาครัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน - เกิดการเพิ่มขึ้นของอบายมุข รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีที่เข้ามา มีบทบาทแทนวัฒนธรรมดั้งเดิม <p>ภาคเอกชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ รวมไปถึงการพัฒนาทักษะของแรงงาน - ปัญหาด้านคมนาคมในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง <p>ผู้นำชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น - เกิดการเพิ่มขึ้นของอบายมุข รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีที่เข้ามา มีบทบาทแทนวัฒนธรรมดั้งเดิม <p>ชาดการอนุรักษ์ชุมชนย่านประวัติศาสตร์</p> <p>นักวิชาการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น - พื้นที่ท่องเที่ยวเก่าบางแห่งทรุดโทรม - เกิดการเพิ่มขึ้นของอบายมุข รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีที่เข้ามา มีบทบาทแทนวัฒนธรรมดั้งเดิม 		✓

ตาราง 19 (ต่อ)

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนา การท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง	ความคิดเห็น สอดคล้อง	ความคิดเห็น แตกต่าง
<p>โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมให้จังหวัดพัทลุงเป็นเมืองรองแห่งการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่กระจุกตัวของเมืองท่องเที่ยวใหญ่ ๆ - กระแสความนิยมด้านการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เช่น การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ - รัฐบาลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความโดดเด่นของประเทศไทยในสายตาคนทั่วโลก - กระแสความนิยมของชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการศึกษา การทำงาน การท่องเที่ยว และการอยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดพัทลุง 	✓	
<p>อุปสรรค</p> <p>ภาครัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภัยพิบัติธรรมชาติ รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยววันน้อยลง การจับจ่ายใช้สอยน้อยลง - จังหวัดใกล้เคียงมีทรัพยากรด้านบริการดีกว่า เช่น สนามบิน <p>ภาคเอกชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น อุทกภัย - ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยววันน้อยลง การจับจ่ายใช้สอยน้อยลง - โรคระบาด <p>ผู้นำชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น อุทกภัย - จังหวัดใกล้เคียงส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง - โรคระบาด <p>นักวิชาการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยววันน้อยลง การจับจ่ายใช้สอยน้อยลง 		✓

ตาราง 20 สรุปประเด็นเรื่องความยั่งยืนจากการสัมภาษณ์จากภาครัฐ ภาคเอกชน
ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนา การท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง	ความคิดเห็น สอดคล้อง	ความคิดเห็น แตกต่าง
<p>ภาครัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่งผลต่อความยั่งยืน - สร้างกิจกรรม การเรียนรู้ การสื่อความหมายเพื่อนำเสนอ ส่งผลต่อความยั่งยืนประสบการณ์ที่มีคุณภาพและปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่งผลต่อความยั่งยืน - นโยบายด้านเศรษฐกิจส่งผลต่อความยั่งยืน - นโยบายด้านสังคมส่งผลต่อความยั่งยืน - นโยบายด้านวัฒนธรรมส่งผลต่อความยั่งยืน - นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความยั่งยืน 	✓	
<p>ภาคเอกชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยึดแนวทางในการพัฒนาคือเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ความสำคัญในการพัฒนาธุรกิจแบบค่อยเป็นค่อยไป เน้นจากทุนที่มีอยู่เดิมค่อย ๆ พัฒนาไม่เน้นการเติบโตอย่างรวดเร็ว ไม่นิยมการกู้ยืมจากทางธนาคารเพื่อมาทำธุรกิจ ทั้งการท่องเที่ยว - ภาครัฐเป็นตัวแปรที่สำคัญในเรื่องของการกระตุ้น เช่น การออกนโยบายต่าง ๆ ส่งเสริมให้ประชาชนต้องการท่องเที่ยว และที่สำคัญ - ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวสร้างกิจกรรมเพื่อเป็นการทดแทนทรัพยากรที่สูญหายไปนักท่องเที่ยวกลับคืนสู่ธรรมชาติ ซึ่งกิจกรรมนี้สามารถสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชนได้ 		✓

ตาราง 20 (ต่อ)

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนา การท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง	ความคิดเห็น สอดคล้อง	ความคิดเห็น แตกต่าง
ผู้นำชุมชน - รักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของจังหวัดพัทลุงมิให้สูญหายไป หรือได้รับอิทธิพลจากภายนอก มากนักไม่ว่าจะเป็นภาษา ประจำท้องถิ่นวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น - อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมในชุมชนพัฒนาและให้ความสำคัญเมื่อ มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยวช่วยยกระดับ ต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่		✓

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

จากการศึกษา การวิจัยเชิงปริมาณของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลของการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง” ได้เก็บข้อมูลในการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถตอบคำถามในวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง 2) เพื่อตรวจสอบสถานการณ์การท่องเที่ยวและปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง 3) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง 4) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง โดยผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การอธิบาย

b_0	แทน	ค่าคงที่ของสมการตัวอย่าง
b_i	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรที่ i
$\hat{Y}$	แทน	ค่าของตัวแปรตาม (สมการทำนายคะแนนดิบ)
$\hat{Z}_y$	แทน	ค่าของตัวแปรตาม (สมการทำนายคะแนนมาตรฐาน)
β	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน
X_1	แทน	ค่าของตัวแปรอิสระ (สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว)
X_2	แทน	ค่าของตัวแปรอิสระ (ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว)
X_3	แทน	ค่าของตัวแปรอิสระ (ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก)
X_4	แทน	ค่าของตัวแปรอิสระ (ด้านที่พัก)
X_5	แทน	ค่าของตัวแปรอิสระ (ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว)
X_6	แทน	ค่าของตัวแปรอิสระ (ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว)
Y_1	แทน	ค่าของตัวแปรตาม (ด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้)
Y_2	แทน	ค่าของตัวแปรตาม (ด้านบริการทางการท่องเที่ยว)
Y_3	แทน	ค่าของตัวแปรตาม (ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว)
Y_4	แทน	ค่าของตัวแปรตาม (ด้านสถานที่)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการพิจารณาปฏิเสธสมมติฐานหลัก
df	แทน	ระดับแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลของการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้ตอบแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List) ปรากฏดังตาราง 21 – 27

ตาราง 21 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	136	34.0
หญิง	264	66.0
รวม	400	100.0

จากตาราง 21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมา ได้แก่ เพศชาย จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 ตามลำดับ

ตาราง 22 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 15 ปี	61	15.3
15 – 30 ปี	136	34.0
31 – 45 ปี	77	19.3
46 – 60 ปี	71	17.8
60 ปีขึ้นไป	55	13.8
รวม	400	100.0

จากตาราง 22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 – 30 ปี จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมา ได้แก่ อายุระหว่าง 31 – 45 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 19.3 อายุระหว่าง 46 – 60 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 อายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 และอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 ตามลำดับ

ตาราง 23 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สมรส		
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	238	59.5
สมรส	138	34.5
หม้าย/หย่าร้าง	24	6.0
รวม	400	100.0

จากตาราง 23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีสถานภาพโสด จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 รองลงมา ได้แก่ สถานภาพสมรส จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 และสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ

ตาราง 24 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับ

การศึกษา		
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	243	60.7
ปริญญาตรี	123	30.8
สูงกว่าปริญญาตรี	34	8.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 24 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 60.7 รองลงมา ได้แก่ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และระดับการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 ตามลำดับ

ตาราง 25 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	47	11.8
ธุรกิจส่วนตัว	28	7.0
พนักงานบริษัทเอกชน	110	27.5
เกษตรกร	45	11.3
นักเรียน/นักศึกษา	170	42.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 25 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมา ได้แก่ อาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 เกษตรกร จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 และธุรกิจส่วนตัว จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

ตาราง 26 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้

ต่อเดือน		
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	186	46.5
15,000 – 30,000 บาท	104	26.0
30,001 – 45,000 บาท	60	15.0
45,001 – 60,000 บาท	37	9.3
สูงกว่า 60,000 บาท	13	3.3
รวม	400	100.0

จากตาราง 26 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาได้แก่ รายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 รายได้ต่อเดือนระหว่าง 30,001 – 45,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 รายได้ต่อเดือนระหว่าง 45,001 – 60,000 บาท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 และรายได้ต่อเดือนสูงกว่า 60,000 บาทจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

ตาราง 27 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว		
กรุงเทพและปริมณฑล	14	3.5
ภาคกลาง	40	10.0
ภาคตะวันออก	19	4.8
ภาคตะวันตก	3	.8
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	44	11.0
ภาคใต้	280	70.0
รวม	400	100.0

จากตาราง 27 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 ภาคกลาง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 กรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 ภาคตะวันออก จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 และภาคตะวันตก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 28 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในภาพรวม

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว	4.27	0.44	มากที่สุด	2
2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.51	0.43	มากที่สุด	1
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.17	0.47	มาก	4
4. ด้านที่พัก	4.23	0.47	มาก	3
5. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.75	0.38	มาก	6
6. ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว	4.05	0.50	มาก	5
รวม	4.16	0.34	มาก	

จากตาราง 28 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) (S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยจำแนกตามตัวแปรที่ได้ศึกษา พบว่า การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.51$) (S.D. = 0.43) รองลงมาได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.27$) (S.D. = 0.44) และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.75$) (S.D. = 0.38) ตามลำดับ

ตาราง 29 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านสิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว

ด้านสิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ภายในสถานที่ท่องเที่ยวมีการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	4.60	0.57	มากที่สุด	1
2. มิวเซียมเทศกาล มหกรรม และ event ประจำปีที่น่าสนใจ	4.58	0.65	มากที่สุด	2
3. นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล	4.49	0.64	มากที่สุด	3
4. ภายในสถานที่ท่องเที่ยวมีจุดพักผ่อนแก่นักท่องเที่ยว อย่างเพียงพอ	4.40	0.66	มากที่สุด	4
5. สถานที่ท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ	4.26	0.72	มากที่สุด	5
6. มีความหลากหลายในรูปแบบการท่องเที่ยว	4.17	0.93	มาก	6
7. สถานที่ท่องเที่ยวมีความหลากหลายของธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า	4.17	0.78	มาก	6
8. ภายในสถานที่ท่องเที่ยวมีระบบการจัดการขยะที่ดี	4.14	0.82	มาก	8
9. สถานที่ท่องเที่ยวมีวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ของคนในชุมชนที่น่าสนใจ	3.61	1.27	มาก	9
รวม	4.27	0.44	มากที่สุด	

จากตาราง 29 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านสิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) (S.D. = 0.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยจำแนกตามตัวแปรที่ได้ศึกษาพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ภายในสถานที่ท่องเที่ยวมีการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.60$) (S.D. = 0.57) รองลงมา ได้แก่ มิวเซียมเทศกาล มหกรรม และ event ประจำปีที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 4.58$) (S.D. = 0.65) และลำดับสุดท้าย ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวมีวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ของคนในชุมชนที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 3.61$) (S.D. = 1.27) ตามลำดับ

ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง	4.61	0.60	มากที่สุด	1
2. ป้ายบอกทางมีความชัดเจนและสามารถเข้าใจง่าย	4.58	0.57	มากที่สุด	2
3. มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทาง	4.52	0.57	มากที่สุด	3
4. สภาพถนนมีความสะดวกสบายตลอดเส้นทาง	4.50	0.64	มากที่สุด	4
5. มีเส้นทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้สะดวก	4.44	0.69	มากที่สุด	5
6. มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการอย่างเหมาะสม สม่าเสมอ	4.40	0.71	มากที่สุด	6
รวม	4.51	0.43	มากที่สุด	

จากตาราง 30 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) (S.D. = 0.43) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยจำแนกตามตัวแปรที่ได้ศึกษาพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง ($\bar{X} = 4.61$) (S.D. = 0.60) รองลงมา ได้แก่ ป้ายบอกทางมีความชัดเจนและสามารถเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.58$) (S.D. = 0.57) และลำดับสุดท้าย คือมีรถโดยสารสาธารณะให้บริการอย่างเหมาะสม สม่าเสมอ ($\bar{X} = 4.40$) (S.D. = 0.71)

ตาราง 31 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีหน่วยงานราชการและ เอกชน ดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว เช่น ตำรวจท่องเที่ยว โรงพยาบาล เป็นต้น	4.50	0.66	มากที่สุด	1
2. มีปั้มน้ำมัน ปั้มแก๊ส บริการนักท่องเที่ยว	4.30	0.69	มากที่สุด	2
3. สถานที่ท่องเที่ยวที่มีจุดรถเพียงพอดังจำนวนพาหนะของนักท่องเที่ยวที่ใช้ในการเดินทาง	4.24	0.72	มากที่สุด	3
4. มีตู้ ATM ร้านสะดวกซื้อ ร้านกาแฟ เพื่อให้บริการรองรับนักท่องเที่ยว	4.23	0.72	มาก	4
5. มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น	4.19	0.84	มาก	4
6. มีสถานบันเทิงรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ไนท์คลับ คาราโอเกะ เป็นต้น	4.17	0.83	มาก	6
7. มีธุรกิจประเภทการดูแลสุขภาพ ธุรกิจด้านความงาม เช่น สปา ร้านนวด ร้านเสริมสวย บริการแก่นักท่องเที่ยว	4.11	0.99	มาก	7
8. มีร้านอาหารและเครื่องดื่มจำหน่ายเพียงพอดังจำนวนนักท่องเที่ยว	4.04	0.73	มาก	8
9. ห้างสรรพสินค้าจำนวนเพียงพอการใช้งานของจำนวนนักท่องเที่ยว	3.79	0.97	มาก	9
รวม	4.17	0.47	มาก	

จากตาราง 31 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) (S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยจำแนกตามตัวแปรที่ได้ศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีหน่วยงานราชการและเอกชนดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว เช่น ตำรวจท่องเที่ยว โรงพยาบาล เป็นต้น ($\bar{X} = 4.50$) (S.D. = 0.66) รองลงมา ได้แก่ มีปั้มน้ำมัน ปั้มแก๊ส บริการนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.30$) (S.D. = 0.69) และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ห้องสุขามีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของจำนวนนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.79$) (S.D. = 0.97)

ตาราง 32 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านที่พัก

ด้านที่พัก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ที่พักมีจำนวนห้องพักที่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	4.46	0.58	มากที่สุด	1
2. ที่พักมีความสะอาด	4.41	0.65	มากที่สุด	2
3. ที่พักมีความปลอดภัย	4.41	0.66	มากที่สุด	2
4. ที่พักมีราคาเหมาะสมกับคุณภาพของห้องพัก	4.31	0.61	มากที่สุด	4
5. ประเภทของที่พักมีความหลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เลือกพัก	4.24	0.76	มากที่สุด	5
6. สถานที่ตั้งของที่พักสามารถเข้าถึงได้สะดวก	4.16	0.83	มาก	6
7. ที่พักมีการรักษาระดับคุณภาพ การให้บริการตามหลักมาตรฐานสากล	4.02	0.76	มาก	7
8. สถานที่พักมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน เช่น สระว่ายน้ำ พิตเนส ร้านซักรีด	3.81	1.06	มาก	8
รวม	4.23	0.47	มาก	

จากตาราง 32 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านที่พัก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) (S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ที่พักมีจำนวนห้องพักที่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.46$) (S.D. = 0.58) รองลงมาได้แก่ ที่พักมีความสะอาด

($\bar{X} = 4.41$) (S.D. = 0.65) และที่พักมีความปลอดภัยที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.41$) (S.D. = 0.66) และลำดับสุดท้ายคือ สถานที่พักมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน เช่น สระว่ายน้ำ ฟิตเนส ร้านซักรีด ($\bar{X} = 3.81$) (S.D. = 1.06)

ตาราง 33 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย	4.42	0.63	มากที่สุด	1
2. ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	4.32	0.60	มากที่สุด	2
3. รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	4.30	0.76	มากที่สุด	3
4. มีการให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	4.30	0.62	มากที่สุด	3
5. ราคาการเข้าร่วมกิจกรรมในการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	4.27	0.68	มากที่สุด	5
6. กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ	4.26	0.66	มากที่สุด	6
7. ช่องทางการติดต่อเข้าร่วมกิจกรรมมีความหลากหลาย	4.24	0.70	มากที่สุด	7
8. กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความปลอดภัย	4.15	0.78	มาก	8
รวม	3.75	0.38	มาก	

จากตาราง 33 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) (S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 4.42$) (S.D. = 0.63) รองลงมาได้แก่ ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.32$) (S.D. = 0.60) และลำดับสุดท้ายคือ กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.15$) (S.D. = 0.78)

ตาราง 34 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว

ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มี application ทางโทรศัพท์เพื่อให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพิ่มเติม	4.10	0.60	มาก	1
2. มีการเสนอบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยวภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เช่น แก้อินวดไฟฟ้า ตู๊กดเครื่องตี๋ม ตู๊กดกระดาศซำระ เป็นต้น	4.10	0.71	มาก	1
3. มีรถเช่า บริการการแก่ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถจักรยาน รถออล์ฟไฟฟ้า	4.06	0.77	มาก	3
4. มีบริการถ่ายรูปแก่นักท่องเที่ยว	4.05	0.62	มาก	4
5. มีการให้ข้อมูลสารสนเทศ หรือแผ่นพับที่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	4.02	0.77	มาก	5
6. บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีบริการรถรางหรือรถยนต์ไฟฟ้ารับส่งแก่นักท่องเที่ยว	4.02	0.74	มาก	5
7. มีการเสนอขายแพ็คเกจท่องเที่ยวเพิ่มเติมบริการแก่นักท่องเที่ยว	4.02	0.71	มาก	5
รวม	4.05	0.50	มาก	

จากตาราง 34 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) (S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มี application ทางโทรศัพท์เพื่อให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพิ่มเติม ($\bar{X} = 4.10$) (S.D. = 0.71) และมีการเสนอบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยวภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เช่น แก้อินวดไฟฟ้า ตู๊กดเครื่องตี๋ม ตู๊กดกระดาศซำระ เป็นต้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.10$) (S.D. = 0.71) รองลงมา ได้แก่ มีรถเช่า บริการการแก่ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถจักรยาน รถออล์ฟไฟฟ้า ($\bar{X} = 4.06$) (S.D. = 0.77) และลำดับสุดท้ายคือ มีการเสนอขายแพ็คเกจท่องเที่ยวเพิ่มเติมบริการแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.02$) (S.D. = 0.71)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 35 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงในภาพรวม

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. บุคลากรทางการท่องเที่ยว	4.31	0.48	มากที่สุด	1
2. ด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้	4.09	0.44	มาก	2
3. บริการทางการท่องเที่ยว	4.05	0.46	มาก	3
4. ด้านสถานที่	4.04	0.44	มาก	4
รวม	4.12	0.33	มาก	

จากตาราง 35 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) (S.D. = 0.33) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บุคลากรทางการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.31$) (S.D. = 0.48) รองลงมา ได้แก่ ด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้ ($\bar{X} = 4.09$) (S.D. = 0.44) บริการทางการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.05$) (S.D. = 0.46) ด้านสถานที่ ($\bar{X} = 4.04$) (S.D. = 0.44) ตามลำดับ

ตาราง 36 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้

ด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงาม น่าสนใจ	4.26	0.69	มากที่สุด	1
2. สถานที่ท่องเที่ยวมีของฝาก ของที่ระลึก ที่เหมาะสม ทั้งด้านราคา และคุณภาพของสินค้า	4.22	0.67	มาก	2
3. สถานที่ท่องเที่ยวมีจุดพักผ่อนให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	4.21	0.75	มาก	2
4. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	4.18	0.68	มาก	4
5. สถานที่ท่องเที่ยวมีจำนวนร้านอาหารที่เพียงพอต่อการรองรับของจำนวนนักท่องเที่ยว	4.11	0.63	มาก	5
6. สถานที่ท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ตู้เอทีเอ็ม ร้านขายของ	4.08	0.74	มาก	6
7. ตัวแทนจำหน่าย และ บริษัทนำเที่ยวที่มีเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว	4.07	0.72	มาก	7
8. มียานพาหนะที่มีความหลากหลายบริการแก่นักท่องเที่ยวในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถตู้ รถไฟ รถขนส่งประจำทาง รถสองแถว เป็นต้น	4.01	0.76	มาก	7
9. สถานที่ท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ เหมาะแก่การเดินทางท่องเที่ยว	3.97	0.84	มาก	9
10. สถานที่ท่องเที่ยวมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์	3.96	0.77	มาก	10
11. สถานที่พักที่จัดเตรียมไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีคุณภาพ มีความหลากหลาย ราคาเหมาะสม	3.92	0.79	มาก	11
รวม	4.09	0.44	มาก	

จากตาราง 36 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้ อยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.09$) (S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม น่าสนใจ ($\bar{X} = 4.26$) (S.D. = 0.69) รองลงมา ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวที่มีของฝาก ของที่ระลึก ที่เหมาะสม ทั้งด้านราคา และคุณภาพของสินค้า ($\bar{X} = 4.22$) (S.D. = 0.67) และลำดับสุดท้ายคือ สถานที่พักที่จัดเตรียมไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ราคาเหมาะสม ($\bar{X} = 3.92$) (S.D. = 0.79) ตามลำดับ

ตาราง 37 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านบริการทางการท่องเที่ยว

บริการทางการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. รู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการด้านช่องทางข้อมูลข่าวสารในการท่องเที่ยว	4.36	0.56	มากที่สุด	1
2. รู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการ ของหน่วยงานของรัฐ และ เอกชน เช่นการบริการของตำรวจท่องเที่ยว โรงพยาบาลต่าง ๆ	4.24	0.86	มากที่สุด	2
3. รู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการด้านคมนาคมขนส่งในการเดินทางท่องเที่ยว	4.10	0.58	มาก	3
4. รู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการ ด้านธุรกิจดูแลสุขภาพ และธุรกิจด้านความงามแก่นักท่องเที่ยว เช่น สปา ร้านนวด ร้านเสริมสวย	4.10	0.86	มาก	3
5. รู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการในสถานที่พักแรม เช่น การบริการภายในโรงแรม รีสอร์ท เป็นต้น	4.01	0.83	มาก	5
6. รู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการด้านสถานบันเทิงต่าง ๆ เช่น ไนท์คลับ คาราโอเกะ	3.91	0.88	มาก	6
7. รู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการของตัวแทนจำหน่ายบริษัทนำเที่ยว	3.82	1.11	มาก	7
8. รู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการของบริษัทรถเช่า	3.82	1.14	มาก	7
รวม	4.05	0.46	มาก	

จากตาราง 37 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านบริการทางการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) (S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการด้านช่องทางข้อมูลข่าวสารในการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.36$) (S.D. = 0.56) รองลงมา ได้แก่ รู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการ ของหน่วยงานของรัฐ และ เอกชน เช่น การบริการของตำรวจท่องเที่ยว โรงพยาบาลต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.24$) (S.D. = 0.86) รู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการด้านคมนาคมขนส่งในการเดินทางท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.10$) (S.D. = 0.58) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับรู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการ ด้านธุรกิจดูแลสุขภาพ และธุรกิจด้านความงามแก่นักท่องเที่ยว เช่น สปา ร้านนวด ร้านเสริมสวย ($\bar{X} = 4.10$) (S.D. = 0.86) และลำดับสุดท้ายคือ รู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการของตัวแทนจำหน่ายบริษัทนำเที่ยว ($\bar{X} = 3.82$) (S.D. = 1.11) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับรู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการของบริษัทรถเช่า ($\bar{X} = 3.82$) (S.D. = 1.14) ตามลำดับ

ตาราง 38 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว

บุคลากรทางการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. เจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อมในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวตลอดเวลา	4.40	0.69	มากที่สุด	1
2. เจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ	4.38	0.69	มากที่สุด	2
3. เจ้าหน้าที่ที่มีความเต็มใจในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	4.38	0.69	มากที่สุด	2
4. เจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยไมตรี	4.37	0.67	มากที่สุด	4
5. เจ้าหน้าที่มีความรู้เพียงพอในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	4.33	0.65	มากที่สุด	5
6. เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพ เหมาะสมในขณะปฏิบัติงาน	4.32	0.65	มากที่สุด	6
7. เจ้าหน้าที่มีเพียงพอในการดูแลนักท่องเที่ยว	4.00	1.01	มาก	7
รวม	4.31	0.48	มากที่สุด	

จากตาราง 38 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$) (S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อมในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.40$) (S.D. = 0.69) รองลงมา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ ($\bar{X} = 4.38$) (S.D. = 0.69) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ เจ้าหน้าที่ที่มีความเต็มใจในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.38$) (S.D. = 0.69) และลำดับสุดท้ายคือ เจ้าหน้าที่ที่มีเพียงพอในการดูแลนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.00$) (S.D. = 1.01)

ตาราง 39 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านสถานที่

ด้านสถานที่	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. บริเวณภายในสถานที่ท่องเที่ยวและบริเวณโดยรอบตกแต่งสวยงาม	4.26	0.62	มากที่สุด	1
2. ช่วงเวลาเปิด-ปิดสถานที่ท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	4.15	0.66	มาก	2
3. ภูมิทัศน์ และทัศนียภาพดึงดูดแก่การท่องเที่ยว	4.12	0.84	มาก	3
4. บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัย	4.05	0.80	มาก	4
5. สถานที่ท่องเที่ยวมีการจัดการด้านสุขอนามัยที่ดี	3.90	0.75	มาก	5
6. สถานที่มีระบบการจัดการที่ดี เช่น ระบบกำจัดขยะ และของเสีย	3.78	0.77	มาก	6
รวม	4.04	0.44	มาก	

จากตาราง 39 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ในด้านสถานที่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) (S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด บริเวณภายในสถานที่ท่องเที่ยวและบริเวณโดยรอบตกแต่งสวยงาม ($\bar{X} = 4.26$) (S.D. = 0.62) รองลงมา ได้แก่ ช่วงเวลาเปิด-ปิดสถานที่ท่องเที่ยวมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.15$) (S.D. = 0.66) และลำดับสุดท้ายคือ สถานที่มีระบบการจัดการที่ดี เช่น ระบบกำจัดขยะ และของเสีย ($\bar{X} = 3.78$) (S.D. = 0.77)

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังนี้

1. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้
2. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบริการทางการท่องเที่ยว
3. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว
4. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสถานที่

ในการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้ใช้สถิติแบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 40 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพิจิตรกับตัวแปรตามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
ในจังหวัดพิจิตร

ตัวแปร	สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว	ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ด้านที่พัก	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว	1.000	.655**	.411**	.357**	.540**	.332**	.663**
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	-	1.000	.548**	.441**	.523**	.454**	.683**
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	-	-	1.000	.606**	.600**	.562**	.578**
ด้านที่พัก	-	-	-	1.000	.562**	.551**	.504**
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	-	-	-	-	1.000	.507**	.590**
ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว	-	-	-	-	-	1.000	.526**
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	-	-	-	-	-	-	1.000

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 40 พบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พัก และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.663, 0.683, 0.578, 0.504, 0.590 และ 0.526 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 41 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

องค์ประกอบการท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุง	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	p
	b	Std. Error	β		
Constant	.933	.126		7.378	.000*
1. สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (X_1)	.237	.032	.316	7.350	.000*
2. ด้านการเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว (X_2)	.202	.035	.262	5.790	.000*
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X_3)	.087	.032	.124	2.749	.006*
4. ด้านที่พัก (X_4)	.046	.030	.065	1.530	.127
5. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (X_5)	.085	.039	.098	2.205	.028*
6. ด้านการบริการเสริม ทางการท่องเที่ยว (X_6)	.097	.027	.147	3.652	.000*
R=0.792	R ² =0.628	Adjusted R ² =0.622	F=110.417	Sig.=.000*	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 41 พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมากที่สุด คือ สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว ($\beta = 0.316$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\beta = 0.262$) ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว ($\beta = 0.147$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\beta = 0.124$) และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\beta = 0.098$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) ระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (X_1) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (X_2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X_3) ด้านที่พัก (X_4) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (X_5) ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (X_6) กับตัวแปรตาม (Y_1) (ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้) เท่ากับ 0.792 สมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.628 และสมประสิทธิ์การอธิบาย (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.622 โดยมีประสิทธิภาพพร้อมกันในการทำนายร้อยละ 62.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ (คะแนนดิบ) และสมการพยากรณ์ (คะแนนมาตรฐาน) ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.933 + 0.237 X_1 + 0.202 X_2 + 0.087 X_3 + 0.085 X_5 + 0.097 X_6 \text{ (คะแนนดิบ)}$$

$$\hat{Z}_y = 0.316 Z_{X1} + 0.262 Z_{X2} + 0.1249 Z_{X3} + 0.098 Z_{X5} + 0.147 Z_{X6} \text{ (คะแนนมาตรฐาน)}$$

ตาราง 42 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้

องค์ประกอบการท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุง	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
	b	Std. Error	β	t	p
Constant	.885	.217		4.078	.000*
1. สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (X_1)	.123	.055	.124	2.228	.026*
2. ด้านการเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว (X_2)	.090	.060	.088	1.506	.133
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X_3)	.169	.054	.181	3.104	.002*
4. ด้านที่พัก (X_4)	.088	.051	.093	1.711	.088
5. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (X_5)	.144	.066	.124	2.174	.030*
6. ด้านการบริการเสริม ทางการท่องเที่ยว (X_6)	.163	.046	.185	3.557	.000*
R=0.615	R ² =0.379	Adjusted R ² =0.369	F=39.895	Sig.=.000*	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 42 พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมากที่สุด (ด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้) คือ ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว ($\beta = 0.185$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\beta = 0.181$) สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว ($\beta = 0.124$) และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\beta = 0.124$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) ระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (X_1) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (X_2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X_3) ด้านที่พัก (X_4) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (X_5) ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (X_6) กับตัวแปรตาม (Y_1) (ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้) เท่ากับ 0.615 สมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.379 และสมประสิทธิ์การอธิบาย (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.369 โดยมีประสิทธิภาพร่วมกันในการทำนายร้อยละ 36.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ (คะแนนดิบ) และสมการพยากรณ์ (คะแนนมาตรฐาน) ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.885 + 0.123 X_1 + 0.169 X_3 + 0.144 X_5 + 0.163 X_6 \text{ (คะแนนดิบ)}$$

$$\hat{Z}_{Y_1} = 0.124 Z_{X_1} + 0.181 Z_{X_3} + 0.124 Z_{X_5} + 0.185 Z_{X_6} \text{ (คะแนนมาตรฐาน)}$$

ตาราง 43 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ด้านบริการทางการท่องเที่ยว

องค์ประกอบการท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุง	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
	b	Std. Error	β	t	p
Constant	1.342	.243		5.517	.000*
1. สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (X_1)	.271	.062	.263	4.371	.000*
2. ด้านการเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว (X_2)	.271	.067	.256	4.038	.000*
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X_3)	-.018	.061	-.019	-.293	.770
4. ด้านที่พัก (X_4)	.045	.058	.046	.785	.433
5. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (X_5)	.099	.074	.083	1.331	.184
6. ด้านการบริการเสริม ทางการท่องเที่ยว (X_6)	-.039	.051	-.043	-.756	.450
R=0.519	R ² =0.269	Adjusted R ² =0.258	F=24.105	Sig.=.000*	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 43 พบว่า องค์ประกอบการทำงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมากที่สุด (ด้านบริการทางการท่องเที่ยว) คือ สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว ($\beta = 0.263$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\beta = 0.256$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) ระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (X_1) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (X_2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X_3) ด้านที่พัก (X_4) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (X_5) ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (X_6) กับตัวแปรตาม (Y_2) (ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบริการทางการท่องเที่ยว) เท่ากับ 0.519 สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.269 และสัมประสิทธิ์การอธิบาย (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.258 โดยมีประสิทธิภาพร่วมกันในการทำนายร้อยละ 25.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ (คะแนนดิบ) และสมการพยากรณ์ (คะแนนมาตรฐาน) ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.342 + 0.271 X_1 + 0.271 X_2 \text{ (คะแนนดิบ)}$$

$$\hat{Z}_{Y_2} = 0.263 Z_{X_1} + 0.256 Z_{X_2} \text{ (คะแนนมาตรฐาน)}$$

ตาราง 44 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว

องค์ประกอบการท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุง	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
	b	Std. Error	β	t	p
Constant	.352	.216		1.631	.104
1. สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (X_1)	.236	.055	.220	4.292	.000*
2. ด้านการเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว (X_2)	.208	.060	.189	3.497	.001*
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X_3)	.156	.054	.155	2.884	.004*
4. ด้านที่พัก (X_4)	.097	.051	.096	1.902	.058
5. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (X_5)	.079	.066	.064	1.204	.229
6. ด้านการบริการเสริม ทางการท่องเที่ยว (X_6)	.161	.046	.170	3.533	.000*
R=0.687	R ² =0.471	Adjusted R ² =0.463	F=58.423	Sig.=.000*	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 44 พบว่า องค์ประกอบการทำงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมากที่สุด (ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว) คือ สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว ($\beta = 0.220$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\beta = 0.189$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\beta = 0.155$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) ระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (X_1) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (X_2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X_3) ด้านที่พัก (X_4) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (X_5) ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (X_6) กับตัวแปรตาม (Y_3) (ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว) เท่ากับ 0.687 สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.471 และสัมประสิทธิ์การอธิบาย (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.463 โดยมีประสิทธิภาพรวมกันในการทำนายร้อยละ 46.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ (คะแนนดิบ) และสมการพยากรณ์ (คะแนนมาตรฐาน) ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.352 + 0.236 X_1 + 0.208 X_2 + 0.156 X_3 + 0.161 X_6 \text{ (คะแนนดิบ)}$$

$$\hat{Z}_{y3} = 0.220 Z_{x1} + 0.189 Z_{x2} + 0.155 Z_{x3} + 0.170 Z_{x6} \text{ (คะแนนมาตรฐาน)}$$

ตาราง 45 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติขององค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ด้านสถานที่

องค์ประกอบการท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุง	Unstandardized		Standardized		
	Coefficients		Coefficients		
	b	Std. Error	β	t	p
Constant	1.152	.227		5.075	.000*
1. สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (X_1)	.317	.058	.316	5.477	.000*
2. ด้านการเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว (X_2)	.238	.063	.232	3.805	.000*
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X_3)	.041	.057	.044	.728	.467
4. ด้านที่พัก (X_4)	-.047	.054	-.050	-.877	.381
5. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (X_5)	.018	.069	.016	.263	.793
6. ด้านการบริการเสริม ทางการท่องเที่ยว (X_6)	.105	.048	.118	2.183	.030*
R=0.572	R ² =0.327	Adjusted R ² =0.317	F=31.814	Sig.=.000*	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 45 พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมากที่สุด (ด้านสถานที่) คือ สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว ($\beta = 0.316$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\beta = 0.232$) ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว ($\beta = 0.118$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) ระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (X_1) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (X_2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X_3) ด้านที่พัก (X_4) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (X_5) ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (X_6) กับตัวแปรตาม (Y_3) (ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสถานที่) เท่ากับ 0.572 สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.327 และสัมประสิทธิ์การอธิบาย (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.317 โดยมีประสิทธิภาพพร้อมกันในการทำนายร้อยละ 31.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ (คะแนนดิบ) และสมการพยากรณ์ (คะแนนมาตรฐาน) ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.152 + 0.317 X_1 + 0.238 X_2 + 0.105 X_6 \text{ (คะแนนดิบ)}$$

$$\hat{Z}_{y_4} = 0.316 Z_{x_1} + 0.232 Z_{x_2} + 0.118 Z_{x_6} \text{ (คะแนนมาตรฐาน)}$$

ตาราง 46 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้	✓	
2. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบริการทางการท่องเที่ยว	✓	
3. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว	✓	
4. องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสถานที่	✓	

จากตาราง 46 พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุด คือ สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว ($\beta = 0.316$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\beta = 0.262$) ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว ($\beta = 0.147$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\beta = 0.124$) และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\beta = 0.098$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ ผู้วิจัยพบว่า

จากการที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปผล และนำข้อมูลทั้งหมดไปทำ SWOT Analysis และ TOWS Matrix เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง โดยให้ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และนักวิชาการ ซึ่งข้อมูลจากการทำ SWOT Analysis และ TOWS Matrix มีดังนี้

การสังเคราะห์ข้อมูล SWOT Analysis และ TOWS Matrix

สรุปผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT)

1. จุดแข็ง (Strengths)

1.1 มีที่ตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางทางภาคใต้ของประเทศไทย

1.2 มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่น เป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุง มโนราห์ เป็นศิลปะที่โดดเด่นของภาคใต้และมีชื่อเสียงมาอย่างช้านาน มีประวัติความเป็นมาในการสร้างเมืองโดยมีหลักฐานอ้างอิง สามารถทำให้ผู้คนอยากศึกษาค้นคว้าเดินทางมาเยี่ยมชม

1.3 มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่โดดเด่น และ หลากหลาย โดยจังหวัดพัทลุงได้รับการสนับสนุนการท่องเที่ยวภายใต้สโลแกน เทียวป่า นา เล สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากในจังหวัดพัทลุงมีการจัดงานกิจกรรม เทศกาล งานประเพณีประจำปีอย่างต่อเนื่อง

1.4 มีสินค้าหัตถศิลป์และสินค้า OTOP ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น กระเป๋าสานที่ทำจากกระจูด ปัจจุบันมีการส่งขายไปยังพื้นที่ต่างจังหวัด และต่างประเทศ โดยการออกแบบที่ทันสมัยมากขึ้น ตอบสนองความต้องการของคนได้เพิ่มขึ้น

1.5 มีทรัพยากรบริการระบบสาธารณูปโภคที่ครบครันและเข้าถึงได้ง่าย เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน อินเทอร์เน็ต

1.6 ประชากรในจังหวัดมีความเป็นมิตรต่อผู้มาเยือน

1.7 ที่พักในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลาย เช่น รีสอร์ท โรงแรมระดับ สามดาว แมนชั่น ห้องพักรายวัน สร้างทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยว

- 1.8 มีห้างสรรพสินค้าที่หลากหลาย สร้างความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว
- 1.9 มีความอุดมสมบูรณ์ในเรื่องของอาหาร โดยเฉพาะอาหารใต้ ที่มีความโดดเด่น
2. จุดอ่อน (Weaknesses)
  - 2.1 พื้นที่ท่องเที่ยวเก่าบางแหล่งทรุดโทรม
  - 2.2 ขาดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน
  - 2.3 ขาดการอนุรักษ์ชุมชนย่านประวัติศาสตร์
  - 2.4 ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ รวมไปถึงการพัฒนาทักษะของแรงงาน
  - 2.5 เกิดการเพิ่มขึ้นของอบายมุข รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทแทนวัฒนธรรมดั้งเดิม
  - 2.6 ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น
  - 2.7 ปัญหาด้านคมนาคมในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งเช่นรถประจำทางที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีน้อย รวมทั้งบริการรถเช่ายังมีไม่เพียงพอ
  - 2.8 สิ่งอำนวยความสะดวกยังมีน้อยไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว
  - 2.9 แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งขาดการบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยว
3. โอกาส (Opportunities)
  - 3.1 นโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมให้จังหวัดพัทลุงเป็นเมืองรองแห่งการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่กระจุกตัวของเมืองท่องเที่ยวใหญ่ ๆ
  - 3.2 กระแสความนิยมด้านการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เช่น การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
  - 3.3 รัฐบาลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความโดดเด่นของประเทศไทยในสายตาค้นทั่วโลก
  - 3.4 กระแสความนิยมของชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการศึกษา การทำงาน การท่องเที่ยว และการอยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดพัทลุง
4. อุปสรรค (Threats)
  - 4.1 ภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น อุทกภัย
  - 4.2 ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวน้อยลง การใช้จ่ายใช้สอยน้อยลง
  - 4.3 โรคระบาด เช่น Covid-19 ที่ส่งผลกระทบต่อทั่วโลก
  - 4.4 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวการเข้าถึงดีแต่ยังมีปัญหาในการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว

4.5 จังหวัดใกล้เคียงส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

การสังเคราะห์ข้อมูล TOWS Matrix

ผู้วิจัย ได้นำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมากำหนดกลยุทธ์ จึงได้นำปัจจัยภายใน ได้แก่ จุดแข็งและจุดอ่อน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาสและอุปสรรค นำผลการวิเคราะห์พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง เป็นกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) คือ การใช้จุดแข็งบนโอกาสที่มี ได้มาจากผลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็ง และโอกาสนำมาพิจารณาร่วมกันและพัฒนาเป็นแนวทางพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงกลยุทธ์เชิงรุก

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) คือ ถ้ามีจุดอ่อนก็แก้ไขโดยใช้โอกาส ได้มาจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาส มาพิจารณาร่วมกันและพัฒนาเป็นแนวทางพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงกลยุทธ์หรือกลยุทธ์เชิงแก้ไข

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) คือ การใช้จุดแข็งเพื่อป้องกันอุปสรรค ได้มาจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็ง และอุปสรรคมาพิจารณาร่วมกันและพัฒนาเป็นแนวทางพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงกลยุทธ์หรือกลยุทธ์เชิงป้องกัน

กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) คือ ถ้ามีจุดอ่อนก็แก้ไขโดยการป้องกันอุปสรรค ได้มาจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อน และอุปสรรคมาพิจารณาร่วมกัน และพัฒนาเป็นแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงหรือกลยุทธ์เชิงรับ ดังแสดงในตาราง 47 – 54 ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอร่างแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ทั้ง 17 รางแนวทาง ดังนี้

ตาราง 47 ราวแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์เชิงรุก)

กลยุทธ์เชิงรุก	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
สร้างรูปแบบการท่องเที่ยว เช่น วัฒนธรรมใต้ ใต้	<p>- รวมกลุ่มกันระหว่างชุมชนโดยให้แต่ละชุมชน ผลิตวัตถุดิบเพื่อมาผลิตเป็นอาหารใต้เนื่องจากพื้นที่มีความโดดเด่นด้านอาหาร โดยที่หน่วยงานภาครัฐให้ความรู้ในการทำการตลาด การประชาสัมพันธ์การจัดงานอีเว้นท์ท่องเที่ยวเชิงอาหารหรือเทศกาลอาหาร</p> <p>- ผลิตของที่ระลึกเพิ่มขึ้นโดยเน้นสินค้าที่เป็นอาหารใต้ อาจจะมีการแปรรูปอาหารเพื่อให้อาหารอยู่ได้ เช่น ข้าวสังข์หยด ปลาตุ๋น กุ้งทอดนาค โหนด กุ้งสามน้ำ เป็นต้น</p>			
พัฒนาจังหวัดพัทลุงเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงนวัตกรรมเพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อกระจายรายได้	<p>- ภาครัฐนำเทคโนโลยีที่มีการกำจัดขยะ ที่เกิดจากนักท่องเที่ยว หรือแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน โดยนำเทคโนโลยีมาเปลี่ยนขยะเป็นพลังงาน และนำมาใช้ตามแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า ที่ใช้บนถนนตามแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันเทศบาลเมืองพัทลุงได้มีการเริ่มกำจัดขยะโดยรวมมือกับบริษัท SCG นำขยะไปกำจัดที่จังหวัดนครศรีธรรมราช</p>			

ตาราง 47 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงรุก	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
สร้างเครือข่ายด้วยการ ท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับ พื้นที่ใกล้เคียง	<p>- ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของพยายามสร้าง ความรับรู้พื้นที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง เช่น การมีการโฆษณาโดยสร้าง content ที่น่าสนใจ และใช้บุคคลที่ มีชื่อเสียงมาโฆษณาประชาสัมพันธ์ ตามช่องทางสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะ Social Media เช่น wongnai facebook instagram เป็นต้น</p> <p>- เจ้าของพื้นที่ต้องสร้างจุดเด่นของ พื้นที่ท่องเที่ยวของตนเองแต่ยังคง เอกลักษณ์ของตนเองเพื่อทำ ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกสนใจในเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่นของพื้นที่ แต่ยังคง เอกลักษณ์พื้นที่ของตน</p>			
พัฒนาการท่องเที่ยวใน ด้านต่าง ๆ ที่มีความ หลากหลาย เนื่องจาก จังหวัดพัทลุงมีความ หลากหลายทาง ทรัพยากรการท่องเที่ยว	<p>- ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการทาง การท่องเที่ยวในการสร้างความ หลากหลายและแตกต่างเนื่องจาก จังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายทาง ทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การ ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยว สร้างสรรค์ เป็นต้น</p>			

ตาราง 47 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงรุก	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
<p>กระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูล</p>	<p>- หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน และชุมชน มีการจัด Event ที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งในจังหวัดพัทลุง และนักท่องเที่ยวต่างจังหวัด</p> <p>- ทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อที่มีความหลากหลาย เช่น ทำป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ Social Media เพื่อเป็นการสร้างช่องทางการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น</p>			
<p>หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้นำชุมชน และนักวิชาการทำงานร่วมกันอย่างมีการบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน</p>	<p>- ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ และเอกชน ผู้นำชุมชนและนักวิชาการร่วมกันหาแนวทางและออกนโยบายเพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวที่นำไปสู่ความยั่งยืน</p> <p>- เมื่อมีการออกนโยบายร่วมกันแล้ว ควรมีการติดตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประเมินผลร่วมกัน</p> <p>- เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงานที่เกิดขึ้นควรมีหาหรือหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน โดยอาจจะมีการประชุมประจำทุกเดือน</p>			

ตาราง 48 ร่างแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์เชิงแก้ไข)

กลยุทธ์เชิงแก้ไข	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
วางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาด Digital และบุกตลาดนักท่องเที่ยวไฮเอนด์ เช่น ตลาดจีน อินเดีย สิงคโปร์ และมาเลเซีย	<p>- หาคคนที่มีความรู้มาสร้างสื่อ Digital ที่น่าสนใจโดยกำหนดเป้าหมายกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่ชัดเจน เช่น *นักท่องเที่ยวชาติไหนที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยว *กลุ่มอายุเท่าไร *lifestyle ของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างไร *นักท่องเที่ยวมีอาชีพอะไร เพื่อมาสร้างคอนเทนต์ที่น่าสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว</p> <p>- ท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงขอความร่วมมือจากกระทรวงท่องเที่ยวในการออก road show ต่างประเทศ (ในอนาคต) เพื่อนำเสนอพื้นที่ท่องเที่ยวใหม่ในประเทศไทยและดึงดูดกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเพิ่มขึ้น</p>			
สร้างแผนยุทธศาสตร์กลยุทธ์โครงการต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองนโยบายภาครัฐไทยแลนด์ 4.0	<p>- ยุทธศาสตร์จังหวัดพัทลุงขอความร่วมมือจากนักวิชาการหรือผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างแผนยุทธศาสตร์พัฒนาท่องเที่ยวประจำจังหวัดโดยมีเป้าหมายที่สอดคล้องไปตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดพัทลุงและยุทธศาสตร์ของประเทศ</p>			

ตาราง 48 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงแก้ไข	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
สร้างแผนยุทธศาสตร์ พัฒนาการเกษตรด้วย เทคโนโลยีควบคู่กับการ พัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อ สร้างเมืองนวัตกรรม การ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	<p>- ภาครัฐ เช่น เกษตรจังหวัด เกษตร อำเภอ ขอความร่วมมือจาก นักวิชาการแก้ปัญหาการเกษตร ในปัจจุบัน เช่น แก้ปัญหาผลผลิต ทางการเกษตรที่อาจส่งผลกระทบต่อ เกษตรกรและภาคการท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดพัทลุงมีพื้นที่ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจ</p> <p>- สนับสนุนให้มีการศึกษาดูงานจาก จังหวัดอื่นที่ประสบความสำเร็จใน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น อำเภอ ปากช่อง ที่มีการผลิตไวน์ส่งออก หรือ สวนทุเรียนจังหวัดจันทบุรีที่สร้าง ชื่อเสียงโด่งดังในกลุ่มนักท่องเที่ยว ชาวจีน เนื่องจากพื้นที่หลายอำเภอมี พื้นที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น สวนสละลุงถัน สวนลุงนวย ศูนย์การ เรียนรู้เกษตรวิถีพุทธ วิสาหกิจชุมชน เลี้ยงผึ้งโพรงและชันโรง อำเภอควน ขนุน</p> <p>- พัฒนาและปรับปรุงบริการเสริม ทางการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เพิ่มบริการรถเช่า แก่นักท่องเที่ยว</p> <p>- เพิ่มการบริการขนส่งสาธารณะ รับส่งนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น</p>			

ตาราง 48 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงแก้ไข	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
แสวงหาเงินทุนและ บุคลากรเพื่อพัฒนาการ ท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ให้มีคุณภาพ	<p>- ภาครัฐและภาคเอกชนออกนโยบาย ให้มีการสนับสนุนผู้ประกอบการที่ ต้องการเงินทุนในการสร้างอาชีพที่ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว</p> <p>- ภาครัฐและนักวิชาการ เปิดอบรม หลักสูตรสำหรับบุคคลทั่วไปเพื่อ เพิ่มความรู้ทักษะด้านต่าง ๆ ที่ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น หลักสูตรมัคคุเทศก์ หลักสูตร ผู้ประกอบการอาหาร โฮมสเตย์ เป็น ต้น</p>			

ตาราง 49 ร่างแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์
เชิงป้องกัน)

กลยุทธ์เชิงป้องกัน	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
รวมกลุ่มกับพื้นที่ใกล้เคียง ป้องกันภัยพิบัติทาง ธรรมชาติ เช่น อุทกภัย น้ำท่วม และผลกระทบ จากภัยแล้ง	<p>- หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนและ ท้องถิ่นทางป้องกันและรับมือกับ ภัยพิบัติทางธรรมชาติเช่น หาพื้นที่ ระบายน้ำในกรณีที่มีน้ำท่วม ดัด สัญญาณแจ้งเตือนบริเวณพื้นที่ที่มี น้ำป่าไหลหลาก</p> <p>- จัดโครงการปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ ที่มีการตัดไม้ เพื่อชะลอการไหลของ น้ำ ได้แก่ อำเภองหรา อำเภอดี นครินทร์ อำเภอป่าบอน อำเภอดะ โหมด เป็นต้น</p>			

ตาราง 49 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงป้องกัน	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
ให้ความรู้กับคนในท้องถิ่น ในการป้องกันโรคติดต่อ ระบาด เช่น โรค Covid- 19	สาธารณสุขจังหวัดให้ความรู้กับ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวรวมทั้ง นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในจังหวัดเพื่อป้องกันโรคติดต่อในทีม อย่างต่อเนื่องรวมทั้งการเช็คอิน เพื่อการตรวจสอบประวัติในกรณีที่มี การติดเชื้อ ในท้องถิ่น			
สนับสนุนให้มีการทำงาน ร่วมกันระหว่างภาค ประชาชนและภาครัฐใน การเป็นหู เป็นตา ในการ ป้องกันการก่อการร้าย	- ภาครัฐขอความร่วมมือกับภาค ประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวในการเป็น หูเป็นตากรณีบุคคลที่หน้าสงสัยเข้า มายังในท้องถิ่น เพื่อป้องกันภัย การก่อการร้าย หรือ ป้องกัน อาชญากรรมทั่วไปที่จะเกิดขึ้น กับนักท่องเที่ยว เช่น การลักขโมย การหลอกลวงนักท่องเที่ยว เป็นต้น - จัดโครงการอาสาสมัครในชุมชน เพื่อ ส่งข่าวให้กับเจ้าหน้าที่ทาง ภาครัฐและหน่วยงานความมั่นคงใน การรักษาความปลอดภัยของพื้นที่			

ตาราง 50 รางแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์
เชิงรับ)

กลยุทธ์เชิงรับ	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
สร้างความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ในการเฝ้า ระวังการบุกรุกพื้นที่ป่า รวมทั้งป้องกันการทำลาย ธรรมชาติบริเวณท้อง ทะเล	<ul style="list-style-type: none"> - จัดโครงการให้ความรู้แก่ประชาชน ในท้องถิ่นรวมทั้งจัดกิจกรรมปลูกป่า อย่างต่อเนื่อง - กระตุ้นในประชาชนในท้องถิ่นแจ้ง เจ้าหน้าที่ทางภาครัฐหากพบเห็นการ ตัดไม้ทำลายป่า - จัดกิจกรรมปล่อยสัตว์น้ำลงสู่ท้อง ทะเล 			
จัดสรรงบประมาณ ในการอนุรักษ์พื้นที่ย่าน ประวัติศาสตร์ไทยใน จังหวัดพัทลุงเพื่อเป็น แหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมที่มีคุณค่า	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง ศึกษาข้อมูลเพื่อของบประมาณจาก ส่วนกลางมาพัฒนาพื้นที่ - ททท. นำเสนอพื้นที่ท่องเที่ยวเชิง มรดกและร่วมกันโฆษณาการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น มีการ ร่วมมือกับภาคเอกชนสร้างละคร หรือภาพยนตร์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่น เนื่องจากจังหวัดพัทลุงเป็น เมืองเก่าที่มีประวัติเรื่องราวความ เป็นมาอย่างยาวนาน 			
ส่งเสริมการอบรมทักษะ และพัฒนาบุคลากร ทางการท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - นักวิชาการและสถาบันการศึกษา อบรมเนื้อหาวิชาที่เอื้อต่อการ พัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ทักษะ เรื่องงานบริการในโรงแรม ร้านอาหาร รวมทั้งภาษาต่างประเทศ และมีคณาจารย์ท้องถิ่น 			

ตาราง 50 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงป้องกัน	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
ออกมาตรการป้องกัน ควบคุมการเกิดอบายมุข และสิ่งเสพติดในพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> - ปลุกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชนให้เห็นถึงโทษของยาเสพติด - ดึงเยาวชนหันมามีส่วนร่วมกับการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น โครงการมัคคุเทศก์น้อย - จัดโครงการสำนึกรักบ้านเกิดให้คนรุ่นใหม่กลับมาพัฒนาท้องถิ่น 			

หลังจากที่ผู้วิจัยได้กำหนดร่างแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้นำร่างแนวทางทั้งหมด 17 ร่าง เข้าประชุมกลุ่มย่อย เพื่อเสนอร่างแนวทางแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และ นักวิชาการ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยทั้งหมด 16 คน โดยได้ข้อสรุปว่า มี 15 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ดังนี้

ตาราง 51 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์เชิงรุก)

กลยุทธ์เชิงรุก	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
สร้างรูปแบบการท่องเที่ยว เช่น วัฒนธรรมใต้อาหารใต้	<p>- รวมกลุ่มกันระหว่างชุมชนโดยให้แต่ละชุมชน ผลิตวัตถุดิบเพื่อมาผลิตเป็นอาหารใต้เนื่องจากพื้นที่ที่มีความโดดเด่นด้านอาหาร โดยที่หน่วยงานภาครัฐให้ความรู้ในการทำการตลาดการประชาสัมพันธ์การจัดงานอีเวนต์ท่องเที่ยวเชิงอาหารหรือเทศกาลอาหาร</p> <p>- ผลิตของที่ระลึกเพิ่มขึ้นโดยเน้นสินค้าที่เป็นอาหารใต้อาจจะมีการแปรรูปอาหารเพื่อให้อาหารอยู่ได้ เช่น ข้าวสังข์หยด ปลาตุ๋น กรำ เห็ดทอดนาโหนด กุ้งสามน้ำ เป็นต้น</p>	✓		การท่องเที่ยวและกีฬาและสมาคมอาหารจังหวัดทำงานร่วมกัน โดยมีการจัดทำปฏิทินท่องเที่ยวเชิงอาหารและดูแลโดยรักษามาตรฐานและ คุณสมบัติของร้านค้าในงาน เปลี่ยนจากอาหารใต้เป็นอาหารเมืองลุง
พัฒนาจังหวัดพัทลุงเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงนวัตกรรมเพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อกระจายรายได้	<p>- ภาครัฐนำเทคโนโลยีที่มีการกำจัดขยะ ที่เกิดจากนักท่องเที่ยว หรือแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน โดยนำเทคโนโลยีมาเปลี่ยนขยะเป็นพลังงาน และนำมาใช้ตามแหล่งท่องเที่ยวเช่น ไฟฟ้า ที่ใช้บนถนนตามแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>เนื่องจากปัจจุบันเทศบาลเมืองพัทลุงได้มีการเริ่มกำจัดขยะโดยร่วมมือกับบริษัท SCG นำขยะไปกำจัดที่จังหวัดนครศรีธรรมราช</p>		x	การนำเทคโนโลยีมาใช้ อาจใช้เงินจำนวนมาก ไม่คุ้มกับการลงทุน

ตาราง 51 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงรุก	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
สร้างเครือข่ายด้วยการ ท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับ พื้นที่ใกล้เคียง	<p>– ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของพยายาม สร้างความรับรู้พื้นที่ท่องเที่ยว ใกล้เคียงเช่น การมีการโฆษณา โดยสร้าง content ที่น่าสนใจ และเชิญบุคคลที่มีชื่อเสียงมา โฆษณาประชาสัมพันธ์ตาม ช่องทางสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะ Social Media เช่น facebook instagram wongnai เป็นต้น</p> <p>– เจ้าของพื้นที่ต้องสร้างจุดเด่น ของพื้นที่ท่องเที่ยวของตนเอง แต่ยังคงเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อให้ นักท่องเที่ยวรู้สึก สนใจในเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ของพื้นที่ แต่ยังคงเอกลักษณ์ พื้นที่ของตน</p>	✓		<p>ท่องเที่ยวและกีฬา ติดต่อนักแสดง นาย โชติกา เพื่อมา เป็น presenter การ ท่องเที่ยวให้จังหวัด พัทลุง</p> <p>นักวิชาการในจังหวัด รวมทั้งท่องเที่ยวและ กีฬาทำงานร่วมกันใน การให้ความรู้กับ ชุมชนในการจัดการ ท่องเที่ยว</p>
พัฒนาการท่องเที่ยวใน ด้านต่าง ๆ ที่มีความ หลากหลาย เนื่องจาก จังหวัดพัทลุงมีความ หลากหลายทาง ทรัพยากรการท่องเที่ยว	<p>– ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ ทางการท่องเที่ยวในการสร้าง ความหลากหลายและแตกต่าง เนื่องจากจังหวัดพัทลุงมีความ หลากหลายทางทรัพยากรการ ท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิง ผจญภัย การท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติ การท่องเที่ยว สร้างสรรค์ เป็นต้น</p>	✓		<p>ปัจจุบันมีการสร้าง ความหลากหลาย ทางการท่องเที่ยวอยู่ แล้ว นักวิชาการและ ท่องเที่ยวเข้ามา บทบาทในการให้ ความรู้เพิ่มขึ้น</p>

ตาราง 51 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงรุก	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
<p>กระตุ้นการท่องเที่ยว อย่างต่อเนื่องเน้นการ ประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนและ นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูล</p>	<p>- หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน และชุมชน มีการจัด Event ที่ สำคัญอย่างต่อเนื่อง เพื่อ กระตุ้นการ ท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวทั้งในจังหวัดพัทลุง และนักท่องเที่ยวต่างจังหวัด</p> <p>- ทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมใน การประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อที่มี ความหลากหลาย เช่น ทำป้าย โฆษณาประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ Social Media เพื่อเป็นการสร้าง ช่องทางการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว เพิ่มขึ้น</p>	✓		<p>ปัจจุบันมีการจัด event อย่างต่อเนื่อง อยู่แล้ว แต่ยังคงต้อง ผลิตสื่อโฆษณา และ ป้าย เพิ่มขึ้น</p> <p>ยังคงต้องปรับปรุงสื่อ social media อย่าง ต่อเนื่องโดยมีการปรับ content ให้น่าสนใจ</p>
<p>หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้นำชุมชนและนักวิชาการ ทำงานร่วมกันอย่างมี การบูรณาการเพื่อ พัฒนาการท่องเที่ยวให้ เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน</p>	<p>- ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ และ เอกชนผู้นำชุมชนและ นักวิชาการร่วมกันหาแนวทาง และออกนโยบายเพื่อเป็น การ กระตุ้นการท่องเที่ยวที่นำไปสู่ ความยั่งยืน</p> <p>- เมื่อมีการออกนโยบายร่วมกัน แล้ว ควรมีการติดตามแผน งาน อย่างต่อเนื่อง โดยมีการ ประเมินผล ร่วมกัน</p> <p>- เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรค ในการทำงานที่เกิดขึ้นควรมี หาหรือหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน โดยอาจจะมีการประชุมประจำ ทุกเดือน</p>	✓		<p>ปัจจุบันมีการพยายาม ทำงานร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ เอกชน และ ชุมชน แต่ยังมีชุมชน และ อีกหลายกลุ่มที่ ต้องการเข้ามามีส่วน ร่วมในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวในพัทลุง</p>

ตาราง 52 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์เชิง
แก้ไข)

กลยุทธ์เชิงแก้ไข	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
วางแผนยุทธศาสตร์ด้าน การตลาด Digital และบุก ตลาดนักท่องเที่ยว ไฮเอนด์ เช่น ตลาดจีน อินเดีย สิงคโปร์ และ มาเลเซีย	<p>- หาคณที่มีความรู้มาสร้าง สื่อ Digital ที่น่าสนใจโดย กำหนดเป้าหมายกลุ่มตลาด นักท่องเที่ยวที่ ชัดเจน เช่น</p> <p>* นักท่องเที่ยวชาติไหนที่สนใจ เดินทางมาท่องเที่ยว</p> <p>* กลุ่มอายุเท่าไร</p> <p>* lifestyle ของ นักท่องเที่ยว เป็นอย่างไร</p> <p>* นักท่องเที่ยวมีอาชีพอะไร เพื่อมาสร้าง คอนเทนต์ที่ น่าสนใจในการ เดินทางมา ท่องเที่ยว</p> <p>- ท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงขอ ความร่วมมือจากกระทรวง ท่องเที่ยวในการออก road show ต่างประเทศ (ในอนาคต) เพื่อนำเสนอพื้นที่ท่องเที่ยวใหม่ ในประเทศไทยและดึงดูด กลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวกลุ่ม ใหม่ที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุงเพิ่มขึ้น</p>	✓		ท่องเที่ยวและกีฬา กำลังดำเนินการ

ตาราง 52 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงแก้ไข	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
สร้างแผนยุทธศาสตร์กล ยุทธ์โครงการต่าง ๆ ด้าน การท่องเที่ยวเพื่อ ตอบสนองนโยบายภาครัฐ ไทยแลนด์ 4.0	- ยุทธศาสตร์จังหวัดพัทลุงขอ ความร่วมมือจากนักวิชาการ หรือผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในด้านการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเพื่อสร้างแผน ยุทธศาสตร์พัฒนาท่องเที่ยว ประจำจังหวัดโดยมีเป้าหมายที่ สอดคล้องไปตาม ยุทธศาสตร์ ของจังหวัดพัทลุงและ ยุทธศาสตร์ของประเทศ	✓		ยุทธศาสตร์จังหวัด ดำเนินการ
สร้างแผนยุทธศาสตร์ พัฒนาการเกษตรด้วย เทคโนโลยีควบคู่กับการ พัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อ สร้างเมืองนวัตกรรม การ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	- ภาครัฐ เช่น เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ ขอความร่วมมือ จากนักวิชาการแก้ปัญหา การเกษตรใน ปัจจุบัน เช่น แก้ปัญหาผลผลิตทางการ เกษตรที่อาจส่งผลกระทบต่อ เกษตรกรและภาคการท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดพัทลุงมีพื้นที่ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจ	✓		ดำเนินการอย่าง เร่งด่วน เนื่องจาก จังหวัดพัทลุงมีพื้นที่ ทางการเกษตรเป็น จำนวนมาก ส่งผลต่อ การใช้ชีวิตของ ประชาชนในท้องถิ่น

ตาราง 52 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงแก้ไข	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
	<p>- สนับสนุนให้มีการศึกษาดูงานจากจังหวัดอื่นที่ประสบความสำเร็จในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น อำเภอปากช่อง ที่มีการผลิตไวน์ส่งออก หรือสวนทุเรียนจังหวัดจันทบุรีที่สร้างชื่อเสียงโด่งดังในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน เนื่องจากพื้นที่หลายอำเภอมีพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น สวนสละสูงถิ่น สวนลุงนวย ศูนย์การเรียนรู้ภูเขตรวธิพิพุท วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงผึ้งโพรงและชันโรง อำเภอควนขนุน</p> <p>- พัฒนาและปรับปรุงบริการเสริมทางการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เพิ่มบริการรถเช่าแก่นักท่องเที่ยว</p> <p>- เพิ่มการบริการขนส่งสาธารณะรับส่งนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น</p>	✓		<p>- ปัจจุบันมีโครงการส่งเสริมการดูงานอยู่ และ เห็นควรให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง</p>
			✓	<p>- เร่งสำรวจบริการเสริมที่มีความจำเป็นต่อนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ</p> <p>- ปัจจุบันนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวมักนำรถส่วนตัวมาท่องเที่ยว แต่จำเป็นต้องเพิ่มการขนส่งสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น</p>

ตาราง 52 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงแก้ไข	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย	ด้วย	
		✓	✗	
แสวงหาเงินทุนและบุคลากรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงให้มีคุณภาพ	<p>- ภาครัฐและภาคเอกชนออกนโยบายให้มีการสนับสนุนผู้ประกอบการที่ต้องการเงินทุนในการสร้างอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว</p> <p>- ภาครัฐและนักวิชาการ เปิดอบรมหลักสูตรสำหรับบุคคลทั่วไปเพื่อเพิ่มความรู้ทักษะด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น หลักสูตรมัคคุเทศก์ หลักสูตรผู้ประกอบการอาหาร โฮมสเตย์ เป็นต้น</p>	✓		ปัจจุบันท่องเที่ยวและกีฬาส่งเสริมการอบรมภาษาต่างประเทศ แต่เห็นควรให้เพิ่มความรู้ด้านการจัดการให้แก่ชุมชน

ตาราง 53 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์เชิงป้องกัน)

กลยุทธ์เชิงป้องกัน	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย	ด้วย	
		✓	✗	
รวมกลุ่มกับพื้นที่ใกล้เคียงป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติเช่นอุทกภัย น้ำท่วม และผลกระทบจากภัยแล้ง	<p>- หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนและท้องถิ่นทางป้องกันและรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น หาพื้นที่ระบายน้ำในกรณีที่น้ำท่วม ติดสัญญาณแจ้งเตือนบริเวณพื้นที่ที่มีน้ำป่าไหลหลาก</p> <p>- จัดโครงการปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ที่มีการตัดไม้ เพื่อชะลอการไหลของน้ำ ได้แก่ อำเภอหงา อำเภอดงศรีนครินทร์ อำเภอป่าบอน อำเภอตะโหมด เป็นต้น</p>	✓		

ตาราง 53 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงแก้ไข	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
ให้ความรู้กับคนในท้องถิ่นในการป้องกันโรคติดต่อระบาด เช่น โรค Covid-19	สาธารณสุขจังหวัดให้ความรู้กับผู้ประกอบการการท่องเที่ยว รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเพื่อป้องกันโรคติดต่อในทีมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเช็คอิน เพื่อการตรวจสอบประวัติในกรณีที่มีการติดเชื้อ ในท้องถิ่น	✓		
สนับสนุนให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐในการเป็นหู เป็นตา ในการป้องกันอาชญากรรม	<p>- ภาครัฐขอความร่วมมือกับภาคประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวในการเป็นหูเป็นตากรณีบุคคลที่หน้าสงสัยเข้ามายังในท้องถิ่น เพื่อป้องกันภัยการก่อการร้าย หรือ ป้องกันอาชญากรรมทั่วไปที่จะเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว เช่น การลักขโมย การหลอกลวง นักท่องเที่ยว เป็นต้น</p> <p>- จัดโครงการอาสาสมัครในชุมชนเพื่อ ส่งข่าวให้กับเจ้าหน้าที่ทางภาครัฐและหน่วยงานความมั่นคงในการรักษาความปลอดภัยของพื้นที่</p>		x	จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดที่มีความปลอดภัยในการท่องเที่ยว

ตาราง 54 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง (กลยุทธ์เชิงรับ)

กลยุทธ์เชิงรับ	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนในการเฝ้าระวังการบุกรุกพื้นที่ป่า รวมทั้งป้องกันการทำลายธรรมชาติบริเวณท่องเที่ยวทะเล	<ul style="list-style-type: none"> - จัดโครงการให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นรวมทั้งจัดกิจกรรมปลูกป่าอย่างต่อเนื่อง - กระตุ้นในประชาชนในท้องถิ่นแจ้งเจ้าหน้าที่ทางภาครัฐหากพบเห็นการตัดไม้ทำลายป่า - จัดกิจกรรมปล่อยสัตว์น้ำลงสู่ท้องทะเล 	✓		
จัดสรรงบประมาณในการอนุรักษ์พื้นที่ย่านประวัติศาสตร์ไทยในจังหวัดพัทลุงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุงศึกษาข้อมูลเพื่อของบประมาณจากส่วนกลางมาพัฒนาพื้นที่ - ททท. นำเสนอพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงมรดกและร่วมกันโฆษณาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น มีการร่วมมือกับภาคเอกชนสร้างละคร หรือภาพยนตร์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น <p>เนื่องจากจังหวัดพัทลุงเป็นเมืองเก่าที่มีประวัติเรื่องราวความเป็นมาอย่างยาวนาน</p>	✓		วัฒนธรรมจังหวัดทำงานร่วมกับท่องเที่ยวและกีฬา ศึกษาความรู้ทางประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง

ตาราง 54 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงแก้ไข	แนวทาง	เห็น	ไม่เห็น	ความคิดเห็น
		ด้วย ✓	ด้วย x	
ส่งเสริมการอบรมทักษะ และพัฒนาบุคลากร ทางการท่องเที่ยว	- นักวิชาการและสถาบัน การศึกษาอบรมเนื้อหาวิชาที่ เกี่ยวข้องการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ทักษะเรื่องงานบริการใน โรงแรม ร้านอาหาร รวมทั้ง ภาษาต่างประเทศและ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น	✓		
ออกมาตรการป้องกัน ควบคุมการเกิดอบายมุข และสิ่งเสพติดในพื้นที่	- ปลุกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชน ให้เห็นถึงโทษของยาเสพติด - ดึงเยาวชนหันมามีส่วนร่วมกับ การพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น โครงการมัคคุเทศก์น้อย - จัดโครงการสำนึกรักบ้านเกิด ให้คนรุ่นใหม่กลับมาพัฒนา ท้องถิ่น	✓ ✓ ✓		นักวิชาการและ โรงเรียนในจังหวัด ร่วมกันปลุกฝัง ความคิดสำนึกรัก บ้านเกิด รักษาไว้ซึ่ง วัฒนธรรมดั้งเดิม

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

ตาราง 55 รายละเอียดของหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการต่าง ๆ

กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. สร้างรูปแบบการท่องเที่ยว เช่น วัฒนธรรมอาหารเมือง ลุง	1. ควบคุมคุณภาพอาหารพัทลุง 2. อบรมเรื่อง story telling ให้แก่ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องโดยการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านทาง อาหาร 3. สร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอาหารใน จังหวัด 4. โครงการจัดตั้งกลุ่มเครือข่าย สินค้าที่ ระลึก อาหารและกลุ่มกิจกรรมพื้นที่ในแหล่ง ท่องเที่ยว	สมาคมร้านอาหารจังหวัด พัทลุงเป็นผู้ดำเนินการ
2. สร้างเครือข่ายด้วยการ ท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ ใกล้เคียง	1. ท่องเที่ยวและกีฬาติดต่อนักแสดง เนย โชติกา เพื่อมาเป็น presenter การท่องเที่ยวให้จังหวัดพัทลุง 2. จัดโครงการให้ความรู้กับชุมชนในการ จัดการท่องเที่ยว โดยเฉพาะความรู้ด้านการ บริหารและการจัดการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน ในท้องถิ่น 3. กำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อให้ เชื่อมโยงพื้นที่ในต่างอำเภอ	ท่องเที่ยวและกีฬา นักวิชาการ (โรงเรียนสตรีพัทลุง มหาวิทยาลัยทักษิณ และ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง)
3. พัฒนาการท่องเที่ยวใน ด้านต่าง ๆ ที่มีความหลาก หลาย เนื่องจากจังหวัดพัทลุง มีความหลากหลายทาง ทรัพยากรการท่องเที่ยว	1. จัดอบรมให้แก่ชุมชนในจังหวัดพัทลุงโดย สำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวแต่ละท้องถิ่น 2. ผลิตสินค้าของที่ระลึกที่แสดงลักษณะ ประจำท้องถิ่น 3. โครงการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ปฏิทิน การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง 4. โครงการจัดงานแสดงสินค้าอาหารพัทลุง 5. โครงการประกวดสินค้าทางการเกษตร	ท่องเที่ยวและกีฬาพัทลุง นักวิชาการในท้องถิ่น (โรงเรียนสตรีพัทลุง มหาวิทยาลัยทักษิณ และ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง)

ตาราง 55 (ต่อ)

กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
4. กระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูล	1. จัดโครงการปรับปรุงเรื่องป้ายบอกเส้นทางเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 2. ประชาสัมพันธ์การเข้าถึง application การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 3. อบรมการสร้าง content ที่น่าสนใจในการประชาสัมพันธ์ให้แก่พนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด	- เกษตรจังหวัด - พัฒนาชุมชน - ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง - แขวงทางจังหวัดพัทลุง
5. หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้นำชุมชนและนักวิชาการ ทำงานร่วมกันอย่างมีการบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน	1. โครงการเสวนาเพื่อบูรณาการความรู้สู่การยกระดับให้จังหวัดพัทลุงเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ไตรมาส 1) โดยมีการจัดทำทุกไตรมาสโดยมีการเปลี่ยนสถานที่ทุกครั้งเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง	ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง
6. วางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาด Digital และบุกตลาดนักท่องเที่ยวไฮเอนด์ เช่น ตลาดจีน อินเดีย สิงคโปร์ และมาเลเซีย	1. โครงการศึกษาวิจัยพฤติกรรมของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติใหม่ เช่น มาเลเซีย และสิงคโปร์ 2. โครงการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงรุกนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่	ท่องเที่ยวและกีฬา นักวิชาการ (โรงเรียนสตรีพัทลุง มหาวิทยาลัยทักษิณ และ วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง)
7. สร้างแผนยุทธศาสตร์กลยุทธ์โครงการต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองนโยบายภาครัฐไทยแลนด์ 4.0	1. โครงการระดมความคิดให้พัทลุงเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวโดยยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตของคนพัทลุง 2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเกิดใหม่	สำนักยุทธศาสตร์จังหวัด ท่องเที่ยวและกีฬา
8. แสวงหาเงินทุนและบุคลากรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงให้มีคุณภาพ	1. โครงการประกวดของที่ระลึกโดยให้ชุมชนยกระดับสินค้าและส่งเข้าประกวด โดยที่ภาครัฐสนับสนุนเงินทุนสำหรับชุมชนที่ชนะเลิศเพื่อนำไปต่อยอด 2. โครงการอบรมพัฒนาการทำการตลาดให้แก่ชุมชน 3. โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการของจังหวัด	- หอการค้าจังหวัดพัทลุง - พัฒนาชุมชนจังหวัดพัทลุง - นักวิชาการ (โรงเรียนสตรีพัทลุง มหาวิทยาลัยทักษิณ และวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง)

ตาราง 55 (ต่อ)

กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
9. สร้างแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรด้วยเทคโนโลยีควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างเมืองนวัตกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1. โครงการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการเกษตรควบคู่กับการท่องเที่ยว 2. โครงการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรเพื่อมุ่งสู่เมืองเกษตรท่องเที่ยว 3. โครงการส่งเสริมผลิตเมล็ดพันธุ์โดยรักษาคุณภาพสินค้า 4. โครงการส่งเสริมประชาสัมพันธ์เมนูอาหารกุ้งสามน้ำในเมืองลุง 5. โครงการรักษาคุณภาพข้าวสังข์หยดเพื่อป้องกันข้าวปลอมสู่ตลาด	- เกษตรจังหวัด - สมาคมร้านอาหาร - ท่องเที่ยวและกีฬา
10. รวมกลุ่มกับพื้นที่ใกล้เคียงป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย น้ำท่วม และผลกระทบจากภัยแล้ง	1. โครงการปลูกป่าในพื้นที่อำเภอศรีนครินทร์และอำเภอศรีบรรพต 2. โครงการกำจัดผักตบชวาทะเลน้อยอำเภอควนขนุน 3. โครงการลอกคูเพื่อรองรับน้ำ 4. โครงการส่งเสริมเพิ่มจำนวนถังขยะและรณรงค์ห้ามทิ้งขยะลงในพื้นที่สาธารณะ	- สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพัทลุง - สำนักเทศบาลตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน
11. ให้ความรู้กับคนในท้องถิ่นในการป้องกันโรคติดต่อระบาด เช่น โรค Covid-19	1. ตั้งจุดตรวจวัดไข้และการใส่หน้ากากอนามัยตามแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด 2. รณรงค์ให้ตามสถานที่ท่องเที่ยวมีจุดจำหน่ายหน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์แก่นักท่องเที่ยว	สาธารณสุขจังหวัดพัทลุง
12. สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชนในการเฝ้าระวังการบุกรุกพื้นที่ป่ารวมทั้งป้องกันการทำลายธรรมชาติบริเวณท่องเที่ยว	1. โครงการปล่อยกุ้งทะเลลำปำ 2. โครงการดูแลคุณภาพน้ำทะเลน้อย 3. โครงการส่งเสริมรณรงค์การไม่ทิ้งขยะลงในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว	สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง
13. จัดสรรงบประมาณในการอนุรักษ์พื้นที่ย่านประวัติศาสตร์ไทยในจังหวัดพัทลุงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า	1. โครงการส่งเสริมกิจกรรมงานประจำปีเมืองเก่าชัยบุรี 2. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามรอยภาพยนตร์ 3. โครงการส่งเสริมงานทำบุญสารทเดือนสิบ	- วัฒนธรรมจังหวัด - องค์การบริหารส่วนจังหวัด - การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง

ตาราง 55 (ต่อ)

กลยุทธ์	โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	4. โครงการส่งเสริมงานแข่งโพนลากพระ 5. โครงการส่งเสริมงานบวงสรวง 6. โครงการส่งเสริมประเพณีซัดต๋ม 7. โครงการส่งเสริมงานสมโภชพระพุทธรูป นิรโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ และของดีเมือง ลุง 8. โครงการส่งเสริมงานโนราโรงครูวัดท่าแค 9. โครงการส่งเสริมงานวันอนุรักษ์มรดกไทย และงานมหกรรมชิงแชมป์หนังตะลุง 10. โครงการตามรอยเส้นทางเสด็จประพาส พระพุทธเจ้าหลวง ณ อำเภอปากพะยูน 11. โครงการศึกษาประวัติศาสตร์เพื่อสร้าง ภาพยนตร์เชิงประวัติศาสตร์	
14. ส่งเสริมการอบรมทักษะ และพัฒนาบุคลากรทางการ ท่องเที่ยว	1. โครงการอบรมให้ความรู้การจัดที่พักแบบ โฮมสเตย์ให้แก่ชุมชน 2. โครงการอบรมให้ความรู้การออกแบบหอ บรรจุภัณฑ์ของที่ระลึกให้แก่ชุมชน 3. โครงการอบรมการจัดเส้นทาง ท่องเที่ยวโดยชุมชนให้แก่ชาวบ้านในพื้นที่ 4. โครงการศึกษาดูงานจากชุมชนต้นแบบ	- การท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดพัทลุง - นักวิชาการ (โรงเรียน สตรีพัทลุง มหาวิทยาลัย ทักษิณ และวิทยาลัยเทคนิ คพัทลุง)
15. ออกมาตรการป้องกัน ควบคุมการเกิดอบายมุขและ สิ่งเสพติดในพื้นที่	1. โครงการเพิ่มศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวโดย เยาวชนในท้องถิ่น 2. โครงการเพิ่มเติมการเรียนรู้วัฒนธรรม ท้องถิ่นในสถานศึกษา 3. โครงการมัคคุเทศก์น้อย	- องค์การบริหารส่วน ตำบล - การท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดพัทลุง - นักวิชาการ (โรงเรียน สตรีพัทลุง มหาวิทยาลัย ทักษิณ และวิทยาลัยเทคนิ คพัทลุง)

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง 2) เพื่อตรวจสอบสถานการณ์การท่องเที่ยว และปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง 3) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง 4) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

สรุปผลการศึกษารายองค์ประกอบการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

1. ประเด็นด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่ในจังหวัดพัทลุง

จากการประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยใช้กระบวนการ VRIO มาวิเคราะห์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงทั้ง 6 ด้านได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรภูมิทัศน์ ทรัพยากรภูมิอากาศและประเพณี ทรัพยากรกิจกรรม ทรัพยากรบริการ และแหล่งท่องเที่ยวเกิดใหม่ พบว่า

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติส่วนใหญ่ในจังหวัดพัทลุงมีคุณค่าต่อการท่องเที่ยว พบว่า ทรัพยากรทางธรรมชาติส่วนใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์ทางระบบนิเวศ ได้แก่ ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก และทะเล ซึ่งอยู่ภายใต้สโลแกนการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุงคือ “เขา ป่า นา เล” เช่น ภูเขาอกทะเล ทะเลน้อย หาดแสนสุขลำปำ บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน หานามดแดง อุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาย่า น้ำตกไพรวัลย์ น้ำตกลาดเตย น้ำตกเหวญทอง แก่งน้ำหุแร่ แหลมจองถนน เกาะสี่เกาะห้า และน้ำตกมโนราห์ ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้เป็นพื้นที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อนำรายได้เข้าสู่จังหวัดพัทลุง และยังเป็นแหล่งสร้างความสมบูรณ์ทางระบบนิเวศในธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังมีความยากเนื่องจากทรัพยากรทางธรรมชาติส่วนใหญ่มักมีเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งขึ้นอยู่กับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เช่น ภูเขาอกทะเลที่มีโพรงตรงกลาง ทะเลน้อยซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่เกิดเองตามธรรมชาติ บ่อน้ำร้อนเขาชัยสนที่เกิดจากความร้อนใต้ผิวดิน เกาะสี่เกาะห้าที่เป็นเกาะที่มี

การเลี้ยงนกนางแอ่น นำรายได้มหาศาลเข้าสู่จังหวัดพัทลุง ซึ่งพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหล่านี้ยากแก่การเลียนแบบ ที่สำคัญคือภายในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหล่านี้มีการจัดการท่องเที่ยวที่ดี เช่น มีการจัดการในเรื่องของความปลอดภัย ที่จอดรถ ร้านอาหารบริเวณแหล่งท่องเที่ยว หอพักที่บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น

ทรัพยากรทางวัฒนธรรม พบว่า ทรัพยากรทางวัฒนธรรมในจังหวัดพัทลุงมีความเป็นเอกลักษณ์และโดดเด่น เนื่องจากจังหวัดพัทลุงมีประวัติความเป็นมาหลายร้อยปี ดังนั้นแล้วจึงมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ วัดเจ้าเมืองพัทลุง อนุสาวรีย์พระยาทุกขราษฎร์ (ช่วย) วัดถ้ำสุมะโน วัดเขื่อนบางแก้ว วัดเขาอ้อ วัดเก่าชัยบุรี หลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด (บนเกาะกระ) พระพุทธนิโรคนครายชัยวัฒน์จตุรทิศ วัดคูหาสวรรค์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ทรัพยากรทางวัฒนธรรมเหล่านี้มีคุณค่าในการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ เนื่องจากคำให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ถึงประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของบรรพบุรุษตั้งแต่อดีต มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวหายาก และไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ เนื่องจากท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ที่สำคัญคือ ระบบการจัดการทางวัฒนธรรมในจังหวัดพัทลุงค่อนข้างดี เนื่องจากมีการดูแลรักษาสถานที่ที่มีการเล่าเรื่องราวต่างสู่คนรุ่นหลัง ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเรียนรู้ถึงประวัติความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

ทรัพยากรด้านมหรหรรเทศกาลและประเพณีในจังหวัดพัทลุงมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น จังหวัดพัทลุงมีมหรหรรเทศกาล และประเพณีที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีสารทเดือนสิบ ประเพณีลากพระ ประเพณีอาบน้ำคนแก่ ประเพณีการแข่งขัน โพน ประเพณีชั้ดต้ม ประเพณีเทศกาลลองเรือแล่นกทะเลน้อย งานสมโภชพระพุทธนิโรคนครายชัยวัฒน์จตุรทิศและของดีเมืองลุง ประเพณีแข่งกรีฑาประจำจังหวัดพัทลุง งานโนราโรงครูวัดท่าแค งานไหว้ครูบูรพาจารย์เขาอ้อ งานวันอนุรักษ์มรดกไทย และงานมหรหรรชิงแชมป์หนังตะลุง มหรหรรเทศกาลและประเพณีเหล่านี้ มีคุณค่าทางวัฒนธรรม และคุณค่าประจำท้องถิ่น ที่สำคัญจังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุงและมโนราห์ ประเพณี เหล่านี้จึงเป็นประเพณีที่หายากและไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ เนื่องจากเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ระบบการจัดการทรัพยากรทางด้านมหรหรรเทศกาล ละประเพณี มีการจัดงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีการส่งเสริมศิลปะประจำท้องถิ่นสู่คนรุ่นหลัง ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเรียนรู้ถึงประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นซึ่งอยู่คู่กับคนพัทลุงมาหลายร้อยปี

ทรัพยากรกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ กิจกรรมล่องแก่งหนานมดแดง กิจกรรมสวนกระจุททะเลน้อย กิจกรรมฝึกปฏิบัติธรรมที่ถ้ำสุมะโน กิจกรรมชนไก่

กิจกรรมชนวนว ซึ่งพบว่า กิจกรรมเหล่านี้มีคุณค่าทางการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณค่า สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นทางการท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมสานกระจุต หรือกิจกรรมฝึกปฏิบัติธรรม ซึ่งเป็นการพัฒนาจิตใจของผู้ปฏิบัติ และยังสืบทอดพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ กิจกรรมชนไก่ เป็นอยู่คู่กับคนไทยมาหลายร้อยปี อย่างไรก็ตาม บางกิจกรรมอาจจะหาไม่ยากเมื่อเปรียบเทียบกับท้องถิ่นใกล้เคียงหรือท้องถิ่นอื่น เนื่องจากกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่สามารถพบเจอได้ทั่วไปทุกภูมิภาคและอาจจะมีการลอกเลียนแบบได้ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าการจัดการในเรื่องการจัดกิจกรรมนั้น มีระบบการจัดการที่ดีเป็นสัดส่วน มีการพื้นที่บริการแก่นักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวก เช่น พื้นที่จอดรถ ห้องน้ำ และร้านอาหารของที่ระลึก เป็นต้น

ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบริการในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ สถานีขนส่งจังหวัดพัทลุง โรงแรมศิวารอยัล สถานีรถไฟพัทลุง โรงแรมสิทธิณาดแกรนด์วิว โรงแรมหาดทองรีสอร์ท โรงแรมศรีปากประอันดาครุราษฎร์ศรีสวรรค์ พบว่าบริการทางการท่องเที่ยวเหล่านี้เป็นบริการขั้นพื้นฐาน ที่จัดขึ้นบริการแก่นักท่องเที่ยวมีคุณค่าในการรองรับนักท่องเที่ยว มีความสะดวกในการเข้าถึง มีความปลอดภัย เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง หรือพื้นที่อื่น พบว่าสามารถพบบริการเหล่านี้เป็นบริการพื้นฐานทั่วไปที่ทุกพื้นที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว สามารถมีการลอกเลียนแบบได้ นอกจากนี้ ระบบการจัดการด้านการบริการเหล่านี้อยู่ในระดับที่ดี มีมาตรฐานมีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

ทรัพยากรสถานที่ท่องเที่ยวเกิดใหม่ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ ตลาดใต้โหนด สวนไผ่ขวัญใจ นาโปรแก วนาคอฟฟี ควนนกต้นสำเภาไทย และสะพานเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดใหม่ในจังหวัดพัทลุง มีคุณค่าที่ในด้านการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีคุณค่าทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตาม สถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดใหม่ในจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่หาได้ทั่วไป สามารถลอกเลียนแบบได้ เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งพบว่าระบบการจัดการในแหล่งท่องเที่ยวเกิดใหม่นี้ค่อนข้างจะดี มีพื้นที่จอดรถ จุดชมวิว บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งจำเป็นต้องพัฒนา ในเรื่องของการเข้าถึงรวมทั้งบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยว

2. ประเด็นด้านศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

2.1 ด้านสิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (Attractions)

สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายและโดดเด่นภายในสโลแกน เขา ป่า นา เล มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ด้านธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขาอกทะลุ ทะเลน้อย หาดแสนสุขลำป่า บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน หนานมดแดง อุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาย่า น้ำตกไพรวัลย์ น้ำตกลาดเตย น้ำตกเหวี่ยงทอง แก่งน้ำหูแร่หรือคลองหูแร่ แหลมจองถนน เกาะสี-เกาะห้ารวมทั้ง น้ำตกมโนราห์

ขณะที่แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ มีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วังเก่า (วังเจ้าเมืองพัทลุง) อนุสาวรีย์พระยาทุกขราษฎร์ (ช่วย) วัดถ้ำสุมะโน วัดเขียนบางแก้ว วัดเขาอ้อ เมืองเก่าชัยบุรี หลวงปู่ทวด (เหยียบน้ำทะเลจืด) บนเกาะกระ พระพุทธนิโรศันตรรายชัยวัฒน์จตุรทิศ และ วัดคูหาสวรรค์

2.2 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่าแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง เกือบทุกแหล่งสามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวก ทั้งสภาพถนนและป้ายบอกทาง แต่สิ่งทีแหล่งท่องเที่ยวทุกแห่งยังขาด คือ รถโดยสารสาธารณะไปตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทีแทบจะยังไม่มีบริการ ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นไม่สะดวกเท่าที่ควร ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่นำรถยนต์ส่วนตัวมาเอง

2.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)

จังหวัดพัทลุงมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวมากมาย เช่น มีที่จอดรถ บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามในช่วงเทศกาลที่จอดรถอาจจะมีไม่เพียงพอ รวมทั้งร้านอาหารร้านจำหน่ายเครื่องดื่มและห้องสุขาที่ยังต้องเพิ่มปริมาณในช่วงเทศกาลของการท่องเที่ยว ระบบโครงสร้างพื้นฐานยังคงมีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น ไฟฟ้า น้ำประปา มีร้านสะดวกซื้อ กระจายไปยังจุดต่าง ๆ ในพื้นที่ท่องเที่ยว และนอกจากนี้ ยังมีร้านกาแฟ มีตู้เอทีเอ็ม มีปั้มน้ำมันที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวบริการแก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย ขณะที่ ระบบโครงสร้างพื้นฐานบางแห่ง เช่น ถนน ไฟฟ้า เพิ่งเข้าถึง ภาครัฐควรรีบเข้ามาสำรวจเพื่อพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวใหม่ในอนาคต

2.4 ด้านที่พัก (Accommodation)

ที่พักในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลาย รองรับจำนวนนักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามเมื่อถึงฤดูกาลช่วงเทศกาลที่นักท่องเที่ยวจะมาพักเกือบทุกที่จะถูกจองเต็ม ที่พักในพื้นที่จังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นโรงแรม รีสอร์ท หอพักรายวัน มีความสะอาดสะดวกสบายปลอดภัยบริการแก่นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวมีตัวเลือกที่หลากหลายในเรื่องของที่พัก ปัจจุบันชาวบ้านพยายามสร้าง homestay บริการแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากในปัจจุบันการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเติบโตละมีทิศทางที่ดีขึ้น

เรื่อย ๆ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีที่พักในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งที่พักส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเขตเมือง เช่น เมืองพัทลุง และแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของพัทลุง เช่น ล่องแก่งลานข่อยและทะเลน้อย ส่วนที่พักที่อยู่นอกเมือง ประกอบด้วย โฮมสเตย์บ้านพักในเขตอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น

2.5 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)

ด้านกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุงพบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายน่าสนใจ นอกจากนักท่องเที่ยวสามารถชมธรรมชาติที่สวยงาม เช่น ภูเขา น้ำตก ทะเลสาบ หนาน (แก่งน้ำ) และจังหวัดพัทลุงยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต และชุมชนมีศักยภาพมากที่สุดที่สามารถสร้างประสบการณ์ที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยว เช่น มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัดในพระพุทธศาสนา กิจกรรมท่องเที่ยวควรจะเป็นการเที่ยวชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ และการปฏิบัติธรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา นอกจากนี้กิจกรรมท่องเที่ยวในวัดส่วนใหญ่ กลับเป็นกิจกรรมที่สร้างความเชื่อในเรื่องอภินิหาร สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไชยกลาง ไชยชะตา และของขลัง เช่น ที่วัดวัดเขาอ้อ

2.6 ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary)

พบว่า ในบางพื้นที่การบริการการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ยังมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมาก บางครั้งนักท่องเที่ยวมาตามหาร้านอาหารสะดวกซื้อ (7-11) ที่เปิดตลอด 24 ชั่วโมง รวมทั้งบริการรถเช่า ที่ยังอาจจะมีไม่เพียงพอ แม้กระทั่งการเสนอขายแพ็คเกจท่องเที่ยวในบางพื้นที่แต่ก็ยังไม่ได้มีเพียงพอมากนัก

บริการเสริมทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงยังมีค่อนข้างน้อย ไม่ว่าจะเป็นแก้อั้วนวดไฟฟ้า ตุ๊กตกระดาด การทำแผ่นพับบริการแก่นักท่องเที่ยว หรือแม้กระทั่งบริการถ่ายรูปแก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งรกรางบริการนักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวยังคงมีค่อนข้างน้อย อีกทั้งยังขาดรถเช่าแก่นักท่องเที่ยว ขาดการขายแพ็คเกจท่องเที่ยว การจัดโปรแกรมนำเที่ยวยังคงมีบ้างประปรายเฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น รวมทั้งการใช้แอปพลิเคชันในการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวยังคงมีบ้างแต่ยังไม่ทั่วถึงแก่นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญในด้านต้องมีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น ที่จอดรถ ร้านอาหาร ห้องน้ำ การกำจัดขยะ

3. ประเด็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการท่องเที่ยว ในจังหวัดพัทลุง

สรุปผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT)

3.1 จุดแข็ง (Strengths)

- 3.1.1 มีที่ตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางทางภาคใต้ของประเทศไทย
- 3.1.2 มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่น เป็นแหล่งกำเนิดของ
หนังตะลุง มโนราห์ เป็นศิลปะที่โดดเด่นของภาคใต้และมีชื่อเสียงมาอย่างช้านาน มีประวัติ
ความเป็นมาในการสร้างเมืองโดยมีหลักฐานอ้างอิง สามารถทำให้ผู้นอยอยากศึกษาค้นคว้า
เดินทางมาเยี่ยมชม
- 3.1.3 มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่โดดเด่น และ หลากหลาย โดย
จังหวัดพัทลุงได้รับการสนับสนุนการท่องเที่ยวภายใต้สโลแกน เที่ยวป่า นา เล สามารถดึงดูด
นักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากในจังหวัดพัทลุงมีการจัดงาน
กิจกรรม เทศกาล งานประเพณีประจำปีอย่างต่อเนื่อง
- 3.1.4 มีสินค้าหัตถศิลป์และสินค้า OTOP ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น
กระเป๋าสานที่ทำจากกระจูด ปัจจุบันมีการส่งขายไปยังพื้นที่ต่างจังหวัด และต่างประเทศ โดย
การออกแบบที่ทันสมัยมากขึ้น ตอบสนองความต้องการของคนได้เพิ่มขึ้น
- 3.1.5 มีทรัพยากรบริการระบบสาธารณูปโภคที่ครบครันและเข้าถึงได้ง่าย
เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน อินเทอร์เน็ต
- 3.1.6 ประชากรในจังหวัดมีความเป็นมิตรต่อผู้มาเยือน
- 3.1.7 ที่พักในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลาย เช่น รีสอร์ท โรงแรมระดับ
สามดาว แมนชั่น ห้องพักรายวัน สร้างทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยว
- 3.1.8 มีห้างสรรพสินค้าที่หลากหลาย สร้างความสะดวกสบายให้แก่
นักท่องเที่ยว
- 3.1.9 มีความอุดมสมบูรณ์ในเรื่องของอาหาร โดยเฉพาะอาหารใต้ อาหาร
พัทลุง ที่มีความโดดเด่น

3.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

- 3.2.1 พื้นที่ท่องเที่ยวเก๋บางแหล่งทรุดโทรม
- 3.2.2 ขาดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน
- 3.2.3 ขาดการอนุรักษ์ชุมชนย่านประวัติศาสตร์
- 3.2.4 ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ รวมไปถึงการพัฒนาทักษะของแรงงาน

3.2.5 เกิดการเพิ่มขึ้นของอุปายมุข รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทแทนวัฒนธรรมดั้งเดิม

3.2.6 ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

3.2.7 ปัญหาด้านคมนาคมในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง

3.2.8 สิ่งอำนวยความสะดวกที่ยังมีน้อยไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

3.2.9 แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งขาดการบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยว เช่น บางสถานที่ยังขาดการเสนอแพ็คเกจทัวร์เที่ยว เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้

3.2.10 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเช่นรถประจำทางที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีน้อย รวมทั้งบริการรถเช่ายังมีไม่เพียงพอ

3.3 โอกาส (Opportunities)

3.3.1 นโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมให้จังหวัดพัทลุงเป็นเมืองรองแห่งการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่กระจุกตัวของเมืองท่องเที่ยวใหญ่ ๆ

3.3.2 กระแสความนิยมด้านการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เช่น การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

3.3.3 รัฐบาลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความโดดเด่นของประเทศไทยในสายตาคนทั่วโลก

3.3.4 กระแสความนิยมของชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการศึกษา การทำงาน การท่องเที่ยว และการอยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

3.4 อุปสรรค (Threats)

3.4.1 ภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น อุทกภัย

3.4.2 ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวมีน้อยลง การใช้จ่ายใช้สอยน้อยลง

3.4.3 แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดใกล้เคียงมีทรัพยากรที่โดดเด่น

3.4.4 โรคระบาด

3.4.5 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวการเข้าถึงดีแต่ยังมีปัญหาในการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว

3.4.6 จังหวัดใกล้เคียงส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และมีสนามบินรองรับการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว

4. ประเด็นการพัฒนาการและส่งเสริมท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

หลักการนำทางที่ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุงนั้นสิ่งสำคัญที่ใช้ยึดเหนี่ยวเป็นแนวทางในการพัฒนาคือเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป เน้นจากทุนที่มีอยู่เดิมค่อย ๆ พัฒนา ไม่เน้นการเติบโตอย่างรวดเร็ว ไม่นิยมการกู้ยืมจากทางธนาคารเพื่อมาทำธุรกิจทั้งการท่องเที่ยว ความต้องการท่องเที่ยวจะเกิดความยั่งยืนนั้นภาครัฐเป็นปัจจัยที่สำคัญในเรื่องของการกระตุ้น เช่น การออกนโยบายต่าง ๆ ส่งเสริมให้ประชาชนต้องการท่องเที่ยวและที่สำคัญการให้งบประมาณจากรัฐบาลมาสนับสนุนการท่องเที่ยวแก่ชุมชนเป็นสิ่งที่จะทำให้การท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืนได้ เนื่องจากเมื่อผลประโยชน์ภาคเอกชนมีรายได้ที่สูงขึ้นย่อมส่งผลต่อภาษีที่จะเข้าสู่รัฐบาล เพื่อจะได้นำไปพัฒนาประเทศนอกจากนี้สังคมในพื้นที่ และที่สำคัญสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวอย่างมากมาขึ้นนั้นการช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม ระบบการจัดการ เช่น การจัดการขยะมูลฝอยจากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวส่งผลต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น และที่สำคัญ คือ การคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่นในสังคม

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อตรวจสอบสถานการณ์การท่องเที่ยวและปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

ปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยว ในปัจจุบัน ได้แก่ การทำงานร่วมกันแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน ชุมชน ยังพบว่ามีกรบกรุกพื้นที่ป่าเพื่อสร้างที่พัก รวมทั้งมีการตัดต้นไม้ เพื่อปลูกพืชทางเศรษฐกิจ เช่น ขมิ้น ที่ใช้ในการทำเครื่องแกงเพื่อเป็นสินค้าส่งออก” ซึ่งการกระทำเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในเรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติในอนาคต นอกจากนี้หากมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดจำนวนมาก อาจส่งผลกระทบต่อสภาพของสภาพพื้นที่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว และอาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น ขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น

เนื่องจากจังหวัดพัทลุงมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และพบว่ามีปัญหาเรื่องผลไม้และพืชผลทางการเกษตรที่ออกไม่ตรงตามฤดูกาลอาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากพื้นที่หลายอำเภอในจังหวัดพัทลุงเน้นการปลูกผลไม้ เช่น เงาะ มังคุดทุเรียน และยังมีการจัดงานประจำปี ประกวดผลไม้ ซึ่งพบว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะได้รับผลกระทบหากในช่วงนั้นผลผลิตทางการเกษตรไม่เป็นไปตามฤดูกาล โดยมีการแก้ปัญหา เช่น ไปซื้อผลไม้จากที่อื่นมาเพื่อจัดงาน

ปัญหาในการท่องเที่ยวในปัจจุบันในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ กฎหมายการท่องเที่ยวที่ยังคงล้าสมัย บางกฎหมายไม่ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยว การปรับปรุงกฎหมาย จะมีส่วนให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงได้มากขึ้น ปัญหาในเรื่องของด้านสาธารณูปโภคเช่นถนนไฟฟ้า พบว่า แหล่งท่องเที่ยวบางแหล่งยังมีไฟฟ้าที่เข้าถึงเช่นเดียวกับถนน ที่พึงมีงบประมาณในการก่อสร้างเมื่อไม่นานมานี้ ซึ่งงบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณของท้องถิ่น

นอกจากนี้ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวอาจจะมีไม่เพียงพอ เช่น จำนวนห้องน้ำที่ยังอาจจะมีไม่เพียงพอในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่บางสถานที่ยังขาดการดูแลและอาจจะเสื่อมโทรม ไม่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เช่น ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ บริเวณที่จอดรถอาจจะมีไม่เพียงพอรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ รถขนส่งประจำทางยังมีน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง จึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยวส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

จากการศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยรวมส่งผลต่อความพึงพอใจ 5 ด้านได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรม และด้านบริการเสริม ยกเว้นด้านที่พัก เมื่อแยกเป็นรายด้านตามสมมติฐาน พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสินค้าท่องเที่ยวที่จับต้องได้ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรม และด้านบริการเสริมทางการท่องเที่ยว องค์ประกอบการท่องเที่ยวส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบริการทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านการเข้าถึง องค์ประกอบการท่องเที่ยวส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรม และด้านบริการเสริมทางการท่องเที่ยว และองค์ประกอบการท่องเที่ยวส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสถานที่ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึง และด้านบริการเสริม

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดพัทลุง

ผู้วิจัยได้ทำการจัดประชุมกลุ่มย่อย (focus group) โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย 16 คน เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้ผลสรุปแนวทาง ดังนี้

1. กลยุทธ์สร้างรูปแบบการท่องเที่ยว เช่น วัฒนธรรมอาหารเมืองพัทลุง
2. กลยุทธ์สร้างเครือข่ายด้วยการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียง
3. พัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย เนื่องจากจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายทางทรัพยากรการท่องเที่ยว
4. กลยุทธ์กระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูล
5. กลยุทธ์หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้นำชุมชนและนักวิชาการทำงานร่วมกันอย่างมีการบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้ไปในทิศทางเดียวกัน
6. วางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาด Digital และบุกตลาดนักท่องเที่ยวไฮเอนด์ เช่น ตลาดจีน อินเดีย สิงคโปร์ และมาเลเซีย
7. สร้างแผนยุทธศาสตร์กลยุทธ์โครงการต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองนโยบายภาครัฐไทยแลนด์ 4.0
8. สร้างแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรด้วยเทคโนโลยีควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อสร้างเมืองนวัตกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
9. แสวงหาเงินทุนและบุคลากรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงให้มีคุณภาพ
10. รวมกลุ่มกับพื้นที่ใกล้เคียงป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย น้ำท่วม และผลกระทบจากภัยแล้ง
11. ให้ความรู้กับคนในท้องถิ่นในการป้องกันโรคติดต่อระบาด เช่น โรค Covid-19
12. สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชนในการเฝ้าระวังการบุกรุกพื้นที่ป่ารวมทั้งป้องกันการทำลายธรรมชาติบริเวณท่องเที่ยว
13. จัดสรรงบประมาณในการอนุรักษ์พื้นที่ย่านประวัติศาสตร์ไทยในจังหวัดพัทลุงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า
14. ส่งเสริมการอบรมทักษะและพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว
15. ออกมาตรการป้องกันควบคุมการเกิดอบายมุขและสิ่งเสพติดในพื้นที่

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการเรื่อง “แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง” ผู้วิจัยจึงได้อภิปรายตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

ประเด็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

จังหวัดพัทลุงมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่น ทั้ง 5 ด้าน รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวเกิดใหม่ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม กิจกรรม ประเพณีมหกรรม และบริการทางการท่องเที่ยว ซึ่งจังหวัดพัทลุงมีความโดดเด่นด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติตามสโลแกนเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในจังหวัดเมือง “เขา ป่า นา เล” ซึ่งได้แก่ เขาอกทะลุ ทะเลน้อย หาดแสนสุขลำปำ มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น วัดเขาอ้อ เมืองเก่าชัยบุรี หลวงปู่ทวด (เหยียบน้ำทะเลจืด) บนเกาะกระ พระพุทธรูปโรคนันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ วัดคูหาสวรรค์ การแสดงหนังตะลุง มีเทศกาลประเพณีประจำท้องถิ่น มีความหลากหลายด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และมีการบริการทางการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการณ์ ไชยคช และคณะ (2558) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านต้นหยงลูโละ ตำบลต้นหยงลูโละ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ชุมชนต้นหยงลูโละมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว 8 แหล่ง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ ศิลปะ วัฒนธรรมทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดปัตตานี ที่มีประวัติศาสตร์นับร้อยปีด้านวิถีชีวิตชุมชนได้ประกอบอาชีพการทำนาเกลือที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ในด้านของการบริการท่องเที่ยวพบว่าชุมชนได้จัดเตรียมยุวชนมัคคุเทศก์ไว้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พร้อมกับศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และโปรแกรมท่องเที่ยวภายในชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผกาภาส ชัยรัตน์ และชวลีย์ ณ ถลาง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในศักยภาพการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ด้านธรรมชาติ ด้านมหกรรมและเทศกาลประเพณี และด้านการให้บริการ

1.1 ประเด็นสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว (Attractions)

จากการศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงพบว่ามีความหลากหลายและโดดเด่นภายในสโลแกน เขา ป่า นา เล มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขาอกทะลุ ทะเลน้อย หาดแสนสุขลำปำ บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน หนานมดแดง อุทยานแห่งชาติเขาปู่เขาย่า น้ำตกไพรวัลย์ น้ำตกลาดเตย น้ำตกเหวียงทอง แก่งน้ำหุแร่ หรือคลองหุแร่ แหล่งมัจฉาถนน เกาะลี-เกาะห้ารวมทั้ง น้ำตกมโนราห์ ขณะที่แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ มีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วังเก่า (วังเจ้าเมืองพัทลุง) อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก (ช่วย) วัดถ้ำสุมะโน วัดเขียนบางแก้ว วัดเขาอ้อ เมืองเก่าชัยบุรี หลวงปู่ทวด (เหยียบน้ำทะเลจืด) บนเกาะกระ พระพุทธนิรโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ และวัดคูหาสวรรค์ สอดคล้องกับ กนกวรรณ วัตกิ้นส์ และคณะ (2560) ศึกษาเรื่อง ดัชนีภาพการท่องเที่ยวของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบ: นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา ซึ่งพบว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ หาดแสนสุขลำปำ น้ำตกไพรวัลย์ น้ำตกมโนราห์ น้ำตกโดนแพรทอง อ่างเก็บน้ำคลองเขาหัวช้าง ที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาปู่ เขาย่า บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน แก่งหุแร่ ทะเลน้อย วัดเขียนบางแก้ว วัดเขาอ้อ วัดถ้ำคูหาสวรรค์ ถ้ำสุมะโน หมู่เกาะลีเกาะห้า

1.2 ประเด็นการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดพัทลุงมีความสะดวกสบาย มีถนนหนทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีป้ายบอกทางแก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่มักนำรถยนต์ส่วนตัวมาท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีรถโดยสารประจำทางที่บริการรับส่งนักท่องเที่ยว เช่น รถบัสจากสนามบินตรัง สนามบินหาดใหญ่มายังสถานีขนส่งในตัวเมืองจังหวัดพัทลุง แต่เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงในตัวเมืองแล้วแต่อย่างไรก็ตามพบว่าระบบขนส่งยังมีไม่เพียงพอบริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น บริการเช่ารถยนต์ บริการเช่ารถมอเตอร์ไซด์ ทำให้นักท่องเที่ยวอาจเกิดความไม่สะดวกสบายในการท่องเที่ยวหากไม่ได้นำรถยนต์มาเอง ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ สุภาสังขวรรณ (2560) ที่ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า การเดินทางไม่สะดวก ไม่มีรถโดยสารประจำทางเข้าถึง รวมทั้งการที่แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรม

1.3 ประเด็นสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)

พบว่า ในจังหวัดพัทลุง มีบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่นักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นตู้ ATM ร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหารที่มีบริการแก่นักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตาม หากเป็นพื้นที่การท่องเที่ยว ยังคงต้องเพิ่มจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ที่ต้องคำนึงถึงความสะอาด บัมน้ำมัน ที่อาจต้องเพิ่มจำนวนขึ้น ซึ่งการเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ก็ยังคงต้อง ยึดมั่นในเรื่องของการท่องเที่ยวแบบไม่ปรุงแต่ง เนื่องจากจังหวัดพัทลุงพยายามนำเสนอเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น ความเป็น local มากกว่า การท่องเที่ยวที่เน้นแสวงสืเสียง เนื่องจากต้องการรักษาอัตลักษณ์ของท้องถิ่นไม่ต้องการให้มีวัฒนธรรมจากต่างถิ่นมาปะปน ซึ่งพบว่างานวิจัยมีความสอดคล้องกับ ปุณยวีร์ วิเศษสุนทรสกุล (2560) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าในในการหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว โดยชุมชน การพัฒนา ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ชุมชนควรพัฒนา เช่น การปรับปรุงถนน ป้ายบอกทาง รวมถึงการบริการด้านร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ และจุดบริการนักท่องเที่ยวในชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

1.4 ประเด็นที่พัก (Accommodation)

จากการศึกษาวิจัยพบว่าที่พักในจังหวัดพัทลุง มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง สะดวกแก่การเข้าถึงรวมทั้งที่พักแบบ โฮมสเตย์ รีสอร์ท ที่พยายามนำเสนอ ความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น สู่สายตานักท่องเที่ยว และยังมีห้องเช่ารายวันบริการ แก่นักท่องเที่ยว ที่พักในจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีความสะอาดปลอดภัยเหมาะสมกับคุณภาพของราคาห้องพัก ที่พักรส่วนใหญ่ในจังหวัดพัทลุงอาจไม่มีสระว่ายน้ำฟิตเนส บริการแก่นักท่องเที่ยวมากนัก ซึ่งพบว่า ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ เทิดชาย ชวขบารุง (2557) ที่กล่าวว่า ภายในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวหรือบริเวณใกล้เคียงสถานที่ท่องเที่ยวสมควรมีที่พักไว้ในจำนวนเพียงพอที่จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ อีกทั้ง ควรมีความหลากหลาย และปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

1.5 ประเด็นกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)

จากการวิจัยพบว่าจังหวัดพัทลุง มีกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่หลากหลาย ได้แก่ การล่องแก่ง การเดินเขา กิจกรรม มหรสพ การแสดงหนังตะลุงมโนราห์ประจำปี ประเพณี งานสารทเดือนสิบ สนามโก๋ชน สนามวัวชน การพายเรือถีบ การถ่ายรูป การเรียนทำอาหาร รวมทั้งศูนย์การเรียนรู้นาไปแก มีการเรียนรู้การทำเล็อกระจุด การผลิตเครื่องจักสานที่ได้รับ

ความนิยม กิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนชมวิถีเกษตร เรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสมุนไพร และการนั่งสมาธิวิปัสสนาธิปไตย ซึ่งมีความสอดคล้องกับ วิชสุดา ร้อยพิลา และปรีดา ไชยา (2558) ซึ่งกล่าวว่า ภายในแหล่งท่องเที่ยว มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งที่มีกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเพลิดเพลิน ทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

1.6 ประเด็นบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary)

พบว่า บริการเสริมทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ยังมีค่อนข้างน้อย ไม่ว่าจะเป็นแก้อันตรายไฟฟ้า ภูเก็ตกระดาน การทำแผนพับบริการแก่นักท่องเที่ยว หรือแม้กระทั่งบริการถ่ายรูปแก่นักท่องเที่ยวรวมทั้งรถรางบริการแก่นักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวยังคงมีค่อนข้างน้อย อีกทั้งยังขาดรถเช่า แก่นักท่องเที่ยว ขาดการขยายแพ็คเกจท่องเที่ยว การจัดโปรแกรมนำเที่ยวยังคงมีบางประปรายเฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น รวมทั้งการใช้แอปพลิเคชันในการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวยังคงมีบ้างแต่ยังไม่ได้ทั่วถึงแก่นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญในด้านต้องมีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น ที่จอดรถ ร้านอาหาร ห้องน้ำ การจัดขยะ สอดคล้องกับ อมรรวดี คำบุญ และดลฤทัย โกวรรณะกุล (2556) ศึกษาเรื่อง การประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็ก อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานีพบว่า การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ancillary โดยรวมแล้ว อยู่ในระดับปานกลางและยังขาดประสิทธิภาพในการบริการจัดการท่องเที่ยวและบริการเสริมทางการท่องเที่ยวเช่นตู้ ATM ธนาคารที่ยังมีไม่ครบครันมีน้ำที่ขาดมาตรฐาน

2. ประเด็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวพบว่า

2.1 จุดแข็ง (Strength)

จังหวัดพัทลุงมีที่ตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางทางภาคใต้ของประเทศไทย มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่น เป็นแหล่งกำเนิดของหนังตะลุง มโนราห์ เป็นศิลปะที่โดดเด่นของภาคใต้และมีชื่อเสียงมาอย่างช้านาน มีประวัติความเป็นมาในการสร้างเมืองโดยมีหลักฐานอ้างอิง สามารถทำให้ผู้คนอยากศึกษาค้นคว้า เดินทางมาเยี่ยมชม มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่โดดเด่น และหลากหลาย โดยจังหวัดพัทลุงได้รับการสนับสนุนการท่องเที่ยวภายใต้สโลแกน เที่ยวป่า นา เล สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมา

ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากในจังหวัดพัทลุงมีการจัดงานกิจกรรม เทศกาล งานประเพณี ประจำปีอย่างต่อเนื่อง มีสินค้าหัตถศิลป์และสินค้า OTOP ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น กระเป๋าสานที่ทำจากกระจูด ปัจจุบันมีการส่งขายไปยังพื้นที่ต่างจังหวัด และต่างประเทศ โดยการออกแบบที่ทันสมัยมากขึ้น ตอบสนองความต้องการของคนได้เพิ่มขึ้น มีทรัพยากร บริการระบบสาธารณูปโภคที่ครบครันและเข้าถึงได้ง่าย เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน อินเทอร์เน็ต ประชากรในจังหวัดมีความเป็นมิตรต่อผู้มาเยือน ที่พักในจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลาย เช่น รีสอร์ท โรงแรมระดับ สามดาว แมนชั่น ห้องพักรายวัน สร้างทางเลือกให้นักท่องเที่ยว มีห้างสรรพสินค้าที่หลากหลาย สร้างความสะดวกสบายให้นักท่องเที่ยว มีความอุดมสมบูรณ์ในเรื่องของอาหาร โดยเฉพาะอาหารใต้ อาหารพัทลุง ที่มีความโดดเด่น สอดคล้องกับ ฌอนัทร์ นาคสวัสดิ์ (2562) ศึกษาเรื่อง แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านอาหารภาคใต้เชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประเทศไทย พบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีศักยภาพด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ด้านบริการ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านการจัดการทรัพยากรอาหารอย่างยั่งยืน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ สร้างแบรนด์ท่องเที่ยวอาหารใต้และอาหารเพื่อสุขภาพกายใจให้แก่ชาวโลก อาหารเกษตรอินทรีย์ วิถีธรรมชาติที่มีคุณภาพ และความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และเป็นศูนย์การศึกษาและพัฒนาระบบ บริการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวเชิงอาหาร ที่มีโครงสร้างและประสิทธิภาพโดยการสร้างเครือข่ายการจัดการ อาหารระดับครัวเรือน ระดับชุมชน ระดับชาติ

2.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

จุดอ่อนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ พื้นที่ท่องเที่ยวเก่า บางแหล่งทรุดโทรม ขาดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ขาดการอนุรักษ์ชุมชนย่านประวัติศาสตร์ ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ รวมไปถึงการพัฒนา ทักษะของแรงงาน เกิดการเพิ่มขึ้นของอุปายมุข รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีที่เข้ามาบีบบาท แทนวัฒนธรรมดั้งเดิม ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ปัญหาด้านคมนาคม ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง สิ่งอำนวยความสะดวกยังมีน้อยไม่เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งขาดการบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยว เช่น บางสถานที่ ยังขาดการเสนอแพ็คเกจจูงใจเที่ยว เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่นรถประจำทางที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีน้อย รวมทั้งบริการรถเช่ายังมีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับ กนกวรรณ วัตกิ้นส์ (2561) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวของพื้นที่ ลุ่มน้ำทะเลสาบ: นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา พบว่า แหล่งที่แหล่งท่องเที่ยวทุกแหล่ง

ยังขาดคือ รถโดยสารสาธารณะไปตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่แทบจะยังไม่ให้บริการ ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวไม่สะดวกเท่าที่ควร รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานให้แก่นักท่องเที่ยว

2.3 โอกาส (Opportunities)

จากการศึกษาโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง พบว่านโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมให้จังหวัดพัทลุงเป็นเมืองรองแห่งการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่กระจุกตัวของเมืองท่องเที่ยวใหญ่ ๆ กระจายความนิยมด้านการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เช่น การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ รัฐบาลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความโดดเด่นของประเทศไทยในสายตาคนทั่วโลก รวมทั้งกระจายความนิยมของชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการศึกษา การทำงาน การท่องเที่ยว และการอยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดพัทลุง สอดคล้องกับ นโยบายการท่องเที่ยวฉบับที่ 2 (2560-2564) ที่มีนโยบายในการพัฒนาภาคการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเพิ่มรายได้ และกระจายรายได้ ขับเคลื่อนการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและสร้างโอกาสแก่ประชาชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ พัฒนาในพื้นที่ที่หลากหลายขึ้น และสร้างประโยชน์แก่ธุรกิจและอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่มีนโยบายการพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่ เศรษฐกิจ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่กระจุกตัวของเมืองท่องเที่ยวใหญ่ ๆ

2.4 อุปสรรค (Threats)

จากการวิจัยพบว่า อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้แก่ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวน้อยลง การจับจ่ายใช้สอยน้อยลง แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดใกล้เคียงมีทรัพยากรที่โดดเด่นกว่าโรคระบาด โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวการเข้าถึงดีแต่ยังมีปัญหาในการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดใกล้เคียงส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น มีความสอดคล้องกับ ผกามาศ ชัยรัตน์ (2560) ศึกษาเรื่องแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการจังหวัดอุดรธานี พบว่า อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวการเข้าถึงดีแต่ยังมีปัญหาในการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวประเทศเพื่อนบ้านเริ่มมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดใกล้เคียงมีทรัพยากรที่โดดเด่น นักท่องเที่ยวมีรสนิยมการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยี

ที่ทันสมัยทำให้นักท่องเที่ยวใช้บริการธุรกิจท่องเที่ยววันน้อยลง และยังคงติดคล้อยกับบรรยายสรุป จังหวัดภูเก็ต (2560) จัดทำโดยกลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัด ภูเก็ต พบว่า อุปสรรคในการท่องเที่ยวและพัฒนาจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ ความผันผวนทาง เศรษฐกิจโลก การก่อการร้ายสากลความขัดแย้งระหว่างประเทศ โรคระบาด และกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่ล้าสมัย

3. ประเด็นการพัฒนาการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

หลักการนำทางที่ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ของจังหวัดพัทลุงนั้น สิ่งสำคัญที่ใช้ยึดเหนี่ยวเป็นแนวทางในการพัฒนาคือเรื่องของเศรษฐกิจ พอเพียง พัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป เน้นจากทุนที่มีอยู่เดิมค่อย ๆ พัฒนาไม่เน้นการเติบโต อย่างรวดเร็ว ไม่นิยมการกู้ยืมจากทางธนาคารเพื่อมาทำธุรกิจทั้งการท่องเที่ยว ความต้องการ ท่องเที่ยวจะเกิดความยั่งยืนนั้นภาครัฐเป็นปัจจัยที่สำคัญในเรื่องของการกระตุ้น เช่น การออกนโยบายต่าง ๆ ส่งเสริมให้ประชาชนต้องการท่องเที่ยวและที่สำคัญการให้งบประมาณ จากรัฐบาลมาสนับสนุนการท่องเที่ยวแก่ชุมชนเป็นสิ่งที่จะทำให้การท่องเที่ยวเกิด ความยั่งยืนได้ เนื่องจากเมื่อผลประกอบการทางภาคเอกชนมีรายได้ที่สูงขึ้นย่อมส่งผลต่อ ภาษีที่จะเข้าสู่รัฐบาลเพื่อจะได้นำไปพัฒนาประเทศนอกจากนี้สังคมในพื้นที่ และที่สำคัญ สิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว อย่างมากมายนั้นการช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม ระบบการจัดการ เช่นการจัดการขยะมูลฝอย จากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวส่งผลต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ประจำท้องถิ่น และที่สำคัญ การอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่นในสังคมเป็นสิ่งที่ทำ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยึดหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะมุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัยคน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาที่ต่อเนื่องรวมทั้งการพัฒนาอย่างยั่งยืนแก่สังคมไทย นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มุ่งประเด็นในการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยครอบคลุมเนื้อหาตั้งนี้ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพคน ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ผลการศึกษาปัญหาตรวจสอบสถานการณ์การท่องเที่ยวและปัญหาที่เกิดขึ้นต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง

ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อการท่องเที่ยว ในปัจจุบัน ได้แก่ การทำงานร่วมกันแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน ชุมชน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์ (2560) ศึกษาเรื่องศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดพิจิตร พบว่า ปัญหาทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพิจิตร ได้แก่ ด้านบริหารจัดการ คือ ขาดการจัดการที่มีทิศทางเดียวกัน และการมีส่วนร่วม ขาดการทำงานอย่างบูรณาการ คือ ขาดการประสานงานในการบริหารงานของหน่วยงานต่าง ๆ แบบบูรณาการภายในจังหวัด จังหวัดที่มีอาณาเขตพื้นที่ใกล้เคียงกับจังหวัดพิจิตรมีการส่งเสริมเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดเชิงรุกที่มีความน่าสนใจ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวอาจจะมีไม่เพียงพอ เช่น จำนวนห้องน้ำที่ยังอาจจะมีไม่เพียงพอในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่บางสถานที่ยังขาดการดูแลและอาจจะเสื่อมโทรมไม่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เช่น ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ บริเวณที่จอดรถอาจจะมีไม่เพียงพอรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ รถขนส่งประจำทางยังมีน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงจึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดพัทลุงจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับสุภา สังขวรรณ (2560) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีผลมาจากการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงครามในด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค บำยบอกลสถานที่ท่องเที่ยว การจัดระเบียบทางเท้าความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ ด้านประวัติศาสตร์ของสถานที่ เนื่องจากขาดปัจจัยสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งปัญหาในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ โดยไม่มีข้อมูลให้เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ไม่มีกิจกรรมที่น่าสนใจ การเดินทางไม่สะดวก ไม่มีรถโดยสารประจำทางเข้าถึง รวมทั้งการที่แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรม ขาดการดูแลภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกับดำเนินการปรับปรุง ดูแลบำรุงรักษา และจัดหางบประมาณมาทำการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดีต่อไป

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบปัญหาที่เกิดขึ้นต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงในประเด็นกฎหมายที่มีความล้าหลัง ไม่ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งยังสอดคล้องกับ รัศมีอ่อนปรีดา (2558) ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดราชบุรี และจังหวัด

สมุทรสงคราม พบว่า ควรปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้สอดคล้อง และอำนวยความสะดวกการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ผลการศึกษารายองค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

การวิจัยครั้งนี้พบว่า จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณขององค์ประกอบ การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่ ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง พบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง 5 ด้านที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรม และด้านบริการเสริม ยกเว้นด้านที่พัก ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยรัตน์ จุสปาโล (2560) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเป็นนักท่องเที่ยวเดินทาง ไป-กลับมากกว่าการพักแรม เมื่อแยกเป็นรายด้านตามสมมติฐานพบว่า องค์ประกอบ การท่องเที่ยวส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสินค้าท่องเที่ยวที่จับต้องได้ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรม และด้านบริการเสริมทางการ ท่องเที่ยว องค์ประกอบการท่องเที่ยวส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบริการ ทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านการเข้าถึง องค์ประกอบการท่องเที่ยว ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรม และด้านบริการเสริมทางการท่องเที่ยว และองค์ประกอบการท่องเที่ยวส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสถานที่ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึง และด้านบริการเสริม

ซึ่งสอดคล้อง รุ่งราตรี อึ้งเจริญ และชวลีย์ ณ ถลาง ศึกษาเรื่องการศึกษาศักยภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ ศักยภาพการท่องเที่ยว ด้านคุณค่าของ แหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความมีชื่อเสียงและ ด้านองค์ประกอบของพื้นที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ย วที่เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสาคร

นอกจากนี้ยังพบว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่มีผลต่อความ พึงพอใจของนักท่องเที่ยว ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงกมล บุญทวีทรัพย์ (2012) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติ พุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านความปลอดภัยด้านแหล่งท่องเที่ยว เมื่อนำปัจจัยมาวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัย

ด้านแหล่งท่องเที่ยววิถีพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับ วลัยวัชรวิมลรัตน์ และศศิธร ง้วนพันธ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบโฮมสเตย์อำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านบุคลากร ด้านการจัดรายการนำเที่ยว และด้านการให้บริการ มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบโฮมสเตย์ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่าหรือเทียบเท่ากับ 0.05

ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

จากการศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง พบว่ามีแนวทาง 15 แนวทาง ได้แก่

1. กลยุทธ์สร้างรูปแบบการท่องเที่ยว เช่น วัฒนธรรมอาหารเมืองพัทลุง
2. กลยุทธ์สร้างเครือข่ายด้วยการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียง
3. พัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย เนื่องจากจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายทางทรัพยากรการท่องเที่ยว
4. กลยุทธ์กระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูล
5. กลยุทธ์หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้นำชุมชนและนักวิชาการทำงานร่วมกันอย่างมีการบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
6. วางแผนยุทธศาสตร์ด้านการตลาด Digital และบุคลากรนักท่องเที่ยวไฮเอนด์ เช่น ตลาดจีน อินเดีย สิงคโปร์ และมาเลเซีย
7. สร้างแผนยุทธศาสตร์กลยุทธ์โครงการต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองนโยบายภาครัฐไทยแลนด์ 4.0
8. สร้างแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรด้วยเทคโนโลยีควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อสร้างเมืองนวัตกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
9. แสวงหาเงินทุนและบุคลากรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงให้มีคุณภาพ
10. รวมกลุ่มกับพื้นที่ใกล้เคียงป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติเช่นอุทกภัย น้ำท่วม และผลกระทบจากภัยแล้ง
11. ให้ความรู้กับคนในท้องถิ่นในการป้องกันโรคติดต่อระบาด เช่น โรค Covid-19
12. สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชนในการเฝ้าระวังการบุกรุกพื้นที่ป่ารวมทั้งป้องกันการทำลายธรรมชาติบริเวณท่องเที่ยวทะเล

13. จัดสรรงบประมาณในการอนุรักษ์พื้นที่ย่านประวัติศาสตร์ไทยในจังหวัดพัทลุง เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า

14. ส่งเสริมการอบรมทักษะและพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว

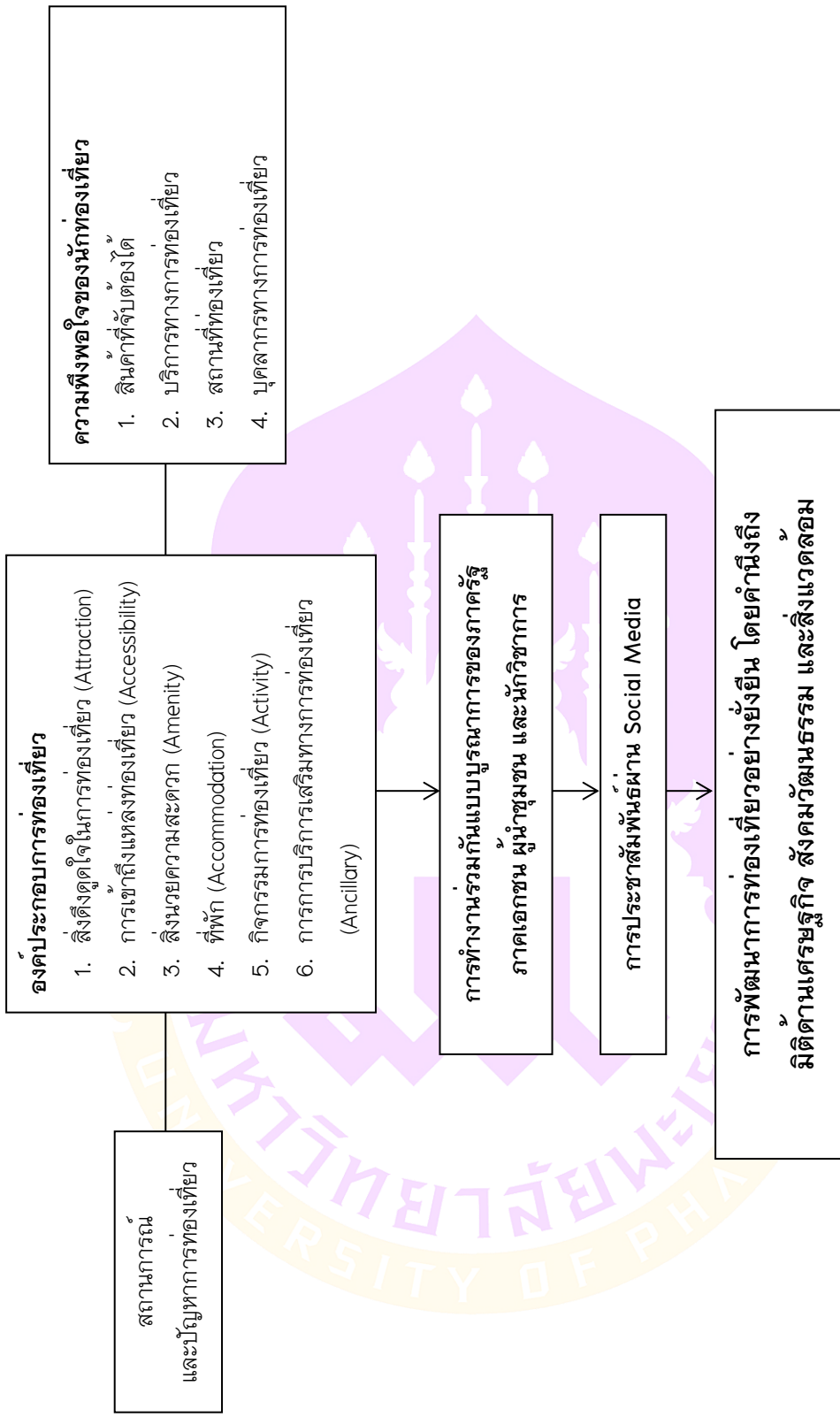
15. ออกมาตรการป้องกันควบคุมการเกิดอบายมุขและสิ่งเสพติดในพื้นที่

จากผลการวิจัยด้านแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง พบว่า มีความสอดคล้องกับ สุภา สังฆวรรณ ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ประเด็นการส่งเสริมและพัฒนาให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางการพักผ่อนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม มีความสอดคล้องกันเนื่องจากพื้นที่ในจังหวัดพัทลุง มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน มีวัฒนธรรมและ การเสนอให้อนุรักษ์ย่านวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

นอกจากนี้ จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในประเด็น ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ โครงการจัดตั้งกลุ่มเครือข่าย สินค้าที่ระลึก อาหารและกลุ่มกิจกรรมพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว ในกลยุทธ์สร้างรูปแบบการท่องเที่ยว เช่น วัฒนธรรมอาหารเมืองลุง ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาการอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ โครงการโครงการปลูกป่าในพื้นที่อำเภอศรีนครินทร์และอำเภอศรีบรรพต โครงการกำจัดผักตบชวาทะเลน้อย อำเภอควนขนุน โครงการลอกคูเพื่อรองรับน้ำ โครงการส่งเสริมเพิ่มจำนวนถังขยะ และรณรงค์ห้ามทิ้งขยะลงในพื้นที่สาธารณะ ในกลยุทธ์การรวมกลุ่มกับพื้นที่ใกล้เคียงป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย น้ำท่วม และผลกระทบจากภัยแล้ง ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ซึ่งสอดคล้องกับ โครงการปรับปรุงเรื่องป้ายบอกเส้นทางเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โครงการประชาสัมพันธ์การเข้าถึง application การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนา ภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับ แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรด้วยเทคโนโลยีควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อสร้างเมืองนวัตกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีโครงการ ดังนี้ โครงการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการเกษตรควบคู่กับการท่องเที่ยว โครงการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรเพื่อมุ่งสู่เมืองเกษตรท่องเที่ยว โครงการส่งเสริมผลิตเมล็ดธัญญา โดยรักษาคุณภาพสินค้า โครงการ

ส่งเสริมประชาสัมพันธ์เมนูอาหารกึ่งสามน้ำในเมืองลุง และโครงการรักษาคุณภาพข้าวสังข์หยด
เพื่อป้องกันข้าวปลอมสู่ตลาด

ภาพ 58 โมเดลการพัฒนาการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง” ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการนำงานวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ได้แก่ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง ยุทธศาสตร์จังหวัด เทศบาลเมืองพัทลุงจะต้องเร่งเดินหน้าในการสร้างโครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการนำจุดเด่นในด้านคุณค่าทางประวัติศาสตร์ อาหารประจำจังหวัดพัทลุง โดยการประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็นช่องทางเดิม เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นช่องทางใหม่ ที่เหมาะสมกับยุคสมัย เช่น สื่อบนสังคมออนไลน์ เช่น facebook, Instagram, wongnai เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มีความชอบ หรือรสนิยมในการเดินทางท่องเที่ยวที่เหมือน หรือคล้ายคลึงกัน มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยว หรือแสดงทัศนะเกี่ยวกับจุดหมายปลายทางนั้น ๆ เพื่อต่อยอดอัตลักษณ์ของจุดหมายปลายทางให้มี ความเด่นชัดมากขึ้น อันจะเป็นสิ่งที่สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ของจังหวัด รวมไปถึงภาพลักษณ์ของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ ได้แก่ ขนส่งจังหวัดพัทลุง เพิ่มจำนวนช่องทางการขนส่งให้แก่นักท่องเที่ยว จากสถานขนส่งในตัวเมืองพัทลุง ไปยังแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว และยังคงต้องมีการหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันอย่างบูรณาการ โดยคำนึงถึงความยั่งยืนที่ตั้งครอบคลุม ทั้งประเด็นด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

2. เกษตรจังหวัด และเกษตรอำเภอ ในจังหวัดพัทลุง เสนอแนวทางให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นในการแก้ปัญหาพืชผลทางการเกษตร ในการช่วยประชาชนในท้องถิ่นพัฒนาการท่องเที่ยวการเกษตร

3. ภาคเอกชน เช่น บริษัทนำเที่ยว หน่วยงานช่วยกันจัดกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น ปล่อยปลา ปล่อยกิ้งก่าลงสู่ทะเลสาบสงขลา

4. ภาคนักวิชาการ ควรจัดกิจกรรมที่เพิ่มทักษะให้แก่คนในชุมชน เช่น การอบรมแนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวและศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงยังมีประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ และควรศึกษาหาคำตอบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปส่งเสริม และพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพัทลุง เนื่องจากจังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน มีวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น เช่น หนังตะลุง มโนราห์ ซึ่งสามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมทั้งพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่ เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีให้นักท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดพัทลุงมีความหลากหลายทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ภายใต้สโลแกน “เขา ป่า นา เล”

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านการเข้าถึง เช่น บริการรถสาธารณะ และบริการเสริมทางการท่องเที่ยว เนื่องจากอาจจะมีไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวซึ่งหากมีการเพิ่มบริการด้านการเข้าถึง บริการเสริมทางการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง จังหวัดพัทลุงอาจเปลี่ยนจากเมืองที่พักผ่อนหย่อน เป็นเมืองจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยว

บรรณานุกรม

- กนกพร ทรงเจียรพะพานิช. (2552). **นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการ “เที่ยวไทยครีกครีน เศรษฐกิจไทยคึกคัก”**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- กนกวรรณ วัตทินส์ และคณะ. (2560). **ศักยภาพการท่องเที่ยวของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบ: นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา**. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, กรุงเทพฯ.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **หลวงปู่ทวด (เหยียบน้ำทะเลจืด) เกาะกระ**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก http://202.29.33.250/EMK.20151204/phatthalung_detail.php?picname=Luangputhoud_1.jpg
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). **การท่องเที่ยวเมืองรอง**. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.mots.go.th/>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). **รายได้จากการท่องเที่ยวในประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.mots.go.th/>
- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). **พัฒนาอุตสาหกรรมไทยตามบริบทโลก**. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.industry.go.th/industry/index.php/th/knowledge/item/10614-2016-05-23-05-51-38>
- กฤษณ์ โคตรสมบัติ. (2553). **การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตแก่งสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี**. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2560). **แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ.2561-2565**. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2562, จาก <http://plan.bru.ac.th/publish-documents/>
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). **การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลยา สว่างคง. (2558). **การศึกษาดัชนีศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตกในจังหวัดสระบุรี**. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2557). **มองมิติใหม่เพื่อการท่องเที่ยวไทยที่ยั่งยืน**. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2562, จาก https://www.matichon.co.th/uncategorized/news_1711192
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2557). **วังเจ้าเมืองพัทลุง (วังเก่า-วังใหม่)**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <https://thai.tourismthailand.org/Attraction/>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2557). **อนุสาวรีย์พระยาตากขรรค์ (ช่วย)**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <https://thai.tourismthailand.org/Attraction/>

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). **การท่องเที่ยววิถีไทย**. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2562, จาก <https://travel.kapook.com/view107524.html>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2559). **ความสำคัญของมรดกทางศิลปวัฒนธรรม**. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2562, จาก <https://www.egov.go.th/th/government-agency>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). **เมืองรองฮิต ติดเทรนด์เที่ยวปี 2020 ดันรายได้กระจายทั่วประเทศ**. สืบค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2562, จาก https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/article/article_20190204110811.pdf
- กิตติ อธิยานันท์. (2552). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน: กรณีศึกษาอุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธรตำบลชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี**. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. (2558). **ศักยภาพและแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง**. วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยีลำปาง, ลำปาง.
- กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. (2559). **ศักยภาพชุมชนเพื่อเป็นแนวทางการในการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม**. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- โกวิทย์ เหมือนสังข์. (2557). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา: อุทยานนกน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, สงขลา.
- ไกชอนออนไลน์. (2560). **ราคาเต็มพันไกชอน ยังแรงไม่หยุด ชยับเป็น 10,400,000 บาท สนามไกชอนเทิดไท**. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2563, จาก https://kaichononline.com/news_kaichon/news/000046
- จังหวัดพัทลุง. (2562). **ประมวลผลงานสมโภชพระพุทธนิรโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ และงานกาชาดประจำปีของดีเมืองสูง ประจำปี 2563**. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2563, จาก <http://www.phatthalung.go.th/gallery/detail/2334>
- จันทร์จิรา สุขบรรจง. (2559). **การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง**. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- จาริณี อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2560). **ความพึงพอใจและพฤติกรรมการบริโภคขนมไทยของลูกค้าชาวไทยในจังหวัดกรุงเทพมหานคร**. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2551). **เจตคติและความพึงพอใจในการบริการ** (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิราภรณ์ แก้วมณี. (2557). **การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านหัวเขาจีน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี**. มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- เจตน์สุภฎ์ สังข์พันธ์ และคณะ. (2559). **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา**. Journal of Management Sciences. จาก https://www.tci-thaijo.org/index.php/jms_psu/article/view/61555
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2546). **การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:

- สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2557). **การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นัตยาพร เสมอใจ. (2548). **การจัดการและการตลาดบริการ: Service marketing and management** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ชนัญญา วงษ์วิภาค. (2545). **ประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เอกสารการสอนชุดวิชา**
ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชมพูนุท โมราชาติ. (2551). **การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านชะจอม หมู่ที่ 7 ตำบลนาโพธิ์กลาง**
อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. (2537). **การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว** (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยรัตน์ จุสปาโล. (2560). **การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวภายใต้อัตลักษณ์และวิถีของท้องถิ่นลุ่มน้ำ**
ทะเลสาบ: นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพฯ.
- ชัยรัตน์ จุสปาโล. (2561). **การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวภายใต้อัตลักษณ์และวิถีของท้องถิ่นลุ่มน้ำ**
ทะเลสาบ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพฯ.
- ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. (2552). **การตลาดบริการ** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ชิตวร ประดิษฐ์รอด. (2557). **ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว และปัจจัยแรงจูงใจในการท่องเที่ยว**
ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวปริณทลของคณวิัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร.
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล. (2562). **ผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2562, จาก
http://mkh.in.th/index.php?option=com_content&view=article&id=345&Itemid=371&lang=th
- ฐิติพร คณาวงษ์. (2559). **สัมฤทธิผลการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโครงการ “12 เมือง**
ต้องห้ามพลาด” ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ฐิรชญา มณีเนตร. (2552). **ไทยศึกษาเพื่อการท่องเที่ยว** (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: ค้างคานาวิทยา.
- ณภัทร นาคสวัสดิ์ และคณะ. (2562). **แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านอาหารภาคใต้เชิง**
สร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประเทศไทย. วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 13(1).
- ณัฐพล สิริพรพิสุทธิ์ และปรีดา ไชยา. (2559). **องค์ประกอบของภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในจังหวัด**
หนองคายที่มีผลต่อความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยวชาวไทย. จาก
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/researchjournal-lru/article/view/100125>
- ณัฐรณ ควิตชาติ. (2546). **ความพึงพอใจของสมาชิกต่อการบริการโครงการธนาคารประชาชน**

- กรณีศึกษาธนาคารออมสิน สาขานางเลิ้ง. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ดวงกมล บุญทวีทรัพย์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- ดำเกิง โถทอง และคณะ. (2550). เส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมในประเทศไทย กัมพูชา ลาว. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพฯ.
- ไตรรัตน์ สุนทรประภัสสร. (2543). การมีส่วนร่วม. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2562,
- ทศพล ชื่นอุปการณัฏ. (2549). แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เมืองเก่าลพบุรีอย่างยั่งยืน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ทศพล เดชะ. (2553). ผลกระทบของการท่องเที่ยว การรับรู้ต่อการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง. วิทยาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2557). การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี การวิจัยฐานทรัพยากรการเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. จาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/article_detail.php?ArticleID=144210
- ชนกฤต สุทธินนท์โชติ. (2559). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- ชนกฤต สุทธินนท์โชติ. (2559). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). รายงานดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/EconomicIndices/DocLib_EconomicIndex/BSI_TH_Oct2018_d9zznioq.pdf
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). อุดรราชธานี: สถาบันราชภัฏอุดรราชธานี.
- นงนุช หวันชิตินาย และประสิทธิ์ รัตนพันธ์. (2561). การรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- นพคุณ ดิลกภากรณ์. (2546). การประเมินผลการบริการประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลแหลมฟ้าผ่า จังหวัดสมุทรปราการ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- นิคม จารุมณี. (2535). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

นิตติยา ทองเสนอ. (2560). **ศักยภาพทรัพยากรนิเวศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนเกาะหมาก อำเภอ**

ปากพะยูน จังหวัดพัทลุง. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์. (2560). **ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิจิตร.** วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย, 14(1).

บุษบง กุญแจนาถ. (2545). **ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการของสหกรณ์การเกษตรสารภี**

โขดชัย จำกัด. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, นครราชสีมา.

เบญจมาศ ณ ทองแก้ว และคณะ. (2560). **ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลคันธุลี**

จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพฯ.

ประชาชาติธุรกิจ. (2563). **เราเที่ยวด้วยกัน.** สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2563, จาก

<https://www.prachachat.net/tourism/news-485815>

ประมาณ เทพสงเคราะห์. (2547). **การสร้างฐานข้อมูลด้านวิถีชีวิตชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้านและทักษะ**

ความชำนาญ เพื่อพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามศักยภาพชุมชน 5 จังหวัด

ชายแดนภาคใต้. วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ. จาก <http://opac.lib.buu.ac.th/servlet/SimpleSearch>

ประเสริฐ กวินนิพันธ์. (2546). **ความพึงพอใจและความต้องการบอกต่อของผู้บริโภคภายหลังการซื้อและ**

ใช้บริการผลิตภัณฑ์สุขภาพคอตโต้ (COTTO). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ปรัชญาภรณ์ ไชยคช และคณะ. (2558). **ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านต้นหยงลูโละ ตำบล**

ต้นหยงลูโละ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.

ปรีชา แดงโรจน์. (2544). **อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 1).** กรุงเทพฯ: บริษัท ไฟว์

แอนด์ ไฟว์ พรินต์ติ้ง จำกัด.

ปองทิพย์ นาคินทร์. (2556). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา**

ตลาดเก่าอ่างศิลา เทศบาลเมืองอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,

นนทบุรี.

ปิยวรรณ คงประเสริฐ. (2551). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการ**

ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

กรุงเทพฯ.

ปิยะ อุทโย. (2539). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการประชาชนของสถานีตำรวจนครบาล.**

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ปิยะพงศ์ มั่นกลิ่น. (2554). **ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำในจังหวัดนนทบุรี เพื่อการจัดการ**

ทรัพยากรการท่องเที่ยว. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.

ปุ่นยวีร์ วิเศษสุนทรสกุล และคณะ. (2563). **แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัด**

นครราชสีมา. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 10(3).

ไปคนเดียว. (2561). **ควนนกเตน ที่พัก...วิวหลักล้าน.** สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2563, จาก

<https://paikondieow.com/kuannokten/>

ผกา มาศ ชัยรัตน์ และชวลีย์ ณ ถลาง. (2560). **ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี**. วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา, กรุงเทพฯ.

แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง. (2561). **แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง 2561-2564**. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2562, จาก http://www.phatthalung.go.th/develop_plan

พระภิกษุ ศรีสวัสดิ์ และคณะ. (2550). **การศึกษาเอกลักษณ์และศักยภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน บนพื้นที่เกาะช้าง กิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพฯ.

พจนานวน ศรี. (2546). **คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.

พยอม ธรรมบุตร. (2549). **เอกสารประกอบการสอน สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล. (2553). **การศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี**. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

พรพิมล คงฉิม. (2554). **การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของลูกค้าที่ได้รับบริการ จากบริษัท เอ็ม.เอช.อี. - ดีแมก (ที) จำกัด**. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

พรหมภัสสร ชูณหบุญญทิพย์. (2560). **การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไชยวาน บ้านดอนแดง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม**. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 13.

พัชรินทร์ จีงประเวศ. (2560). **ความต้องการของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาดคลองสวนร้อยปี อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ**. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย. จาก https://www.tourismtaot.siam.edu/images/magazine/m12b1/07-Research3_taat1-60.pdf

พัชรรัตน์ ทารไชย. (2552). **การประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษเพื่อกำหนดแนวนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับจังหวัด**. มหาวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.

พัชรรัตน์ มณีวรรณ. (2554). **การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านท่าป่าเปา ตำบลทาบลาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

พิกุลแก้ว สุขขำ และพิมพ์ หิรัญกิตติ. (2561). **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการบริหารจัดการตลาดน้ำแบบดั้งเดิมและตลาดน้ำแบบจำลอง**. วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. จาก <http://www.journal.rmutt.ac.th/index.php/mmr-vol1/article/view/481>

พิภพ อุดม. (2537). **การตลาดสำหรับธนาคาร**. วารสารบริหารธุรกิจ.

- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2557). **การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา บ้านโคกโคไคร จังหวัดพังงา**. วารสาร Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร. จาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/general_search.php?TextSearch
- พูนทรัพย์ สวมเมือง ตูลาพันธ์ และคณะ. (2544). **รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดร้อยเอ็ด**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพฯ.
- แพรวดาว พุพณิชย์พฤกษ์. (2559). **กรอบนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา เกาะช้าง จังหวัดตราด**. วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. จาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/general_search.php?TextSearch
- ภณิดา ชัยปัญญา. (2541). **ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมไร่นาสวนผสมภายใต้โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรของจังหวัดเชียงราย**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ภรณ์นภัส เบินท์. (2559). **เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ทรัพยากรการท่องเที่ยวไทย (พิมพ์ครั้งที่ 1)**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ภัทร์ธนภักย์ เตี้ยโพบูลย์. (2557). **ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน บ้านห้วยอนวัต ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา**. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ภาณุเดช เพียรความสุข และคณะ. (2558). **ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ภูวดล บัววงพลู. (2561). **แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี**. วารสารวิจัยรำไพพรรณี. จาก <file:///C:/Users/User/Downloads/143349-Article%20Text-381886-1-10-20180831.pdf>
- มงคล ชนินทรสงขลา, พันธเทพ มารังกูร และวีรารรณ มารังกูร. (2560). **แนวทางในการออกแบบภูมิทัศน์เมืองเก่าชัยบุรี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดพัทลุง**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, นครศรีธรรมราช.
- มนัส สุวรรณ และคณะ. (2541). **โครงการศึกษาแนวทางและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล และสภาตำบล**. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. (2554). **ทะเลน้อย**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <https://sites.google.com/a/parichat.skru.ac.th/thale-noi2/khxmml-thxng-theyiw/vdukul-thxng-theyiw>
- มาศศุภา นิมบุญจาช. (2558). **การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกวัว**. มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ยุทธนา คำพา และอัครกิตดี พัฒนสัมพันธ์. (2559). **การให้บริการผู้สูงอายุไทยในสถานบริบาลในเขตกรุงเทพมหานคร**. จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/crujournal/issue/view/10658>
- ยุทธนา คำพา และอัครกิตดี พัฒนสัมพันธ์. (2559). **องค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's ที่มีอิทธิพลต่อการ**

ตัดสินใจมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเที่ยวเขาชีจรรย์ของนักท่องเที่ยวชาวจีน.

- ยุทธนา คำพา. (2559). **กลยุทธ์การพัฒนาผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) กลุ่มเบญจบุรพาผู้การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา (ด้านอรัญประเทศ) ด้วยการวิเคราะห์ SWOT.** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580).** กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา. สืบค้นเมื่อ
- ยุพวรรณ นังคลาภิวัดน์. (2557). **การเตรียมความพร้อมแรงงานด้านการท่องเที่ยวของไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.** วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. จาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/article_detail.php?ArticleID=141017
- รัชพร จันทรสว่าง. (2546). **ความหมายของนักท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 1).** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐกรณ์ แสงโชติ. (2554). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเทศบาลตำบลปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน.** มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- รัตมี อ่อนปรีดา. (2558). **การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดราชบุรี และสมุทรสงคราม.** วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/AJPU/article/view/55158>
- รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2549). **เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 1).** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- รุ่งรัตน์ ทองสกุล และคณะ. (2549). **การจัดการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวรรณกรรมท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพฯ.
- รุ่งราตรี ช้างเจริญ และชวลีย์ ณ ถลาง. (2560). **การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาคร.** วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 11(1).
- ลักษณวรรณ พวงไม้มีง. (2545). **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของราษฎรผู้พิทักษ์ป่าประจำหน่วยป้องกันรักษาป่าจังหวัดแพร่.** มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ลลิตก ฤทธิเนติกุล และคณะ. (2547). **การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านห้วยน้ำริน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, เชียงใหม่.
- วงศ์ธีรา สุวรรณิน และคณะ. (2557). **การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดในจังหวัดปทุมธานี.** วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- วลัญช์รัช วรวัลย์รัตน์ และศศิธร งามพันธ์. (2557). **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบโฮมสเตย์ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.** วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ, 4(2).
- วสันต์พรพร จ้ำเจริญกุล. (2562). **จ.พัทลุง เปิดงานมหกรรมแข่งขันกีฬา กรีฑา นักเรียน นักศึกษา และ**

ประชาชน ครั้งที่ 70. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2563, จาก

<https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG190806155003645>

วันชัย แก้วศิริโกมล. (2550). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการงานเขตทุ่งครุ**

กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

วิษสุตา ร้อยพิลา และปรีดา ไชยา. (2558). **องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.**

วินิจ วีรยางกูร. (2532). **การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**

วิภา ศิริระทุ. (2551). **ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.**

วีระพล ทองมา และประเจต อำนานจ. (2547). **ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อประชาชนในพื้นที่ ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.**

วีระพล ทองมา. (2547). **การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism: CBT) สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในเขตที่ดินป่าไม้.**

ศิรินทร์ ศิริเพชร, ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมมาธิวัฒน์ และปัญญา หมั่นเก็บ. (2561). **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของชุมชนบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย. จาก**
http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/article_detail.php?ArticleID=226719

ศิริเพ็ญ ดาบเพชร. (2558). **การเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวครั้งแรกและนักท่องเที่ยวซ้ำ. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.**

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2557). **ชุมชนท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 29 ธันวาคม 2562, จาก** <https://cbt-i.org/?start=0&ge=travel&categoryTravel&regionTravel>

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. (2559). **รายงานตามแผนการปฏิรูปของคณะกรรมการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2562,**

สาธิตา รุ่งพิพัฒน์พงศ์. (2558). **องค์ประกอบของความยั่งยืนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.**

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ.**

สำนักงานจังหวัดพัทลุง. (2559). **ข้อมูลจังหวัดพัทลุง (พิมพ์ครั้งที่ 1). พัทลุง: ไอคิว มีเดีย.**

สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง. (2561). **การท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2562, จาก** <https://province.mots.go.th/ewtadmin/ewt/phatthalung/index.php>

- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง. (2561). **แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง**. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2562, จาก <https://phatthalung.mots.go.th/>
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: ONEP. (2016). **การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม**. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.environnet.in.th/en/archives/1816>
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) (พิมพ์ครั้งที่ 1)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). **เอกสารงานแถลงข่าวรายงานเศรษฐกิจการท่องเที่ยว**. สืบค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2562, จาก https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/news_view.php?nid=114
- สำนักงานส่งเสริมปกครองท้องถิ่นจังหวัดพัทลุง. (2561). **เขตพื้นที่การปกครองจังหวัดพัทลุง**. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2562, จาก <http://www.ptlocal.go.th/orders>
- สินธุ์ สโรบล. (2546). **การท่องเที่ยวโดยชุมชน: แนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, เชียงใหม่.
- สุจิตราภา พันธุ์วิไล. (2550). **ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนในจังหวัดเชียงราย**. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, เชียงราย.
- สุชาติดา กรเพชรปาณี และคณะ. (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยว ชมสิ่งห้อยคลองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม**. วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา. จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/RMCS/article/view/46822>
- สุดถนอม ตันเจริญ. (2561). **แนวทางการพัฒนาคุณภาพสินค้า OTOP ของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2.
- สุดา สุวรรณภริมา และวิจิต อ้วน. (2548). **การวิจัยธุรกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 5)**. กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- สุเทพ สิงห์พาพะ. (2560). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/rpu/article/view/112615>
- สุภา สังขวรรณ. (2560). **กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม**. Journal of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University, 4(1).
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). **ทฤษฎีสังคมวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเชษฐ์ เศษฐมาส. (2538). **ท่องเที่ยวแบบ “นิเวศสัญจร” ทางรอดแหล่งท่องเที่ยวไทย (พิมพ์ครั้งที่ 1)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- สุรเชษฐ์ เศษฐมาส. (2541). **วิสัยทัศน์การจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ในรายงานการฝึกอบรมหลักสูตรการให้บริการด้านการท่องเที่ยวสำหรับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ**. สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

- สุวิมล ตีรภานันท์. (2550). **การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสถียร เหลืองอร่าม. (2549). **หลักการบริหารงานบุคคล** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โพธิ์สามต้น.
- หทัยรัตน์ ประทุมสูตร. (2542). **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดพิษณุโลก**. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง. (2557). **เที่ยวเมืองพัทลุง**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <http://www.phatthalungpao.go.th/travel/detail/76>
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง. (2561). **แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง พ.ศ. 2561-2564**. พัทลุง สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2563, จาก <http://www.pattani.go.th/plan/plan-2561-2564>
- อนเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ. (2550). **จิตวิทยาบริการ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อุดลพัฒน์กิจ.
- อภิสร่า กวางศิริ และคณะ. (2561). **การวิเคราะห์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไร่กองซิง จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย (CBT Thailand)**. EPrints UTCC, 2. จาก <http://eprints.utcc.ac.th/6086/1/proceeding.pdf>
- อมราวดี คำบุญ และดลฤทัย โกวรรณะกุล. (2556). **การประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็ก อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี**. Journal of Thai Hospitality & Tourism, 7(1).
- อรวรรณ เกิดจันทร์. (2557). **การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่าชายเลนคลองโค่น จังหวัดสมุทรสงคราม**. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- อารยา อินคชสาร. (2554). **การประเมินศักยภาพของตลาดน้ำวัดกลางคูเวียงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- อารีย์ นัยพินิจ และฐิรชญา มณีเนตร. (2551). **การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวหมู่บ้านบุไทรโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา**. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- อุทัยวรรณ ลิ้มปชยาพร. (2551). **การบริหารจัดการการท่องเที่ยว ศึกษาเฉพาะกรณี บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์**. มหาวิทยาลัยนเรศวร, กรุงเทพฯ.
- เอื้อมพร หลินเจริญ. (2554). **เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ = Qualitative data analysis techniques**. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. จาก <http://opac.lib.buu.ac.th/opac/servlet/SimpleSearch?>
- Add Siam. (2554). **พระพุทธนิรโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ พัทลุง**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <http://www.addsiam.com/>
- Asmelash and Kumar, S. (2019). **The structural relationship between tourist satisfaction and sustainable heritage tourism development in Tigray, Ethiopia**. 5(3), e01335.
- Bellugi, K. a. S., Patricia. (1974). **Remembering in signs**. 3(2), 93-125.
- Bigné, A. a. G., Juergen. (2005). **The theme park experience: An analysis of pleasure, arousal**

- and satisfaction.** *Tourism management*, 26(6), 833–844.
- Chen Chien–Min, C. S. H. a. L. H. T. (2011). **The destination competitiveness of Kinmen's tourism industry: exploring the interrelationships between tourist perceptions, service performance, customer satisfaction and sustainable tourism.** *Journal of Sustainable Tourism*, 19(2), 247–264.
- Chi Christina Geng–Qing and Qu Hailin. (2008). **Examining the structural relationships of destination image, tourist satisfaction and destination loyalty: An integrated approach.** *Tourism management*, 29(4), 624–636.
- Choowap. (2562). **สิทธิินาถ แกรนด์วิว ไฮเทล.** สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2563, จาก <https://www.choowap.com/th/hotel/sitthinard-grandview-hotel>
- Eber, S. (1993). **Uroguanylin: structure and activity of a second endogenous peptide that stimulates intestinal guanylate cyclase.** 90(22), 10464–10468.
- EDT Guide. (2558). **เที่ยวงานประเพณีแข่งโพน ลากพระ จังหวัดพัทลุง ณ หน้าสำนักงานเทศบาลเมืองพัทลุง.** สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2563, จาก <https://www.edtguide.com/news/>
- EDT Guide. (2562). **ขนำ คอฟฟี่ คาเฟ่ตั้ง วิวดิ กลางทุ่งนา.** สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2563, จาก <https://www.edtguide.com/review/463491/KanamCoffee>
- Google Site. (2558). **วัดถ้ำสุมะโน (วิปัสสนา).** สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2563, จาก <https://sites.google.com/site/silpawathnngthinphathlung/sthan-thi-thxng-theiyw-canghwad-phathlung/tha-sum-no>
- Hatton, M. J. (1999). **Community-based tourism in the Asia-Pacific** (พิมพ์ครั้งที่ 1). Toronto: Humber College.
- Hinch and Butler. (1996). **Indigenous Tourism: A Common Ground for Discussion** (พิมพ์ครั้งที่ 1). London: International Thomson Business Press.
- Hotel.com. (2563). **หาดทอง รีสอร์ท.** สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2563, จาก <https://th.hotels.com/ho730892928/had-thxng-risxrth-pak-ph-yun-thiy/>
- Kanokwalee Ruksawong. (2554). **หนังตะลุง.** สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2563, จาก <http://kanokwaleeruksawong.blogspot.com/2011/12/blog-post.html>
- Kokkhangplu and Kaewnuch, K. (2007). **Guideline to Enhance Performance Efficiency on Tourism Destination in Khanom Community, Nakhon Si Thammarat Province.**
- Kotler, P. (1994). **Reconceptualizing marketing: an interview with Philip Kotler.** 12(4), 353–361.
- KTS Live. (2559). **รายงานพิเศษกีฬาซัดตัม กีฬาพื้นบ้านของชาวพัทลุงที่สืบทอดกันมากกว่า 100 ปี.** สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2563, จาก <http://ktslive.com/?p=20905>
- Lazarus, R. S. (1991). **Emotion and adaptation** (Vol. 2): Oxford University Press on Demand.

- Like Hotel Thailand. (2563). **โรงแรม ศรีปากประ อังดาครุา บูติก รีสอร์ท พัทยา**. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.likehotelthailand.com.html>
- Mapio. (2562). **สถานีขนส่งพัทยา**. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2563, จาก <https://mapio.net/pic/p-50659286/>
- McIntosh R., G. C. a. R., JR Brent. (1995). **Tourism: principles, practices, philosophies** (Vol. 7): John Wiley and Sons.
- McKercher B. and Ho Pamela. (2006). **Assessing the tourism potential of smaller cultural and heritage attractions**. *Journal of Sustainable Tourism*, 14(5), 473–488.
- McMillan and Schumacher, S. (1997). **Research in education: A conceptual framework**.
- MGR Online. (2555). **เที่ยวให้ชุ่มฉ่ำหัวใจไปเล่นน้ำตกมโนราห์ธารน้ำใสไหลเย็นตลอดทั้งปี**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <https://mgronline.com/south/detail/9550000145210>
- MGR Online. (2556). **ประเพณีอาบน้ำคนแก่**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <https://mgronline.com/south/detail/9620000036669>
- MGR Online. (2559). **“โนราโรงครวัดท่าแค” พัทยา...สุดยอดงานโนรา ทรงคุณค่าคู่แดนใต้**. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2563, จาก <https://mgronline.com/travel/detail/9590000052662>
- MGR Online. (2559). **“ตลาดใต้เหนือ” พัทยา...ตลาดนัดไม่ธรรมดา เดินฟิน กินเพลิน ถูก ดี ไม่มี(สาร) พิช**. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2563, จาก <https://mgronline.com/travel/detail/9590000056325>
- MGR Online. (2563). **หละหลวม! สถานีรถไฟพัทยาไร้เจ้าหน้าที่คัดกรองประชาชนเดินทางเข้าพื้นที่**. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2563, จาก <https://mgronline.com/south/detail/9630000031143>
- Millett, J. D. (1954). **The Army Service Forces: The Organization and Role of the Army Service Forces** (Vol. 1): United States Army Center of Military History.
- Nation TV. (2558). **ทำบุญวันสารทเดือนสิบพัทยาศึกศึก**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <https://www.nationtv.tv/main/content/>
- NEW18. (2560). **สนุก...คลายร้อน “ส่องแก่งหนานมดแดง” ที่พัทยา**. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2563, จาก <https://www.newtv.co.th/news/15872>
- OK Nation. (2550). **แหลมงองถนน**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/Eyel3loglove/2007/05/17/entry-3>
- Oliver, R. L. (2010). **Customer Satisfaction** (Vol. 12). New Jersey: John Wiley & Sons.
- Painaidii. (2556). **งานมาฆบูชา แห่ผ้าขึ้นธาตุ วัดเข็ญนบางแก้ว จ.พัทยา**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <http://www.painaidii.com/event/event-detail/00002003/lang/en/>
- Painaidii. (2562). **ที่พักพัทยา – 10 โรงแรม รีสอร์ท ที่พักแนะนำเมื่อมาเยือนพัทยา**. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2563, จาก <http://www.painaidii.com/diary/diary-detail/001819/lang/th/>
- PATLUNG.com. (2560). **สะพานยาวที่สุดในประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2563, จาก <http://www.patlung.com/>

- Phukhao Post. (2563). **ขอเชิญร่วมเที่ยวงานไหว้ครูบูรพาจารย์เขาอ้อ ประจำปี 2563 ณ วัดเขาอ้อ จ. พัทลุง.** สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2563, จาก <https://www.phukhaopost.com/news/>
- Popichit, A. a. C. (2013). **A survey of destination potential, tourism activities and future travelling intention towards tourism along the rivers in Phra Nakhon Si Ayutthaya province.** International Journal of Business Social Science, 4(7).
- Read Me. (2560). **สวนไม้ขวัญใจ ตลาดป่าไม้สร้างสุข, อ.ควนขนุน จ.พัทลุง.** สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2563, จาก <https://th.readme.me/p/13241>
- README.ME. (2562). **सानสุขให้กระฉูด ที่ VARNI CRAFT...คราฟท์สเดย์กระฉูด ณ พัทลุง.** สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2563, จาก <https://th.readme.me/p/24105>
- Sangchumnon, A. (2018). **Development of a sustainable tourist destination based on the creative economy: A case study of Klong Kone Mangrove Community, Thailand.**
- Sangkakorn และคณะ. (2012). **Potential of Tourist Attractions for the Elderly Tourists in Upper Northern, Thailand. National Research Council of Thailand.**
- Sanook. (2563). **คิงคองยักษ์ ลำภาไทย แหล่งท่องเที่ยวสุดฮิตเมืองลุง.** สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2563, จาก <https://www.sanook.com/travel/1418985/>
- Shutter Explorer. (2019). **สัมผัสวัดเขาอ้อ สำนักตักศิลาแห่งสายเวทย์ปักษ์ใต้ จ.พัทลุง.** สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <http://shutterexplorer.com/2019/02/16/wat-khao-ao-phattalung-tat-2019/>
- Siam Freestyle. (2553). **เกาะสี่-เกาะห้า.** สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <http://www.siamfreestyle.com/photos/pattalung/>
- Siam Freestyle. (2553). **เมืองเก่าชัยบุรี.** สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <http://www.siamfreestyle.com/photos/pattalung/>
- Siam Freestyle. (2553). **วัดถ้ำสุมะโน.** สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <http://www.siamfreestyle.com/photos/pattalung/>
- Sirirat Donmorn. (2553). **งานประเพณีแข่งโพนลากพระ (ชักพระ).** สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <https://sites.google.com/site/siriratdonmorn/ngan-prapheni-khaeng-phon-lak-phra-chakphra>
- Soininen, M. (2015). **Development of a tourism destination: case: Erbil the capital of Kurdistan Iraq.**
- Swarbrooke, J. (1998). **Sustainable tourism management.** CABI: Oxford.
- Taklong.com. (2557). **เที่ยวพัทลุง.** สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <http://www.taklong.com/landscape/show-landscape.php?No=551132>
- Thai Travel Location. (2559). **น้ำตกเหวี่ยงทอง.** สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <https://www.thaitravelloc.com/thailocationinfo.php?id=436>
- Thailand Top Vote. (2557). **วัดถ้ำคูหาสวรรค์ จังหวัดพัทลุง.** สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก

- <https://www.thailandtopvote.com/>
- Thailand Tourism Directory. (2558). **แก่งน้ำหุแร่**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <https://www.thailandtourismdirectory.go.th/th/info/attraction/detail/itemid/2608>
- Thailand Tourism Directory. (2558). **น้ำตกไพรวัลย์**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <https://thailandtourismdirectory.go.th/th/info/attraction/detail/itemid/1967>
- Thailand Tourism Directory. (2558). **น้ำตกลาดเตย**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <https://sites.google.com/site/mumurnee/natk-lad-tey-c-pha>
- Thailand Tourism Directory. (2558). **บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน**. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2563, จาก <https://thailandtourismdirectory.go.th/th/info/attraction/detail/itemid/87047>
- Thailand Tourism Directory. (2559). **นาโปแก**. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2563, จาก <http://localguide.thailandtourismdirectory.go.th/info/index/detail/itemid/87045>
- Tourism Council of Thailand. (2558). **12 เมืองต้องห้ามพลาด Plus**. สืบค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2562, จาก <https://www.facebook.com/tourismcouncilofthailand/posts/783907208381670/>
- Tourism of World. (2555). **ความหมายนักท่องเที่ยว**. สืบค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2562, จาก <https://tourismatbuu.wordpress.com/>
- Wang et al. (2009). **the destination image directly affects tourists' post-decision behavior on experiences, satisfaction, and loyalty which good destination image will have a positive impact on tourist satisfaction.**
- We Go Phatthalung. (2561). **กีฬาชนวัว**. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2563, จาก <https://www.wegophatthalung.com/%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%A7/>
- We Love To Go. (2559). **ทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง**. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2563, จาก <https://welovetogo.com/thale-noi-phatthalung/>
- Yu Larry and Goulden Munhtuya. (2006). **A comparative analysis of international tourists' satisfaction in Mongolia.** Tourism management, 27(6), 1331-1342.
- Žabkar, B. a. D. (2010). **Modelling perceived quality, visitor satisfaction and behavioural intentions at the destination level.** Tourism management, 31(4), 537-546.
- Zajonc and Markus. (1984). **Affect and cognition: The hard interface.** 73-102.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (ภาครัฐ)

แบบสัมภาษณ์
หน่วยงานภาครัฐ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ให้สัมภาษณ์

เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

หน่วยงาน .....

ตอนที่ 2 ท่านคิดว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่ ได้แก่

ทรัพยากรธรรมชาติ

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรวัฒนธรรม

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรมหกรรม

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรกิจกรรม

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรบริการ(ทรัพยากรบริการ : ที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า)

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ตอนที่ 3 ศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ท่านคิดว่าศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเป็นอย่างไร

สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (Attractions).....

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility).....

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity).....

ด้านที่พัก (Accommodation).....

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) .....

ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary).....

ตอนที่ 4 สถานการณ์ ปัญหา ในการท่องเที่ยว

4.1 ท่านคิดว่าปัจจุบัน สถานการณ์ในการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง เป็นอย่างไร

.....

4.2 ปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงคืออะไร

.....

4.2.1 ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

.....

4.2.2 ด้านนโยบาย

.....

4.2.3 ด้านการปฏิบัติงาน

.....

4.2.4 ด้านงบประมาณ

.....

4.2.5 ท่านในฐานะตัวแทนของภาครัฐ มีปัญหาในการนำนโยบายจากส่วนกลางมาปฏิบัติภายในส่วนท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร

.....

ตอนที่ 5

ท่านคิดว่าจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ได้แก่

จุดแข็ง	1).....	2).....	3).....
จุดอ่อน	1).....	2).....	3).....
โอกาส	1).....	2).....	3).....
อุปสรรค	1).....	2).....	3).....

ตอนที่ 6 การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

6. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหมายถึงอะไร

.....

6.1 ท่านคิดว่าปัจจัยบ่งชี้ต่อไปนี้ มีผลอย่างไรในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

6.1.1 ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว

.....

6.1.2 ด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

.....

6.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

.....

6.1.4 ด้านการสร้างกิจกรรม การเรียนรู้ การสื่อความหมายเพื่อนำเสนอประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

.....

ตอนที่ 7 นโยบายในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ท่านคิดว่าจังหวัดพัทลุงควรมี นโยบาย ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อย่างไรบ้าง

7.1 นโยบายด้านเศรษฐกิจ

.....

7.2 นโยบายด้านสังคม

.....

7.3 นโยบายด้านวัฒนธรรม

.....

7.4 นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม

.....

ตอนที่ 8 ท่านคิดว่าในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ควรมีหลักการนำทาง และให้ความสำคัญต่อคุณค่าและหลักการใด จึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

.....

ตอนที่ 9 ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

.....

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (ภาคเอกชน)

แบบสัมภาษณ์

หน่วยงานเอกชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ให้สัมภาษณ์

เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

หน่วยงาน .....

ตอนที่ 2 ท่านคิดว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่ ได้แก่

ทรัพยากรธรรมชาติ

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรวัฒนธรรม

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรมหกรรม

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรกิจกรรม

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรบริการ (ทรัพยากรบริการ : ที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า)

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ตอนที่ 3 คักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ท่านคิดว่าคักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเป็นอย่างไร

สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (Attractions).....

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility).....

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity).....

ด้านที่พัก (Accommodation).....

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity).....

ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary).....

ตอนที่ 4 สถานการณ์ ปัญหาการท่องเที่ยว

4.1 ท่านคิดว่าปัจจุบันสถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเป็นอย่างไร

.....

4.2 ปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุงคืออะไร

.....

4.2.1 นโยบายและการบริหารจัดการของภาครัฐในการจัดการท่องเที่ยว

.....

4.2.2 ด้านการลงทุน

.....

4.2.3 ด้านการช่วยเหลือจากภาครัฐ เช่น การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ การให้ข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นต้น

.....

4.2.4 จำนวนนักท่องเที่ยว และการใช้จ่ายใช้สอยของนักท่องเที่ยว

.....

4.2.5 ประชาชนในพื้นที่

.....

4.2.6 ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่

.....

4.2.7 ท่านในฐานะภาคเอกชน มีความคิดเห็นอย่างไรในการแก้ปัญหาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

.....

4.2.8 ในอนาคตท่านคิดเห็นอย่างไรใน การทำงานร่วมกัน ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน และ นักวิชาการ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

.....

ตอนที่ 5 SWOT

ท่านคิดว่าจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดพัทลุง ได้แก่

จุดแข็ง	1).....	2).....	3).....
จุดอ่อน	1).....	2).....	3).....
โอกาส	1).....	2).....	3).....
อุปสรรค	1).....	2).....	3).....

ตอนที่ 6 การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

6. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึงอะไร

.....

6.1 ท่านคิดว่าปัจจัยบ่งชี้ต่อไปนี้ มีผลอย่างไรในการพัฒนาการและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

6.1.1 ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว

.....

6.1.2 ด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

.....

6.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

.....

6.1.4 ด้านการสร้างกิจกรรม การเรียนรู้ การสื่อความหมายเพื่อนำเสนอประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

.....

ตอนที่ 7 ท่านคิดว่าหน่วยงานภาคเอกชน สามารถมีบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายในจังหวัดพัทลุงอย่างไรบ้าง

7.1 ด้านเศรษฐกิจ

.....

7.2 ด้านสังคม

.....

7.3 ด้านวัฒนธรรม

.....

7.4 ด้านสิ่งแวดล้อม

.....

ตอนที่ 8 ท่านคิดว่าในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ควรมีหลักการนำทางและให้ ความสำคัญต่อคุณค่าและหลักการใด จึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

.....

ตอนที่ 9 ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

.....

ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (ภาคผู้นำชุมชน)

แบบสัมภาษณ์

ผู้นำชุมชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ให้สัมภาษณ์

เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

ชุมชน.....

ตอนที่ 2 ท่านคิดว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่ ได้แก่

ทรัพยากรธรรมชาติ

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรวัฒนธรรม

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรมหกรรม

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรกิจกรรม

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรบริการ

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

(ทรัพยากรบริการ : ที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า)

ตอนที่ 3 ศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ท่านคิดว่าปัจจุบันศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเป็นอย่างไร

สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (Attractions).....

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility).....

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity).....

ด้านที่พัก (Accommodation).....

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity).....

ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary).....

ตอนที่ 4 ปัญหาและ สถานการณ์ท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

4. ท่านคิดว่าสถานการณ์ในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเป็นอย่างไร

4.1. ปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง คืออะไร

4.1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่

4.1.2 การจัดการของภาครัฐ

4.1.3 การมีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวในพื้นที่

...4.1.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

4.1.4.1 ด้านค้นหาปัญหา.....

4.1.4.2 ด้านวางแผนดำเนินการ.....

4.1.4.3 ส่วนร่วมในการลงทุน.....

4.1.4.4 ส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม.....

4.1.4.5 ส่วนร่วมในการปฏิบัติตามและประเมินผล.....

4.2 การรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่

4.3 ผลกระทบจากการท่องเที่ยว ต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมในชุมชน

4.4 ท่านในฐานะผู้นำชุมชน มีบทบาทอย่างไรในการเข้ามาพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน

4.5 ท่านมีคิดเห็นอย่างไรในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับพื้นที่ใกล้เคียง

ตอนที่ 5 SWOT

ท่านคิดว่าจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดพัทลุง ได้แก่

จุดแข็ง	1).....	2).....	3).....
จุดอ่อน	1).....	2).....	3).....
โอกาส	1).....	2).....	3).....
อุปสรรค	1).....	2).....	3).....

ตอนที่ 6 การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหมายถึงอะไร

.....
 ปัจจุบันซึ่งต่อไปนี้มีผลอย่างไรในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

6.1 ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว

.....
 6.2 ด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

.....
 6.3 ด้านการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

.....
 6.4 ด้านการสร้างกิจกรรม การเรียนรู้ การสื่อความหมายเพื่อนำเสนอประสบการณ์ที่มีคุณภาพและปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

.....
ตอนที่ 7 ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนสามารถมีบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายในจังหวัดพัทลุงอย่างไรบ้าง

7.1 ด้านเศรษฐกิจ

.....
 7.2 ด้านสังคม

.....
 7.3 ด้านวัฒนธรรม

.....
 7.4 ด้านสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 8 ท่านคิดว่าในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ควรให้หลักการนำทาง และให้ความสำคัญต่อคุณค่าและหลักการใด จึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตอนที่ 9 ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (ภาคนักวิชาการ)

แบบสัมภาษณ์

นักวิชาการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ให้สัมภาษณ์

เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

หน่วยงาน.....

ตอนที่ 2 ท่านคิดว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่ ได้แก่

ทรัพยากรธรรมชาติ

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรวัฒนธรรม

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรมหกรรม

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรกิจกรรม

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

ทรัพยากรบริการ

1)..... 2)..... 3)..... 4)..... 5).....

(ทรัพยากรบริการ : ที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า)

ตอนที่ 3 คักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ท่านคิดว่าคักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเป็นอย่างไร

สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (Attractions).....

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility).....

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity).....

ด้านที่พัก (Accommodation).....

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)

ด้านการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary).....

ตอนที่ 4 สถานการณ์ ปัญหา ในการท่องเที่ยว

4. ท่านคิดว่าสถานการณ์ในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเป็นอย่างไร

4.1 ปัญหาที่เกิดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพัทลุง คืออะไร

4.1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่

4.1.2 การจัดการของภาครัฐ

4.1.3 การดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวของภาคเอกชนในพื้นที่

4.1.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว

4.1.5 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่

4.1.6 ผลกระทบจากการท่องเที่ยว ต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมในชุมชน

4.1.7 ท่านในฐานะนักวิชาการ คิดว่าบทบาทของสถานศึกษาหรือนักวิชาการในพื้นที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

4.1.8 บทบาทของสถานศึกษาหรือนักวิชาการในการผลิตบุคลากรทางการท่องเที่ยวเพื่อเข้ามามีส่วนร่วม หรือ บทบาทในการทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

ตอนที่ 5

ท่านคิดว่าจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดพัทลุง ได้แก่

จุดแข็ง 1)..... 2)..... 3).....

จุดอ่อน 1)..... 2)..... 3).....

โอกาส 1)..... 2)..... 3).....

อุปสรรค 1)..... 2)..... 3).....

ตอนที่ 6 การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

6. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน หมายถึงอะไร

.....

6.1 ท่านคิดว่าปัจจัยบ่งชี้ต่อไปนี้มีผลอย่างไรในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

6.1.1 ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว

.....

6.1.2 ด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

.....

6.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

.....

6.1.4 ด้านการสร้างกิจกรรม การเรียนรู้ การสื่อความหมายเพื่อนำเสนอประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

.....

ตอนที่ 7 ท่านคิดว่าสถานศึกษา รวมทั้ง นักวิชาการในพื้นที่ สามารถมีบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายในจังหวัดพัทลุงอย่างไรบ้าง

7.1 ด้านเศรษฐกิจ

.....

7.2 ด้านสังคม

.....

7.3 ด้านวัฒนธรรม

.....

7.4 ด้านสิ่งแวดล้อม

.....

ตอนที่ 8 ท่านคิดว่าในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ควรมีหลักการนำทาง และให้ความสำคัญต่อคุณค่าและหลักการใด จึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

.....

ตอนที่ 9 ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

.....

ภาคผนวก จ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เรื่อง แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ในการทำวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

โดยมีแบบสอบถามทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

ตอนที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพัทลุง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

นางสาวตัญญา เพชรสง

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] ที่กำหนดไว้ตามความเป็นจริงที่เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ	[ ] 1. ชาย	[ ] 2. หญิง
2. อายุ	[ ] 1. ต่ำกว่า 15 ปี	[ ] 2. 15 – 30 ปี
	[ ] 3. 31 – 45 ปี	[ ] 4. 46 – 60 ปี
	[ ] 5. มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	
3. สถานภาพ	[ ] 1. โสด	[ ] 3. หม้าย หรือหย่าร้าง
	[ ] 2. สมรส	
4. ระดับการศึกษาสูงสุด	[ ] 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	[ ] 2. ปริญญาตรี
	[ ] 3. สูงกว่าปริญญาตรี	
5. อาชีพหลัก	[ ] 1. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	[ ] 2. ธุรกิจส่วนตัว
	[ ] 3. พนักงานบริษัทเอกชน	[ ] 4. เกษตรกร
	[ ] 5. นักเรียน / นิสิต / นักศึกษา	[ ] 6. อื่น ๆ
6. รายได้ต่อเดือน	[ ] 1. ต่ำกว่า 15,000 บาท	[ ] 2. 15,000 – 30,000 บาท
	[ ] 3. 30,001 – 45,000 บาท	[ ] 4. 45,001 – 60,000 บาท
	[ ] 5. สูงกว่า 60,000 บาท	
7. ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว	[ ] 1. กรุงเทพฯและปริมณฑล	[ ] 2. ภาคเหนือ
	[ ] 3. ภาคกลาง	[ ] 4. ภาคตะวันออก
	[ ] 5. ภาคตะวันตก	[ ] 6. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	[ ] 7. ภาคใต้	

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5 = เห็นด้วยมากที่สุด

4 = เห็นด้วยมาก

3 = เห็นด้วยปานกลาง

2 = เห็นด้วยน้อย

1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด

ด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	5	4	3	2	1
1. สิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยว (Attractions)					
1.1 สถานที่ท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ					
1.2 สถานที่ท่องเที่ยวมีวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ของคนในชุมชนที่น่าสนใจ					
1.3 มีความหลากหลายในรูปแบบการท่องเที่ยว					
1.4 สถานที่ท่องเที่ยวมีความหลากหลายของธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า					
1.5 ภายในสถานที่ท่องเที่ยวมีระบบการจัดการขยะที่ดี					
1.6 มิวเซียมเทศกาล มหกรรม และ event ประจำปีที่น่าสนใจ					
1.7 นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล					
1.8 ภายในสถานที่ท่องเที่ยวมีการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว					
1.9 ภายในสถานที่ท่องเที่ยวมีจุดพักผ่อน แกนันทนาการ อย่างเพียงพอ					
2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)					
2.1 สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง					
2.2 สภาพถนนมีความสะดวกสบายตลอดเส้นทาง					
2.3 มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการอย่างเหมาะสม สม่ำเสมอ					
2.4 มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทาง					
2.5 ป้ายบอกทางมีความชัดเจนและสามารถเข้าใจง่าย					
2.6 มีเส้นทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้สะดวก					
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)					
3.1 สถานที่ท่องเที่ยวที่มีจุดรถเพียงพอดต่อจำนวนพาหนะของนักท่องเที่ยวที่ใช้ในการเดินทาง					
3.2 มีร้านอาหารและเครื่องดื่มจำหน่ายเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว					
3.3 ห้องสุขามีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของจำนวนนักท่องเที่ยว					
3.4 มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น					
3.5 มีสถานบันเทิงรองรับแก่นักท่องเที่ยว เช่น ไนท์คลับ คาราโอเกะ เป็นต้น					
3.6 มีธุรกิจประเภทการดูแลสุขภาพ ธุรกิจด้านความงาม เช่น สปา รานนวด ร้านเสริมสวย บริการแก่นักท่องเที่ยว					

ด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	5	4	3	2	1
3.7 มีหน่วยงานราชการและ เอกชน ดูแลความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ตำรวจท่องเที่ยว โรงพยาบาล เป็นต้น					
3.8 มีตู้ ATM ร้านสะดวกซื้อ ร้านกาแฟ เพื่อให้บริการรองรับแก่นักท่องเที่ยว					
3.9 มีปั้มน้ำมัน ปั้มแก๊ส บริการนักท่องเที่ยว					
4. ด้านที่พัก (Accommodation)					
4.1 สถานที่ตั้งของที่พักสามารถเข้าถึงได้สะดวก					
4.2 ที่พักมีความสะอาด					
4.3 ที่พักมีความปลอดภัย					
4.4 ที่พักมีจำนวนห้องพักที่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว					
4.5 ที่พักมีราคาเหมาะสมกับคุณภาพของห้องพัก					
4.6 ประเภทของที่พักมีความหลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เลือกพัก					
4.7 สถานที่พักมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน เช่น สระว่ายน้ำ ฟิตเนส ร้านซักรีด					
4.8 ที่พักมีการรักษาระดับคุณภาพ การให้บริการตามหลักมาตรฐานสากล					
5. ดานกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)					
5.1 รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม					
5.2 มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย					
5.3 ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม					
5.4 มีการให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวก่อนเข้าร่วมกิจกรรม					
5.5 ช่องทางการติดต่อเข้าร่วมกิจกรรมมีความหลากหลาย					
5.6 กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ					
5.7 กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความปลอดภัย					
5.8 ราคาการเข้าร่วมกิจกรรมในการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม					
6. ดานการบริการเสริมทางการท่องเที่ยว (Ancillary)					
6.1 มีการเสนอบริการเสริมแก่นักท่องเที่ยวภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เช่น เก้าอี้แนวไฟฟ้า ตู้กดเครื่องดื่ม ตู้กดกระดาษชำระ เป็นต้น					
6.2 มีการให้ข้อมูลสารสนเทศ หรือแผนพับที่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว					
6.3 มีบริการถ่ายรูปแก่นักท่องเที่ยว					
6.4 บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีบริการรถรางหรือรถยนต์ไฟฟ้ารับส่งแก่นักท่องเที่ยว					
6.5 มีรถเช่า บริการรถแท็กซี่ภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถจักรยาน รถกอล์ฟไฟฟ้า					

ด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว					
	5	4	3	2	1
6.6 มีการเสนอขายแพ็คเกจท่องเที่ยวเพิ่มเติมบริการแก่นักท่องเที่ยว					
6.7 มี application ทางโทรศัพท์เพื่อให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพิ่มเติม					

ตอนที่ 3 ข้อมูลระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความและทำเครื่องหมาย หน้าข้อที่ท่านเลือก

ระดับความพึงพอใจ

5 = พึงพอใจมากที่สุด   4 = พึงพอใจมาก   3 = พึงพอใจปานกลาง

2 = พึงพอใจน้อย   1 = พึงพอใจน้อยที่สุด

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว					
	5	4	3	2	1
1. ด้านสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จับต้องได้					
1.1 ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงาม น่าสนใจ					
1.2 ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ เหมาะแก่การเดินทางท่องเที่ยว					
1.3 ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์					
1.4 ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีของฝาก ของที่ระลึก ที่เหมาะสม ทั้งด้านราคา และคุณภาพของสินค้า					
1.5 ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด					
1.6 ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ตู้เอทีเอ็ม ร้านขายของ					
1.7 ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีจุดพักผ่อนให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ					
1.8 ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีจำนวนร้านอาหารที่เพียงพอต่อการรองรับของจำนวนนักท่องเที่ยว					
1.9 ท่านคิดว่าสถานที่พักที่จัดเตรียมไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวมีคุณภาพ มีความหลากหลาย ราคาเหมาะสม					
1.10 มียานพาหนะที่มีความหลากหลายบริการแก่นักท่องเที่ยวในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถตู้ รถไฟ รถขนส่งประจำทาง รถสองแถว เป็นต้น					
1.11 ตัวแทนจำหน่าย และ บริษัทนำเที่ยวที่มีเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว					

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว					
	5	4	3	2	1
2. บริการทางการท่องเที่ยว					
2.1 ทานรู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการด้านคมนาคมขนส่งในการเดินทางท่องเที่ยว					
2.2 ทานรู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการด้านช่องทางข้อมูลข่าวสารในการท่องเที่ยว					
2.3 ทานรู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการด้านสถานบันเทิงต่าง ๆ เช่น ไนท์คลับ คาเฟ่ ไรโอเกะ					
2.4 ทานรู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการ ด้านธุรกิจดูแลสุขภาพ และธุรกิจด้านความงามแก่นักท่องเที่ยว เช่น สปา ร้านอาหาร ร้านเสริมสวย					
2.5 ทานรู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการ ของหน่วยงานของรัฐ และ เอกชน เช่น การบริการของตำรวจท่องเที่ยว โรงพยาบาลต่าง ๆ					
2.6 ทานรู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการในสถานที่พักผ่อน เช่น การบริการภายในโรงแรม รีสอร์ท เป็นต้น					
2.7 ทานรู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการของตัวแทนจำหน่ายบริษัทนำเที่ยว					
2.8 ทานรู้สึกพึงพอใจต่อการให้บริการของบริษัทรถเช่า					
3. บุคลากรทางการท่องเที่ยว					
3.1 ทานคิดว่าเจ้าหน้าที่มีความรู้เพียงพอในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว					
3.2 ทานคิดว่าเจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ					
3.3 ทานคิดว่าเจ้าหน้าที่มีความเต็มใจในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
3.4 ทานคิดว่าเจ้าหน้าที่มีความพร้อมในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวตลอดเวลา					
3.5 ทานคิดว่าเจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยไมตรี					
3.6 ทานคิดว่าเจ้าหน้าที่มีเพียงพอในการดูแลนักท่องเที่ยว					
3.7 ทานคิดว่าเจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพ เหมาะสมในขณะที่ปฏิบัติงาน					
4. ด่านสถานที่					
4.1 ทานคิดว่าบริเวณภายในสถานที่ท่องเที่ยวและบริเวณโดยรอบตกแต่งสวยงาม					
4.2 ทานคิดว่าช่วงเวลาเปิด-ปิดสถานที่ท่องเที่ยวมีความเหมาะสม					
4.3 ทานคิดว่าภูมิทัศน์ และทัศนียภาพดึงดูดแก่การท่องเที่ยว					
4.4 ทานคิดว่าบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัย					
4.5 ทานคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีการจัดการด้านสุขอนามัยที่ดี					
4.6 ทานคิดว่าสถานที่ที่มีระบบการจัดการที่ดี เช่น ระบบกำจัดขยะ และของเสีย					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะทั่วไปในการพัฒนาการท่องเที่ยว

สิ่งที่ท่านต้องการให้จังหวัดพัทลุงดำเนินการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ
ผู้วิจัย

Academic Journal of Thailand National Sports University

333 Moo 1, Sukhumvit Road, Nongmaidang district, Muang, Chonburi,
20000, Thailand Tel: +66 38054217, E-mail: journalipe@hotmail.com

17 กันยายน 2563

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความลงวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

เรียน นางสาวตัญญา เพชรสง

ตามที่ท่านได้ส่งบทความ เรื่อง “ศักยภาพการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง” เพื่อเผยแพร่ในวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ นั้น บัดนี้ กองบรรณาธิการ ยินดีรับบทความดังกล่าวซึ่งจะลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติปีที่ 14 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – เมษายน 2565 (Academic Journal of Thailand National Sports University, Volume 14 No.1 January - April, 2022)

กองบรรณาธิการ ขอขอบพระคุณที่ท่านให้เกียรติส่งบทความลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาการของประเทศสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานะ ภู่อล่ำ)

บรรณาธิการวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

ที่ นบท. 047/2564

23 มกราคม 2564

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความวิจัย

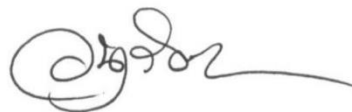
เรียน คุณตัญญา เพชรสง, คุณชมพูนุช จิตติถาวร, คุณผกามาศ ชัยรัตน์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง “ศักยภาพการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพัทลุง” กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์ในการนี้กองบรรณาธิการขอแจ้งให้ท่านทราบว่าบทความวิจัยที่ท่านส่งมาได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองเรียบร้อยแล้วและอยู่ในขั้นตอนการตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ปีที่ 7 ฉบับที่ 5 ประจำเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2564 และขอขอบคุณที่ท่านส่งบทความวิจัยมาเพื่อเผยแพร่คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับบทความที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์จากท่านเพื่อนำลงตีพิมพ์ในวารสารฉบับต่อไป

อนึ่ง วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น จัดอยู่ในวารสารกลุ่มที่ 2 : วารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai Citation Index (TCI) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI เป็นระยะเวลา 5 ปี คือในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2567

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์)

บรรณาธิการวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

สำนักงานวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

เลขที่ 99/173 หมู่ที่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดสุรินทร์ 33170 โทรศัพท์ 08-28723538

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/index>

E-mail: selaphum.academic@gmail.com

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
NORTH-CHIANG MAI UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏ
RAJABHAT UNIVERSITY

เครือข่ายมหาวิทยาลัย
BENJAMITTRA NETWORK

มหาวิทยาลัยราชภัฏ
SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏ
SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏ
SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏ
SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

วิทยาลัยเทคโนโลยี
LAMPANG INTER-TECH COLLEGE

The 10th BENJAMITTRA Network National and International Conference

Certificate of Presentation

presented to

Tanuya Petsong and Chivatana Tantiyamas

for a contribution entitled

“The Conceptual Framework of Community-Based Tourism”

in the 10th BENJAMITTRA Network National and International Conference,

held on May 22nd, 2020 at North-Chiang Mai University, Thailand.

N. Chavasint

(Mr. Narong Chavasint)

President of North-Chiang Mai University

ภาคผนวก ช ภาพประกอบการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัย

ภาพ 59 บรรยายการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานภาครัฐ

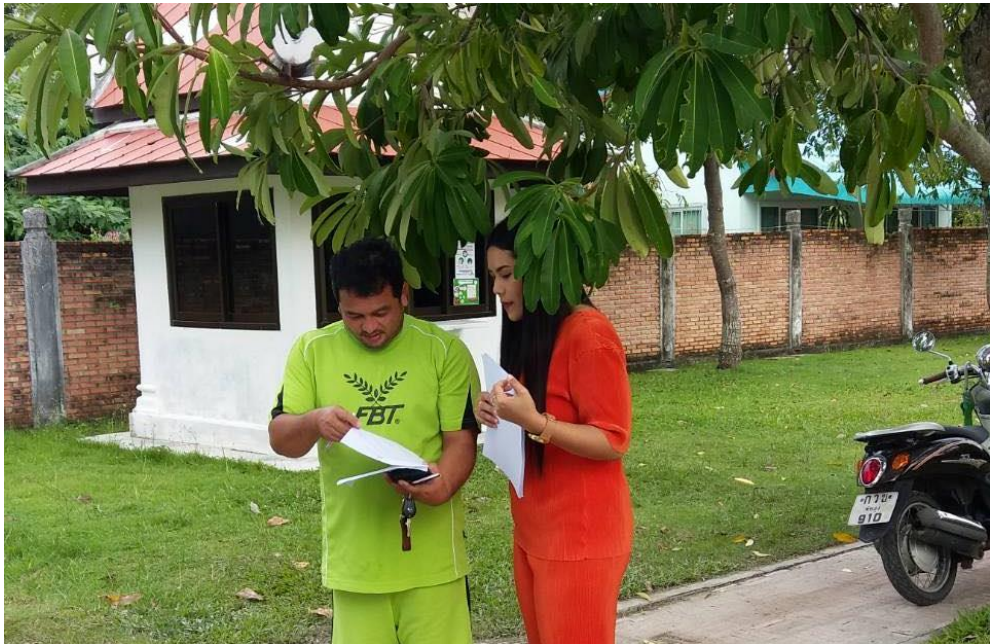

ภาพ 60 บรรยายการสัมภาษณ์เชิงลึกภาคประชาชน

ภาพ 61 บรรยายการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group)

ภาพ 62 บรรยายการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ตัญญา เพชรสง
วัน เดือน ปี เกิด	23 มีนาคม 2528
สถานที่เกิด	พัทลุง
วุฒิการศึกษา	2557 ศศ.ม. (ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร), มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2551 ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ), มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ที่อยู่ปัจจุบัน	27/113 คอนโดลูมฟินี ทาวน์ชิป (รังสิต) ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130
ผลงานตีพิมพ์	ตัญญา เพชรสง, ชมพูนุช จิตติถาวร และผกามาศ ชัยรัตน์. (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์). ศักยภาพการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความ พึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพัทลุง. วารสาร การบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(5). ตัญญา เพชรสง. (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์). ศักยภาพการท่องเที่ยว จังหวัดพัทลุง. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ. 14(1).

